

Народна банка на Република Македонија

**Квартален извештај
јули, 2011**

СОДРЖИНА

Вовед	3
I. Макроекономски движења	5
1.1. Меѓународно економско окружување	5
1.2. Домашна понуда	12
Прилог 1: Композитен индекс на финансиските услови	18
1.3. Агрегатна побарувачка	22
1.3.1. Лична потрошувачка	23
1.3.2. Јавна потрошувачка	25
1.3.3. Инвестициска потрошувачка	25
1.3.4. Нето извозна побарувачка	27
1.4. Вработеност и плати	28
Прилог 2: Неискористените капацитети во претпријатијата - последици од кризата и последици за идните движења на пазарот на трудот	32
1.5. Биланс на плаќања	33
1.5.1. Тековна сметка	34
Прилог 3: Анализа на надворешнотрговската размена на стоки и движење на номиналниот и реалниот ефективен девизен курс (НЕДК и РЕДК)	36
1.5.2. Капитална и финансиска сметка	41
1.5.3. Бруто надворешен долг	44
1.6. Инфлација	46
Прилог 4: Инфлациските очекувања на економските субјекти во Република Македонија	51
II. Монетарна политика	53
2.1. Монетарни агрегати	59
2.2. Кредитна активност	66
Прилог 5: Анализа на задолженоста на населението - специфичности за Република Македонија и последици при споредба на степенот на задолженост со други земји -	73
2.3. Каматни стапки	75
III. Пазар на капитал	79
IV. Макроекономски проекции	83
Прилог 6: Претпоставки за егзогените варијабли	85
Прилог 7: Проекции за кредитната активност на банките во третиот квартал на 2011 година ...	88
Прилог 8: Проекции на движењата на надворешниот сектор	91

Вовед

Поставеноста на монетарната политика на НБРМ во вториот квартал од годината остана непроменета, а основниот инструмент на монетарната политика, каматната стапка на благајнички записи се задржа на ниво од 4%. Амбиентот за спроведување на монетарната политика се карактеризираше со поволни движења кај клучните макроекономски варијабли, но сепак и задржување на ризиците, коишто наметнаа потреба од внимателна поставеност во анализираниот период. Во вториот квартал на 2011 година беа забележани **првични сигнали за смирување на инфлациските притисоци во домашната економија.** Стабилизирањето на увозните цени и преземените домашни мерки придонесоа за забавување на растот на домашните цени, така што **остварената годишна инфлација од 4,7% е значително под очекувањата за кварталот (5,0-5,5%).** Во отсуство на дополнителни притисоци врз домашните цени од агрегатната побарувачка, базичната инфлација се задржа на ниско ниво и во вториот квартал (1,2% на годишна основа). **Движењата на менувачкиот и девизниот пазар беа поволни и во рамки на проекциите,** во услови на стабилни очекувања за инфлацијата и девизниот курс. Сепак, **неизвесните економски перспективи кои се однесуваа на најзначајниот трговски партнер, Европската Унија,** заради проблемите со јавните финансии во одделни европски земји и натаму **создаваа ризици** со можни негативни ефекти врз домашната економија. Во оваа насока делуваше и **неизвесното и променливо движење на светските цени на нафтата и храната,** кои во изминатиот период беа глобален фактор којшто влијаеше за остварување повисоко ниво на инфлација.

Најновите ревизии на макроекономските проекции упатуваат на зајакнување на поволните тенденции во економијата, но и задржување на утврдените ризици. Се очекува растот на **инфлацијата** во 2011 година да биде понизок во однос на претходните проекции, заради остварената пониска инфлација и понискиот очекуван раст на светските цени на нафтата и храната до крајот на годината, што ќе придонесе за посилно забавување на годишниот раст на домашните цени во втората половина на годината. Се очекува **домашната економска активност** да закрепне побрзо, и не се очекува да изврши притисоци врз тековната сметка на билансот на плаќања и инфлацијата до крајот на годината. **Дефицитот во тековната сметка** е ревидиран надолно, што при значителен обем на очекувани капитални приливи и задолжување на државата ќе овозможи дополнително зголемување на девизните резерви и нивно одржување на адекватно ниво. Сепак, **ризиците околу прогнозите и понатаму не се исцрпени. Должничката криза во евро-зоната,** која во почетокот на јули почна да создава притисоци и кај некои од поголемите земји во Унијата и натаму е главниот фактор кој креира неизвесност. И покрај засега евидентниот пресврт во трендовите кај цените, сепак последните остварувања (повторен раст кај цените на нафтата) ја потврдуваат **големата неизвесност околу идната траекторија на светските цени и нивниот пренесен ефект врз домашните цени.**

Во првиот квартал на 2011 година, домашната економија го задржа трендот на раст, присутен четири квартали по ред. И покрај понискиот раст на квартална основа од 0,4%, сепак на годишна основа **брuto домашниот производ се зголеми за 5,1%, што е највисока стапка на раст во последните десет квартали, односно од појавата на првите ефекти од кризата.** Од аспект на проекциите, **движењата на домашната економија во целост ги исполнија очекувањата согласно со последните проекции на НБРМ.** Носител на растот и натаму е извозниот сектор, кој поттикнат од засилената странска побарувачка и натамошниот силен раст на цените на главните извозни производи на светските берзи и во првиот квартал на 2011 година оствари висока стапка на раст. Поволното меѓународно окружување и поповолните перцепции за идниот економски раст условија поповолни очекувања кај странските и домашните инвеститори, што се одрази позитивно врз инвестициите. Нивниот висок раст беше дополнително пооддржан од значителните инвестиции на државата и од умереното засилување на кредитирањето на корпоративниот сектор. Позитивен придонес оствари и личната потрошувачка, којашто бележи значително закрепнување, наспроти падот во претходниот квартал, поддржано од зголемениот број вработени и зајакнатата кредитна поддршка на населението од страна на банкарскиот сектор.

Ваквото движење кај компонентите на домашната побарувачка условија нејзин висок придонес за растот на економијата во првиот квартал. Зголемената домашна и извозна побарувачка, при значителна зависност на економијата од увоз, придонесе за висок раст и на увозот, поради што нето-извозот, кој во претходниот квартал беше позитивен, во првиот квартал на 2011 година имаше негативен придонес за растот на БДП. **Најновите проекции за наредниот период упатуваат на посилен раст на домашната економија во 2011 година, во споредба со растот во 2010 година, кој поради подобрите остварувања кај личната потрошувачка и инвестициите на почетокот на годината, би достигнал околу 3,6% (наместо 3% во априлската проекција).** Ризиците околу проекцијата и натаму се присутни и главно се поврзани со проектираниот раст на странската побарувачка, пренесениот ефект од светските цени, степенот на реализација на планираните инвестиции на државата, како и на очекуваните странски директни инвестиции.

Во првиот квартал на 2011 година кредитните текови кон приватниот сектор беа двојно поголеми, а кварталната стапка на раст достигна 2,3% (1,2% во последниот квартал на 2010 година). Повисоката кредитна активност се оствари во услови на зголемена побарувачка, но истовремено и повисока понуда на кредити. Остварувањата покажуваат дека здравувањето на домашната економија и постепено подобрување на квалитетот на кредитните портфолија ги подобри перцепциите на банките за степенот на ризик, што се одрази позитивно на кредитната понуда. Во оваа насока делуваше и зголемувањето на депозитниот потенцијал на банките, кој претставува главен извор на финансирање. Последните податоци покажуваат дека овие трендови се задржуваат и во двата месеца од вториот квартал. Во мај, вкупните депозити и кредити на банките се повисоки за 8,8% и 8,4%, соодветно, на годишна основа. **Се очекува повољните трендови на кредитниот пазар да продолжат до крајот на годината, а поддршката на банките на реалната економија и натаму да се зголемува. Сепак, степенот на кредитната експанзија и натаму во најголем дел ќе зависи од оценките на банките за кредитниот ризик.**

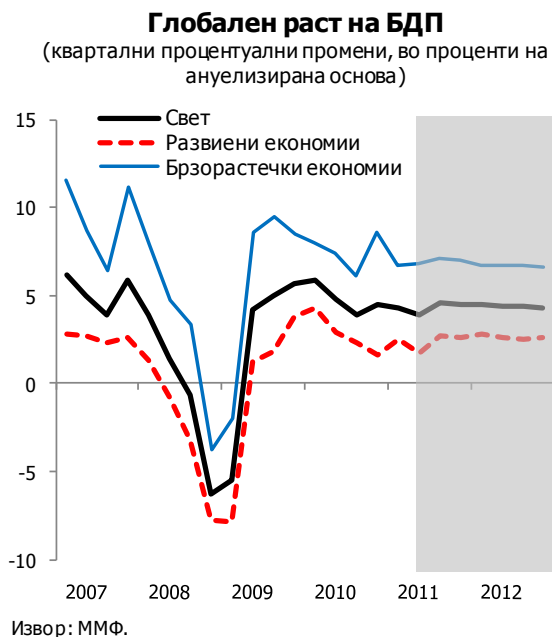
Во тековната сметка од билансот на плаќања, дефицитот во првиот квартал на 2011 година достигна 2,8% од БДП (наспроти 2% од БДП во претходниот квартал). Сепак, зголемувањето на квартална и годишна основа не предизвика притисоци врз девизните резерви, што се должеше главно на високите капитални приливи. Од аспект на тековната сметка на билансот на плаќања, продлабочувањето на дефицитот во најголем дел го одразува зголеменото негативно трговско салдо, заради повисокиот раст на увозот на интермедијарните производи и на енергенти, кој го надмина растот на извозот. Дополнителен придонес за кварталното проширување има и вообичаениот сезонски пад на приватните трансфери. Сепак, и покрај влошеното салдо во тековната сметка, високите странски директни инвестиции и повлечените средства од кредитната линија за претпазливост од ММФ придонесоа за негово целосно покривање и дополнително акумулирање на девизните резерви. Согласно со најновите податоци, на 30.06.2011 година девизните резерви изнесуваа 1.832,4 милиони евра и се на адекватно ниво, обезбедувајќи покриеност од 4,1 месеци од проектираниот увозот на стоки и услуги. **Најновите проекции за до крајот на годината упатуваат на надолна ревизија на очекуваниот дефицит во тековната сметка, во услови на поповолни движења во надворешниот сектор, пред сè во трговската размена.** Сепак, ризиците и натаму се присутни, првенствено поврзани со реализацијата на проектираното ниво на капитални приливи, со растот на извозната побарувачка кој има влијание врз трговското салдо, како и со движењето на светските цени на нафтата и на храната поради нивното влијание врз цените на увозот, а со тоа и врз инфлацијата и инфлациските очекувања. Нивното следење и натаму е во фокусот на монетарната политика, со цел навремено прилагодување на поставеноста, доколку е потребно.

I. Макроекономски движења

1.1. Меѓународно економско окружување¹

Во првиот квартал на 2011 година продолжи закрепнувањето на глобалната економија, поттикнато од интензивниот раст на брзорастечките и економиите во развој. Растот во евро-зоната беше повисок од очекувањата, првенствено како одраз на приватните инвестиции во големите земји, наспроти сè уште слабото закрепнување на личната потрошувачка. И покрај оценките за забавување на глобалниот раст во вториот квартал, повеќето показатели укажуваат дека тоа е привремено и дека растот ќе се засили до крајот на годината. Сепак, ризиците за проекцијата се повеќе негативни, и се поврзани со должничката криза во евро-зоната, фискалната консолидација во развиените земји и „прегревањето“ на брзорастечките и на економиите во развој. Глобалната инфлација се зголеми во првиот квартал, најмногу под влијание на цените на примарните производи. Најголем дел од ризиците за инфлацијата се нагорни, но се пониски од претходно, и се поврзани со повисокиот раст на цените на примарните производи и растот на базичната инфлација. Притоа, како резултат на инфлациските притисоци во евро-зоната и очекувањата за задржување на инфлацијата над целната, во почетокот на јули ЕЦБ повторно ја зголеми референтната каматна стапка.

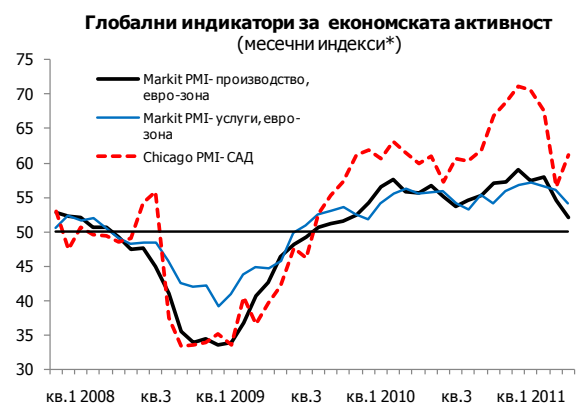

Закрепнувањето на глобалната економија продолжи и во првиот квартал на 2011 година, кога беше остварена годишна стапка на раст од 4,4% што е во согласност со претходните очекувања. Сепак, глобалниот раст и понатаму е нееднаков, со оглед на релативно нискиот раст кај развиените земји, наспроти знаците на „прегревање“ кај брзорастечките и економиите во развој. Слабиот раст на развиените земји се должи на нарушувањата на страната на понудата поради природните катастрофи во Јапонија, високите цени на примарните производи и лошите временски услови во САД, како и на прилагодувањето на билансите на приватниот сектор и потребата за позначителна фискална консолидација. Анализирани по региони, во евро-зоната беа забележани попозитивни движења од очекувањата, наспроти забавениот раст во САД и падот во Јапонија. Од друга страна, продолжи интензивниот раст на брзорастечките и економиите во развој, со

¹ Анализата се заснова врз Месечниот билтен извештај на ЕЦБ, јуни и јули, 2011 година; „Светскиот економски преглед на ММФ“, јуни 2011 година; „Економскиот квартален извештај на Европската комисија за земјите-кандидати за влез во ЕУ и претпристапните земји“, јули 2011 година; неделните извештаи на Националната банка на Грција; августовскиот извештај за Југоисточна Европа на „Бизнис монитор интернешанел“; „Економскиот преглед за евро-зоната“ од „Рубини глобал економикс“ јуни 2011 година.

одредени разлики помеѓу регионите. Растот во азиските земји е одраз на силната домашна и странска побарувачка во услови на продолжена олабавена монетарна и фискална политика и високи капитални приливи. Интензивниот раст продолжи и во Латинска Америка, иако кај некои земји беа забележани поумерени стапки поради постепено прекинување на стимулативните политики. Од друга страна, растот во повеќето земји од Централна и Источна Европа се должи најмногу на странската побарувачка, наспроти слабата домашна побарувачка во услови на сè уште неповолни состојби на пазарите на труд.

*PMI - индексот може да заземе вредност помеѓу 0 и 100. Тој се пресметува така што го зема предвид процентот на респоденти што пријавиле подобрување на економските услови во однос на претходниот месец. Референтната вредност на индексот е 50, што укажува на непроменети економски услови. Вредноста повисока односно пониска од 50 укажува на економска експанзија, односно контракција.
Извор: Bloomberg.

Најновите оценки² укажуваат на забавување на глобалниот раст во вториот квартал на 2011 година, особено во повеќето развиени земји. Понискиот раст се должи првенствено на слабата приватна побарувачка, во услови на понизок доход на домаќинствата и поголеми нарушувања на понудата како последица од јапонскиот земјотрес. На пониско темпо на растот укажуваат и високофреквентните индикатори како што се показателите ПМИ³, кои имаа надолни движења во вториот квартал во евро-зоната и САД. Сепак, се оценува дека ова забавување ќе биде краткотрајно, со оглед на привремениот карактер на факторите коишто го предизвикуваат, и дека стабилните фундаментални фактори ќе придонесат за засилување на растот во втората половина на годината. Оттаму, јунските проекции на ММФ предвидуваат **раст на глобалната економија од 4,3% во 2011, што е слично со априлската проекција. Проекцијата и понатаму содржи различни очекувања за одделните групи земји, односно задржување на глобалните нерамнотежи. Очекуваниот раст на развиените земји е ревидиран надолу за 0,2 процентни поени на 2,2%, при позитивни ревизии за евро-зоната и негативни ревизии за САД и особено Јапонија. Од друга страна, очекуваниот раст на брзорастечките и на земјите во развој изнесува 6,6% и е умерено оптимистички од претходните проекции. Сепак, **ризиците за проекцијата се повеќе негативни од априлските проекции.** Најзначајните ризици се поврзани со должничката криза на земјите од периферијата**

² Според „Светскиот економски преглед на ММФ“, јуни 2011 година.

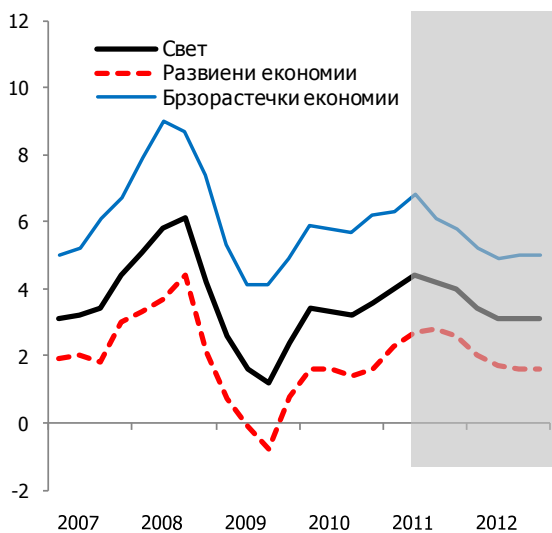
³ Индексите ПМИ (Purchasing Manager's Index - PMI) се засноваат врз анкетни истражувања на репрезентативен примерок на компании од производниот и услужниот сектор, и често се користат како високофреквентни показатели за тековната и идната економската активност.

на евро-зоната, и нивното остварување би предизвикало прекин на закрепнувањето на европската и светската економија. Друг ризик е недостатокот на кредибилни среднорочни планови за фискална консолидација во развиените земји, што може да се одрази во нестабилност и повисоки премии за ризик на пазарите и следствено, послаб економски раст. Ризиците кај брзорастечките и земјите во развој се поврзани со продолженото „прегревање“ на нивните економии, што може да предизвика поголема нестабилност (boom-bust cycle) доколку не се преземат соодветни мерки во макроекономските политики. Од друга страна, нагорните ризици за глобалниот раст се слични како и во априлската проекција, и тие се поврзани со повисоките приватни инвестиции во развиените земји и повисокиот раст во брзорастечките и земјите во развој.

Глобална инфлација

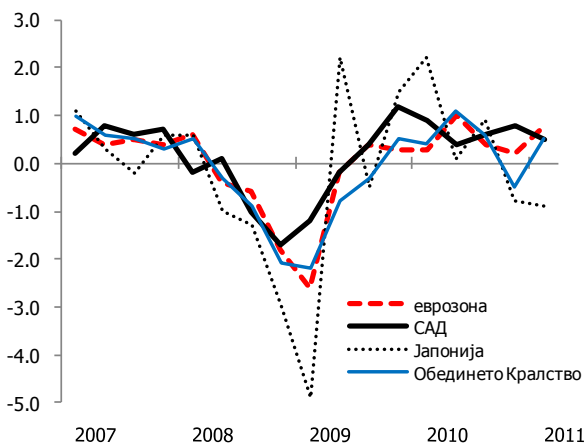
(годишни процентуални промени, квартални податоци)

Извор: ММФ.

Реален раст на БДП во развиените земји

(квартални процентуални промени)

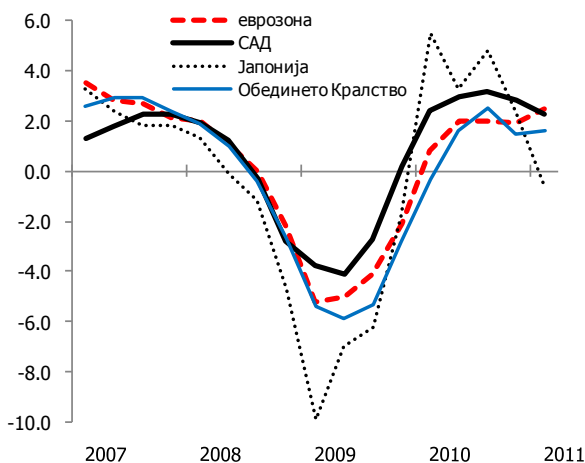
Извор: Еуростат.

Глобалната инфлација продолжи да се зголемува и во првиот квартал на 2011 година, кога достигна годишна стапка од 4%. Ова беше првенствено резултат на повисокиот раст на цените на примарните производи, а делумно и на постепениот раст на базичната инфлација, особено во брзорастечките и во економиите во развој. Инфлацијата во развиените земји во првиот квартал изнесува 2,3%, и се должи најмногу на високите цени на нафтата и останатите примарни производи. Од друга страна, брзорастечките и земјите во развој забележаа значително повисока инфлација од 6,3%. Растот на цените во овие земји се должи на забрзувањето на притисоците од побарувачката и повисокото учество на примарните производи во потрошувачката. Во согласност со овие движења и очекувањата за иднината, **беше направена нагорна ревизија на проектираната стапка на инфлација од ММФ за развиените земји во 2011 година (од 2,2% на 2,6%), додека и понатаму се очекува инфлација од 6,9% во брзорастечките и економиите во развој.** Ризиците за инфлацијата главно се во нагорна насока, и се поврзани со повисокиот раст на цените на примарните производи и можниот пренос на ефектите врз базичната инфлација и со тоа врз инфлациските очекувања. Сепак, овие ризици се помалку изразени од претходно, имајќи ги предвид најновите надолни движења на цените на енергентите, храната и останатите примарни производи.

Во првиот квартал на 2011 година дојде до интензивирање на економскиот раст во евро-зоната. Кварталната стапка на раст изнесува 0,8% (наспроти 0,3% во последниот квартал на 2010 година), што резултира со забрзување на годишната стапка на раст од 2% на 2,5% во првиот квартал. Главен фактор за растот беше инвестициската активност, која забележа квартален раст за прв пат од почетокот на 2008 година (со исклучок на привремениот раст во вториот квартал на 2010 година). Растот на инвестициите во основни средства беше одраз на поголемите инвестиции во градежништвото, особено на останатите инвестиции, при посилна економска активност и поповолни услови за финансирање. Личната потрошувачка исто така имаше позитивен придонес во годишната стапка на раст. Сепак, нејзиното закрепнување и понатаму е бавно, главно заради движењата на реалниот расположлив доход. Придонесот на јавната потрошувачка и на промената на залихите беше позитивен, но понизок од оној на другите компоненти на домашната побарувачка. Дополнителен позитивен придонес врз растот имаше и нето-извозот, при релативно забавување на годишниот раст и на извозот, и на увозот. **Растот на економската активност резултира со продолжување на постепено закрепнување на пазарот на труд.** Сепак, овие движења и понатаму го одразуваат првенствено зголемувањето на бројот на одработени часови, наспроти сè уште бавното зголемување на бројот на вработени. Следствено, стапката на невработеност во периодот февруари - мај беше задржана на 9,9%, иако анкетите укажуваат на можен раст на вработеноста во вториот квартал на 2011 година.

Реален раст на БДП во развиените земји
(годишни процентуални промени; квартални податоци)

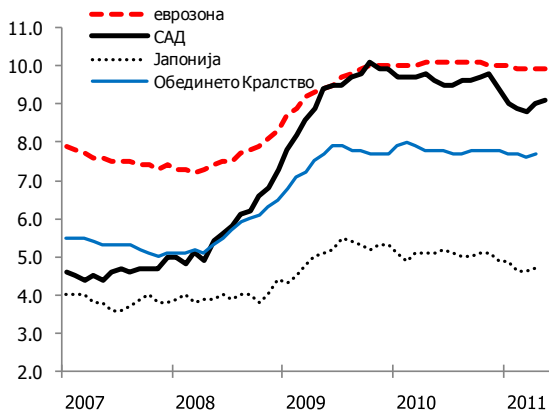
Извор: Еуростат.

Најновите економски движења, показателите базирани врз анкети и позитивната глобална побарувачка укажуваат дека економиите на евро-зоната продолжија да закрепнуваат. Следствено на ова, **ЕЦБ и ММФ извршија нагорна ревизија на очекуваната стапка на раст во евро-зоната во 2011 година.** Според јунските проекции на ММФ, се очекува раст од 2% (наспроти 1,6% претходно), главно како резултат на значително пооптимистичките очекувања за големите земји, како Германија и Франција. Проекциите на ЕЦБ укажуваат на раст меѓу 1,5% и 2,3%, што претставува нагорна ревизија на очекувањата за 0,2 процентни поени. Според ЕЦБ, растот ќе се должи најмногу на приватните инвестиции и на

Стапка на невработеност во развиените економији

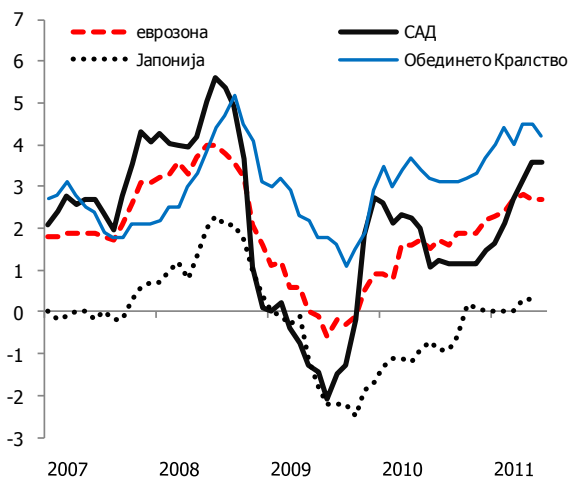
(процент; сезонски прилагодени; месечни податоци)

Извор: Еуростат.

Стапки на инфлација во развиените земји

(годишни процентуални промени; месечни податоци)

Извори: Еуростат и Национални статистички заводи.

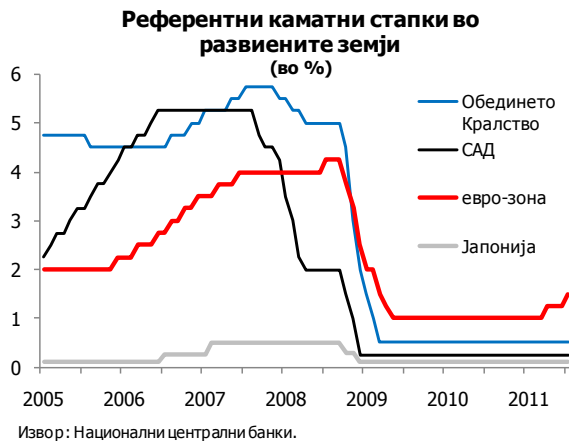
нето-извозот, во услови на зголемена доверба на претпријатијата, помали финансиски ограничувања и продолжување на глобалниот раст. Од друга страна, личната потрошувачка и понатаму ќе закрепнува со релативно слабо темпо, првенствено поради нискиот раст на реалниот расположлив доход. Според ЕЦБ, **постои голема неизвесност околу проекциите за економскиот раст во евро-зоната, иако се оценува дека ризиците се главно врамнотежени.** Позитивните ризици се поврзани со побрзото зголемување на домашната економска активност при поповолна деловна доверба, како и со поголемата извозна активност поддржана од евентуалниот побрз раст на глобалната економија. Главните негативни ризици се состојат од продолжената нестабилност на финансиските пазари, што би можело да се одрази негативно врз реалната економија во евро-зоната. Другите експертски извори уште повеќе ги истакнуваат негативните ризици за растот од нестабилноста околу должничката криза и напорите за рефинансирање на долгот и фискална консолидација на периферните земји на евро-зоната, особено на Грција⁴.

Годишниот раст на потрошувачките цени во евро-зоната и понатаму беше значително повисок од целните 2%, тренд кој беше започнат од декември 2010 година. Растот на цените се засилуваше до април, кога достигна 2,8%, пред забавувањето на 2,7% во мај и јуни. Овие движења го одразуваат првенствено растот на цените на енергентите и на неенергетските примарни производи во поголем дел од периодот, како и падот на цената на нафтата во мај и нејзиното стабилизирање во јуни. Со јунските проекции, **ЕЦБ ја ревидира нагоре очекуваната стапка на инфлација во евро-зоната во 2011 година и се предвидува дека таа ќе се движи меѓу 2,5% и 2,7% (наспроти интервалот меѓу 2%-2,6% претходно),** што во најголем дел ги одразува повисоките остварувања. Според оценките на ЕЦБ, и понатаму се присутни нагорни ризици за проекцијата, главно поврзани со повисокиот

⁴ Така, според јунскиот „Економски преглед за евро-зоната“ од „Рубини глобал економикс“, се оценува дека постојат зголемени ризици за пренос на систематското нарушување од Грција кон другите периферни земји и потоа, преку банкарскиот систем, до клучните земји-членки на евро-зоната. Дополнителните негативни ризици се состојат од можното повторно зголемување на цените на енергентите и од негативните ефекти на порестриктивната монетарна политика врз економското закрепнување на периферните земји на евро-зоната.

раст на цените на енергентите, иако последните остварувања покажуваат дека овој ризик е значително помалку изразен од претходно. Дополнителни ризици за инфлацијата се евентуалните повисоки индиректни даноци поради фискалната консолидација и евентуалните поголеми притисоци од домашната побарувачка.

Во мај и јуни 2011 година, централните банки на големите развиени земји продолжија да водат непроменета монетарна политика, со што таа го задржа стимулативниот карактер (*accommodative monetary policy*). Сепак, во почетокот на јули, ЕЦБ повторно ја зголеми каматната стапка на 1,5%, како резултат континуираните нагорни инфлациски притисоци во евро-зоната и позитивните економски движења во првата половина на годината. Притоа, според проекциите на ЕЦБ инфлацијата ќе се задржи над целните 2% и дека ризиците за инфлацијата се претежно нагорни. Со оглед на ова, пазарните очекувања укажуваат на зголемување на референтната стапка и во последниот квартал на оваа година. Од друга страна, ФЕД, Банката на Јапонија и Банката на Англија и понатаму ги задржаа каматните стапки на историски најниско ниво. Притоа, наспроти започнатото затегнување на политиката од страна на ЕЦБ, се очекува дека ФЕД ќе ја задржи сегашната референтна стапка за подолг период, имајќи ги предвид ниското ниво на искористеност на капацитетите и стабилните инфлациски очекувања. За разлика од развиените земји, централните банки во дел од брзорастечките и земјите во развој (особено азиските земји) продолжија со зголемување на каматните стапки, при нагорни трендови на инфлацијата и останати знаци за „прегревање“ на економијата.

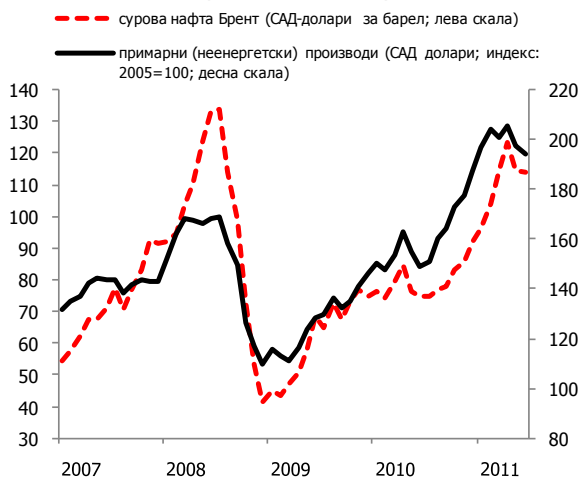

Каматните диференцијали и оценките за економската активност придонесоа за продолжување на апрецијацијата на **еврото во однос на САД-доларот до почетокот на мај, кога еврото ја достигна највисоката вредност од почетокот на 2010 година.** Сепак, неизвесноста околу должничката криза и фискалната консолидација придонесоа за позначителна депрецијација на еврото кон крајот на мај. Ова движење беше прекинато во јуни, кога еврото започна повторно да апрецира, во склад со очекувањата за зголемување на референтната каматна стапка на ЕЦБ. Просечниот номинален девизен курс на еврото во јуни изнесуваше 1,44 САД-долари за

едно евро, што претставува апрецијација на еврото за 8,8% во однос на декември 2011 година.

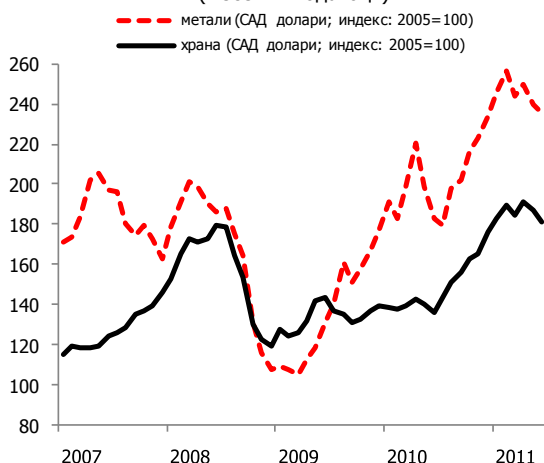
Цени на сурова нафта и на примарни производи (месечни податоци)

Извор: ММФ месечна база на податоци.

Цените на нафтата се зголемуваа до април, кога просечната цена на суровата нафта од типот „брент“ изнесуваше 123,2 САД долари за барел, со што продолжи нагорниот тренд кој започна во август минатата година. Главни причини за растот на цените беа зголемената побарувачка како резултат на закрепнувањето на глобалната економија и неизвесноста заради војната во Либија. Меѓутоа, во почетокот на мај цените на нафтата значително опаднаа, што се објаснува со оценките за забавување на глобалниот раст, апрецијацијата на доларот и шпекулативните мотиви. Цената на нафтата се стабилизира во јуни, кога изнесуваше просечно 113,8 САД-долари за барел, што е слично ниво како и во март оваа година, но за 43% повисоко од просекот во 2010 година.

Цени на храна и на метали (месечни податоци)

Извор: ММФ месечна база на податоци.

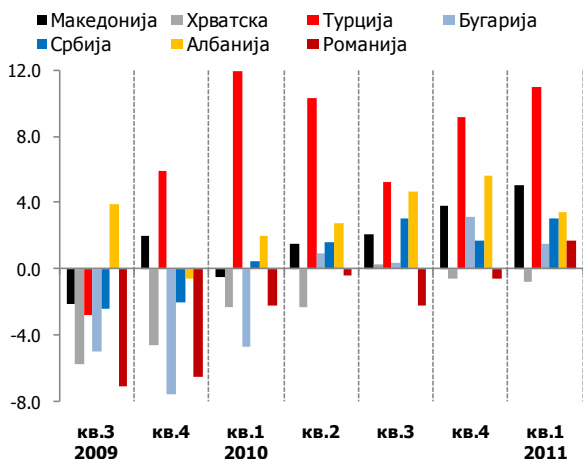
Цените на неенергетските примарни производи⁵ главно бележеа раст од почетокот на годината до април, и потоа намалување во мај и јуни. Нивното ниво во вториот квартал на 2011 година беше пониско од првиот квартал за 0,7%, но значително повисоко во однос на истиот период од претходната година (за 28%). Кај цените на храната беше забележано значително забавување на кварталната стапка на раст, од 10,4% во првиот на 0,4% во вториот квартал. Најзначаен квартален пораст е забележан кај цените на пченицата, пченката, свинското месо и сончогледовото масло. Од друга страна, цените на металите забележаа квартален пад од 2,8%, со што е ублажен дел од порастот на цените во почетокот на годината. Ова намалување се објаснува најмногу со падот на цените на бакарот, никелот и цинкот.

Во првиот квартал на 2011 година беа забележани позитивни стапки на раст во речиси сите земји на регионот, со интензивирање на растот во повеќето од нив, освен во Бугарија и Албанија. Растот во регионот и понатаму се должи главно на позитивниот придонес на нето-извозот како резултат на поволните движења на глобалната економија, особено на евро-зоната. Највисока стапка на раст повторно беше забележана во Турција, со одредени сигнали за „прегревање“

⁵ Ценовниот индекс на примарните производи ги вклучува: цените на храната, пијалациите, земјоделските сировини и на металите.

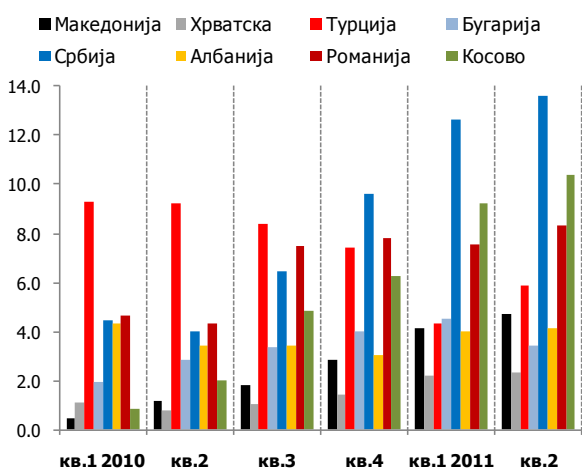

Реален раст на БДП во земјите од регионот (годишни процентуални промени, квартални податоци)

Извори: Еуростат и национални статистички заводи.

Стапки на инфлација во земјите од регионот (годишни процентуални промени, квартални податоци)

Извори: Еуростат и национални статистички заводи.

на економијата: забрзување на инфлацијата, висок дефицит на тековната сметка, висок кредитен раст и најниска невработеност од 2007 година. Како резултат на силниот раст на извозот и на залихите, Романија во првиот квартал излезе од рецесија, и покрај падот на личната побарувачка и инвестициите во фиксни средства. Економскиот раст во Бугарија исто така се должи на извозот, при пад на личната побарувачка и бруто-инвестициите. Во согласност со проекциите за зголемени капитални приливи, во двете земји се оценува дека приватните инвестиции ќе бидат главниот двигател на растот, наспроти слабата лична потрошувачка. Забрзувањето на економскиот раст во Србија беше одраз на растот на индустријата, при повисока извозна побарувачка и повисоки приватни инвестиции. Индустријата, исто така, имаше најголем придонес врз растот во Албанија, заедно со угостителството и транспортот. Од друга страна, Хрватска беше единствената земја во регионот со продолжени негативни движења во економската активност, забележувајќи пад на сите компоненти на побарувачката.

Високите стапки на инфлација во земјите во регионот се задржаа и во вториот квартал, со продолжен тренд на забрзување на инфлацијата во повеќето земји. Порастот на цените беше особено истакнат во Србија и во Косово, каде беше забележана двоцифрена просечна инфлација во вториот квартал, а растот на цените беше релативно висок и во Турција и во Романија. Инфлацијата од почетокот на годината генерално беше одраз на факторите на страната на понудата, особено на растот на цените на храната и на енергентите. Исто така, во дел од земјите беше забележан и пораст на базичната инфлација, согласно со притисоците на страната на побарувачката и преносните ефекти (second round effects). Сепак, во повеќето земји се очекува забавување на инфлациските притисоци согласно со најновите остварени и проектирани движења на цените на храната и енергентите.

1.2. Домашна понуда

Постепеното закрепнување на странската побарувачка и поволните движења на цените на светските пазари, во услови на значителна домашна инвестициска потрошувачка и зголемено производство на новите индустриски капацитети, придонесоа за одржување на економското закрепнување и во текот на првото тримесечје на 2011 година. Со тоа,

домашното производство оствари позитивна стапка на раст четири тримесечја по ред. На годишна основа, растот на домашното производство во првиот квартал на 2011 година изнесува 5,1%. Анализата по одделни гранки упатува на позитивни промени кај двигателите на растот. Имено, за првпат по третиот квартал на 2008 година, индустријата се врати во позитивната зона и оствари најголем индивидуален придонес во годишниот раст на БДП. Податоците за април - мај упатуваат на продолжување на поволните трендови во вториот квартал, но со забавена годишна динамика. Ова е во согласност со сигналите коишто доаѓаат од евро-зоната, како главен двигател на заживувањето во регионот по кризата, кои исто така најавуваат забавување на растот на преработувачкиот сектор во вториот квартал од годината⁶. Сепак, се оценува дека ваквите движења се привремени и дека растот ќе се интензивира во втората половина од годината, што ќе влијае позитивно на остварувањата на домашните индустриски капацитети.

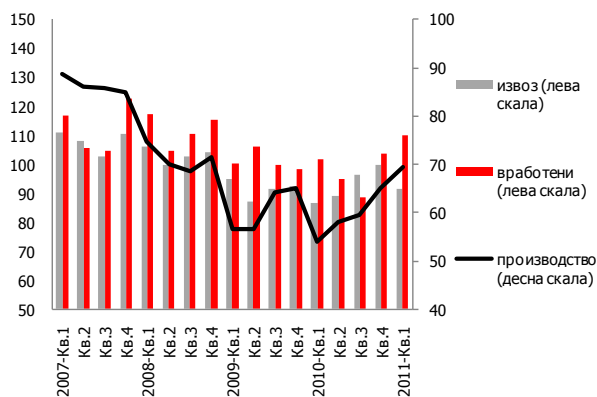
Позитивните сигнали од глобалниот преработувачки сектор поддржани од силната домашна инвестициска потрошувачка, делуваа стимулативно врз домашното производство. За зајакнување на економската активност делуваше и работењето на новите производствени капацитети кои влијаеа за дополнително зголемување на обемот на производство во економијата. Економската активност во текот на четири последователни квартали бележи позитивни квартални и годишни промени, кои во првиот квартал на 2011 година изнесуваат 0,4% (сезонски прилагодено) и 5,1%, соодветно.⁷ Остварувањата во првиот квартал се резултат на реалните стапки на годишен раст на сите дејности, со исклучок на дејноста „финансиско посредување, активности со недвижен имот и други деловни и услужни активности“, којашто бележи негативна

⁶ Анализирани според ПМИ за преработувачкиот сектор во евро-зоната (Eurozone Manufacturing Purchasing Managers' Index). Индексот е продуциран од „Маркит“ и се темели врз резултатите од анкетно истражување коешто вклучува репрезентативен примерок од околу 3.000 фирми од преработувачката индустрија. Од аспект на националните економии, вклучени се Германија, Франција, Италија, Шпанија, Холандија, Австрија, Република Ирска и Грција кои заедно сочинуваат околу 90% од преработувачкиот сектор на евро-зоната. Притоа, не станува збор за анкетно истражување на мислења, очекувања и сл. Поточно, прашањата се однесуваат на реални настани коишто се случиле. Како резултат на обработката на податоците се добива индекс, чијашто вредност поголема од 50 означува пораст во однос на претходниот месец, додека вредноста помала од 50 означува пад. Овој индекс се смета за најран показател за економските услови во евро-зоната, продуциран на месечна основа, а објавен во почетокот на секој месец со податоци коишто се однесуваат на месецот кој штотуку завршил. Индексот има историја на прецизно предвидување на производството на преработувачки сектор.

⁷ Податоците за БДП за 2010 година и 2011 година се проценети податоци на ДЗС.

Производство и извоз на текстил и вработени во текстилна индустрија
(индекси, 2006=100)

Извор: Државен завод за статистика.

годишна промена. Од аспект на поделните дејности кои учествуваат во создавањето на БДП, постепеното закрепнување на странската побарувачка, поволните движења кај светските цени на металите, како и зголеменото производство на новите индустриски капацитети доведоа до годишен раст на индустриската активност, за првпат по третиот квартал на 2008 година. Со тоа, оваа дејност оствари највисок индивидуален придонес кон годишниот раст на БДП во првиот квартал од годината. Следуваат трговијата, градежништвото и сообраќајот и врските, коишто, исто така, претставуваат дејности со позначителен годишен придонес за зајакнатата активност во првиот квартал од годината.

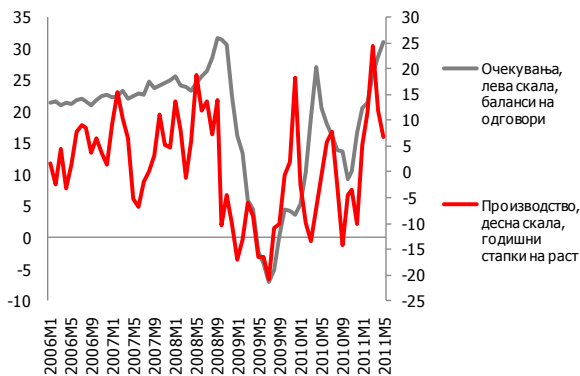
Во првото тримесечје на 2011 година, додадената вредност во индустријата забележа квартален реален раст од 6,5% (сезонски прилагодено), додека на годишна основа растот изнесува 13,7%⁸. Најголем годишен раст, а воедно и најголем индивидуален позитивен придонес, имаат производството на метали, производството на електрична опрема, како и на облека. Поволната ценовна конјунктура на металите и растот на извозната побарувачка условуваат годишен раст кај оваа гранка шест квартали по ред, при што растот во првото тримесечје на 2011 година изнесува 34,1%. Производството на електрична опрема бележи речиси трикратно зголемување, во најголем дел одразувајќи го ефектот од работењето на нов производствен капацитет. Производството на облека бележи годишен раст од 35,2% и постепено почнува да се враќа на нивото карактеристично за преткризниот период. Сумирано, зголемено производство на годишна основа е забележано кај седумнаесет од вкупно дваесет и седум индустриски гранки, коишто сочинуваат околу 62% од вкупниот индекс, што посочува на значително подобрување на дисперзираноста на растот.

Во првите два месеца од вториот квартал, споредено со истиот период од претходната година, физичкиот обем на вкупното индустриско производство бележи годишна стапка на раст од 9,3% (13,8% во првиот квартал од годината). Анализирани по гранки, кај петнаесет од вкупно дваесет и седум гранки на кои отпаѓаат 56,5% од вкупниот индекс е забележан годишен раст.

⁸ Истовремено, годишниот раст кај физичкиот обем на индустриско производство во првиот квартал изнесуваше 13,8%.

Индустриско производство и очекувања на менаџерите за идно производство

Извор: Државен завод за статистика.

Забавувањето на растот во голема мерка се должи на намаленото производство на електрична енергија (ремонт на нафтената рафинерија, како и намалено производство на хидроенергија), како и на забавувањето на растот на производството на метали, коешто кореспондира со падот на цената на никелот, бакарот и челикот на светските берзи. Истовремено, производството на електрична опрема, тутунски производи, метали и облека се карактеризираат со најголем индивидуален позитивен придонес во вкупното индустриско производство. Позитивните придвижувања кај вкупното индустриско производство, во периодот април - мај се согледуваат и преку одговорите на раководителите на индустриските капацитети⁹, кои очекуваат повисок обем на производство за наредниот тримесечен период, нагорен тренд којшто се одржува седум месеци во континуитет (од ноември 2010 година).

Додадената вредност во трговијата во првото тримесечје на 2011 година бележи квартален реален раст од 0,5% (сезонски прилагодено) и забрзување на годишниот раст (6,8%). Годишната динамика е во согласност со растот на личната потрошувачка, во услови на раст на вработеноста, поголема кредитна поддршка на населението, како и зголемено домашно производство и увоз на производи за широка потрошувачка. Најновите податоци за трговијата од април 2011 година покажуваат реален годишен пораст од 2,2% кај трговијата на мало и реален раст од 9,6% кај трговијата на големо.¹⁰ Анкетите за очекувањата на економските субјекти упатуваат на можен раст на активност во трговијата во следниот период. Тоа се согледува преку анкетата на раководителите на трговски субјекти коишто имаат поповолни очекувања во поглед на порачките, бројот на вработени и на продажните цени¹¹. Во оваа насока се и резултатите од Анкетата за мислењето на потрошувачите, коишто во април упатуваат на

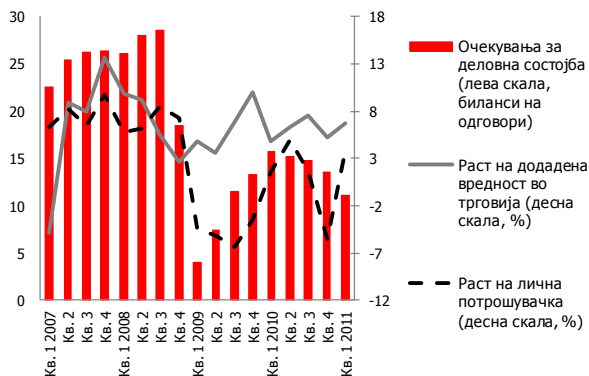
⁹ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од мај 2011 година.

¹⁰ Во јануари 2011 година е направена методолошка промена во прибирањето на податоците за трговијата. Притоа, променет е примерокот и опфатени се само фирмите коишто имаат регистрирано трговија како главна дејност, а не и оние коишто се регистрирани како производители и трговци.

¹¹ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС за првото тримесечје на 2011 година. Сепак, во поглед на деловната состојба анкетираниите субјекти очекуваат мало влошување во однос на претходниот квартал.

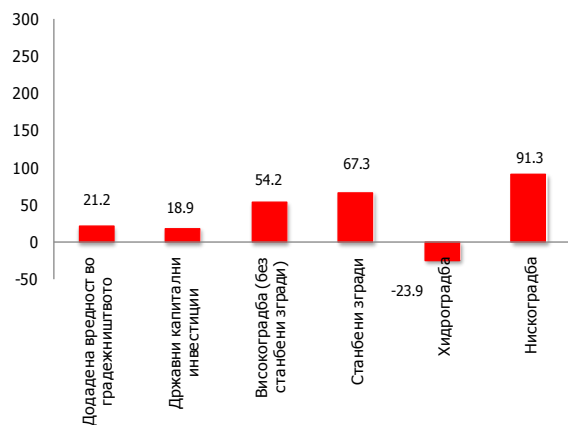
Трговијата, личната потрошувачка и очекувањата на раководителите

Извор: Државен завод за статистика.

Градежништвото во 2011-Кв.1

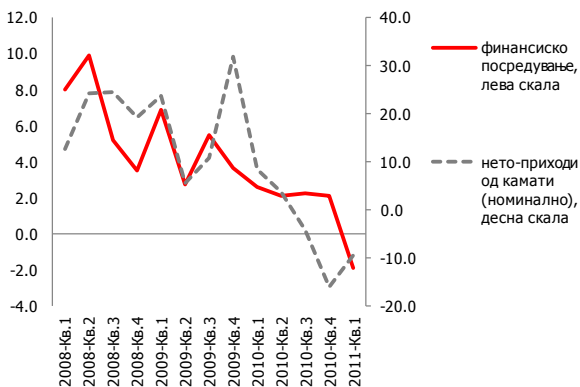
(реални годишни стапки на раст, во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и Министерство за финансии.

Додадена вредност во финансиско посредување и други деловни активности и нето-приходи од камати

(годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

прекин на трендот на постојано влошување на очекувањата од почетокот на 2011 година. Сепак, очекувањата за раст на невработеноста, како и се уште присутните инфлациски очекувања изразени во априлската анкета, би можеле да предизвикаат воздржаност од потрошувачка и да го забават растот на оваа дејност¹².

Градежната активност во првото тримесечје на 2011 година забележа квартален реален пад од 4,2% според сезонски прилагодените податоци и висок годишен раст од 21,2%. Ваквите движења соодветствуваат со повисоката вредност на извршените градежни работи (реален годишен раст од 55,4%). Од аспект на поделните активности кои имаат најголемо структурно учество, со исклучок на хидроградбата којашто бележи годишно намалување, најзначајно нагорно придвижување бележат извршените градежни работи од доменот на високоградбата. Најновите расположливи податоци укажуваат на задржување на позитивните трендови во градежништвото и во следниот период. Очекувањата на раководителите за вкупните порачки за вториот квартал на 2011 година се поповолни во однос на очекувањата за претходниот квартал¹³. Тоа се потврдува со понатамошниот тренд на висок раст кај вредноста на извршените градежни работи во април 2011 година (38,8% реален годишен раст). Воедно, вредноста на издадените одобренја за градба во април-мај 2011 година бележи вонредно висок годишен раст (69,5%), во најголем дел кај високоградбата. Истовремено, во периодот април - мај, државните капитални инвестиции бележат висок двоцифрен реален годишен раст (80,1%), а во истиот период годишен раст бележи и производството на градежни материјали¹⁴ (од 11,5%).

Дејноста „финансиско посредување, активности со недвижен имот и други деловни и услужни активности“ во првото тримесечје оствари реален квартален пад од 2,8% (сезонски прилагодено) и реален годишен пад од 1,9%. Надолен тренд покажуваат и остварените нето-приходи од камата, како еден од показателите за

¹² Од Анкетата за мислењето на потрошувачите на ДЗС од април 2011 година.

¹³ Од Анкетата за деловните тенденции во градежништвото на ДЗС за првото тримесечје на 2010 година.

¹⁴ Производство на производи од други неметални минерали (дејност 23).

финансиското посредување (коешто сочинува една третина од вкупната дејност¹⁵), коишто во првиот квартал на 2011 година забележаа номинално намалување од 9,6% на годишна основа. Негативната годишна динамика кај нето каматните приходи, според податоците заклучно со мај 2011 година, продолжува и во вториот квартал на годината, што упатува на натамошно одржување на негативната динамика кај финансиската дејност.

Додадената вредност кај дејноста „сообраќај, складирање и врски“ во првото тримесечје бележи пад од 5,3% (сезонски прилагодено), при годишен реален раст од 7,3%. Раст на годишна основа бележат телекомуникациите, како и патниот и воздухопловниот патнички и товарен превоз, при истовремен пад на железничкиот превоз. Податоците за април 2011 година посочуваат на годишен пораст кај телекомуникациите и кај патничкиот патен превоз, додека кај железничкиот патнички и товарен превоз е забележан годишен пад. Сепак, зголеменото индустриското производство на основни метали, како најзначајна гранка ориентирана кон извозот, како и повисокиот вкупен извоз на стоки во април и мај 2011 година, упатуваат на годишен пораст кај оваа дејност во вториот квартал на 2011 година.

За вториот квартал, сигналите коишто доаѓаат од евро-зоната (ПМИ индексот), којашто во последните две години беше главен двигател на заживувањето во регионот, за мај и јуни најавуваат значително забавување на растот на преработувачкиот сектор¹⁶ (најголемо регистрирано забавување од крајот на 2008 година). Забавувањето е рефлексивна на сеуште недоволно зајакнатата домашна побарувачка и неизвесноста околу идните економски движења особено во периферните земји на евро-зоната. Сепак, се оценува дека ова забавување ќе биде краткотрајно и дека понатамошното економско закрепнување на евро-зоната ќе придонесе за поголем раст во втората половина на годината. И покрај значајноста на овој фактор, не смее да се изостави и очекуваниот позитивен придонес на домашната инвестициска активност во

¹⁵ Податокот се однесува на просечно учество пресметано врз основа на податоци на ДЗС за БДП во периодот 2007-2009 година.

¹⁶ Анализирани според Индексот ПМИ за производство (Manufacturing PMI) за евро-зоната.

вториот квартал од годината, кој ќе делува во насока на зајакната економска активност.

Прилог 1: Композитен индекс на финансиските услови

Финансиските услови имаат големо значење за економската активност со оглед на нивното влијание врз потрошувачкото однесување на домаќинствата и фирмите. Индикативни категории за финансиските услови би биле стабилноста и остварувањата на финансиските институции, одбивност кон ризик итн. Но, најчесто, ваквите категории не можат директно да се измерат, поради што нивната процена се темели врз варијабли коишто можат статистички да се квантифицираат, како на пример, адекватноста на капиталот на финансиските институции, профитабилноста, структурата и квалитетот на активата на финансиските институции, каматниот ризик, ликвидносниот ризик, пазарниот ризик и сл.

Целта на оваа анализа е да се направи **обид за определување на финансиските услови**, преку користење група индикативни категории, а потоа и **согледување на влијанието на овие услови врз идната економската активност**. Оцената е направена преку изработка на т.н. композитен **индекс на финансиски услови**. Овој индекс дава информација за влијанието на вкупните финансиски услови врз економската активност, коишто произлегуваат од влијанието на монетарната политика и од влијанија коишто не се поврзани со монетарната политика¹⁷, а коишто се релевантни за економската активност. Следствено, заради вклученото влијание и на немонетарни фактори врз севкупните финансиски услови, овој индекс може да послужи како индикатор за *ефективната* поставеност на монетарната политика. Истовремено, литературата за ваквите индекси посочува дека тие се добра база за оцена на ефектите од специфичен избор на монетарна политика врз економската активност, особено во периоди кога врската помеѓу сигналите од монетарната поставеност кон финансиските услови е послаба, или пак во периоди кога централната банка активирала група инструменти (било конвенционални било неконвенционални) поширока од онаа што се применува вообичаено.

За да се проценат ефектите од финансиските услови врз економската активност во Република Македонија, се користеше методот на дифузен индекс, првично применет од „Сток и Вотсон“ (2002). Основата на пристапот претставува извлекување неколку фактори, т.н. основни компоненти (principal components) коишто објаснуваат најголем дел од променливоста на поголема група финансиски варијабли (индикативни категории за финансиските услови). Во фокусот на анализата е да се утврди дали неколкуте фактори коишто се темелат врз мноштво финансиски варијабли можат да помогнат во објаснувањето на економската активност¹⁸. Како зависна варијабла во регресионата равенка е вклучен производниот јаз (изразен како разлика на остварениот во однос на потенцијалниот БДП, во проценти). Изборот на финансиските фактори (основни компоненти) вклучени во моделот се направени врз основа на најнизок БИК

¹⁷ Како илустрација за немонетарни влијанија можат да се посочат следниве примери: формирање кредитен балон / нагло забавување на кредитирањето во периоди кога инструментите на монетарната политика се блиску до рамнотежните норми. Понатаму, долги периоди на стабилност можат да ја нарушат внимателноста во поглед на ризиците. Истовремено, до промени кај кредитната понуда, како и до промени кај пазарната премија за ризик може да дојде и како резултат на ефекти дефинирани со хипотезата за проциклична кредитна политика и хипотезата за т.н. институционална меморија.

¹⁸ Стационарноста на варијаблите во моделот е тестирана со примена на АДФ-тестот (Augmented Dickey-Fuller Test). Како и кај „Сток и Вотсон“ (во понатамошниот текст СВ), со цел одбегнување на можноста различните мерни единици и променливоста на индивидуалните временски серии да влијаат врз процената на прикриените фактори, сите варијабли се стандардизирани (односно од секоја од варијаблите прво се одзема просечната вредност, а потоа, така добиената разлика се дели со стандардната девијација).

(BIC - Bayesian Information Criterion). Притоа, податоците се однесуваат на периодот кв.1 2006 - кв.4 2010 година.

Финансиските варијабли коишто ја сочинуваат групата индикативни варијабли се групирани во следниве генерални категории: **каматни стапки, каматни распони, кредитни агрегати** и **индикатори за стабилноста и остварувањата на банкарскиот сектор**. Табела 1 е приказ на сите варијабли користени за анализата. Одбраните финансиски варијабли претставуваат индикативни категории за финансиските детерминанти на потрошувачката на домаќинствата и на фирмите. **Каматните стапки** се мерка за трошокот на капиталот и влијаат врз личната и инвестиционата потрошувачка. **Распоните помеѓу активните и пасивните каматни стапки** се индикатор за дополнителниот трошок на финансирањето преку банкарски извори на средства. **Кредитните агрегати**¹⁹ имаат двојна улога, опфаќаат аспекти од понудата на кредити коишто не се опфатени преку каматните стапки и каматните распони, истовремено рефлектирајќи ја побарувачката за кредити, којашто од своја страна е корисен индикатор за економската активност. **Индикаторите за стабилноста и остварувањата на банкарскиот систем** се вклучени во моделот за да обезбедат дополнителна информација за способноста и склоноста на банките да одобруваат кредити на домаќинствата и на фирмите чишто одлуки за потрошувачка и инвестирање зависат од банкарски кредити. Во рамки на овие индикатори, показателите за структурата и квалитетот на кредитната изложеност на банките²⁰ може да влијаат врз кредитните услови коишто ги одредуваат банките и следствено на склоноста за дополнително кредитно изложување.

Композитниот индекс е линеарна комбинација од факторите вклучени во регресионата равенка²¹. Тој го опфаќа заедничкото влијание на финансиските варијабли врз производниот јаз.²² При тоа, доколку **линеарната комбинација на факторите е нула**, тогаш може да се заклучи дека **финансиските услови имаат неутрално влијание** врз идната економска активност. **Позитивна вредност** на CF_t означува **поволно влијание**, додека **негативна вредност** е индикатор за **неповолно влијание** на финансиските услови врз идната економска активност. Притоа, имајќи ја предвид инерцијата во равенката, индексот може да се користи за прогнози на влијанието на финансиските услови врз економската активност за три периоди (во овој случај квартали) напред.

¹⁹ Како на пример, вкупните кредити одобрени на недржавниот сектор во сооднос со номиналната агрегатна потрошувачка.

²⁰ Соодносот помеѓу кредитите на населението (односно, претпријатијата) и бруто-кредитите, како и соодносот помеѓу нефункционалните кредити и бруто-кредитите.

²¹ Во овој случај l сумира до 5 вклучени

$$CF_t = \sum_{l \in \{1, \dots, 5\}} \sum_{j=0}^n \gamma_j F_{t,l-j}$$

фактори, а j сумира до n периоди на временско задоцнување со кое финансиските фактори влегуваат во регресионата равенка (во конкретниов случај до четири периоди).

²² Нивото на индексот, во зависност од тоа дали е позитивно или негативно, може да се толкува како повлекување нагоре, односно надолу на производниот јаз произлезено од финансиските услови изразено во процентни поени.

*Испрекинатата линија е проекција.

Индексот посочува дека во периодот до отпочнувањето на светската финансиска криза финансиските услови поволно влијаеле за економската активност (период којшто се карактеризира со релативно високи стапки на раст на БДП). Со појавувањето на првите сигнали на кризата во домашната економија (третиот квартал на 2008 година) индексот се придвижува во спротивна насока посочувајќи на рестриктивни (неповолни) финансиски услови. Овој тренд е прекинат во четвртиот квартал на 2010 година, од кога финансиските услови повторно почнуваат поволно да влијаат врз идната економска активност. Се очекува овие движења да се задржат и во текот на првите три квартали од 2011 година, што се совпаѓа со очекувањата за позасилено закрепнување на економијата и генерално поволен макроекономски амбиент.

Финансиски варијабли		Финансиски варијабли	
Адекватност на капиталот		Ликвидносен ризик	
1	Коефициент за адекватност на капиталот	23	Високоликвидна актива / вкупна актива 6/
2	Основен капитал /актива пондерирана за ризици 1/	24	Високоликвидна актива / краткорочни обврски 7/
3	Капитал и резерви / вкупна актива	25	Депозити на нефинансиски субјекти / бруто кредити на нефинансиски субјекти
Структура и квалитет на активата		26	Девизни депозити / вкупни депозити на нефинансиски субјекти
4	Претпријатија (кредити на претпријатија / бруто кредити на нефинансиски субјекти)	27	вклучувајќи ги денарските депозити со валутна клаузула 8/
5	Население (кредити на население / бруто кредити на нефинансиски субјекти)	28	Позајмици од НБРМ на банките /вкупни обврски
6	Кредити со валутна компонента / бруто кредити на нефинансиски субјекти	Пазарен ризик	
7	Девизни кредити /бруто кредити на нефинансиски субјекти	29	Нето отворена девизна позиција / сопствени средства
8	Денарски кредити со валутна клаузула / бруто кредити на нефинансиски субјекти	Каматни стапки	
9	Нефункционални кредити / бруто кредити 2/	30	Каматна стапка на благајнички записи на НБРМ продадени на аукција
10	Нефункционални кредити (нето од издвоените резервации за вкупните кредити) / сопствени средства	31	МБКС
11	Вкупни издвоени резервации за кредити / Нефункционални кредити	32	Каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула
12	Големи изложености / сопствени средства	33	Каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула
13	Изложеност на банката кон подружници и акционери со квалификувано учество / сопствени средства	34	Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула
14	Вложувања на банките во сопствени хартии од вредност / сопствени средства	35	Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула
Профитабилност		36	Каматни стапки на краткорочни девизни кредити
15	РОАА 3/	37	Каматни стапки на долгорочни девизни кредити
16	РОАЕ 3/	38	Каматни стапки на девизни депозити на претпријатија
17	Нето каматен приход /бруто приходи 4/	39	Каматни стапки на девизни депозити на население
18	Некаматни расходи / бруто приходи 5/	Кредити и депозити	
19	Трошоци за вработените /некаматни расходи	40	Вкупни кредити на банките и штедилниците одобрени на недржавниот сектор
Каматен ризик		41	Вкупни кредити на банките и штедилниците одобрени на недржавниот сектор / номинален БДП
20	Распон меѓу каматни стапки на кредити и депозити во денари	42	Вкупни депозити на недржавниот сектор кај банките и штедилниците
21	Распон меѓу каматни стапки на кредити и депозити во девизи	43	Вкупни депозити на недржавниот сектор кај банките и штедилниците / М4
22	Меѓубанкарски каматни стапки	Инфлација	
		44	Индекс на трошоците на животот (годишна стапка на промена во %)
		Ценовна конкурентност	
		45	РЕДК (Индекс на реален ефективен девизен курс со база 2006 година, годишна промена во %)

Извор: НБРМ

1/ Од четвртиот квартал од 2007 година па наваму, основниот капитал го сочинуваат обични акции, некумулятивни приоритетни акции, премии за овие акции, резерви и задржана нераспоредена добивка намалени за износот на загуба, лиценци, гудвил, патенти и др. нематеријални средства, износ на откупени сопствени акции, други нето негативни ревалоризациски резерви, износ на исправка на вредност за вонбилансни средства.

2/ Вклучува кредити кон финансиски и нефинансиски субјекти.

3/ Добивката при пресметка на овој индикатор се зема после одданочување и е коригирана за неиздвоената исправка на вредност.

4/ Нето каматен приход претставува каматен приход намален за каматниот расход. Бруто приходите ги сочинуваат: нето каматен приход, приходи од провизии (на бруто основа), и сите останати редовни приходи без вонредните приходи (на бруто основа).

5/ Некаматните расходи вклучуваат расходи од провизии и надоместоци и останати расходи од дејноста намалени за вонредни расходи.

6/ Високоликвидна актива опфаќа парични средства и салда кај НБРМ, благајнички записи, државни записи и коресподентните сметки кај странски банки. Вкупната актива е намалена за активата во домашни банки.

7/ Краткорочните обврски се дефинираат како депозити и други обврски со рочност до една година (без депозитите и позајмиците од домашни банки).

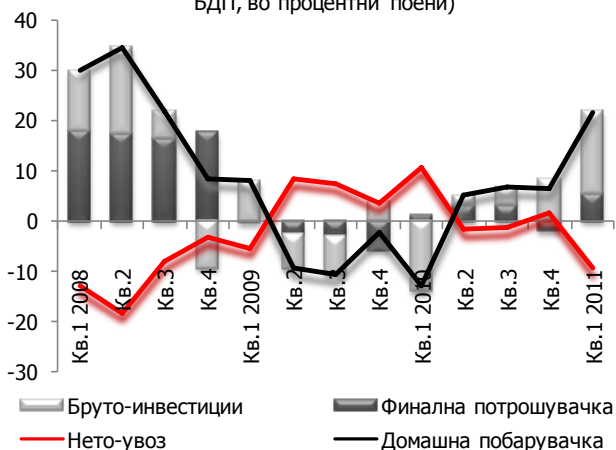
8/ Денарските депозити со валутна клаузула ги вклучуваат депозитите и другите обврски со валутна клаузула се до 31.03.2009, од кога индикаторот се однесува само на денарските депозити со валутна клаузула.

1.3. Агрегатна побарувачка

Во првото тримесечје на 2011 година домашната економија продолжи да закрепнува, остварувајќи раст на квартална и на годишна основа. Притоа, годишниот раст (од 5,1%) се должи на позитивниот придонес на домашната побарувачка, делумно неутрализиран со негативниот нето-извоз. Во однос на поединечните компоненти, како и во претходниот квартал главните двигатели на годишниот раст се извозот и инвестициите. Зајакнатата странска побарувачка и задржувањето на повољните трендови кај цените на главните извозни производи на светските берзи имаа стимулативен ефект за поголемо искористување на постоечките и новите индустриски капацитети и придонесоа за висок раст на извозот. Повољното меѓународно окружување и поповољните перцепции за идниот економски раст, условија намалена одбивност за ризик кај странските и домашните инвеститори, што се одрази позитивно врз инвестициите. Позитивен придонес има и личната потрошувачка, којашто бележи значајно закрепнување, наспроти падот во претходниот квартал, додека јавната потрошувачка има минимален негативен придонес кон вкупниот раст. Зголемената домашна и извозна побарувачка, при големата зависност на домашното производство од увоз, создадоа притисок за зголемување на увозот. Проценките за второто тримесечје на 2011 година се во насока на забавен годишен раст на вкупниот БДП, при забавен раст на инвестициите и извозот. Личната потрошувачка се оценува на релативно високо ниво, но ќе забележи годишен пад поради високата споредбена основа. Од друга страна, се проценува позитивен придонес од јавната потрошувачка.

Домашна побарувачка и нето-извоз

(придонеси во номиналниот годишен раст на БДП, во процентни поени)

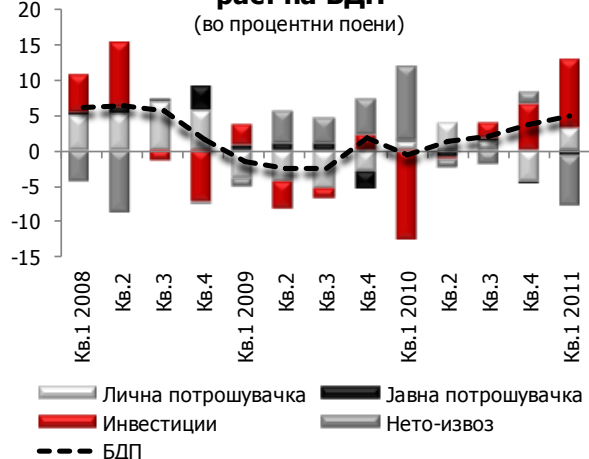
Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Бруто домашниот производ во првото тримесечје на 2011 година забележа раст, на квартална и на годишна основа од 0,4% (на сезонски прилагодена основа²³) и 5,1%, соодветно. Високиот годишен раст е резултат на зголемената домашна побарувачка, делумно неутрализирана со порастот на дефицитот во размената со странство. Набљудувано по компоненти, извозот и понатаму (петти квартал по ред) има најголем придонес кон годишниот раст на БДП и во услови на поповољен глобален амбиент и зголемено искористување на капацитетите во индустријата, бележи реален годишен раст од 34,8%. Повољните движења кај извозниот сектор, при поповољни перцепции за идниот економски раст, условија пораст на инвестициските активности кај домашните и странски приватни инвеститори, надополнет со инвестициите од страна на државата. Овие остварувања доведоа до силен годишен раст на инвестициите од 60,1%. Во првиот квартал, личната потрошувачка повторно се врати во зоната на позитивни промени, остварувајќи годишен раст од 3,9%, што упатува на перцепции за краткотраен ефект на повисокото

²³ Наспроти 2,3% во последниот квартал на 2010 година, на сезонски прилагодена основа.

Придонеси во реалниот годишен раст на БДП

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

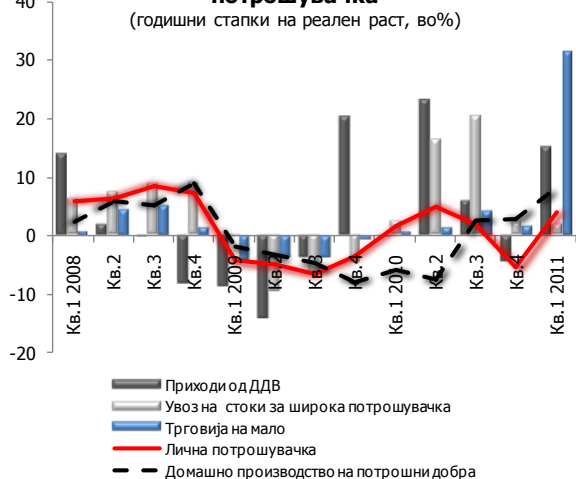
ценовно ниво. Од друга страна јавната потрошувачка бележи пад и оствари мал негативен придонес кон вкупниот економски раст. Зголемената домашна и извозна побарувачка доведоа до забрзан раст на увозот, што придонесе за проширување на трговскиот дефицит и негативен придонес на нето-извозот.

Годишни стапки на реален раст (во %)

	2008-Кв.1	2008-Кв.2	2008-Кв.3	2008-Кв.4	2008	2009-Кв.1	2009-Кв.2	2009-Кв.3	2009-Кв.4	2009	2010-Кв.1	2010-Кв.2	2010-Кв.3	2010-Кв.4	2010	2011-Кв.1
Лична потрошувачка	5.7	6.2	8.5	7.2	7.4	-4.4	-5.1	-6.4	-3.5	-4.7	1.5	4.9	1.7	-5.5	0.4	3.9
Јавна потрошувачка	3.0	6.4	0.8	21.4	10.6	5.1	5.9	7.5	-12.9	0.5	1.5	-5.1	2.3	-0.1	-0.4	-3.2
Бруто инвестиции	24.6	49.9	-2.9	-19.5	5.4	19.1	-14.2	-10.3	1.9	-1.5	-47.0	-0.4	12.4	26.3	-3.7	60.1
Извоз на стоки и услуги	-11.2	-12.5	-2.0	-2.9	-6.3	-20.9	-12.8	-12.9	-18.2	-16.2	8.4	16.4	27.2	40.0	23.4	34.8
Увоз на стоки и услуги	-0.8	4.5	-2.0	-1.6	0.8	-10.0	-15.1	-15.6	-19.5	-15.0	-13.8	12.5	24.2	22.1	10.9	36.5
Домашна потрошувачка	8.6	12.8	4.7	1.5	6.7	0.0	-5.6	-4.9	-2.6	-3.3	-8.5	2.3	3.6	1.9	-0.1	10.3
Нето-извоз*	18.7	46.6	-2.0	0.6	14.7	5.3	-18.5	-22.6	-21.6	-14.0	-37.2	6.3	15.4	-8.7	-9.8	39.6
БДП	7.1	6.6	5.3	1.4	5.0	-1.4	-2.4	-2.1	2.0	-0.9	-0.5	1.5	2.1	3.8	1.8	5.1

1.3.1. Лична потрошувачка

Индикативни категории и лична потрошувачка

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и НБРМ.

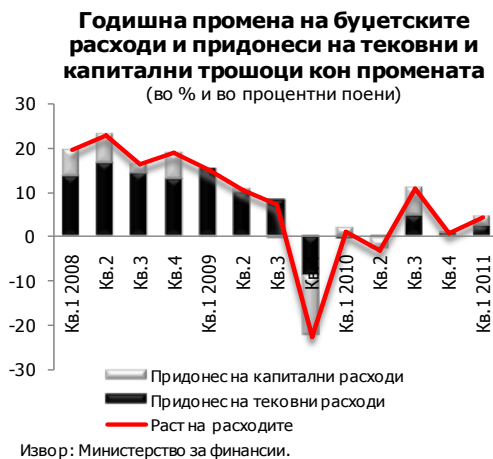
Личната потрошувачка, која во претходниот квартал забележа значителен пад на квартална и на годишна основа, во првото тримесечје на 2011 година повторно се врати во зоната на позитивни стапки на раст. Така, на квартална основа е остварен висок раст од 9,8% (сезонски прилагодено), додека на годишна основа е забележан пораст од 3,9%. Позитивните движења се потврдуваат и преку остварувањата кај високофреквентните показатели за личната потрошувачка. Имено, кај приходите од ДДВ е забележан реален годишен раст (наспроти падот во претходниот квартал), увозот на стоки за широка потрошувачка бележи реален раст со сличен интензитет како во претходниот квартал, додека домашното производство на стоки за широка потрошувачка оствари засилен раст од 8,2%. Иако, заради повисоката инфлација во првиот квартал, платите и пензиите како основни извори на финансирање на потрошувачката забележаа реален пад, а се намалија и приватните трансфери од странство, сепак поволните перцепции за идниот раст на економијата и перцепциите за краткотраен

ефект на повисоките домашни цени условија позитивни движења на пазарот на труд и на кредитниот пазар. Така, бројот на вработени се зголеми за 5,5% на годишно ниво што доведе до годишен раст на масата на плати. Покрај тоа, при олеснети услови за одобрување на потрошувачки кредити²⁴, потребата за потрошувачка дополнително беше задоволена преку зголемената кредитна активност кон секторот „население“ (главно долгорочни потрошувачки кредити). Воедно, зголемената потрошувачка во услови на помал расположлив доход, доведе до забавување на стапката на раст на депозитите на населението.

За вториот квартал на 2011 година, личната потрошувачка се проценува да забележи квартален пад и стагнација на годишна основа, имајќи ја предвид високата споредбена основа. Воедно, расположливите податоци покажуваат натамошен реален пад на нето-платите и на нето-приватните трансфери од странство. И покрај очекувањата за зголемена побарувачка за кредити, сепак при непроменети услови за нивно одобрување во вториот квартал²⁵,

кредитирањето на населението, како дополнителен извор на финансирање, во мај 2011 година забележа забавен раст. Во иста насока упатуваат и високофреквентните показатели за личната потрошувачка. Имено, намалување на реална годишна основа бележат приходите од ДДВ и увозот на стоки за широка потрошувачка (5,3% и 4%, соодветно), додека домашното производство на стоки за широка потрошувачка и трговијата на мало бележат забавена динамика на реален раст (14,9% и 2,2%, соодветно).²⁶ Во насока на раст се оценките на раководителите во трговијата на мало за вториот квартал на 2011 година, коишто имаат поповолни очекувања во поглед на порачките, бројот на вработени и на продажните цени²⁷. Истовремено, кај показателот на доверба на потрошувачите во април се забележува прекин на трендот на

²⁴ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во април 2011 година.

²⁵ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во април 2011 година.

²⁶ Податоците за домашното производство на потрошни добра, увозот на стоки за широка потрошувачка, приходите од ДДВ и кредитите на населението се заклучно со мај, додека податоците за платите, приватните трансфери и трговија на мало се заклучно со април.

²⁷ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС спроведена во првиот квартал на 2011 година. Сепак, во поглед на деловната состојба анкетираниите субјекти очекуваат мало влошување во однос на претходниот квартал.

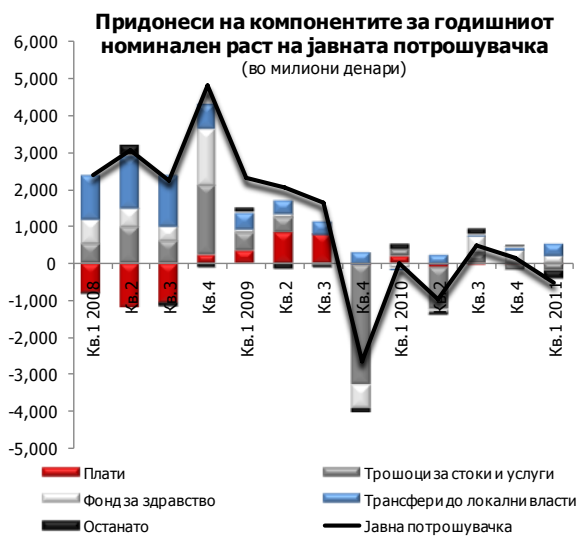

постојано влошување на очекувањата од почетокот на 2011 година²⁸.

1.3.2. Јавна потрошувачка

Во првото тримесечје на 2011 година јавната потрошувачка се намали на квартална основа (1,3% сезонски прилагодено), што услови пад на годишна основа, и тоа со забрзано темпо од 3,2% (наспроти 0,1% во претходниот квартал). Годишното намалување произлегува пред сè од пониските тековни трошоци за стоки и услуги.

Согласно со остварените расходи на централната власт и фондовите во периодот април - мај 2011 година, како и очекуваните трошења до крајот на кварталот врз основа на планираниот буџет за 2011 година, **за второто тримесечје се проценува реален квартален и годишен раст на јавната потрошувачка.**

Извор: Министерство за финансии и Државен завод за статистика.

1.3.3. Инвестициска потрошувачка

Еден од главните двигатели на растот на БДП е зголемената инвестициска активност. И покрај падот на инвестициската активност на квартална основа (од 8,3%, сезонски прилагодено), бруто-инвестициите во првиот квартал на 2011 година забележаа висок реален годишен раст од 60,1% (26,3% во претходниот квартал). Ваквата силна годишна промена во голем дел е резултат на ниската споредбена основа,²⁹ но го отсликува и позитивниот придонес на повеќе економски фактори. Имено, значајниот стимул од страна на државните инвестиции услови висок раст на домашното производство на капитални добра и на вредноста на извршените градежни работи. Покрај тоа, странските директни инвестиции (во акционерски капитал) се зголемија повеќекратно, што упатува на намалена одбивност кон ризик на странските инвеститори и поповолни перцепции³⁰ за домашната

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

²⁸ Од Анкетата за мислењето на потрошувачите на ДЗС спроведена во април 2011 година.

²⁹ Во првото тримесечје на 2010 година, инвестициите бележат најсилен годишен пад (47%) и го достигнаа најниското ниво од првиот квартал на 2006 година наваму.

³⁰ Позитивното поместување во поглед на даночните оптоварувања и започнувањето на бизнис во рамки на Извештајот на "Водење бизнис" за 2011 година можат да се толкуваат како потврда за поволната инвестициска клима во РМ. За даночното оптоварување подобрувањето е за 12 места, заради намалено време за собирање податоци, пополнување на обрасците за даноци и нивно плаќање,

економија. Зголемените инвестиции условија зголемен увоз на средства за работа, а беа потпомогнати и со умерено засилување на кредитната активност насочена кон корпоративниот сектор, при делумно олеснување на условите за одобрување на кредити и зголемена побарувачка на кредити³¹. Ваквите поместувања упатуваат на подобрени очекувања кај корпоративниот сектор, што претставува позитивен сигнал за динамиката на домашната економска активност во следниот период.

Оценките за вториот квартал на 2011 година се во насока на мал реален раст на инвестициите на квартална основа, што ќе продонесе за нивен натамошен годишен раст, но со намалено темпо. Притоа, сите показатели упатуваат на натамошна позитивна динамика на инвестициската активност во второто тримесечје³². Така, во услови на силен реален раст кај државните инвестиции (80,1%), домашното производство на капитални добра ја задржа високата стапка на раст (65,8%), а увозот на средствата за работа бележи умерено засилување на растот. Кредитната поддршка на корпоративниот сектор од страна на банките е зголемена (реален раст од 11,5%), при очекувања за зголемена побарувачка на кредити³³. Од друга страна, оценките за забавен раст на инвестициите може да се објаснат со помалиот реален раст на вредноста на извршените градежни работи (од 38,8%, наспроти 55,4% во првиот квартал), значителното забавување на растот кај странските директни инвестиции, како и преку стагнацијата на приходите од данокот на добивка во однос на претходниот квартал. Сепак, очекувањата во градежништвото за вториот квартал на 2011 година се поповолни во однос на претходниот квартал, во поглед на вкупните порачки и продажните цени³⁴, што е

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

како и намалување на даночните обврски како процент од остварениот профит (одлука со која данокот на добивка да се плаќа само на распределената добивка). За започнувањето бизнис подобрувањето е за две места, при што намалени се бројот на процедури и времето потребно за регистрација на фирма преку натамошно подобрување на едношалтерскиот систем.

³¹ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во април 2011 година.

³² Податоците за извршените градежни работи и за странските директни инвестиции се дадени заклучно со април, додека останатите податоци се дадени заклучно со мај.

³³ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ спроведена во април 2011 година.

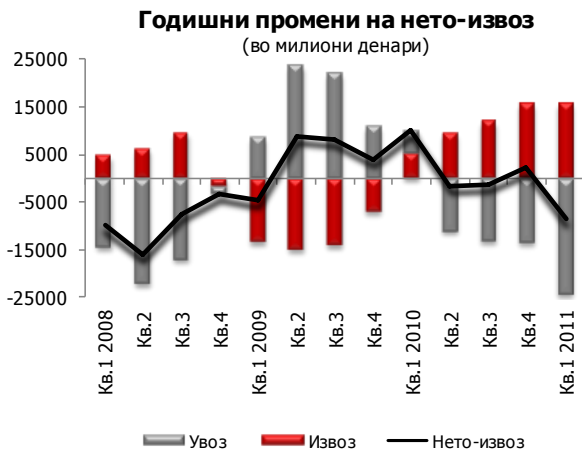
³⁴ Од Анкетата за деловните тенденции во градежништвото на ДЗС спроведена во првиот квартал на 2011 година.

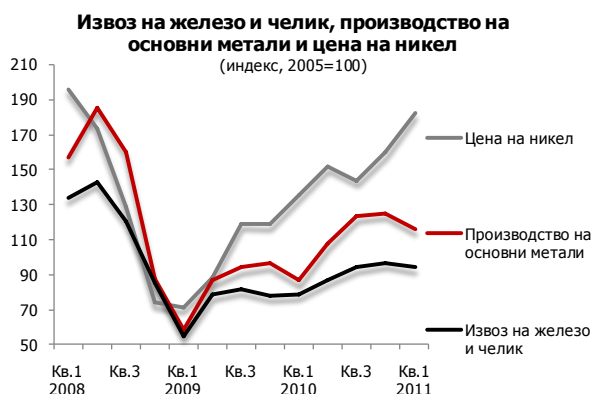
во согласност со очекувањата за квартален раст кај инвестициската активност.

1.3.4. Нето извозна побарувачка

Негативниот јаз кај нето извозната побарувачка значително се прошири (од речиси 40% реално, на годишна основа) во првиот квартал на 2011 година, со што има негативен придонес кон БДП. Тоа се должи на посилен раст на увозот од извозот на стоки и услуги, како на квартална (сезонски прилагодено), така и на годишна основа.

Извор: Државен завод за статистика.

Извор: Државен завод за статистика, ММФ месечна база на податоци и пресметки на НБРМ.

Извозот на стоки и услуги во првото тримесечје на 2011 година бележи раст на квартална основа од 3,5% (сезонски прилагодено) и висок реален годишен раст од 34,8% (40% во претходниот квартал). Притоа, веќе пет квартали по ред извозот бележи значителни годишни стапки на раст, а во последните четири квартали има најголем позитивен придонес кон вкупната економска активност. Годишниот раст забележан во првиот квартал произлегува од подобрувањето на економскиот амбиент кај главните извозни пазари, особено во Германија, при натамошни поволни движења на светските цени на металите, што заедно со новите производствени капацитети ориентирани кон извозот делуваше за остварување високи стапки на раст на извозот. Сепак, зголеменото производство и инвестициска активност, во услови на висока увозна зависност, а во одреден дел и закрепнувањето на личната потрошувачка³⁵, условија висок раст и кај увозната компонента. Во првото тримесечје увозот значајно се зголеми на квартална основа (10,1%, сезонски прилагодено), што доведе до забрзување на реалниот годишен раст на 36,5%³⁶ (22,1% во претходниот квартал). Засилената годишна динамика на раст на увозот, при истовремено забавен раст на извозот, го објаснува проширувањето на дефицитот во размената со странство, коешто имаше негативен придонес врз растот на БДП.

Во првите два месеца од второто тримесечје на 2011 година, извозот и увозот на стоки го одржуваат трендот на раст и бележат номинален годишен раст од 36,8% и 20,7%,

³⁵ Во првиот квартал на 2011 увозот на стоки за широка потрошувачка вредносно се зголеми за 6,2%, на годишна основа.

³⁶ Дел од растот на увозот е резултат на еднократен ефект на увоз на интермедијарни производи во јануари 2011 година (види прилог за надворешнотрговска размена).

соодветно, а трговскиот дефицит е речиси непроменет во споредба со истиот период од 2010 година. Притоа, во услови на оценки за пониска лична потрошувачка и помал раст кај инвестициите, за вториот квартал на 2011 година се проценува поизразено забавување на динамиката на раст кај увозот. Сепак, **нето-извозот и натаму ќе има негативен придонес кон годишниот раст на БДП.**

1.4. Вработеност и плати

Поволните движења на пазарот на трудот се задржаа и во првиот квартал на 2011 година. И покрај забавувањето на стапката на годишен раст на вработеноста, како резултат на намалениот број вработени на квартална основа, сепак и за првиот квартал на 2011 година е карактеристичен релативно висок годишен раст на вработеноста. Очекуваниот економски раст, дополнет со стабилниот тренд на намалување на невработеноста и со позитивните очекувања на производителите во преработувачката индустрија и во трговијата, упатуваат на натамошно подобрување на состојбата во овој сегмент од економијата. Сепак, ризиците утврдени во претходниот квартал, како што се ниското ниво на продуктивност и неповолните очекувања на потрошувачите за движењето на вработеноста во наредните дванаесет месеци, сè уште се присутни. Годишниот раст на цената на трудот, мерена преку номиналните плати во економијата, продолжи да забавува, што услови стабилизација на трошоците за труд по единица производ.

По значително високиот квартален раст во последниот квартал на 2010 година, во првиот квартал на 2011 година бројот на лица коишто работат се намали за 1,3% на квартална основа.³⁷ Притоа, падот е резултат на најпроменливата категорија на вработени лица, односно на лицата коишто работат за сопствена сметка и на неплатените семејни работници. **Надолното прилагодување кај оваа категорија работници во голема мера е условено од случувањата во земјоделскиот сектор, имајќи предвид дека речиси 70% од нив се ангажирани во овој сектор³⁸.** Така, кварталниот пад на бројот на лица коишто

³⁷ Анализата на кварталната динамика на вработеноста и невработеноста е направена со сезонски прилагодени податоци. Сезонско прилагодување не е направено единствено кај вкупното работоспособно население.

³⁸ Државниот завод за статистика, од јануари 2011 година, ја примени новата Национална класификација на дејностите (НКД рев. 2) за прибирање и обработка на податоците за пазарот на труд (плати и вработеност). Промената во класификациите ја оневозможи анализата на вработеноста, платите, продуктивноста и на трошоците за труд по единица производ во одделните економски дејности. Споредливи податоци по дејности според новата класификација се расположливи само за годишните промени кај платите.

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

работат за сопствена сметка и на неплатените семејни работници делумно се објаснува со високата споредбена основа од претходниот квартал, кога нивниот број беше значително зголемен³⁹. Дополнително можно објаснување е условеноста на вработеноста во земјоделството од очекувањата на производителите во поглед на движењето на цените и на побарувачката за земјоделски производи⁴⁰. Ова особено се однесува на неплатените семејни работници чиј статус не е регулиран со договори за склучување на работен однос. Во таа насока, пониските малопродажни цени на можно е земјоделските производи во текот на 2010 година да влијаеле за формирање на понеповолни очекувања, што го објаснува помалиот број ангажирани неплатени работници и помалото земјоделско производство во првиот квартал на 2011 година. Сепак, она што е значајно да се истакне е дека **во анализираниот период, во рамки на структурата на вработеноста, вработените лица, кои се индикатор за регистрирана вработеност, веќе втор квартал по ред бележат раст.** Исто така, годишната анализа упатува на задржување на поволните трендови на пазарот на трудот. **Имено, и покрај тоа што кварталното намалување доведе до забавување на годишната стапка на раст, сепак првиот квартал на 2011 година се карактеризира со релативно висок годишен раст на вработеноста.** Бројот на лица коишто работат и понатаму се зголемува што доведува до висока стапка на годишен раст во првиот квартал на 2011 година од 5,5% (33.613 лица). Слично движење се забележува и кај стапката на вработеност која во првиот квартал достигна 39,3% (наспроти 37,5% во првиот квартал на 2010 година).

Движењето кај активното население во првото тримесечје на годината во голема мера соодветствува на движењето на вработеноста. Имено, на квартална основа, активното население се намали за 1,2%, додека на годишна основа е забележан пораст од 2%. Стапката на

³⁹Вработеноста во оваа категорија работници се карактеризира со висока променливост. Значително зголемување на овие вработени во претходните два квартали се објаснува со интензивирањето на економскиот раст, од една страна, а делумно ги одразува и стимулативните политики за поттикнување на руралниот развој.

⁴⁰ M. Nerlove, 'Adaptive Expectations and Cobweb Phenomena', Quarterly Journal of Economics, vol. lxxii (1958), 227-40.

активност во првиот квартал на годината изнесуваше 57,1% (наспроти 56,3%, во првиот квартал од минатата година и 57,8% во четвртиот квартал на 2010 година).

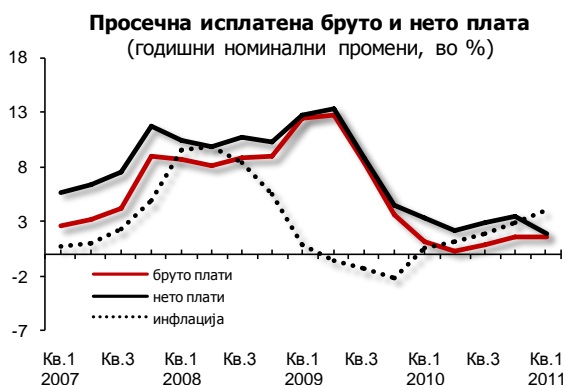
Намалувањето на невработеноста продолжи и во првиот квартал на 2011 година. Бројот на невработени лица се намали за 1,1% на квартална основа и за 4,8%, на годишна основа. Истовремено, стапката на невработеност достигна 31,2% (наспроти 33,5% во првиот квартал на 2010 година). Годишно намалување на стапката на невработеност се забележува кај сите старосни групи, при најголемо намалување на невработеноста кај младото население (помеѓу 15 до 24 години) каде стапката на невработеност се намали за речиси 5 п.п..

Индикаторите за идните движења на пазарот на трудот главно укажуваат на поволни трендови во вториот квартал од годината. Главни фактори за очекување поволни движења на пазарот на трудот се: кварталниот раст на бројот на регистрирани вработени лица, што соодветствува со зголемената економска активност; ангажирање поголем број работници за завршување на дел од започнатите проекти во предизборниот период; стабилен тренд на намалување на невработеноста и поволни очекувања на раководителите во преработувачката индустрија и во трговијата⁴¹ во поглед на движењето на вработеноста во овие сектори. **Сепак, и натаму се присутни надолните ризици утврдени во претходниот квартал.** Прво, фактот дека нивото на продуктивноста во првиот квартал на 2011 сè уште е под преткризното ниво, упатува на можноста производството да се зголеми преку пораст на продуктивноста, наместо со зголемување на вработеноста. Второ, во услови на неповолни очекувања во поглед на движењето на вработеноста на раководителите во градежништвото⁴², можен е пад на вработеноста во овој сектор. Трето, очекувањата на потрошувачите во поглед на движењето на невработеноста во наредните дванаесет месеци и понатаму се влошуваат⁴³.

⁴¹ Извор: Државен завод за статистика, анкети за деловните тенденции во преработувачката индустрија (мај, 2011 година) и во трговијата (прв квартал на 2011 година).

⁴² Извор: Државен завод за статистика, анкета за деловните тенденции во градежништвото (прв квартал 2011 година).

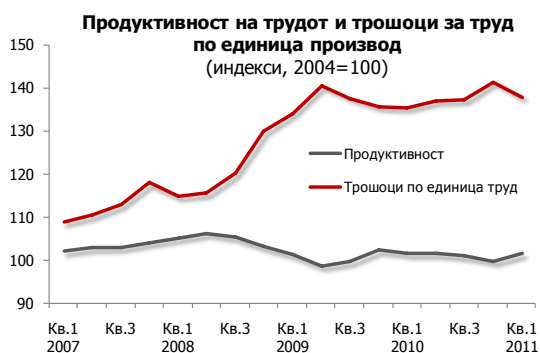
⁴³ Извор: Државен завод за статистика, Анкета за мислењето на потрошувачите (април, 2011 година).

Извор: Државен завод за статистика.

Извор: Државен завод за статистика.

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Во првиот квартал на 2011 година е регистриран квартален пад од 1% на номиналните нето и бруто-плати во економијата. Падот е уште поголем доколку се изолира ефектот од порастот на цените, односно реалните нето и бруто-плати се пониски за 3,5%, соодветно. **Кварталното намалување на платите услови забавување и на стапките на годишен раст.** Имено, номиналните нето и бруто-плати во првото тримесечје на 2011 година се зголемија за 1,9% и 1,7%, соодветно. Скромниот номинален раст на платите и годишниот пораст на домашните цени доведоа до намалување на постојаниот дел од реалниот доход на населението. Имено, реалните нето и бруто-плати во првите три месеци на годината бележат годишен пад од 2,1% и 2,3%, соодветно. Анализата по дејности укажува на големи разлики во движењето на нето-платите во одделните дејности. Така, висок годишен раст на нето-платите е регистриран во рударството, финансиските активности, уметноста и во останатите услужни дејности. Од друга страна, во земјоделството, во снабдувањето со електрична енергија, трговијата, дејностите со недвижен имот, административните дејности, јавната управа и во здравството се забележува годишно намалување на нето-платите.

По намалувањето во претходниот квартал, во првиот квартал на 2011 година се забележува подобрување на продуктивноста на трудот. Така, растот на производство во првото тримесечје на 2011 година, при квартално намалување на ангажираната работна сила, во целост се должи на зголемената продуктивност на трудот (квартален раст од 1,7%). На годишна основа, продуктивноста се задржа на нивото од првиот квартал на 2010 година. **Поволните движења кај продуктивноста на трудот во услови на квартално намалување на бруто-платите во економијата, доведоа до намалување на трошоците за труд по единица производ за 2,7%, на квартална основа.** На годишна основа, трошоците за труд по единица производ се зголемија само за 1,7%, што претставува значително забавување на растот во однос на претходниот квартал кога беше регистрирана годишна стапка на раст од 4,4%.

Прилог 2: Неискористените капацитети во претпријатијата - последици од кризата и последици за идните движења на пазарот на трудот

Глобалната финансиска и економска криза се одрази негативно врз производството и бројот на вработените во македонската економија. Притоа, првичните ефекти од кризата се забележаа во вториот квартал на 2008 година, кога беше регистрирано првото квартално намалување на производството. Имено, сезонски прилагодениот реален раст на БДП изнесуваше 1,2%, за еден процентен поен помалку од оној во претходниот квартал, кога стапката на раст изнесуваше 2,2%. Забавувањето на растот беше евидентно и во следното тримесечје (кога растот се сведе на 0,3%), а во последниот квартал на 2008 година производството оствари негативна квартална промена од 2,3%. Кај бројот на вработените, првите сигнали од кризата беа забележани со одредено временско задоцнување, односно од третиот квартал на 2009 година, кога нивото се намали за 0,2% на сезонски прилагодена квартална основа. Движењето на продуктивноста на трудот во целост беше условена од силината на падот и временската динамика на промена на производството во однос на вработените за време на кризата и на нивото на неискористените капацитети во претпријатијата.

Кога деловниот субјект работи со помалку од 100% од неговите капацитети, се вели дека субјектот има „неискористени капацитети“ за производство. Постојат повеќе причини зошто деловниот субјект работи со неискористени капацитети: пониска побарувачка, зголемување на капацитетот коешто не се совпаѓа со растот на побарувачката, неефикасност и друго. Проширувањето или стеснувањето на јазот на неискористените капацитети може да се забележи кај претпријатијата или кај пазарот на труд. Во текот на кризата, јазот на неискористените капацитети кај претпријатијата значително се прошири, но неговата точна големина тешко може да се определи. Еден од најчесто користените пристапи за одредување е **користењето на податоците од анкетите на деловните субјекти на ДЗС**. Вториот пристап е да се земат предвид **движењата на продуктивноста во однос на мерениот тренд на продуктивноста**. Овој пристап покажува колкаво е оствареното производство, во

однос на можното производство (под претпоставка за задржан тренд на раст на продуктивноста). Резултатите од двата пристапа се дадени во продолжение.

Анкетата на деловните субјекти од преработувачкиот сектор укажува дека од третиот квартал на 2010 година, јазот на неискористениот капацитет кај претпријатијата е значително стеснет (во однос на периодот на кризата) и тековно е на просечното ниво на искористеност за периодот од кв.1 2004 до кв.1 2011 година. Сепак, доколку се анализира во однос на трендовите пред кризата (периодот кв.1 2004 до кв.3 2008 година), се забележува простор за дополнителна искористеност на капацитетите за да се достигне она ниво карактеристично пред кризата (периодите на подинамична економска активност). Оваа анализа не може да се спроведе за останатите сектори, бидејќи расположливите анкети на ДЗС за деловните тенденции во трговијата и

градежништвото не располагаат со податок за просечно искористување на капацитетите во овие сектори.

Вториот пристап, исто така, ја потврдува претходната констатација. Имено, и **податоците за продуктивноста** упатуваат на продлабочен јаз на неискористените капацитети кај претпријатијата во периодот на кризата. Поголемиот пад на производството во

однос на бројот на вработените (кои се прилагодија надолу со временско задоцнување од една година) за време на кризата доведе до пад на продуктивноста на трудот. Движењата на производството и вработеноста укажуваат на отпочнат тренд на закрепнување на продуктивноста кај услужниот сектор од крајот на 2009 година, а кај преработувачката индустрија, од почетокот на 2010 година. Притоа, закрепнувањето на продуктивноста на трудот кај преработувачката индустрија се одвива со побрза динамика, споредено со услужниот сектор. Сепак, продуктивноста во двата сектора сè уште е далеку пониска во споредба со онаа која би се остварила доколку се задржеше трендот на раст карактеристичен за преткризниот период (испрекинатите линии во левиот графикон). Доколку претпоставиме дека кризата предизвикала промени врз стапката на раст на потенцијалната продуктивност (испрекинатите линии во десниот графикон), односно влијаела во насока на нејзино намалување, тогаш претпријатијата имаат помалку неискористени капацитети.

Сумирано, двата пристапа покажуваат дека кризата предизвика проширување на јазот на неискористени капацитети, кој во текот на 2010 година постепено почна да се стеснува. Иако Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија за тековниот период покажува дека во просек е зголемен процентот на искористеност на капацитетите, сепак тој сè уште е под нивото карактеристично за периодот пред кризата. Ова покажува дека тековно претпријатијата се во можност да ја задоволат евентуално повисоката побарувачка во наредниот период без да го зголемат бројот на вработени, односно тоа да го направат преку зголемување на продуктивноста (ефектот би бил помал, доколку се претпостави дека стапката на раст на потенцијалната продуктивност е пониска).

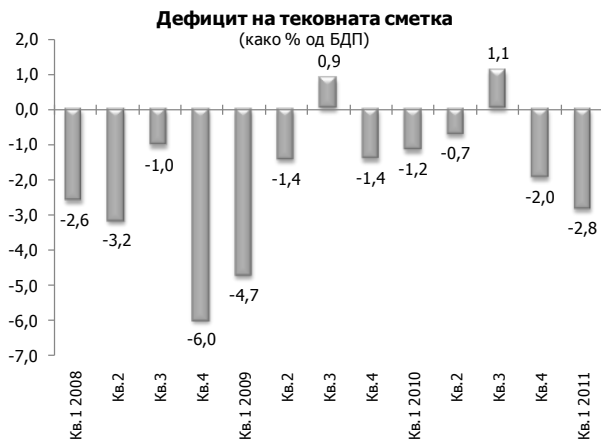
1.5. Биланс на плаќања

Во првите три месеци на 2011 година, негативниот јаз во тековната сметка продолжи умерено да се проширува на квартална основа. На годишна основа, проширувањето на дефицитот беше со посилен интензитет, а главни фактори за ваквата динамика беа значителниот раст на трговскиот дефицит и забавениот тренд на раст на приватните трансфери. Имено, пониската споредбена основа, во комбинација со еднократниот увозен ефект кај новиот капацитет во слободната економска зона и високите светски цени на

суровата нафта, се одразија со висок раст на увозот којшто го надмина растот на извозот. Сепак, поволната конјунктура на цените на металите на светските берзи, заедно со постепеното јакнење на странската побарувачка имаа позитивни ефекти врз извозот, кој продолжи да бележи силен годишен раст и во април и мај. Позитивни движења беа забележани и во рамки на финансиската сметка на билансот на плаќања. Во првото тримесечје на годината беше остварено високо ниво на странски директни инвестиции, а беа повлечени и средства од кредитната линија за претпазливост од ММФ. Ваквите движења условија значајна акумулација на девизни резерви која обезбеди доволна покриеност на увозот на стоки и услуги од наредната година, тренд кој се очекува да се задржи до крајот на 2011 година.

1.5.1. Тековна сметка

Извор: НБРМ.

Во првото тримесечје на 2011 година, дефицитот на тековната сметка на билансот на плаќања достигна 216 милиони евра или 2,8% од БДП. Во споредба со претходното тримесечје, дефицитот на тековната сметка се прошири за 58,8% (или 0,9 п.п. од БДП), што во најголем дел произлегува од сезонската динамика на тековните трансфери и послабото стеснување на трговскиот дефицит од вообичаено. Имено, во првото тримесечје на годината, тековните трансфери забележаа значително квартално намалување (од 21,6%, или 1,4 п.п. од БДП), со што истите се сведоа на 266,1 милион евра, или 3,5% од БДП. Намалувањето на оваа категорија се должи на падот на приватните трансфери (заради сезонски понискиот нето-откуп на странска ефективна на менувачкиот пазар, предизвикана од пониската понуда на девизи), додека официјалните трансфери беа за околу три пати повисоки во однос на последниот квартал од 2010 година, одразувајќи ги приливите од европските фондови. Од друга страна, во првите три месеци, трговскиот дефицит забележа мал квартален раст наспроти вообичаениот сезонски пад, со што се задржа на високо ниво од 473,2 милиона евра, или 6,2% од БДП. Анализирани преку релативното учество од БДП, трговскиот дефицит забележа мало квартално стеснување од 0,4 п.п., коешто е значително под вообичаениот просек (стеснување од 1,8 п.п., од 2004 година наваму)⁴⁴. Кај останатите компоненти на тековната сметка беше забележано подобрување на квартална основа. Имено, **суфицитот кај услугите** забележа зголемување (при продолжување на позитивните тенденции во размената на услуги

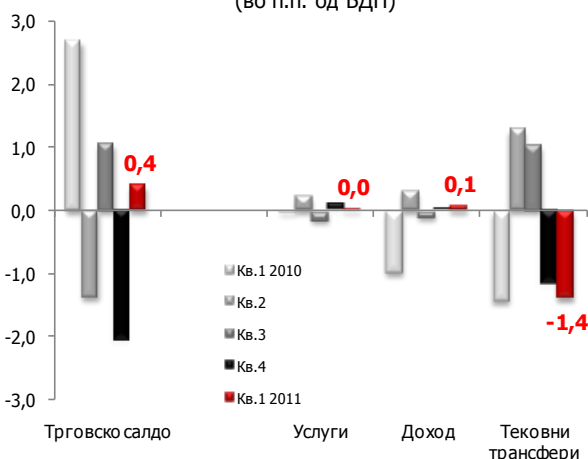

Извор: НБРМ.

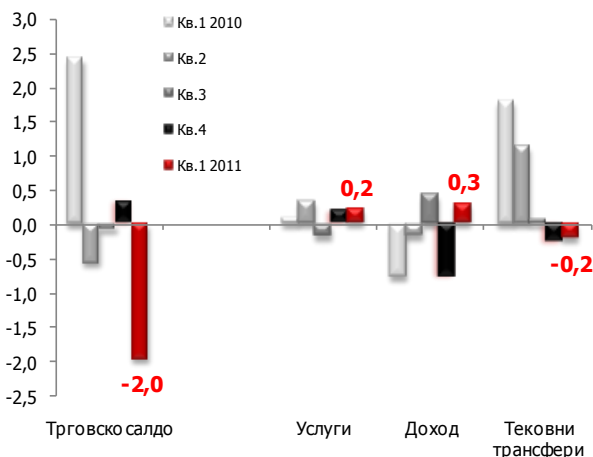
⁴⁴ Причините за ова остварување се должат на еднократни фактори, образложени во прилогот за надворешнотрговската размена.

Придонес на одделните компоненти во кварталната промена на тековната сметка (во п.п. од БДП)

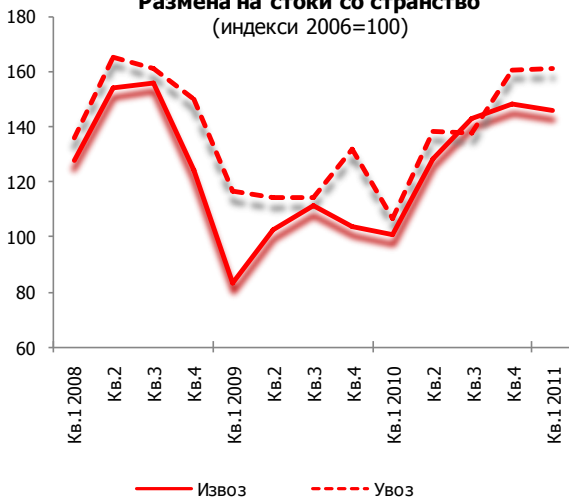

Придонес на одделните компоненти во годишната промена на тековната сметка (во п.п. од БДП)

Извор: НБРМ.

Размена на стоки со странство (индекси 2006=100)

Извор: НБРМ.

поврзани со патниот транспорт), а **негативното салдо на доходот** се намали (заради растот на приливите од надоместоците на вработените).

Годишното проширување на дефицитот на тековната сметка во првото тримесечје на 2011 година беше поизразен од кварталното проширување (за 2,6 пати). Ваквата тенденција исклучиво се должи на проширеното негативно салдо во размената на стоки (види прилог 3), додека останатите компоненти на тековната сметка делуваа во насока на негово намалување. Така, дефицитот кај доходот се намали на годишна основа (за 36%), како резултат на пониските нето-одливи за отплата на камати кај останатите сектори⁴⁵ и заради зголемените нето-приливи од надоместоци на вработени. Истовремено, суфицитот во размената на услуги забележа раст на годишна основа (за 3,7 пати) и тоа најмногу заради подобрените салда кај транспортните патни услуги (заради растот на извозот) и кај останатите услуги (главно врзани за посредување во трговија и комуникациски услуги). Нето-приливите од тековните трансфери забележаа умерен раст на годишна основа (од 2,8%), заради високиот раст на официјалните трансфери (за 5 пати), додека приватните трансфери по седум квартали на пораст, забележаа годишно намалување (од 3,9%). Нивната динамика главно е условена од динамиката на нето-ефективата, каде што беше забележано намалување на приливите, што укажува на постепено нормализирање на овие текови, по исклучително високите нивоа во претходната година. Според најновите податоци од менувачкиот пазар⁴⁶, ваквата тенденција продолжува и во второто тримесечје на 2011 година. Нето-откупот на девизи во овој период бележи пад од 13,6% на годишна основа, заради намалената понуда на девизи, додека побарувачката на девизи сè уште е пониска од претходната година.

Согласно со најновите податоци од билансот на плаќања, во април 2011 година, дефицитот во тековната сметка изнесува 41,3 милиони евра. Негативното салдо е речиси на нивото од истиот месец од 2010 година (стеснување од 0,2 милиона евра,

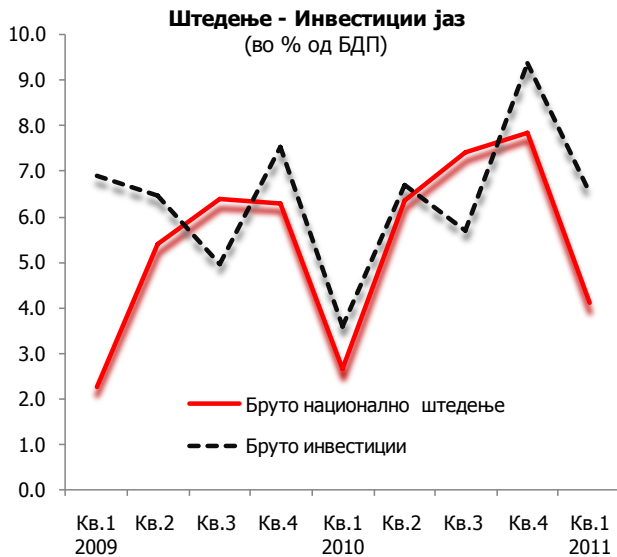
⁴⁵ Оваа промена е одраз на високата споредбена основа од првото тримесечје на 2010 година, кога се изврши капитализација на камата.

⁴⁶ Нето-откупот на девизи на менувачкиот пазар се користи за процена на нето-откупена ефективата.

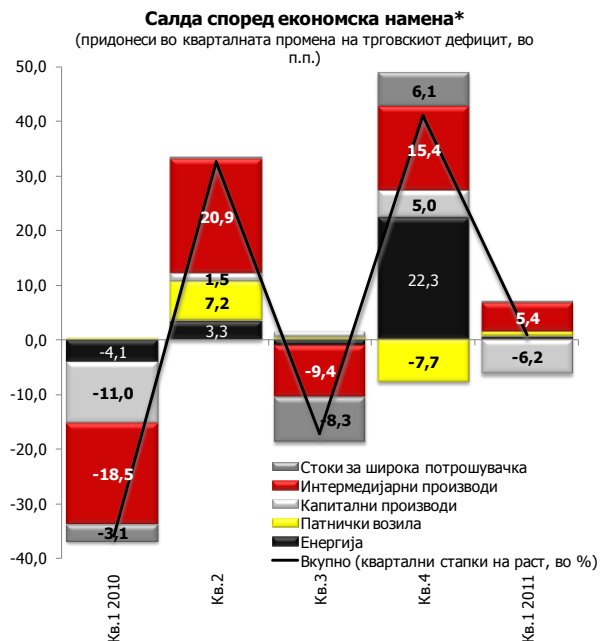

или од 0,5%). Ефектот од подобрените салда во размената на стоките, услугите и доходот е речиси во целост неутрализиран од намалениот суфицит кај тековните трансфери.

Анализирано од аспект на јазот помеѓу националното штедење⁴⁷ и бруто-инвестициите, во првото тримесечје на 2011 година проширувањето на јазот на квартална основа беше условено од посилниот пад на штедењето во однос на падот на инвестициите. Сепак, од годишен аспект, проширениот негативен јаз во тековните трансакции е условен од речиси двојното зголемување на инвестициите, коешто го надмина растот на штедењето (од околу 70%). **Анализирано од аспект на бруто националниот расположлив доход (БНРД) и апсорпцијата⁴⁸**, во првото тримесечје од годината, годишниот раст на апсорпцијата беше подоминантен од зголемувањето на БНРД, заради годишното зголемување на инвестициите и на финалната потрошувачка. Ваквите тенденции, при недоволен раст на БНРД укажуваат на зголемена потреба од надворешно финансирање во наредниот период.

Прилог 3: Анализа на надворешнотрговската размена на стоки⁴⁹ и движење на номиналниот и реалниот ефективен девизен курс (НЕДК и РЕДК)

Извор: ДЗС и НБРМ.

*Негативен знак претставува влијание во насока на стеснување на дефицитот.

Во првото тримесечје на 2011 година, дојде до проширување на трговскиот дефицит, кој се зголеми за 0,9% на квартална основа. Ваквото остварување е резултат на поголемото квартално намалување на извозот во однос на увозот на стоки (за 1,5%, наспроти 0,5%, соодветно), што отстапува од вообичаената сезонска динамика, која претпоставува силен пад на увозот и стеснување на трговското салдо во првиот квартал од годината. Анализата од аспект на економската намена на размената покажува дека кај речиси сите сегменти од размената, со исклучок на салдото кај капиталните производи, е регистрирано зголемување на негативните салда на квартална основа. Сепак, најголемо проширување имаше дефицитот на

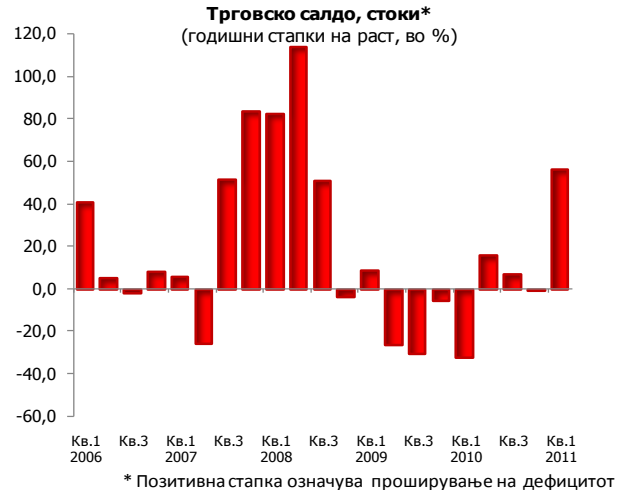
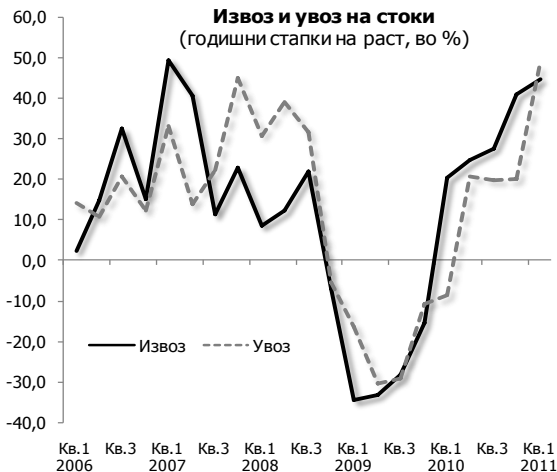
⁴⁷ Националното штедење претставува разлика помеѓу бруто националниот расположлив доход-БНРД и финалната потрошувачка.

⁴⁸ Апсорпцијата претставува збир од финалната потрошувачка и бруто-инвестициите.

⁴⁹ Според Методологијата за надворешнотрговската размена, податоците за извозот на стоки се објавуваат на ф.о.б., а за увозот на стоки на ц.и.ф. основа.

интермедијарните производи⁵⁰, заради остварување на историски највисоко ниво на увоз, при забавен квартален раст на извозот. Растот на увозот на интермедијарни производи во најголем дел беше условен од зголемениот увоз на сировини од страна на новиот капацитет во слободната индустриска зона⁵¹ (обоени метали и неорганско-хемиски производи), а потоа и од увозот на сировини за металопрееработувачката и текстилната индустрија. Кај размената на енергените, во првите три месеци дојде до незначително проширување на дефицитот (главно ефектот од високиот количински увоз на природен индустриски гас⁵² и на електрична енергија беше неутрализиран со растот на извозните цени на нафтениите деривати).

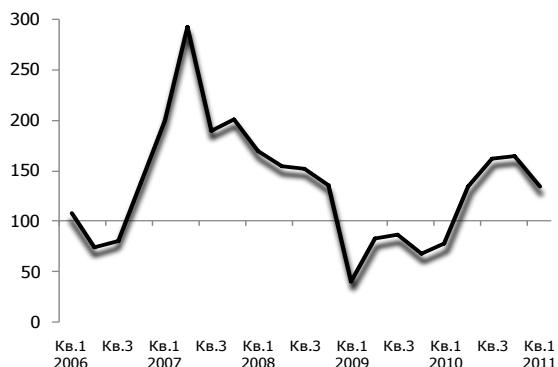
⁵⁰ Интермедијарните производи учествуваат со 54% во вкупната трговска размена (повисоко од просечното квартално учество во 2008 година, кога е регистрирано највисоко просечно квартално учество, досега). Во првото тримесечје беше реализиран висок увоз на сировини и полупроизводи за новиот капацитет во слободната индустриска зона, потоа бои и материи за штавење и на железо и челик, додека од извозна страна позначаен квартален раст имаше извозот на хемиски материи и производи (од новиот капацитет во слободната индустриска зона).

⁵¹ Еднократен ефект на увозната страна, а се однесува на значително висок увоз на сировини остварен во јануари 2011 година. Во текот на следните месеци увозот на овие сировини се стабилизира.

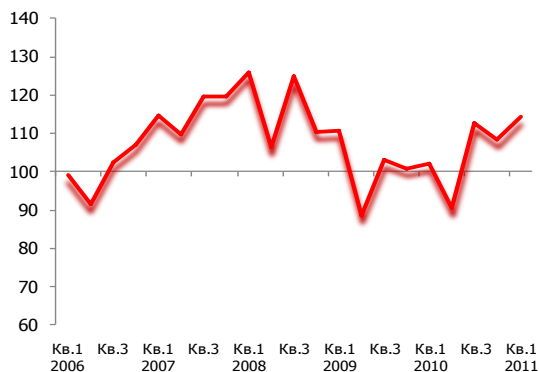
⁵² Во првото тримесечје е остварен рекордно висок количински увоз на природен и индустриски гас, кој се користи како сировина во производство на новата термоелектрана и топлана.

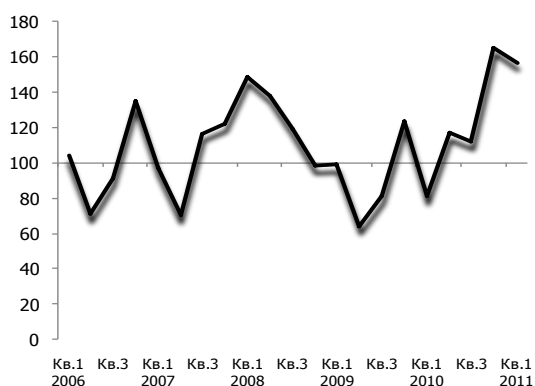
Суфицит во размената на железо и челик
(индекси, 2006=100)

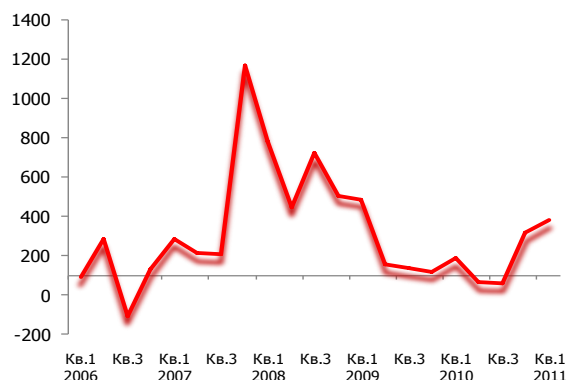
Суфицит во размената облека
(индекси, 2006=100)

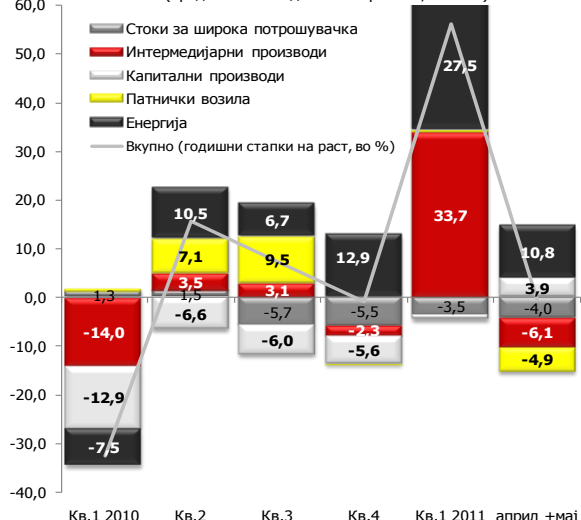
Дефицит во размената на нафта и нафтени деривати
(индекси, 2006=100)

Дефицит во размената на електрична енергија
(индекси, 2006=100)

Салда според економска намена*
(придонеси во годишната промена, во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРМ.

* Негативен знак претставува влијание во насока на стеснување на дефицитот.

Годишното проширување на трговскиот дефицит во првото тримесечје на 2011 година беше со значително посилен интензитет (за 56,2%), заради посилниот годишен раст на увозот од растот на извозот (од 49,4% наспроти 44,8%). Анализирano од аспект на економската намена на размената, растот на трговскиот дефицит се должи на проширените негативни салда во размената на интермедијарните производи и на енергентите. Сепак, ваквото проширување во голем дел го одразува и базниот ефект, односно ниската споредбена основа од претходната година. Имено, во првото тримесечје на 2011 година беше реализиран висок увоз на **интермедијарни производи**, особено на обоени метали⁵³, сировини коишто се потребни

⁵³ Повеќе од половината од проширувањето на трговскиот дефицит (54%) се должи на проширениот дефицит во размената на обоени метали, условен од работењето на новиот капацитет во слободната економска зона. Увозот на останатите сировини на овој капацитет е класифициран во рамките на

во производството на новиот капацитет во слободната економска зона, кој ја интензивира работата од втората половина на 2010 година. Исто така, увозната суровинска зависност на производството во металопреработувачката и текстилната индустрија се одрази со раст на увозот на метална руда и отпадоци, железо и челик и на бои и материји за штавење. Увозот на овие производи значеше и зголемена извозна активност која и понатаму беше поттикната од зајакнатата странска побарувачка и растот на цените на металите. Така, извозот на железо и челик се зголеми и доведе до зголемување на суфицитот во размената на овие производи. Воедно, значаен годишен раст имаше и извозот од страна на новиот капацитет во слободната индустриска зона (на хемиски материји и производи), но сепак заради високиот увоз, голем дел од дефицитот кај оваа категорија остана неутрализиран. Сепак, се очекува овој ефект да биде привремен и компензиран во втората половина од годината, за кога се предвидува остварување на позитивно салдо во размената на овој капацитет. Повисоката домашна производствена активност доведе и до зголемена потрошувачка на електрична енергија, што при недоволно домашно производство⁵⁴ влијаеше на количинскиот увоз. Дефицитот во размената на **енергентите** дополнително беше зголемен и заради ценовниот надворешен шок, односно заради пренесениот ефект од растот на цената на нафтата на светските берзи. Кај останатите категории е остварен годишен пораст на суфицитот во размената на **стоките за широка потрошувачка** (заради растот на суфицитот во размената на облека и овошје и зеленчук), додека дефицитот во размената на **капитални производи** се намали на годишна основа.

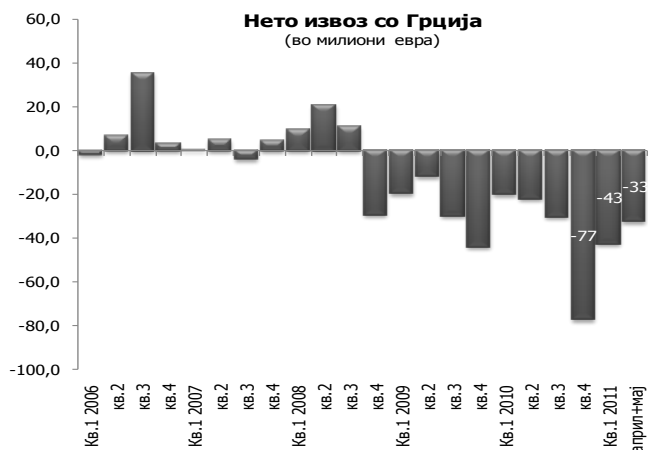
Последните податоци од надворешно трговската размена (НТР) за мај и јуни укажуваат на задржување на позитивните трендови во размената од страна на металопреработувачката и текстилната индустрија и кај извозот на хемиски производи и материји, но и на натамошно влошување на енергетското салдо. Збирно, трговскиот дефицит во овие два месеца од годината забележа стеснување од 0,4% на годишна основа, при подинамична стапка на раст на извозот (36,8%) од увозот (20,7%). Најголем придонес за годишното намалување на вкупниот трговски дефицит има стеснувањето на дефицитот во размената на интермедијарните производи (движење спротивно на она од првиот квартал на годината). Во оваа насока влијаеше и намалениот увоз на патничките возила, што пак се должи на високата споредбена основа од претходната година⁵⁵. Кај размената на стоките за широка потрошувачка суфицитот и натаму бележи раст на годишна основа и генерално ги отсликува позитивните тендеции кај извозот на облека и на производите за храна. Наспроти овие позитивни движења, зголеменото негативно енергетско салдо влијаеше за проширување на дефицитот (заради повисокиот увоз на нафтата, при раст на цената, а пад на количините). Во иста насока делуваше и зголемувањето на негативното салдо при размената на капиталните производи.

Анализата на размената на РМ според трговските партнери за првото тримесечје на 2011 година укажува на влошување на размената со Европската Унија (ЕУ) и со земјите во развој. Имено, дефицитот со ЕУ е значително проширен на годишна основа (за околу 79%), заради проширувањето на негативните салда во размената со Велика Британија, Бугарија и со Грција. Имено, дефицитот со Велика Британија се прошири заради увозот на обоени метали (платина, суровина при производство на новиот капацитет во

неорганско-хемиски производи, при што проширувањето на негативното салдо кај оваа категорија објаснува околу 9% од проширувањето на вкупниот трговски дефицит.

⁵⁴ Според податоците од МЕРСО, во првото тримесечје на 2011 година домашната побарувачка за електрична енергија е зголемена за 18,6% на годишна основа. Домашното производство на електрична енергија бележи умерен раст од 5,5% (условен од растот на производството на термоелектраните, додека намалување на производството има кај хидроелектраните). Во склад со ваквите движења, обемот на увозот на електрична енергија се зголеми за 84,2% согласно со податоците од МЕРСО.

⁵⁵ Поттикнат од даночните измени, увозот на патнички возила започна забрзано да се зголемува од март 2010 година.

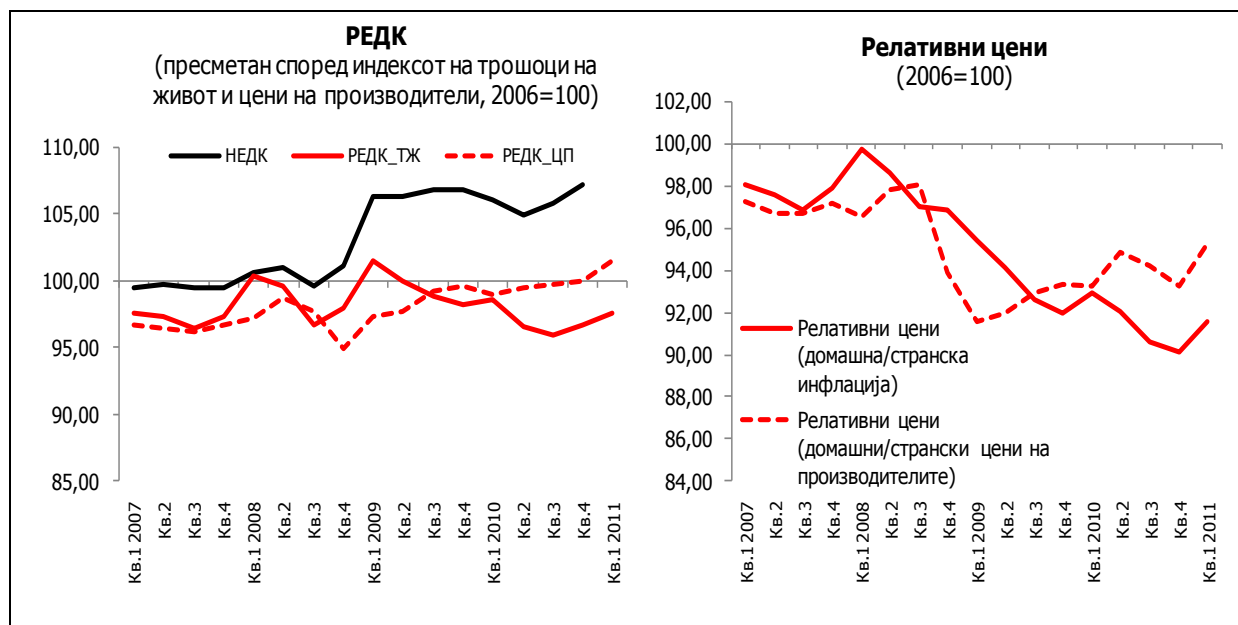

слободната индустриска зона). Воедно, од почетокот на светската криза, РМ остварува дефицит во размената со Грција, но со разгорувањето на должничката криза во Грција, од последното тримесечје на 2010 и во првото тримесечје на 2011 година, дефицитот значително се зголеми (заради значителното намалување на извозот, а при висок раст на увозот од оваа земја). Трговската размена се подобри во однос на петнаесет земји-членки, односно суфицит беше забележан со девет земји-членки, од кои, позначително зголемување на

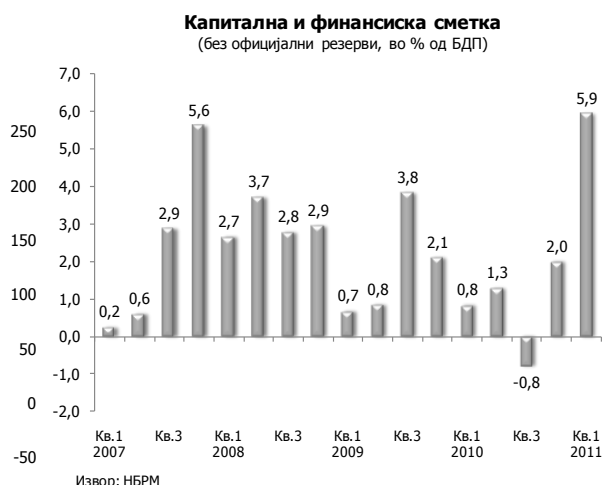
позитивното салдо имаше во размената со Германија (наспроти умерениот дефицитот во првото тримесечје од 2010 година). Од друга страна, проширувањето на дефицитот со земјите во развој главно беше условен од зголемениот дефицит во размената со Русија, а во размената со Кина, негативното салдо се прошири на годишна основа, заради намалувањето на извозот.

Според последните податоци од **НТП за мај и јуни**, стеснување на дефицитот има во размената со ЕУ (заради растот на суфицитот во размената со Германија), додека дефицитот со земјите од развој и понатаму се проширува на годишна основа (заради растот на дефицитот во размената со Русија). Што се однесува до размената со Грција, и во април и мај, извозот бележи кумулативен годишен пад (од 28,3%), додека увозот е умерено зголемен на годишна основа (за 5,3%)

Показателите на ценовната конкурентност во првото тримесечје на 2011 година навестува влошување на конкурентноста. И покрај депрецијацијата на НЕДК (од 0,6% на квартална основа, заради депрецијацијата на денарот во однос на руската рубља и српскиот динар), РЕДК пресметан според двата индекса (на трошоците на животот и на цените на индустриските производители) забележа апрецијација на квартална основа од 0,9% и 1,6%, соодветно, заради влошениот ценовен однос, односно побрзиот раст на домашните од странските цени. Последните податоци **од април и мај** (нивните просечни индекси) и натаму упатуваат на апрецијативни движења и на двата индекса. И во овој период, апрецијацијата се должи на влошувањето на односот на домашните во однос на странските цени, во услови на депрецијација на просечниот НЕДК (од 1% во однос на првото тримесечје). Апрецијацијата на двата индекса е со различна динамика, односно РЕДК пресметан според трошоците на животот забавено апрецира (0,4%), додека РЕДК пресметан според цените на индустриските производители апрецира позначително (3,2%).

1.5.2. Капитална и финансиска сметка

Извор: НБРМ.

Во првиот квартал на 2011 година, беше остварено историски високо ниво на нето-приливи во капиталната и финансиската сметка (без официјалните резерви), во износ од 450,1 милион евра, или 5,9% од БДП. Реализираните капитални нето-приливи целосно го покрија дефицитот во тековната сметка и овозможија дополнително акумулирање на девизни резерви. Нето-приливите во најголем дел потекнуваат од заемите и од странските директни инвестиции (СДИ), а во помал дел и од трговските кредити и портфолио-инвестициите, додека нето-одливи беа забележани единствено кај валутите и депозитите. Ваквата динамика кај капиталните нето-приливи е значително поповолна во однос на претходното тримесечје (за 3,3 пати повисоки на квартална основа). Нето-приливите врз основа на финансиските заеми достигнаа 244,5 милиони евра, или 3,2% од БДП, а најголем дел од нив се однесуваат на повлечените средства од Кредитната линија за претпазливост (КЛП) од ММФ⁵⁶ (приливи во

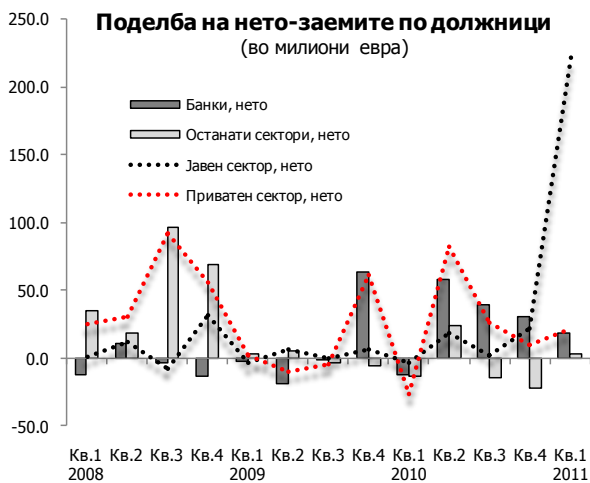
⁵⁶ Во јануари 2011 година, Република Македонија склучи нов аранжман за финансиска поддршка со Меѓународниот монетарен фонд (ММФ) во форма на Кредитна линија на претпазливост (КЛП). Станува збор за нов инструмент на ММФ, којшто за првпат беше воведен во август 2010 година, како дел од реформата на политиките на кредитирање на ММФ. Република Македонија е првата земја на која ѝ беше одобрена кредитна линија за претпазливост во износ од 413,4 милиони СДВ, или околу 475,6 милиони евра, што претставува 600% од квотата на Република Македонија во ММФ. Во март 2011 година, Владата на Република Македонија повлече 221,2 милиони евра од

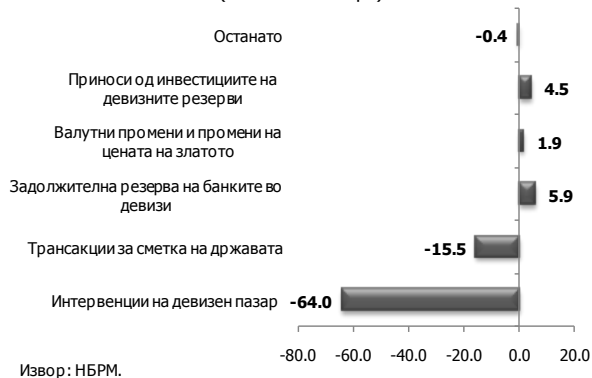
износ од 221,2 милиона евра), а помал дел и на долгорочното задолжување на банкарскиот сектор и на останатите сектори. Од друга страна, кај краткорочните кредити беа реализирани нето-отплати (главно кај останатите сектори). Нето-приливите од **СДИ** достигнаа исклучително високо ниво од 206,6 милиони евра, или од 2,7% од БДП и беа повисоки за 2,4 пати во однос на претходниот квартал. Воедно, поволната структура на СДИ (главно составена од вложувањата во сопственички капитал, а потоа од зголемување на меѓукомпанискиот долг и реинвестираната добивка) упатува на постепено враќање на довербата на странските инвеститори за инвестирање во домашната економија. Кај **трговските кредити** порастот на нето-обврските во првиот квартал од годината беше мал, што е спротивно на високиот износ во претходниот период. Кај **портфолио-инвестициите**, нето-приливите беа незначителни, при нешто повисок износ на новокреирани обврски (врз база на вложувања на нерезиденти во сопственички хартии од вредност кај банки) од вложувања на резиденти во странски сопственички хартии од вредност. Нето-одливите кај **валутите и депозитите** се сведоа на 26,4 милиони евра од 74,5 милиони евра во претходното тримесечје. Имено, наспроти акумулирањето девизни средства од страна на домашните банки во странство во претходното тримесечје, во првото тримесечје на 2011 година беше забележано нивно повлекување, а девизните обврски кон нерезидентите се намалија (спротивно на нивното акумулирање во претходното тримесечје). Воедно, населението продолжи со повлекување на девизната готовина од банките, но со побавно темпо споредено со претходното тримесечје.

Од годишен аспект, во првите три месеци на 2011 година капиталните нето-приливи беа повисоки од минатогодишните за 7,8 пати, или за 4 пати доколку се исклучи ефектот од повлечените средства од КЛП од ММФ. Најголем дел од годишниот пораст на капиталните нето-приливи се должи на поголемото користење долгорочни заеми (на

вкупниот износ на расположливи средства од 390 милиони евра во рамки на аранжманот КЛП за првата година, што беше аргументирано со понеповолните услови на меѓународните финансиски пазари по одобрувањето на аранжманот, како и со променетата политичката состојба во земјата, односно очекувањата за предвремени избори, што наметна потреба од одложување на издавањето на планираната еврообврзница.

Фактори на промена на девизните резерви во второто тримесечје на 2011 година
(во милиони евра)

повлекувањето на средствата од КЛП и на зголемувањето на користењата на приватниот сектор), што е спротивно од претходната година, кога имаше нето-отплати на долгорочни заеми. Воедно, значаен годишен раст имаа и СДИ (за 4,1 пат), при интензивирање на новите вложувања во сопственички капитал, а потоа и раст на меѓукомпаниското задолжување. Воедно, врз основа на трговски кредити и портфолио-инвестиции беа остварени минимални нето-приливи, наспроти движењата во истото тримесечје од претходната година, кога кај овие капитални текови имаше нето-одливи. Од друга страна, реализацијата на нето-одливите кај валутите и депозитите беше спротивна на реализацијата на нето-приливите во истиот период од 2010 година (којашто беше резултат на понискиот износ на повлечени девизни средства на домашните банки од сметките во странство).

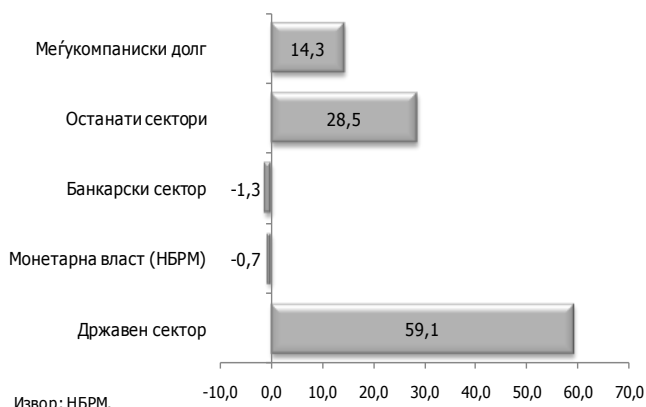
Во четвртиот месец на 2011 година, во рамки на капиталната и финансиската сметка се забележани нето-приливи од 44 милиони евра. Најголемиот дел од нето-приливите се остварени врз основа на трговски кредити и заеми, додека нето-одливи се забележани врз основа на директни инвестиции (исплатени дивиденди), валути и депозити и портфолио-инвестиции. На годишна основа, нето-приливите во капиталната и финансиската сметка се пониски за 35,4%, заради нето-одливите кај директните инвестиции и пониските нето-приливи врз основа на заеми.

Реализацијата на повисоки капитални нето-приливи од дефицитот на тековната сметка услови дополнителна акумулација на девизни резерви во првото тримесечје на 2011 година. Така, на крајот на март 2011 година, бруто девизните резерви достигнаа 1.900 милиони евра и во однос на крајот на 2010 година беа повисоки за 185,5 милиони евра. Според најновите податоци, состојбата на девизните резерви 30.06.2011 година изнесува 1.832,4 милиони евра, што претставува намалување за 67,6 милиони евра во однос на крајот на првото тримесечје. Ваквата промена на девизните резерви се должи на нето-продажбата на НБРМ на девизниот пазар и на нето-одливите врз основа на трансакции за сметка на државата. И покрај намалувањето (коешто е вообичаено за вториот квартал), сепак девизните резерви и понатаму се одржуваат околу адекватното ниво.

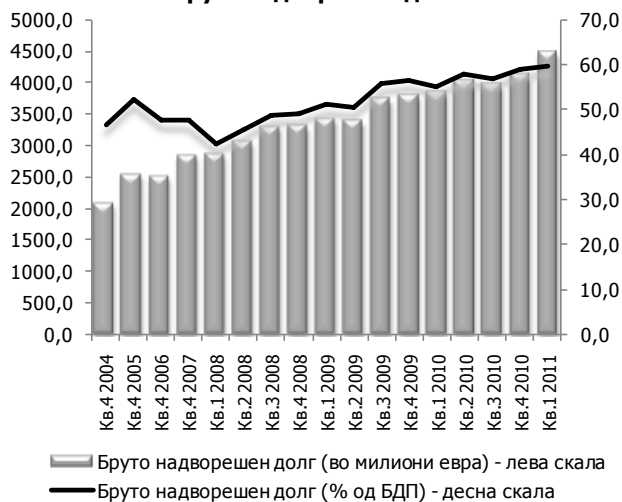

1.5.3. Бруто надворешен долг

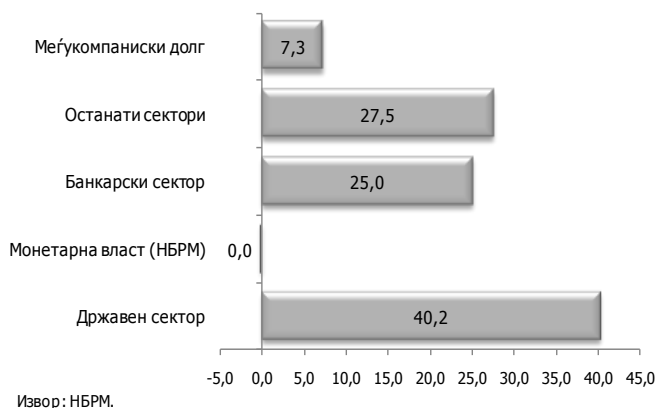
Придонес во кварталната промена на бруто долгот, по сектори (во%)

Бруто надворешен долг

Придонес во годишната промена на бруто долгот, по сектори (во%)

Согласно со зголемените должнички текови во билансот на плаќања во првото тримесечје на 2011 година, состојбата на бруто надворешниот долг на крајот од тримесечјето достигна 4.477,5 милиони евра или 60% од БДП. Во споредба со крајот на 2010 година, ова претставува значителен пораст од 366,2 милиона евра или 8,9%, којшто во најголем дел (придонес од 59,1%) се должи на долгорочното задолжување на државата кај ММФ, преку повлекувањето на средствата од КЛП. Втор значаен фактор за растот на долгот (со придонес од 28,5%) беа зголемените обврски на останатите сектори во економијата, коишто главно се однесуваа на краткорочните комерцијални кредити, и дел, на заемите на долг рок. Дополнителен фактор беше и растот на меѓукомпанискиот долг, односно зголемените долгорочни обврски кон директните инвеститори (придонес од 14,3%).

Анализата на годишна основа покажува посилен раст на бруто надворешниот долг во износ од 640,5 милиони евра или 16,7%. Притоа, како и за кварталниот раст, така и за годишниот пораст на долгот, најголем придонес (од 40,2%) има зголеменото долгорочно задолжување на државата кај ММФ, а втор значаен придонес (од 27,5%) имаат зголемените обврски на останатите сектори во економијата, коишто главно се однесуваат на обврските на краток рок (трговските кредити и достасаните неплатени обврски) и помал дел, на зголемените долгорочни заеми. Имено, по четири квартали на годишно намалување на долгорочното надворешно финансирање на приватниот сектор преку заеми, во ова тримесечје е забележан умерен годишен пораст (од 3,6%). Дополнителен фактор за растот на задолженоста претставува и повисокото задолжување на банкарскиот сектор (придонес од 25%), со што се продолжува трендот на годишно зголемување на банкарскиот долг, започнат од последното тримесечје на 2008 година. Најголем дел од зголемувањето на банкарскиот долг се должи на повисоките долгорочни заеми, од коишто близу половина (околу 45%) претставуваат кредитни линии од матичните банки, а помал дел се однесуваат на кредитната линија од ЕИБ за поддршка на малите и средни претпријатија. Во насока на зголемување на бруто-долгот беа и последните движења кај меѓукомпанискиот долг (придонес од 7,3%), односно зголемувањето на обврските

кон директните инвеститори на долг рок. Овие обврски, чијашто цел пред сè е поддршка на инвестициската активност, во најголем дел се однесуваат на директните инвеститори од новата инвестиција во слободната економска зона, телекомуникациите и енергетиката.

Показатели на надворешна задолженост						
	Солвентност				Ликвидност	
	Отплата на камата/ Извоз на стоки и услуги	Бруто долг/ Извоз на стоки и услуги	Бруто долг/ БДП	Отплата на долгот/ Извоз на стоки и услуги	Девизни резерви/ Краткорочен долг	Краткорочен долг/ Вкупен долг
	во %				сооднос	во %
31.12.2004	2.60	121.7	46.8	11.87	1.14	30.3
31.12.2005	2.55	122.8	52.5	9.15	1.67	26.7
31.12.2006	3.20	104.7	47.9	15.05	1.95	29.0
31.12.2007	2.98	92.64	47.63	16.33	1.35	39.82
31.12.2008	2.62	97.74	49.17	7.28	1.29	35.19
31.12.2009	3.34	148.88	56.62	9.94	1.29	32.86
31.03.2010	3.45	120.44	55.25	9.31	1.35	31.05
30.06.2010	3.45	126.34	57.96	9.31	1.34	31.73
30.09.2010	3.45	124.12	56.94	9.31	1.38	30.97
31.12.2010	3.45	129.05	59.20	9.31	1.30	32.05
31.03.2011	2.65	115.41	58.98	7.86	1.43	29.77
<i>Критериум за умерена задолженост</i>	<i>12 - 20%</i>	<i>165 - 275%</i>	<i>30 - 50%</i>	<i>18 - 30%</i>		

*Изработено во согласност со "External debt statistics: Guide for compilers and users", издаден од страна на ММФ. Критериумот за умерена задолженост е земен според методологијата на Светска банка за изработка на показатели на задолженост.

Извор:НБРМ.

Анализирано од аспект на должничката секторска структура, годишните промени во долгот се резултат на речиси избалансираниот раст на приватниот и јавниот сектор (придонеси од 52% и 48%,соодветно), додека од аспект на рочноста, поголем придонес (од 78%) има растот на долгорочните обврски.

Анализирајќи ги показателите на надворешна задолженост на домашната економија на годишна основа, се забележуваат позитивни движења кај сите анализирани индикатори, со исклучок на учеството на бруто-долгот во БДП. Кај показателите за солвентност, чиишто заеднички делител е извозот на стоки и услуги, се забележува подобрување во однос на истиот период од претходната година. Така, повисокиот раст на извозот во однос на растот на бруто-долгот и на отплатите на вкупниот долг доведува до стеснување на односот за 5 и за 1,4 п.п., соодветно, укажувајќи на зголемена способност на домашната економија за отплата на обврските од задолжувањето преку повисоки девизни приливи од извозот на стоки и услуги. Од друга страна, годишното намалување на отплатите

на камата, при раст на приливите од извозот доведе до подобрување на односот за речиси 1 п.п. Повисоката стапка на раст на бруто-долгот во однос на стапката на раст на домашната економија услови зголемување на учеството на бруто-долгот во БДП за 3,7 п.п. и следствено, влошување на надворешната позиција мерена според овој показател. *Сè на сè, споредбата во однос на критериумите за задолженост покажува дека според три показатели нашата земја спаѓа во групата на помалку задолжени земји, а единствено според учеството на бруто надворешниот долг во БДП е во групата на високозадолжени земји.* Подобрување се јавува и кај показателите за ликвидност на бруто надворешниот долг. Имено, покриеноста на краткорочниот долг со девизните резерви се зголеми за 5,7% на годишна основа, додека структурното учество на краткорочниот долг во вкупниот долг се намали за 1,3 п.п.

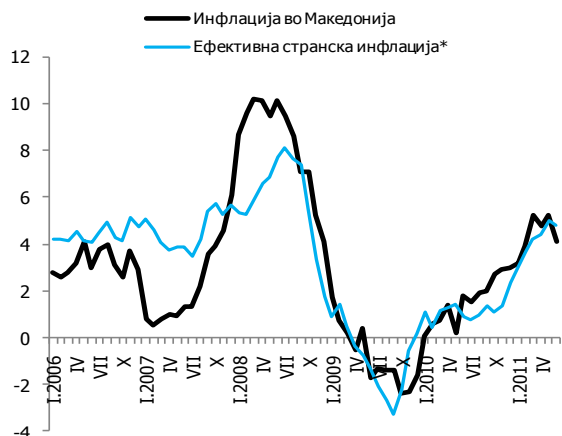
1.6. Инфлација

Во вториот квартал на 2011 година продолжи трендот на раст на домашните цени, но со побавна динамика. Овие движења, и покрај поизразениот ефект од порастот на цената на електрична енергија, во најголем дел го одразуваат стабилизирањето на светските цени на храната и нафтата, кои беа главните фактори што влијаеја на глобално ниво за повисоките стапки на инфлација од крајот на 2010 година. За побавната динамика на инфлацијата влијаеја и преземените домашни мерки (намалување на акцизата) и зголемената понуда на зеленчук на домашниот пазар заради намалената извозна побарувачка. Овие фактори доведоа до годишна стапка на инфлација од 4,7% во вториот квартал на 2011 година, што е под очекувањата во однос на претходната проекција. Во услови на функционирање на економијата под потенцијалот, долгорочната компонента на инфлацијата и понатаму се задржа на релативно стабилно ниво (базичната инфлација изнесува 1,2%), упатувајќи на перцепции за привремен и контролиран раст на инфлацијата од страна на економските субјекти. Забавување на годишниот раст е забележано и кај цените на производителите на индустриски производи и кај трошоците за труд по единица производ. Подобрите остварувања, како и очекувањата за забавен раст на светските цени на храната и енергијата во следниот период, укажуваат на натамошно забавување на годишниот раст на потрошувачките цени.

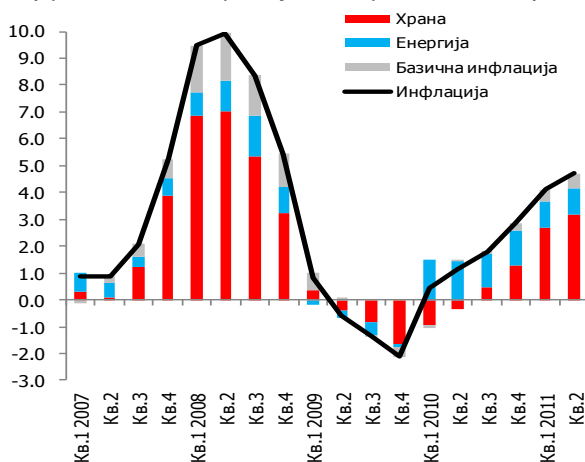
Во второто тримесечје на 2011 година домашните цени продолжија да растат, но со забавена динамика. Имено, наспроти кварталниот раст од 2,6% во првиот квартал, општото ценовно ниво во вториот квартал забележа речиси двојно помала стапка на раст и изнесуваше 1,4% (раст од 1,3% според сезонски прилагодените податоци). Остварувањето во најголем дел го одразува

Светски цени на храна и сурова нафта

Извор: ММФ - цени на примарни производи (IMF Primary Commodity Prices).

Домашна инфлација и странска ефективна инфлација
(годишни стапки на раст, во %)

* Ефективната странска инфлација е добиена како пондеран збир од инфлациите во земјите најзначајни трговски партнери на РМ.
Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРМ.

Променлива (храна и енергија) и долгорочна компонента на инфлацијата
(придонеси кон инфлацијата, во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

растот на цените на храната од 2,7% (2,1% сезонски прилагодено), заради повисоките цени на овошјето и лебот и печивата (за 20,8% и 7,5%, соодветно). Дополнително влијание за растот имаше и нагорната корекција на цената на електричната енергија⁵⁷. Сепак, значително понискиот раст на цените на зеленчукот⁵⁸ и пониските цени на маснотиите во вториот квартал неутрализираа голем дел од растот на цените и придонесоа за забавената квартална динамика на инфлацијата. Во оваа насока влијаеше и времената одлука на владата⁵⁹ за намалување на акцизата. Имено, намалувањето на акцизата на нафтните деривати во услови на растечка цена на суровата нафта доведе до непроменето ниво на цените на нафтните деривати и со тоа дополнително придонесе за послабата квартална инфлација (според оценките на НБРМ ефектот од пониската акциза влијаеше со пониска квартална инфлација за 0,2 п.п.).

Годишната стапка на инфлација продолжи да расте и во вториот квартал на 2011 година, но сепак со послаба јачина во однос на претходниот квартал. Така, годишната стапка на инфлација изнесуваше 4,7% (4,1% во првиот квартал и 2,9% во последниот квартал од 2010 година), а нејзиниот поумерен раст кореспондира со постепено исцрпување на притисоците од светските цени на храната и енергијата. При сличен придонес на цените на енергијата, засилувањето на годишната стапка на инфлација е последица на зголемениот придонес на цената на храната. Движењето на домашната инфлација се совпаѓа со странската ефективна инфлација, која забележа засилување во вториот квартал и изнесува 4,7% (3,6% во претходниот квартал).

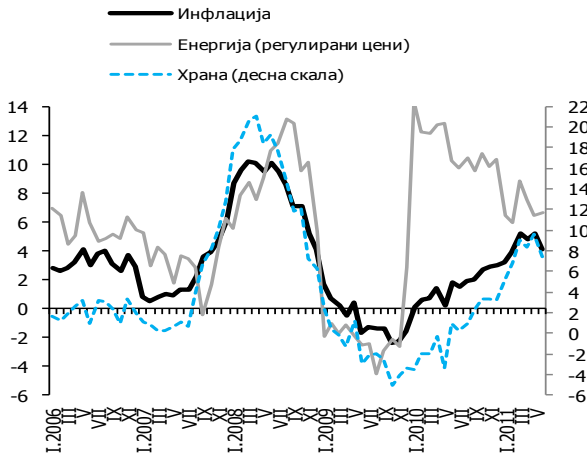
⁵⁷ Врз основа на одлуката на Регулаторната комисија за енергетика, цената на електричната енергија беше зголемена за 5,5% од март 2011 година. Имајќи ја предвид непроменетоста на цената во јануари и февруари, ефектот од промената на цената е позабележителен во вториот квартал, отколку во првиот квартал.

⁵⁸ Ваквите движења кај цените на зеленчукот се должат на зголемената понуда на домашниот пазар заради намалената извозна побарувачка предизвикана од вонредни фактори кои влијааа на однесувањето на потрошувачите.

⁵⁹ На 14.04.2011 година беше донесена временна мерка за намалување на акцизата на бензините и дизел-горивото (за 4 денари и за 2 денара, соодветно), како и за намалување на надоместокот за задолжителни нафтени резерви (за 0,5 денари и за 0,2 денари, соодветно), со важност од четири месеци (до средината на август). Оваа мерка стана ефективна со одлука на РКЕ од 15.04.2011 година.

Инфлација и цени на храната и енергијата
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Странски ефективни* и домашни цени на храна
(индекси, 2005 = 100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондеризиран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на РМ.
Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРМ.

Остварената годишна инфлација од 4,7% во вториот квартал во најголем дел (3,2 п.п.) се објаснува со растот на цените на храната, кој достигна 8,4% (7,1% годишен раст во претходниот квартал), како резултат на растот на цените на квартална основа и на пониската споредбена основа. Анализирани по ценовните поткомпоненти на храната, зголемувањето произлегува од повисоките цени на преработената храна (главно на лебот и печивата и на мастите), при значителен придонес и на свежата храна (овошјето и зеленчукот). Истовремено, странските ефективни цени на храната во вториот квартал на 2011 година се повисоки за 8,7% (5,6% во претходниот квартал). Годишниот раст на цените на енергијата умерено забави од 7,1% во првиот квартал на 6,9% во вториот квартал на 2011 година. Забавувањето главно произлегува од поумерениот раст на цените на нафтените деривати (од 18,4% на 10,9%), поради намалувањето на акцизата, во услови на релативно високо ниво на цената на суровата нафта на светските берзи. Од друга страна, покачувањето на цената на електричната енергија од март придонесе за интензивирање на годишниот раст на оваа енергетска компонента во вториот квартал, кој достигна 5,4% (1,8% во претходниот квартал).

Одделни категории цени (годишни промени во %)

	2007	2008	2009	2010				2010	2011	
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Кв.2
Индекс на потрошувачки цени - вкупно	2.3	8.3	-0.8	0.4	1.1	1.8	2.9	1.6	4.1	4.7
Храна	3.9	15.4	-1.6	-2.4	-1.0	1.2	3.3	0.3	7.1	8.4
Свежа храна	3.8	19.7	-0.6	-3.0	-2.4	0.2	1.6	-0.9	4.6	6.7
Преработена храна	4.1	12.0	-2.2	-1.9	0.4	2.0	4.7	1.3	8.5	9.9
Енергија	4.7	9.3	-2.0	12.6	11.8	9.9	10.3	11.2	7.1	6.9
Нафтени деривати	1.4	14.6	-20.9	26.0	23.5	13.1	14.6	19.3	18.4	10.9
Електрична енергија	8.0	2.6	10.8	9.9	9.8	9.8	9.9	9.8	1.8	5.4
Топлинска енергија за греење	2.2	16.0	-0.9	6.4	5.3	7.2	7.1	6.5	6.3	5.7
Храна и енергија (волатилни цени)	4.1	13.9	-1.7	1.1	2.1	3.3	5.1	2.9	7.1	8.0
Стоки	3.0	9.2	-0.8	0.6	1.4	2.0	3.5	1.9	4.5	5.4
Услуги	-0.3	5.1	-0.7	-0.2	-0.2	0.6	0.0	0.1	1.0	1.1
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.6	2.6	0.3	-0.2	0.1	0.2	0.6	0.2	1.0	1.2
Цени на производители на индустриски производи	2.5	10.1	-7.2	7.3	10.5	8.4	8.6	8.7	13.6	11.6

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

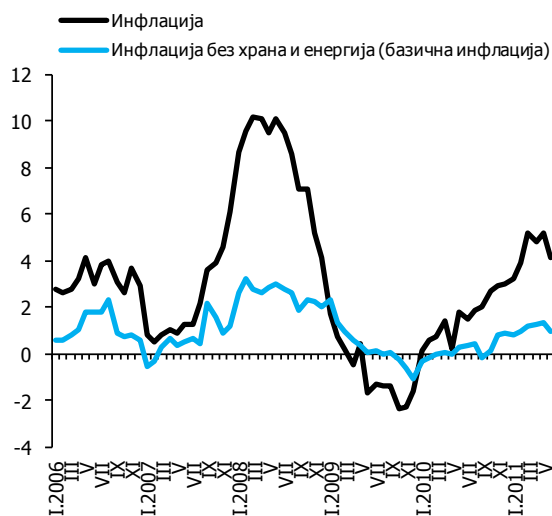
Придонеси кон инфлацијата (во п.п.)

	2007	2008	2009	2010				2010	2011	
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Кв.2
Индекс на потрошувачки цени - вкупно	2.3	8.3	-0.8	0.4	1.1	1.8	2.9	1.6	4.1	4.7
Храна	1.4	5.9	-0.7	-1.0	-0.4	0.4	1.3	0.1	2.7	3.2
Свежа храна	0.6	3.5	-0.1	-0.6	-0.4	0.0	0.3	-0.2	0.8	1.2
Преработена храна	0.8	2.5	-0.5	-0.4	0.1	0.4	1.0	0.3	1.7	2.0
Енергија	0.6	1.2	-0.3	1.5	1.4	1.2	1.3	1.4	0.9	0.9
Нафтни деривати	0.1	0.6	-0.9	0.7	0.7	0.4	0.5	0.6	0.6	0.4
Електрична енергија	0.5	0.2	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.1	0.4
Топлинска енергија за греење	0.1	0.5	0.0	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Храна и енергија (волатилни цени)	2.0	7.1	-0.9	0.5	1.1	1.7	2.6	1.5	3.6	4.1
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.3	1.3	0.2	-0.1	0.1	0.1	0.3	0.1	0.5	0.6

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Инфлација и базична инфлација

(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Производствени цени коишто влијаат врз потрошувачките цени

(индекси, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Долгорочната компонента на инфлацијата продолжи да се одржува на ниско ниво и во вториот квартал на 2011 година, во отсуство на инфлациски притисоци од страна на домашната побарувачка⁶⁰. Базичната инфлација во вториот квартал на 2011 година изнесува 1,2% и во однос на претходниот квартал бележи мал раст од 0,2 процентни поени. Сепак, годишниот пад на цените на транспортните услуги и забавениот раст на цените на услугите во ресторани и хотели придонесоа во јуни растот на базичната инфлација да забави и да се сведе на 1% на годишна основа.

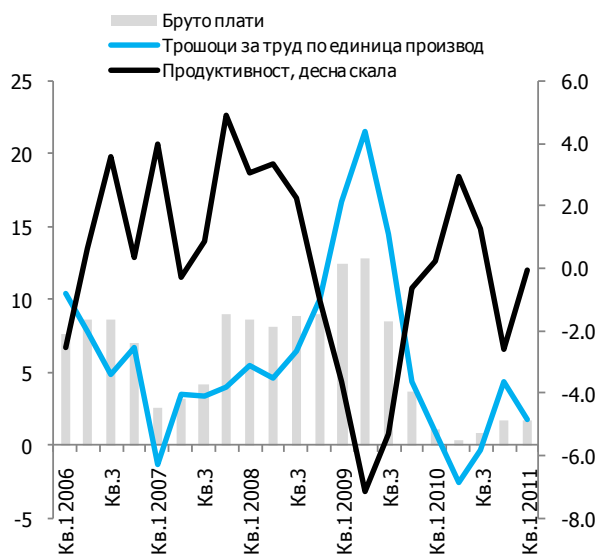
Трендот на зголемување на цените на производителите на индустриски производи продолжи и во второто тримесечје на 2011 година, со квартален раст од 3,2% (раст од 0,4%, според сезонски прилагодените податоци). Сепак, интензитетот на кварталната промена е послаб споредено со регистрираниот во претходното тримесечје (6,6%). Кварталниот раст во најголема мера се должи на зголемените цени на производителите на нафтените деривати (придонес од 1,8 п.п.), електричната енергија (придонес од 0,9 п.п.), а во помал дел од промените на цените на прехранбените производи и на металите. **На годишна основа, се забележува умерено забавување на растот на цените на производителите, кој во вториот квартал на годината се сведе на 11,6% (13,6% во претходниот квартал).** Растот во најголем дел се објаснува со порастот на цените на нафтените деривати, прехранбените производи, електричната енергија и на основните метали. Од аспект на производствените цени коишто влијаат врз домашната компонента на

⁶⁰ Оценките на НБРМ покажуваат дека производството сè уште е под потенцијалното ниво (негативен производен јаз), што упатува на отсуство на притисоци од страна на побарувачката.

инфлацијата⁶¹, нивното ниво во вториот квартал е повисоко за 4,2% во споредба со претходниот квартал. Сепак, зголемувањето е со помал интензитет во однос на претходниот период и упатува на помали инфлациски притисоци во наредниот период.

Трошоци за труд по единица производ (годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

По постојаниот квартален раст во претходните три квартали, трошоците за труд по единица производ во првиот квартал на 2011 година забележаа намалување од 2,7% во однос на претходниот квартал. Ваквата промена на трошоците за труд се должи на намалувањето на бруто-платите, при зголемување на продуктивноста на трудот. На годишна основа, трошоците за труд по единица производ бележат забавен годишен раст од 1,7% (4,4% во претходниот квартал). Во услови на непроменетост кај продуктивноста на трудот, годишниот раст на трошоците во целост произлегува од движењето на бруто-платите. Забавувањето на годишниот раст на трошоците за труд се должи на постепено исцрпување на негативните стапки на раст на продуктивноста (0% годишна промена во првиот квартал наспроти -2,6% во претходниот квартал). Се очекува надолжниот тренд кај трошоците за труд по единица производ да има потенцијален надолжен ефект врз движењето на потрошувачките цени.

Проекциите за втората половина од годината укажуваат на постепено забавување на годишниот раст на домашните цени, согласно со тековните проценки за постепено исцрпување на глобалните притисоци од страна на цените на суровата нафта и на храната (тренд особено изразен во јуни 2011 година). Дополнително влијание врз очекуваното забавување на годишниот раст на цените, особено во последниот квартал, ќе има и повисоката споредбена основа, поврзана со растот на цените од пред една година. Ризиците околу проекцијата на инфлацијата и натаму се поврзани со неизвесното движење на светските цени на храната и нафтата и нивниот преносен ефект врз домашните цени.

⁶¹ Производи за широка потрошувачка (трајни и нетрајни) и енергијата.

Прилог 4: Инфлациските очекувања на економските субјекти во Република Македонија

Очекувањата на економските субјекти од априлската анкета главно беа во насока на раст на инфлацијата во вториот квартал на 2011 година, и тоа со поголем интензитет во однос на оствареното. Според резултатите од Анкетата, најголем дел од испитаниците (53,3%) очекувале годишната стапка на инфлација на крајот на второто тримесечје на 2011 година да биде повисока во однос на нивото остварено во март 2011 година од 5,2%, нешто повеќе од една третина од испитаниците (35,6%) сметале дека инфлацијата ќе остане непроменета, а мал дел (8,9%) очекувале нејзино намалување⁶². Во просек, испитаниците очекувале дека годишната инфлација во јуни ќе изнесува околу 5,4%, што е повисоко ниво во однос на остварената инфлација (4,1%). **Очекувањата за движењето на инфлацијата до крајот на 2011 година исто така беа во насока на нејзин пораст.** Имено, 66,7% од испитаниците очекувале засилување на инфлацијата во однос на просечната инфлација во првиот квартал од годината⁶³, како резултат на очекувањата за натамошен раст на цените на енергентите и на храната на светските берзи и очекувањата за ново зголемување на цената на електричната енергија, како и можниот нагорен притисок врз цените од парламентарните избори. Испитаниците во април очекувале дека просечната инфлација во 2011 година ќе изнесува околу 4,6%, што претставува интензивирање во однос на очекувањата за инфлација од околу 3,5% во претходната анкета, спроведена во февруари 2011 година.

Според Анкетата за инфлациските очекувања спроведена во јули 2011 година⁶⁴, се забележува стабилизирање на очекувањата за инфлацијата во наредниот период. Најголем дел од испитаниците (41,3%) очекуваат годишната стапка на инфлација на крајот на третото тримесечје на 2011 година да биде стабилна и да се задржи на нивото остварено во јуни 2011 година од 4,1%. Речиси една третина од испитаниците (30,4%) сметаат дека инфлацијата ќе се намали, а помал дел (21,7%) очекуваат нејзино зголемување. Од аспект на очекувањата по одделни групи испитаници, речиси половина (48,5%) од анкетираниите *претпријатија* имаат стабилни инфлациски очекувања, 24,2% очекуваат нејзино намалување, додека 21,2% сметаат дека инфлацијата ќе биде повисока. Слично со претпријатијата, најголем дел од анкетираниите *банки* имаат стабилни инфлациски очекувања (42,9%), а преостанатиот дел од одговорите на банките се поделени помеѓу зголемување и намалување на инфлацијата. За разлика од банките и претпријатијата, кај *аналитичарите* доминираат очекувањата за пониска инфлација од остварената во јуни (66,7%), додека 16,7% од нив очекуваат зголемување на инфлацијата. *Економските субјекти очекуваат годишната стапка на инфлација во септември 2011 година да изнесува околу 4,1%.*

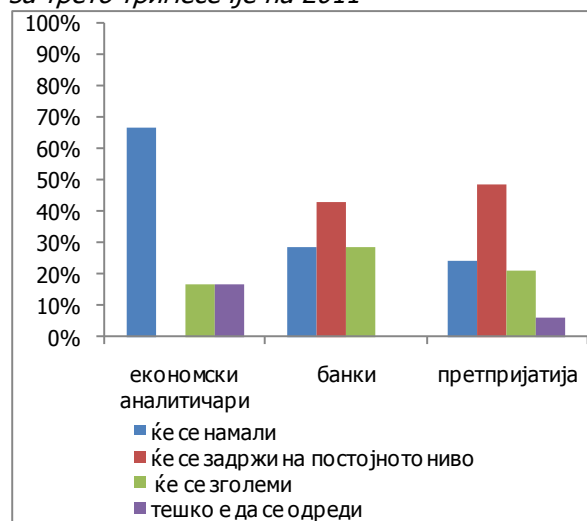
⁶² Процентот кој преостанува до 100%, во целиот тек на текстот, се однесува на испитаниците кои се изјасниле за опцијата „тешко е да се одреди“.

⁶³ Од преостанатиот број испитаници, 17,8% имале очекувања за стабилна инфлација до крајот на 2011 година, 11,1% очекувале пониска инфлација, додека останатиот дел сметале дека движењето на инфлацијата тешко може да се процени.

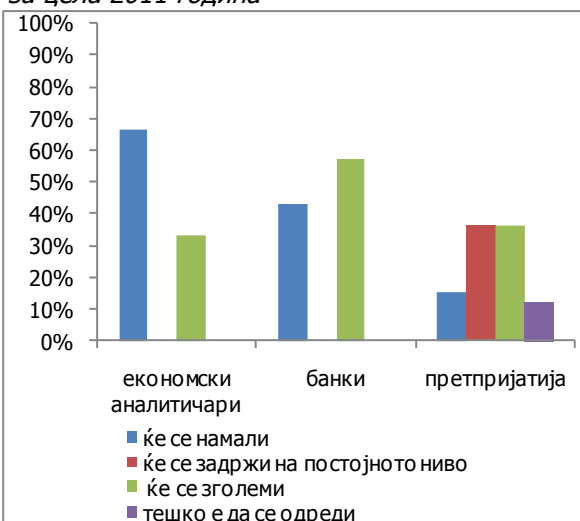
⁶⁴ Анкетата имаше респонзивност од 63%, односно на анкетата одговорија 46 од 73 испитаници. Гледано по групи испитаници, кај банките респонзивноста е 100%, потоа следуваат претпријатијата со 62,3%, а најмала респонзивност има кај економските аналитичари (46,2%).

Распределба на одговорите за очекувањата за инфлацијата по групи испитаници за трето тримесечје на 2011

за цела 2011 година

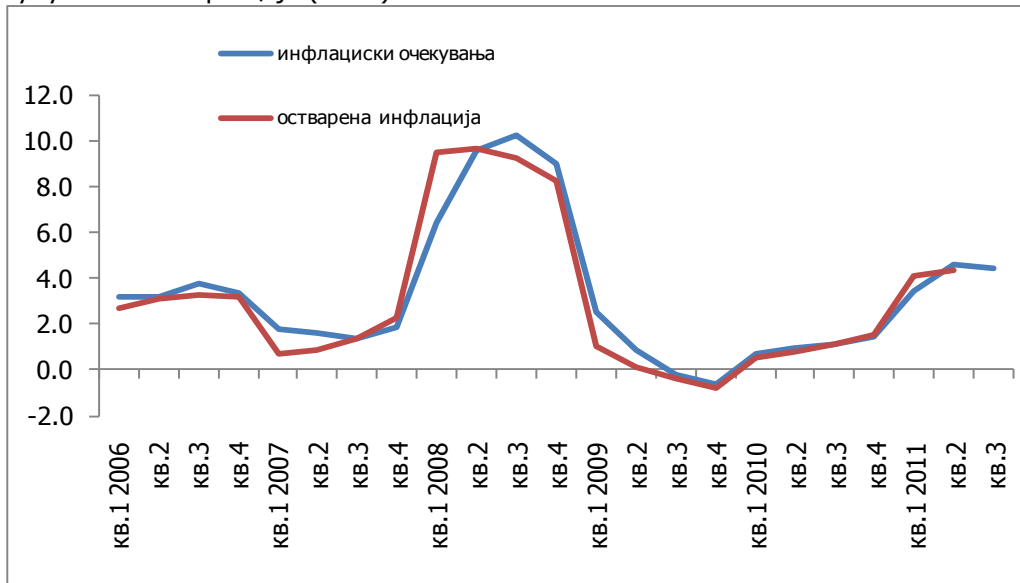
Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

Во однос на очекувањата за цела 2011 година (од анкетата спроведена во јули), се намалува процентот на испитаниците кои очекуваат повисока инфлација во однос на просечната остварена во првата половина од годината (само 39,1%), додека 26,1% од испитаниците очекуваат намалување на инфлацијата, колку што изнесува и процентот на испитаниците кои очекуваат нејзино стабилизирање. Притоа, најголем дел (57,1%) од анкетираниите **банки** очекуваат зголемување на инфлацијата, а 42,9% се изјасниле за намалување на инфлацијата до крајот на годината. Исто така, повисока инфлација очекуваат и 36,4% од анкетираниите **претпријатија**, исто толкав процент од нив имаат очекувања за стабилизирање, а 15,2% очекуваат нејзино намалување. За разлика од банките и претпријатијата, две третини од **аналитичарите** (66,7%) имаат пониски очекувања за инфлацијата до крајот на 2011 година, а една третина од нив имаат позитивни инфлациски очекувања. *Просечната стапка на инфлација во 2011 година, врз основа на очекувањата на економските субјекти, изнесува околу 4,4%⁶⁵, што претставува забавување во однос на очекувањата за инфлацијата во претходната анкета (околу 4,6%).*

⁶⁵Забавувањето на очекуваната просечна стапка на инфлација до крајот на 2011 година, споредено со претходната анкета, се должи на помалиот процент од анкетираниите кои се изјасниле за зголемување на инфлацијата (39,1% од испитаниците, наспроти 66,7% во претходната анкета).

Очекувања за просечната стапка на инфлација за целата година и остварена просечна кумулативна инфлација (во %)

Извор: НБРМ, Анкета за инфлационите очекувања и ДЗС.

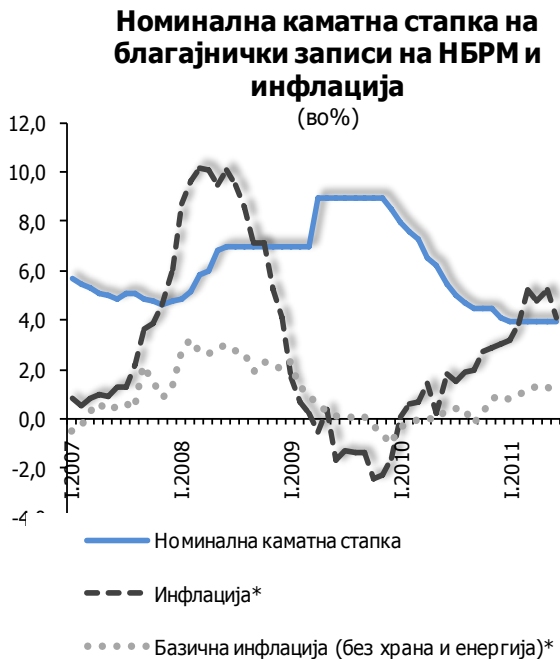
Како најчесто потенцирани фактори, коишто влијаеле врз економските субјекти во насока на очекувања за повисока инфлација се: глобалната геополитичка состојба, односно немирите во Северна Африка и Блискиот Исток, што предизвика очекувања за неизвесност на движењето на цените на енергентите; претпоставките за нецелосниот исцрпен надворешен шок од растот на цената на нафтата и храната на светските берзи, како и очекувањата за можен нагорен притисок врз цените од зголемената јавна потрошувачка. Од друга страна, врз очекувањата за стабилизирање или намалување на инфлацијата влијаеле неодамнешното стабилизирање на цената на суровата нафта и намалувањето на домашните и светските цени на храната.

II. Монетарна политика

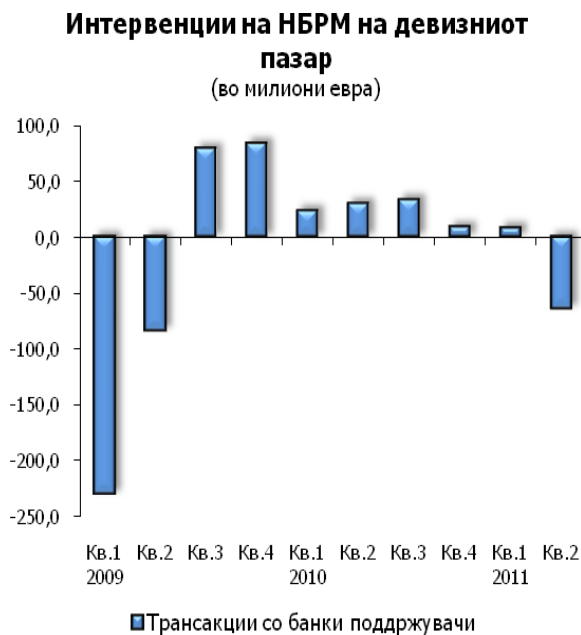
Во текот на вториот квартал на 2011 година, НБРМ не изврши промена во поставеноста на монетарната политика, заради оценките дека тековното ниво на основната каматна стапка е соодветно, имајќи ги предвид остварувањата и очекувањата за движењата на главните макроекономски варијабли во следниот период. Така, остварената годишна стапка на инфлација во вториот квартал беше пониска од очекуваната, покажувајќи ги првите сигнали за смирување на инфлационите притисоци во земјата. Базичната инфлација остана стабилна, укажувајќи на натамошно одржување на стабилни инфлациони очекувања. Трендовите на девизниот пазар и динамиката на девизните резерви во голема мерка беа во рамки на последните макроекономски проекции на НБРМ, а во склад со очекувањата, продолжи и фазата на закрепнување на домашната економска активност. Повторната оценка на макроекономските проекции во текот на јули укажа на поповолни изгледи за надворешниот сектор, споредено со претходните проекции и ги потврди очекувањата за постепено исцрпување на инфлационите притисоци и стабилизирање на стапката на инфлација во втората половина на годината. Сепак, ова не значи дека негативните ризици, коишто досега постојано беа нагласувани, а се поврзани со неизвесната

динамика на глобалниот економски раст (особено на евро-зоната заради должничката криза) и на светските цени на храната и на нафтата, се исцрпени. Од тие причини и натаму останува потребата од внимателно следење на движењата, со цел навремено и адекватно прилагодување на монетарната политика.

*Тековен месец во однос на истиот месец од претходната година.
Извор: ДЗС и НБРМ.

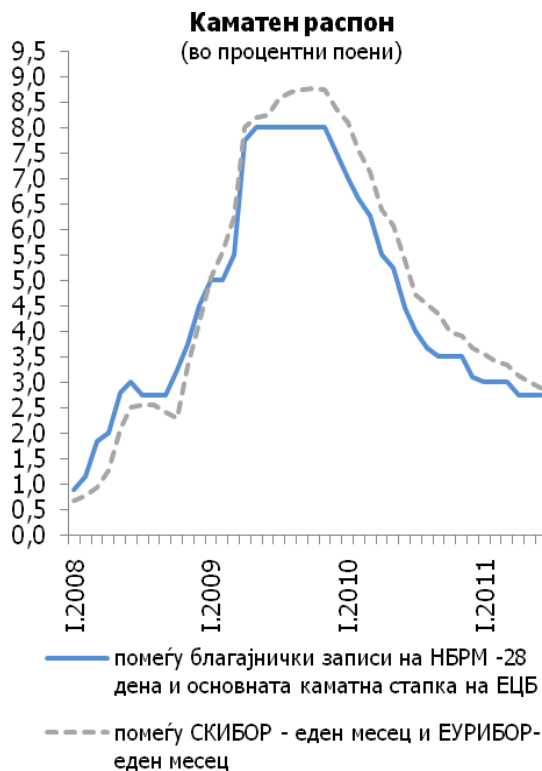

* Се однесува на април и мај 2011 година.
Извор: НБРМ.

Во текот на вториот квартал на 2011 година, НБРМ ја задржа основната каматна стапка непроменета на нивото од 4%. На ваква монетарна поставеност укажаа остварените и очекуваните идни трендови кај клучните макроекономски варијабли, како и оценката на ризиците за следниот период. Така, во текот на вториот квартал се појавија првични сигнали за смирување на инфлациските притисоци во земјата. Имено, во мај, по континуиран деветмесечен раст, стапката на инфлација за првпат забележа намалување на месечна основа, а овој тренд со зајакнат интензитет продолжи и во јуни. Ваквите поместувања беа остварени во услови на ослабен притисок од увозните цени врз домашната инфлација, согласно со регистрираното стабилизирање на светската цена на нафтата и тенденции на намалување на светските цени на храната. Годишната стапка на инфлација во вториот квартал, во просек, изнесуваше 4,7% и е под нивото на долната граница од проектираниот интервал на НБРМ (помеѓу 5% и 5,5%). Базичната стапка на инфлација, којашто го исклучува ефектот од цените на храната и на енергијата, остана стабилна и во просек изнесуваше 1,2%, потврдувајќи ги оценките за привремен и контролиран раст на домашните цени и стабилни инфлациски очекувања. Констатацијата за стабилни инфлациски очекувања се потврдува и со натамошниот пад на побарувачката на девизи од страна на домаќинствата на менувачкиот пазар и во текот на вториот квартал. Во согласност со очекувањата, закрепнувањето на домашната економска активност во првиот квартал зајакна, тренд кој се очекува да продолжи, но сепак не доволно силен за да предизвика притисоци врз инфлацијата. Тековно расположливите податоци укажуваат на релативно поволни движења во надворешниот сектор во целина и во текот на вториот квартал, овозможувајќи натамошно одржување на девизните резерви на адекватно ниво. Во вториот квартал, на девизниот пазар, НБРМ реализира нето-продажба на девизи од 64 милиони евра, главно како резултат на влијанието на еднократни фактори (извршена репатријација на дивиденди од страна на домашни компании). **Движењата на клучните макроекономски**

параметри во вториот квартал во голема мерка беа во рамки на последните проекции на НБРМ, при што очекувањата на економските субјекти за девизниот курс и инфлацијата останаа стабилни. Од друга страна, негативните ризици коишто беа идентификувани во проекцијата на НБРМ во април не се материјализираа, но, не се ни исцрпија, продолжувајќи да создаваат неизвесност за следниот период. Во вакви услови, НБРМ оцени дека тековниот и оценетиот макроекономски амбиент за следниот период не укажуваат на потреба од промена во поставеноста на монетарната политика. Следствено, основната каматна стапка на НБРМ во текот на вториот квартал беше задржана непроменета на ниво од 4%.

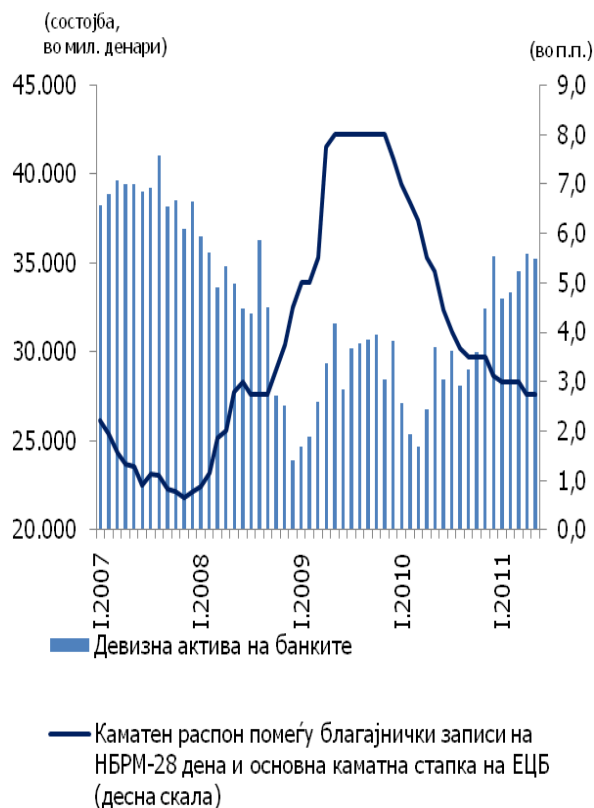

Извор: НБРМ, ЕЦБ (www.ecb.int) и Централната банка на Холандија (www.statistics.dnb.nl).

Во април 2011 година ЕЦБ реагираше со затегнување на монетарната политика, зголемувајќи ја основната каматна стапка за 0,25 процентни поени, откако две години постојано се одржуваше на историски најниското ниво од 1%. Ваквата монетарна реакција дојде како одговор на оценките за зголемени нагорни ризици врз стабилноста на цените, имајќи предвид дека почнувајќи од декември 2010 година стапката на инфлација во евро-зоната во континуитет се одржува на ниво повисоко од таргетираните 2%. Зголемувањето на основната каматна стапка има за цел да спречи појава на позначителни секундарни ефекти од растот на примарните производи врз инфлацијата на среден рок и да ги одржи инфлациските очекувања закотвени околу целните 2%. Сепак, и покрај затегнувањето, основната каматна стапка и натаму останува ниска, што укажува на натамошно задржување на прилагодливиот карактер на монетарната политика, што е во прилог на поддршка на економскиот раст. Зголемувањето на основната каматна стапка од страна на ЕЦБ, во услови на непроменета каматна стапка на НБРМ, доведе до стеснување на каматниот распон помеѓу основните каматни стапки на НБРМ и на ЕЦБ, којшто во јуни 2011 година се сведе на 2,75 процентни поени, наспроти 3 процентни поени колку што изнесуваше во март. Промената во поставеноста на монетарната политика на ЕЦБ соодветно се одрази врз движењата на каматните стапки на финансиските пазари, што се согледува преку динамиката на ЕУРИБОР од сите рочности, кој во текот на вториот квартал

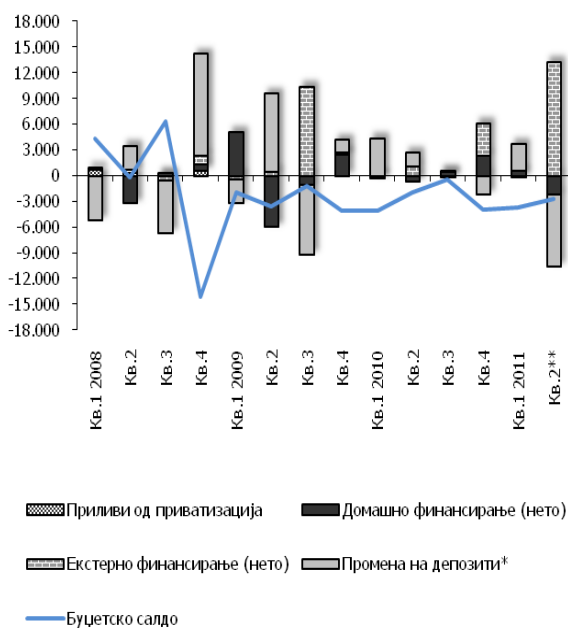

Каматен распон и девизна актива на банките

Извор: НБРМ и ЕЦБ (www.ecb.int).

Финансирање на буџетското салдо (во милиони денари)

* Позитивна промена - повлекување депозити; негативна промена - кумулирање депозити.

** Се однесува на април и мај 2011 година.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија

имаше нагорен тренд. На домашниот финансиски пазар, кај СКИБОР⁶⁶ беа забележани стабилни движења, што придонесе за натамошно стеснување на каматниот распон помеѓу едномесечниот СКИБОР и едномесечниот ЕУРИБОР на 2,9 процентни поени во јуни, наспроти 3,3 процентни поени во март. Сепак, каматниот распон и натаму останува во корист на домашните финансиски инструменти, што во комбинација со стабилните очекувања за девизниот курс и инфлацијата, придонесува за натамошно задржување на атрактивноста на домашните инструменти споредено со инструментите на европскиот финансиски пазар. Ова се согледува преку динамиката на девизната актива на банките, којашто од почетокот на годината бележи релативно стабилни движења, со тенденција на умерен раст во одредени месеци, при што на крајот на мај 2011 година состојбата на оваа категорија е речиси на исто ниво од декември 2010 година. Сепак, и покрај немањето показатели за промена во инвестициските сконости на банките, стеснувањето на каматниот распон носи ризици од можна појава на притисоци врз девизниот курс (особено имајќи го предвид дополнителното затегнување на монетарната политика на ЕЦБ во јули⁶⁷), што наметнува потреба од внимателно следење на промените во инвестициското портфолио на банките во следниот период.

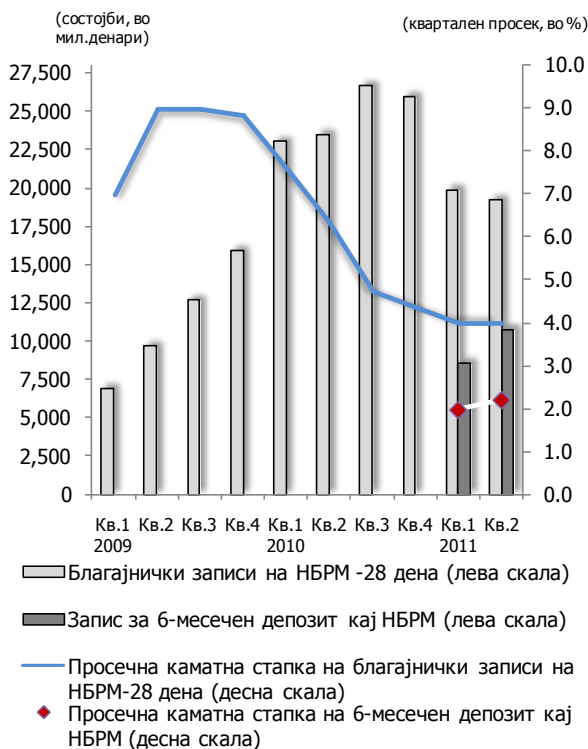
Од аспект на факторите што делуваат врз ликвидноста на банкарскиот сектор, во вториот квартал на 2011 година, државата делуваше во насока на креирање ликвидни средства, со вкупен ликвидносен ефект од 6.141 милион денари. Во тие рамки, во вториот квартал, денарските депозити на државата кај НБРМ имаа ефект на создавање ликвидни средства од 261 милион денари на кумулативна основа. Во Буџетот на Република Македонија (централен буџет и буџети на фондови) во периодот април - мај 2011 година беше остварен дефицит од 2.725 милиони денари, кој во најголем дел беше финансиран преку зголемените приливи врз основа на странски заеми, согласно со повлечените средства од Кредитната линија за претпазливост од ММФ (во износ од 220 милиони евра).

⁶⁶ Меѓубанкарска каматна стапка за денарски депозити, пресметана од котациите на референтните банки.

⁶⁷ На 07.07.2011 година, ЕЦБ повторно ја зголеми основната каматна стапка за 0,25 процентни поени, со што таа изнесува 1,5%.

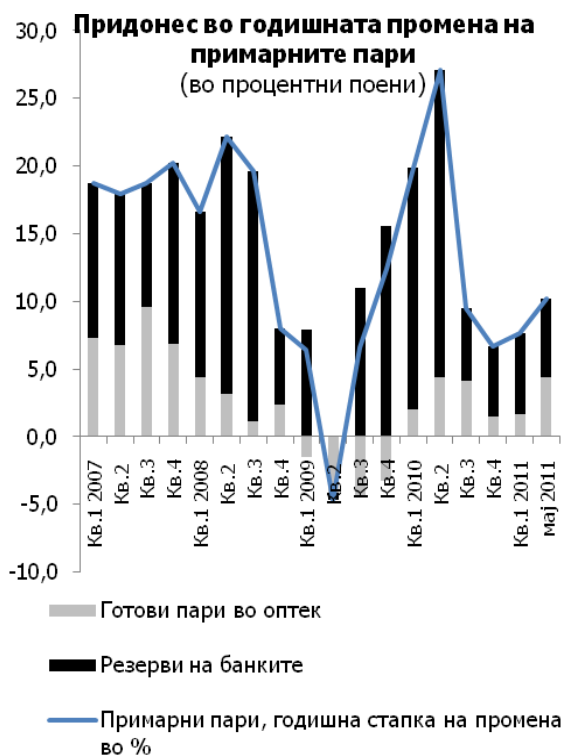

Монетарни инструменти на НБРМ

Во текот на вториот квартал на 2011 година, на аукциите на благајнички записи на НБРМ, вкупната побарувачка од страна на банките беше пониска во однос на достасаниот износ за 1,1%, при што благајничките записи на НБРМ придонесоа за креирање ликвидност од вкупно 657 милиони денари. Во инструментот запис за шестмесечен депозит⁶⁸, кој се применува од февруари 2011 година, во вториот квартал банките пласираа вкупно 2.190 милиони денари. Со тоа, состојбата на монетарните инструменти на НБРМ (благајнички записи на НБРМ и запис за шестмесечен депозит) на крајот на јуни 2011 година изнесуваше 30.030 милиони денари, наспроти 25.984 милиони денари на крајот на декември 2010 година, што значи дека во овој период НБРМ преку монетарните инструменти повлече дополнителна ликвидност од банкарскиот сектор во износ од 4.046 милиони денари.

Во текот на вториот квартал на 2011 година просечната дневна ликвидност на банките беше релативно стабилна и во просек беше повисока за 1,6% во однос на претходниот квартал. Притоа, во вториот квартал, банките издвојуваа во просек 2,1% над обврската за задолжителна резерва (во денари)⁶⁹, наспроти 1,9%, колку што изнесуваше просекот во првиот квартал. Вишокот на издвоени ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва, во вториот квартал на 2011 година во однос на истиот период од претходната година, во просек е повисок за 0,7 процентни поени. Во мај 2011 година годишната стапка на раст на примарните пари⁷⁰ изнесуваше 10,2%, наспроти 7,6% колку што изнесуваше на крајот на првиот квартал на 2011 година.

Најновите глобални и домашни макроекономски остварувања, како и оценките за следниот период укажуваат на натамошно задржување на релативно поволен амбиент за спроведување на монетарната политика. Така, глобалната економија продолжи да закрепнува со

⁶⁸ За карактеристиките на новиот инструмент на НБРМ види подетално во Одлука за запис за шестмесечен депозит кај НБРМ, „Службен весник на РМ“ бр.14/11.

⁶⁹ За период на одржување (исполнување) на обврската за задолжителна резерва на банките се смета периодот од 11. ден во тековниот месец до 10. ден во следниот месец.

⁷⁰ Ја вклучува и задолжителната резерва во девизи.

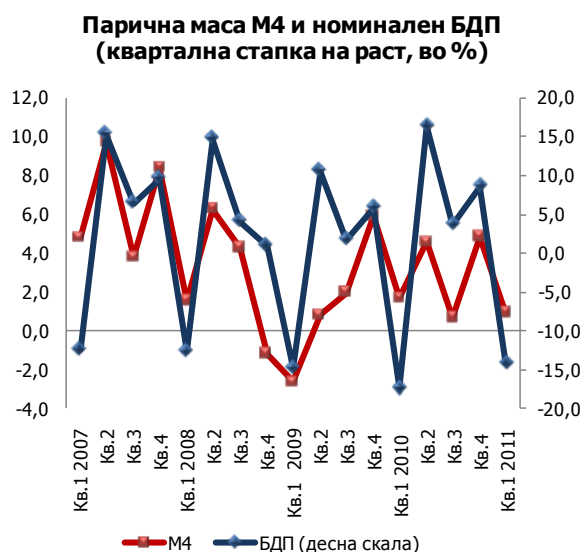
одржливо темпо, и покрај природната катастрофа во Јапонија, политичките тензии во Северна Африка и на Блискиот Исток и проблемите со фискалната одржливост во неколку земји-членки на евро-зоната. Очекувањата за глобалниот раст во следниот период остануваат поволни, при што оценките за глобалниот раст на ММФ со последните јунски проекции се речиси непроменети. Позитивни придвижувања се забележани и од аспект на инфлацијата, имајќи предвид дека за периодот мај - јуни 2011 година е карактеристично стабилизирање на растот на светските цени на нафтата. Истовремено, почнувајќи од март, цените на храната покажуваат тенденција на намалување, што оди во прилог на оценките за постепено намалување на инфлациските притисоци во домашната економија и можност за остварување на пониска годишна стапка на инфлација во однос на претходните очекувања. Од аспект на стабилноста на девизниот курс, како посредна цел на монетарната политика, најновата реоценка на макроекономските проекции од јули укажа на нешто поповолни изгледи за надворешниот сектор споредено со априлската проекција, што упатува на немање позначителни притисоци врз девизните резерви од трансакциите во платниот биланс.

Сепак, ризиците коишто досега постојано беа потенцирани, не се исцрпени и тие продолжуваат да создаваат неизвесност за макроекономското сценарио во следниот период. Во услови на проблеми со јавните финансии во одделни европски земји, економските перспективи на глобалната економија, иако засега поволни, и натаму остануваат неизвесни, создавајќи ризици од потенцијални негативни ефекти врз домашниот извозен сегмент и врз нивото на капитални приливи. Неизвесна останува и динамиката на цените на примарните производи на светските берзи, што значи натамошно присуство на потенцијални негативни ризици врз очекуваната динамика на домашната инфлација во следниот период. Во вакви услови, НБРМ ќе продолжи внимателно да ги следи состојбите, покажувајќи постојана подготвеност соодветно да реагира, доколку целите на одржување на стабилноста на девизниот курс и на ценовната стабилност наметнат таква потреба.

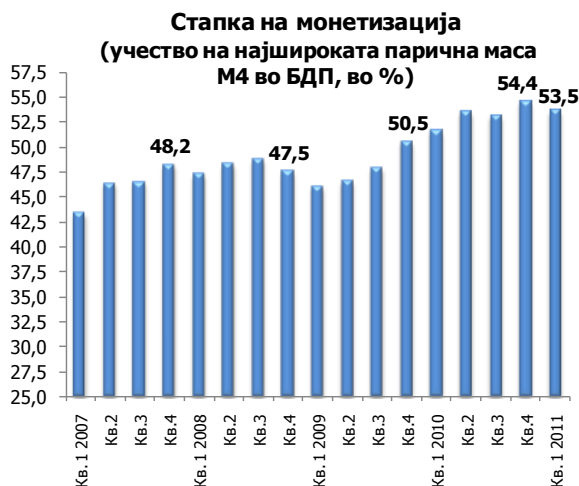

2.1. Монетарни агрегати

Во текот на првото тримесечје на 2011 година, најшироката парична маса М4 продолжи да расте на квартална основа, но со забавено темпо споредено со претходното тримесечје. Ваквата динамика на најшироката парична маса го одразува вообичаениот сезонски пад на готовите пари во оптек и на депозитните пари, при натамошно задржување на генерално позитивни тенденции кај штедењето на приватниот сектор. Новото штедење во банкарскиот сектор во првите три месеци во најголем дел беше генерирано од страна на секторот „домаќинства“. Во наредниот период (април и мај) депозитниот потенцијал на банките беше под влијание на исплата на дивиденда кон странски инвеститор и државата, што предизвика висок еднократен одлив од сметките на претпријатијата во април. Сепак, овој ефект во голема мерка беше компензиран со новите приливи на сметките на домаќинствата и на претпријатијата што доведе до умерено намалување на орочената депозитна база во мај споредено со крајот на првиот квартал. Во наредниот период се очекува натамошно проширување на паричната маса и продолжување на трендот на раст на штедењето, чијашто динамика, сепак, во најголем дел ќе зависи од капацитетот на домашната економија за генерирање дополнителен доход, односно од јачината на економското закрепнување во следниот период.

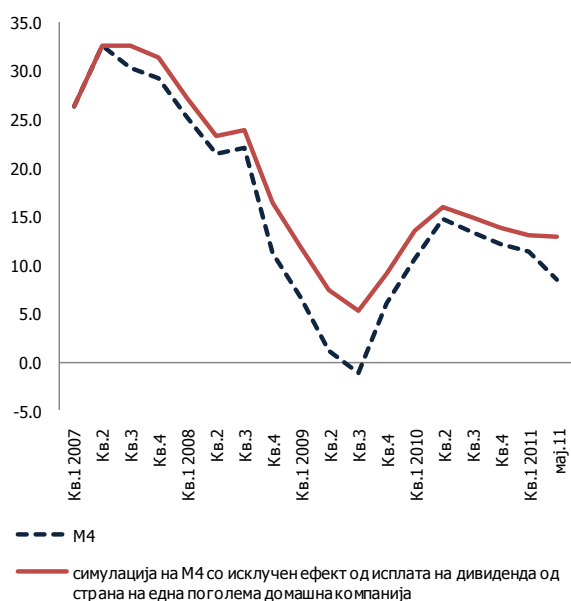

Извор: НБРМ и ДЗС.

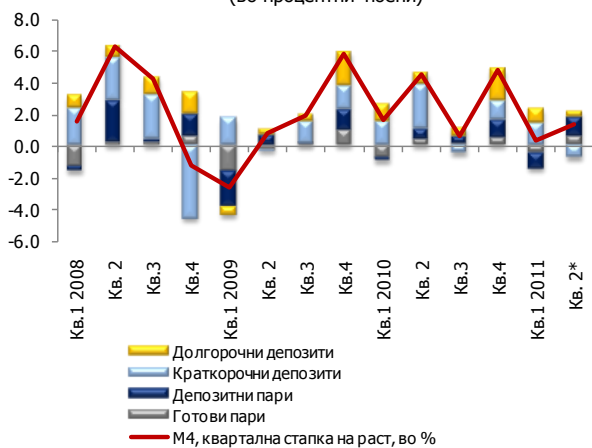

Извор: Народна банка на Република Македонија

Во првото тримесечје на 2011 година, понудата на пари во економијата забележа квартален раст од 0,9%, што претставува забавување во однос на растот од претходниот квартал (од 4,8%). Во вакви услови, стапката на монетизација, мерена преку учеството на паричната маса во БДП, во првото тримесечје изнесува 53,5%, наспроти 54,4% во претходниот квартал. Забавувањето на растот на паричната маса претставува вообичаена сезонска динамика, главно како резултат на нормализирањето на повисоката побарувачка на најликвидни парични средства (готови пари во оптек и депозитни пари) од крајот на претходната година, пред новогодишните и божиќните празници. Од аспект на штедењето на приватниот сектор, тенденциите и натаму се позитивни што во голема мерка може да се објасни со влијанието на генерално стабилниот макроекономски амбиент, растот на економската активност и поволните трендови во надворешниот сектор. Сепак, растот на депозитите на домаќинствата забави споредено со претходниот квартал, што наметнува мислење, во услови на зголемување на стапката на инфлација и забавување на стапката на годишен раст на номиналните плати во првиот квартал, за можно зафаќање на поголем дел од расположливиот доход на домаќинствата за потрошувачка и намален капацитет за штедење во банкарскиот сектор. Ваквата констатација се потврдува со

**Парична маса М4
(годишни стапки на раст, во %)**

Извор: Народна банка на Република Македонија

**Придонес во кварталната промена на
паричната маса М4
(во процентни поени)***промена мај 2011/март 2011
Извор: НБРМ.**Квартална динамика на паричната маса
М1***Кварталната стапка на М1 во мај е во однос на крајот од март
Извор: Народна банка на Република Македонија

структурата на остварениот раст на БДП во првиот квартал, којашто покажува релативно висок номинален и реален раст на личната потрошувачка на годишна основа, наспроти регистрираниот пад во претходниот квартал. Во април, најшироката парична маса беше под влијание на исплатата на дивиденда на една поголема компанија кон странскиот инвеститор и државата што доведе до одлив на поголем износ од депозитните сметки на претпријатијата. Овој одлив, сепак, во голем дел беше компензиран преку дополнителните приливи на сметките на домаќинствата и претпријатијата реализирани во периодот април - мај. Во вакви услови, и при регистриран раст на најликвидниот монетарен агрегат М1, во мај, најшироката парична маса забележа раст од 1,4% во однос на крајот од првиот квартал. На годишна основа, паричната маса М4 во мај е повисока за 8,5% (11,4% во март).

Во првите три месеци на 2011 година, креирањето на новата парична маса во целост е резултат на позитивната динамика на нејзините орочени депозитни компоненти. Најликвидните елементи (готовите пари во оптек и депозитните пари) имаа негативен придонес во растот на М4, согласно нивното квартално намалување. Воедно, во овој период забележана е поголема склоност на приватниот сектор кон штедење на краток рок, за разлика од четвртото тримесечје кога доминантна улога во креирање на паричната маса имаа долгорочните депозити. Следствено, краткорочните депозити забележаа забрзан квартален раст, при зголемување на нивниот придонес во растот на паричната маса од 1,4 процентни поени (наспроти 1,2 процентни поени во претходниот период). Од друга страна, кај долгорочните депозити е забележано забавување на кварталниот раст и следствено, намалување на нивниот придонес во растот на паричната маса од 2 п.п. на 0,9 п.п.

Најликвидната парична маса М1 забележа квартален пад од 5,8%, наспроти растот од 6,7% во четвртото тримесечје. Негативната динамика на паричната маса М1 главно е резултат на намалувањето на депозитните пари, и тоа првенствено од падот на средствата на трансакциските сметки на претпријатијата. Исто така, забележано е намалување и на готовите пари во оптек, како редовна сезонска појава, што претставува стабилизирање по нивниот

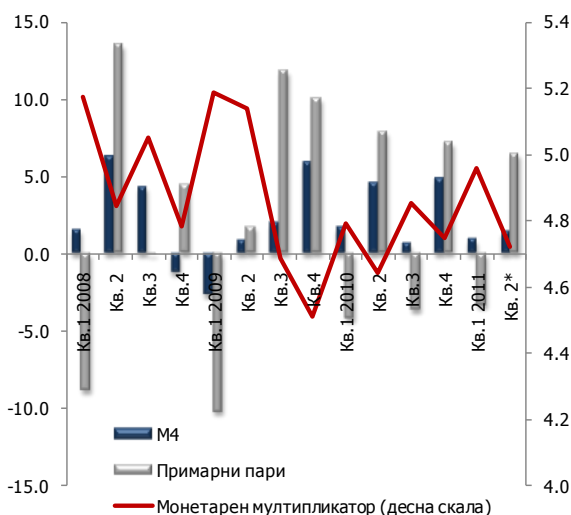

раст при крајот на годината поради божиќните и новогодишните празници. Во наредните два месеца (април и мај) дојде до раст на компонентите на најликвидната парична маса, така што паричната маса М1 во мај се зголеми за 7,6% во однос на март 2011 година.

Во текот на првото тримесечје забележано е забрзување на монетарната мултипликација, при што монетарниот мултипликатор на паричната маса М4 изнесува 5 во март, наспроти 4,7 во декември 2010 година. Забрзувањето на монетарниот мултипликатор се објаснува со кварталниот пад на примарните пари, при умерен пораст на најшироката парична маса. Сепак во април и мај се забележа зголемување на примарните пари, што доведе до забавување на монетарниот мултипликатор, така што во мај се сведе на нивото од крајот на 2010 година од 4,7.

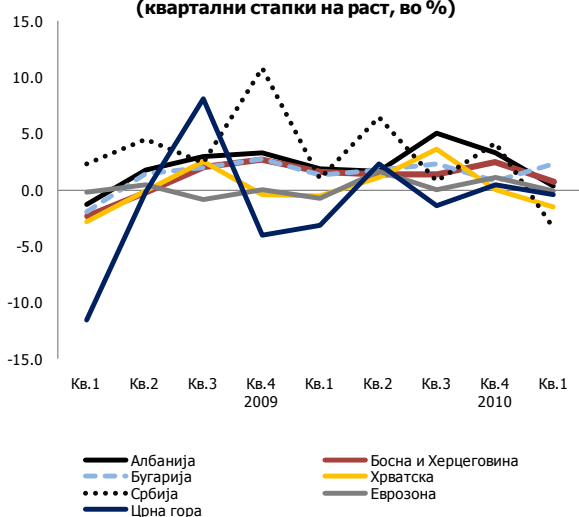
Забавување на најшироката парична маса М4 во првото тримесечје на 2011 година е забележано главно кај сите земји од споредбената анализа, при што кај дел од нив е регистриран и квартален пад. Исклучок од ваквите движења е Бугарија, каде што е регистрирано забрзување на кварталниот раст на паричната маса од 0,8% на 2,4% во првиот квартал, првенствено како резултат на зголемувањето на депозитите преку ноќ, посебно кај секторот „претпријатија“. Од друга страна, забавување на кварталниот раст на најшироката парична маса е забележано во Албанија, Босна и Херцеговина како и во евро-зоната. Притоа, растот на паричната маса во Босна и Херцеговина забави во услови на намалување на готовите пари во оптек како и на депозитите по видување во странска валута, при раст на орочените штедни депозити. Во евро-зоната е забележан скроман монетарен раст, во услови на раст на инфлациските притисоци. Кај Хрватска, Србија и Црна Гора, пак, забележани се негативни квартални стапки на раст на најшироката парична маса во првото тримесечје на 2011 година. Така, при неповолни движења во реалниот сектор, манифестирани преку благо намалување на индустриското производство и стагнација на прометот во трговијата на мало, во Хрватска е забележано намалување на паричната маса од 1,5% на квартална основа (наспроти растот од 0,1% во претходниот квартал). Кај Србија, во услови на зголемени инфлаторни притисоци и номинална апрецијација на домашната валута

Компоненти на монетарен мултипликатор на М4 (квартална промена, во %)

*се однесува на промена март-мај 2011 година
Извор: НБРМ

Парична маса, М4 (квартални стапки на раст, во %)

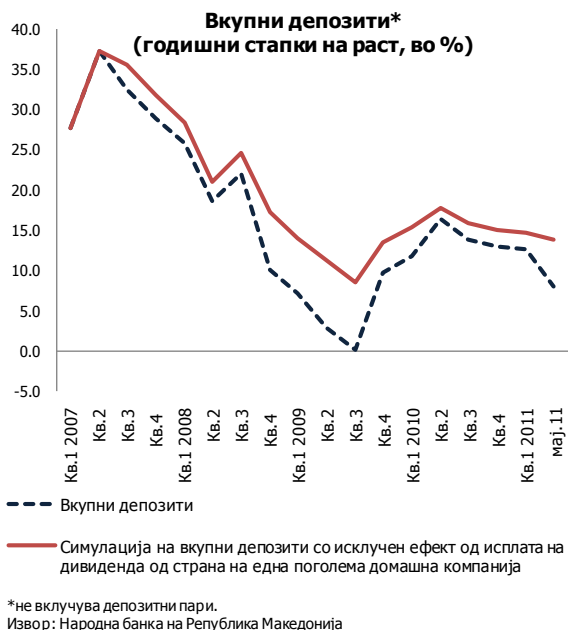
Извор: интернет страници на централните банки

во однос на еврото, забележан е квартален пад на понудата на пари од 3,3%, наспроти растот од 4,2% во претходниот квартал.

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁷¹ во првото тримесечје на 2011 година, забележа забавен квартален раст од 3,1%, наспроти 4,2% во претходното тримесечје. Забавување на растот на квартална основа е забележано и кај двете валутни компоненти на вкупните депозити, при што денарските и девизните депозити во првото тримесечје се зголемија за 5,1% и 1,9%, соодветно, наспроти 6,8% и 2,7%, соодветно во претходниот квартал. Денарските депозити и понатаму се главниот двигател на новото штедење, придонесувајќи во порастот на вкупните депозити со 62,5%. Од друга страна, придонесот на девизните депозити во кварталниот раст на вкупните депозити се намали (37%, наспроти 41% во претходниот квартал), што сепак не беше доволно за да предизвика позначајни промени во валутната структура на вкупниот депозитен потенцијал. Така, степенот на евроизација⁷² во март 2011 година изнесуваше 61,3%, наспроти 62,1% во декември 2010 година. Кај рочните компоненти на вкупните депозити, се забележува промена на нивните придонеси во однос на последниот квартал на 2010 година. Така, за разлика од претходниот квартал кога долгорочните депозити беа главниот двигател на порастот на вкупните депозити, оваа функција во првото тримесечје ја превзедоа краткорочните депозити. Имено, при забрзан квартален раст од 2,2% (1,8% во претходниот квартал) краткорочните депозити учествуваат со 57,4% во порастот на вкупните депозити (наспроти 35,2% во претходниот квартал). Ваквите движења придонесоа за натамошно задржување на високото учество на краткорочните депозити во вкупните депозити на ниво од околу 80%. Кај долгорочните депозити се забележува забавување на кварталниот раст од 16,2% во последниот квартал на 2010 година, на 7,1% во првиот квартал на 2011 година. Во наредниот период (април и мај), заради еднократни фактори (ефект од исплата на дивиденда на една поголема компанија), вкупните депозити во мај забележаа намалување од 0,5% во однос на

⁷¹Се однесува на вкупните депозити без депозитни пари. Доколку се вклучат депозитните пари, кварталниот раст на вкупните депозити во првото тримесечје на 2011 година изнесува 1,4%, наспроти 4,7% во претходниот квартал.

⁷²Мерен преку учеството на девизните депозити во вкупните депозити (без депозитни пари).

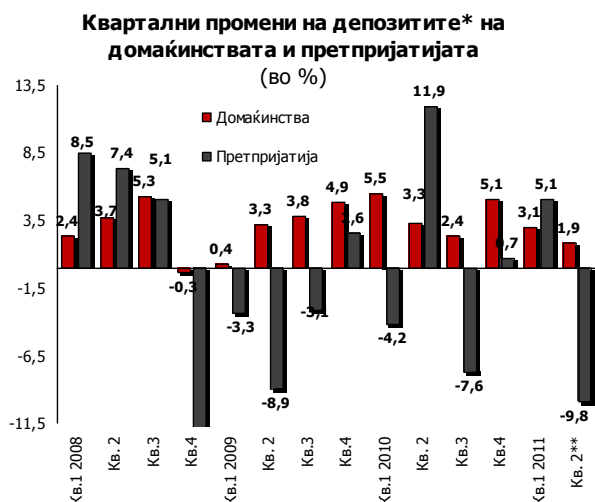
крајот од првото тримесечје. На годишна основа, вкупните депозити во мај се повисоки за 8% (12,6% на крај од првото тримесечје).

Просечно учество во вкупните депозити*, на квартална основа, во %

	2009				2010				2011	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2**
Вкупни денарски депозити	39,4	36,7	33,9	35,1	35,7	36,9	36,6	37,9	38,6	38,1
Домаќинства	22,0	19,5	19,0	19,5	21,1	22,4	24,2	25,0	25,9	26,5
Претпријатија	13,8	13,5	10,9	10,9	9,9	9,7	7,7	8,1	8,2	7,0
Вкупни девизни депозити	60,6	63,3	66,1	64,9	64,3	63,1	63,4	62,1	61,4	61,9
Домаќинства	46,9	50,9	53,3	52,3	52,2	50,0	50,3	49,2	48,9	50,1
Претпријатија	12,9	11,5	11,9	11,7	11,2	12,3	12,2	12,1	11,8	11,0
Вкупни депозити	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* вкупните депозити и денарските депозити не вклучуваат депозитни пари

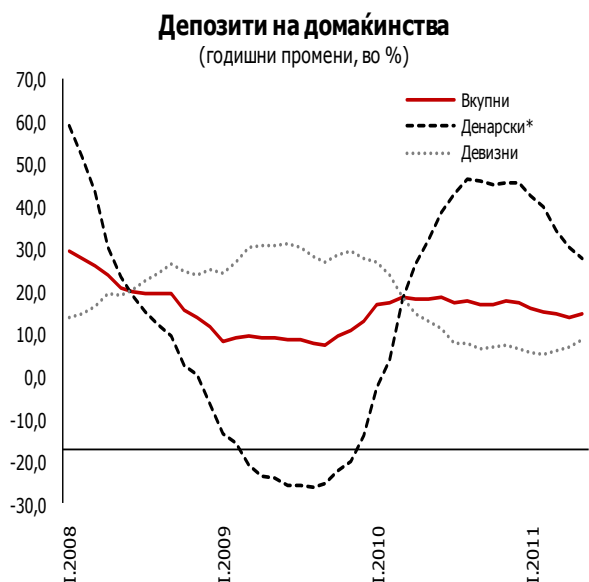
**се однесува на април и мај

*Депозитите не вклучуваат депозитни пари.

**Промена мај 2011/март 2011 година.

Извор: НБРМ.

*Денарските депозити не вклучуваат депозитни пари.

Извор: НБРМ.

Во првите три месеци на 2011 година, депозитите на домаќинствата (без депозитни пари)⁷³ продолжија да растат, но со забавено темпо, при што кварталната стапка на раст изнесуваше 3,1% (5,1% во претходниот квартал). Ваквото движење на депозитите на домаќинствата соодветствува со остварувањата од реалниот сектор, каде што е забележан висок номинален и реален раст на личната потрошувачка (наспроти падот во претходниот квартал), во услови на зголемување на инфлацијата и пад на номиналните плати на годишна основа. Во првото тримесечје се забележува забавување на кварталниот раст кај сите компоненти на депозитите на домаќинствата. Така, денарските и девизните депозити се зголемија за 4,6% и 2,3%, соодветно, наспроти 9,5% и 2,9%, соодветно во претходниот квартал. Од аспект на придонесот во порастот на вкупните депозити на домаќинствата, денарските депозити и понатаму се позначајна категорија, чијшто придонес во првите три месеци на годината изнесува 51%. Сепак, во последните три квартали е забележано опаѓање на нивниот придонес во растот на вкупните депозити, за сметка на зголемување на придонесот на девизните депозити. Од аспект на рочноста, домаќинствата во овој период покажа поголема заинтересираност за штедење на краток рок, за разлика од претходното тримесечје кога нивната склоност беше насочена кон депозитите на долг рок. Придонесот на краткорочните депозити во порастот на вкупните депозити на домаќинствата забележа зголемување од 36,4% на 52%, во услови на умерено забавување на растот на квартална основа (2%, наспроти 2,3% во претходниот квартал). Од друга страна, на квартална

⁷³ Со вклучени депозитни пари, кварталната стапка на раст на вкупните депозити на домаќинствата во првото тримесечје на 2011 година изнесува 2%, наспроти 6,3% во претходниот квартал.

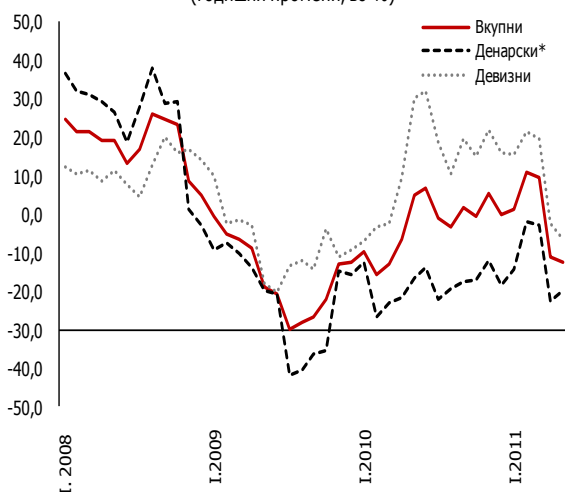
основа, долгорочните депозити забележаа раст од 6,9%, наспроти 16,9% во претходниот квартал. Во наредниот период (април - мај) вкупните депозити на домаќинствата продолжија да растат (1,9% во мај во однос на крајот од првото тримесечје на 2011 година). Во овој период, определен ефект врз домаќинствата имаше и исплатата на редовната рата од обврзницата за старото девизно штедење во април. Притоа, и во текот на април и мај, продолжи намалувањето на придонесот на денарските депозити во растот на вкупните депозити на домаќинствата, така што доминантната улога во нивниот раст ја презедоа девизните депозити. Ваквите поместувања во одреден степен веројатно се реакција на интензивирањето на инфлацијата, којашто во првиот квартал забележа највисок раст од отпочнувањето на растот на домашните цени во втората половина на 2010 година. Имено, како што покажува искуството, при појава на неповолни шокови во македонската економија, домаќинствата речиси секогаш реагираат со зголемена побарувачка на девизи. Сепак, фактот што денарските депозити во овој период, иако со генерално забавено темпо, продолжија да остваруваат раст, може да се сфати како индикатор за задржување на главно стабилни очекувања кај домаќинствата, односно нивно перцепирање на растот на цените како привремен шок, без позначајни негативни ефекти врз ценовната стабилност на среден рок. Во прилог на ваквата констатација оди и фактот што растот на девизното штедење во последниот период во просек во поголем дел е пласирано во форма на депозити на краток рок, што остава простор за нивно евентуално претворање во денарски депозит во следниот период. Во вториот квартал карактеристично е постепено спласнување на инфлациските притисоци во земјата со очекувања за стабилизирање на стапката на инфлација во втората половина на годината. Ваквите поместувања, со одредено временско задоцнување, веројатно ќе се одразат врз валутните склоности на домаќинствата, мотивирајќи зголемено штедење во домашна валута, што е и економски оправдано имајќи го предвид повисокиот принос на денарските споредено со депозитите во странска валута. Краткорочните депозити и понатаму се со поголем придонес, при натамошно намалување на придонесот на долгорочните депозити. На годишна основа, кај депозитите на домаќинствата во мај е регистриран раст од 14,6% (14,5% во март).

*Нето штедењето е претставено како разлика помеѓу вкупните депозити (без депозитни пари) и вкупните кредити на домаќинствата.
Извор: НБРМ и ДЗС.

Депозити на претпријатија (годишни промени, во %)

*Денарските депозити не вклучуваат депозитни пари.
Извор: НБРМ.

*Нето штедењето е претставено како разлика помеѓу вкупните депозити (без депозитни пари) и вкупните кредити на претпријатијата
Извор: НБРМ и ДЗС.

Во првите три месеци на 2011 година се забележува засилување на кварталниот раст на депозитите на претпријатијата⁷⁴ и тоа од 0,7% на 5,1%.

Како стимулирачки фактор кон ваквото движење на корпоративните депозити е зголемената кредитна активност на банките кон овој сектор. Воедно, акумулирањето средства на сметките на претпријатијата соодветствува со зајакнувањето на економската активност во првиот квартал, со директни позитивни ефекти врз готовинските текови на претпријатијата. Во првото тримесечје на 2011 година е забележана промена во валутната и рочната структура на депозитите на претпријатијата. Имено, за разлика од претходниот квартал кога порастот на корпоративните депозити во целост беше резултат на девизните депозити, во првите три месеци на 2011 година, денарските депозити имаат доминантна улога во растот на вкупните депозити на претпријатијата. Така, кај денарските депозити е забележан квартален раст од 11% (наспроти падот од 0,3% во претходниот квартал), со што тие придонесоа со 84,7% во растот на вкупните депозити на претпријатијата. Од друга страна, пак кварталниот раст кај девизните депозити, маргинално забавува од 1,4% на 1,3%. Кај рочната структура, исто така, е забележана промена во поставеноста на компонентите во однос на претходниот квартал. Така, краткорочните депозити при квартален раст од 4,6% (0,1% во претходен квартал) забележаа зголемување на нивниот придонес во растот на вкупните корпоративни депозити од 86,3% (12,4% во претходен квартал). Следствено, долгорочните депозити ја изгубија доминантната улога во растот на вкупните корпоративни депозити што ја имаа во последното тримесечје на 2010 година. Притоа, кај долгорочните депозити е забележано и извесно забавување на кварталниот раст од 12,8% на 12,7%. Сепак, регистрираните промени во валутната и рочна структура на новото штедење на претпријатијата во првиот квартал не може да се третираат како индикатор за евентуална промена во карактерот на реализирани приливи (од аспект на валута) или склоностите за инвестирање на корпоративниот сектор, имајќи предвид дека во последниот квартал на 2010 година депозитите на претпријатијата остварија многу мал квартален раст, кој изнесува околу 14% од растот во првиот квартал. Во наредниот период

⁷⁴ Се однесува на вкупни депозити без депозитни пари. Со вклучени депозитни пари, забележан е квартален пораст од 0,2%, наспроти 1,9% во претходниот период.

(април и мај), депозитите на претпријатијата беа под влијание на одливот на средства заради исплата на дивиденда на една поголема компанија кон странскиот инвеститор и државата, што придонесе кон пад на корпоративните депозити во мај од 9,8% во однос на крајот од првото тримесечје. На годишна основа, депозитите на претпријатијата, во мај се намалија за 12,3%, наспроти растот од 9,4% во март.

Во наредниот период се очекува понатамошно проширување на паричната маса, согласно со очекувањата за задржување на позитивни трендови во реалниот и надворешниот сектор. Имено, се очекува поволните економски движења, да придонесат за јакнење на капацитетот за штедење на домаќинствата, што во комбинација со натамошното задржување на релативно стимулативни приноси на штедните инструменти, се очекува да придонесе за раст на вкупните депозити. Сепак, сè уште постојат ризици и тие првенствено се поврзани со темпото на закрепнување на домашната економија и движењата во екстерниот сектор во следниот период.

2.2. Кредитна активност

Првите три месеци на 2011 година се карактеризираа со зајакната кредитна активност на банкарскиот сектор. Според движењата на кредитниот пазар, како и резултатите од Анкетата за кредитната активност, ваквите остварувања претставуваат резултат на подобрените услови и на страната на понудата и на страната на побарувачката. Заздравувањето на домашната побарувачка и позитивните изгледи за идната економска активност почнаа да се материјализираат преку подобрената финансиска состојба на приватниот сектор, што доведе до поголема подготвеност на банките за кредитирање. Почнувајќи од јануари, функционалните кредити континуирано ја засилуваат динамиката на раст наспроти релативно забавениот раст на сомнителните и спорните побарувања, што укажува на постепено подобрување на квалитетот на кредитните портфолија и намалување на кредитниот ризик. До крајот на годината, се очекува овие трендови да продолжат и поддршката на банките на реалната економија и понатаму да се зголемува. Притоа, во услови на стабилен и сигурен банкарски сектор и растечки финансиски капацитет, поголемата кредитна поддршка и натаму ќе биде определена од оценките на банките за кредитниот ризик.

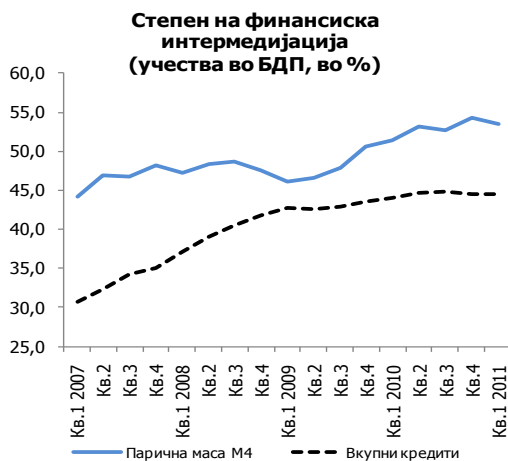
Податоците за првиот квартал на 2011 година укажуваат на засилен раст на кредитирањето на банките споредено со претходниот квартал. Кредитните текови кон приватниот сектор беа двојно

Извор: НБРМ.

Извор: НБРМ.

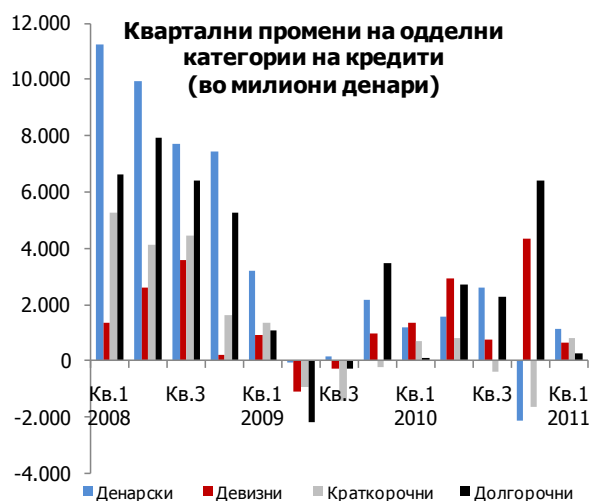
Извор: НБРМ и ДЗС.

поголеми, а кварталната стапка на раст достигна 2,3% (1,2% во последниот квартал на 2010 година). На годишна основа, вкупните кредити во мај беа повисоки за 8,4%. Покрај заживувањето на кредитната активност на банките од аспект на квантитетот, од почетокот на годината банките бележат и квалитативно подобрување на кредитните портфолија. Ова особено е евидентно на годишна основа (растот на функционалното портфолио достигна 9,2% во мај, додека растот на нефункционалните кредити, по осуммесечното постојано забавување, се сведе на 0,9% во мај). Остварувањата упатуваат на заклучок дека континуираните позитивни трендови во домашната економија веќе се отсликуваат на кредитниот пазар, придонесувајќи за зголемена подготвеност на банките за кредитирање, но и поголема способност на економските агенти да се задолжуваат. Во оваа насока се и податоците од Анкетата за кредитната активност за првиот квартал на 2011 година, кои укажуваат на зголемен број банки коишто ги олесниле условите за одобрување кредити. Истовремено, позитивно придвижување е забележано и кај кредитната побарувачка, како кај населението, така и кај претпријатијата. Од аспект на изворите на финансирање, депозитниот потенцијал на банките продолжи да расте, а истовремено, и девизните обврски растаа со поинтензивно темпо споредено со девизните средства на банките, што укажува на зголемено јадро за финансирање на кредитната активност. За одбележување во овој контекст е и намалената стерилизација на НБРМ преку монетарни инструменти во периодот јануари - мај 2011 година (и покрај пренасочувањето на дел од благајничките записи во шестмесечниот запис), споредено со истиот период во минатата година, за сметка на поголемо кредитирање на приватниот сектор. Покрај влијанието на намалениот принос на благајничките записи, ваквото движење ги изразува и подобрените согледувања на банките за кредитниот ризик.

Вкупни кредити							
	квартален раст на вкупните кредити (%)	придонес во кварталниот раст на вкупните кредити, во п.п.					
		домаќинства	претпријатија	краткорочни	долгорочни	денарски	девизни
Кв.1 2008	9,8	4,2	5,6	4,1	5,2	8,8	1,0
Кв.2	8,9	4,2	4,7	2,9	5,6	7,1	1,9
Кв.3	7,4	3,2	4,1	2,9	4,2	5,0	2,3
Кв.4	4,7	1,6	3,1	1,0	3,2	4,5	0,1
Кв.1 2009	2,4	1,2	1,2	0,8	0,6	1,9	0,5
Кв.2	-0,6	0,3	-0,9	-0,5	-1,2	0,0	-0,6
Кв.3	-0,1	0,1	-0,1	-0,8	-0,2	0,1	-0,2
Кв.4	1,8	-0,2	2,0	-0,1	2,0	1,2	0,6
Кв.1 2010	1,4	0,0	1,4	0,4	0,1	0,7	0,7
Кв.2	2,5	1,1	1,4	0,5	1,5	0,9	1,6
Кв.3	1,8	0,7	1,2	-0,2	1,2	1,4	0,4
Кв.4	1,2	0,2	1,0	-0,9	3,4	-1,1	2,3
Кв.1 2011	2,3	0,6	1,7	0,2	1,8	1,3	1,0

	Годишни стапки на раст на вкупните кредити (во %)														
	2007		2008		2009				2010				2011		
	Кв.4	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Јануари	Февруари	Март		
Македонија	39,2	34,4	25,3	14,3	6,4	3,5	2,5	5,8	7,7	7,1	6,8	7,2	8,0		
Романија	61,3	33,7	23,1	11,2	2,4	0,9	-1,6	6,4	4,5	4,7	4,3	3,7	2,3		
Албанија	50,1	34,8	31,7	20,0	13,2	11,1	7,8	9,5	7,8	9,7	8,7	9,4	10,6		
Евروزона	9,8	5,8	3,4	1,7	-0,3	-0,7	-0,7	0,8	1,4	1,9	2,5	2,5	2,6		
Хрватска	14,6	11,6	9,9	5,1	2,2	-0,7	-0,5	3,1	5,2	7,0	5,7	-	-		
Босна и Херцеговина	27,9	20,9	12,7	4,0	-1,9	-3,8	-2,9	-1,3	-0,1	2,7	3,2	3,1	-		
Бугарија	63,7	32,5	24,5	11,2	5,0	3,6	2,3	2,2	1,4	1,2	1,5	1,6	1,6		
Србија	38,3	33,7	33,8	27,7	22,3	16,0	14,4	25,0	27,1	26,9	22,7	19,8	19,3		
Црна Гора	175,0	25,1	8,8	-3,5	-10,5	-15,5	-13,3	-11,9	-12,3	-7,9	-9,2	-8,9	-		

Извор: НБРМ.

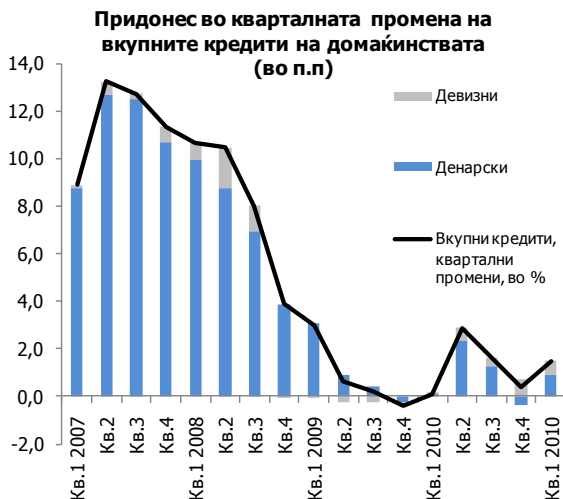
Од аспект на валутната структура, позитивни квартални промени остварија и денарските и девизните кредити во првиот квартал. Сепак, изразено посилна динамика на раст бележат денарските кредити, коишто по падот во претходниот квартал (од 1,5%), остварија раст од 1,8%. Со тоа, тие повторно се вратија на патеката на раст карактеристична за оваа компонента на кредитирањето во последните неколку години. Од друга страна, растот на девизните кредити забави, а стапката на квартален раст изнесуваше 3,9% (9,8% во претходниот квартал). Поинтензивна динамика на раст на денарските, при забавено темпо на раст на девизните кредити, е карактеристично и на годишна основа (во периодот јануари - мај).

Од аспект на рочната структура⁷⁵, карактеристична е промената кај краткорочните кредити кои, по падот во претходните два квартала, во првиот квартал на 2011 година повторно се вратија во позитивната зона и пораснаа за 0,6%. Сепак, долгорочните кредити и понатаму се главниот двигател на растот на вкупните кредити, и покрај забавената

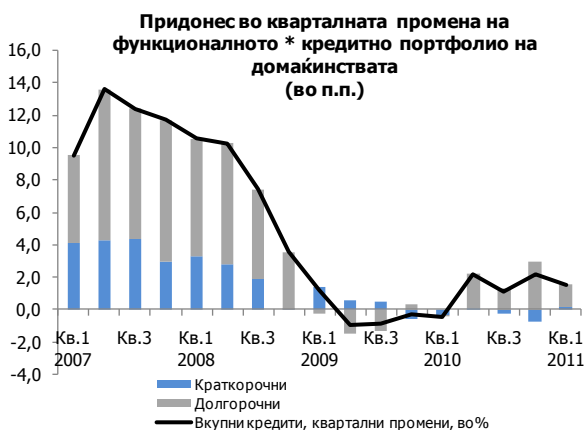
⁷⁵ Од рочната анализа на кредитите се исклучени сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

Извор: НБРМ.

Извор: НБРМ.

* Вкупни кредити на домаќинства намалени за сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

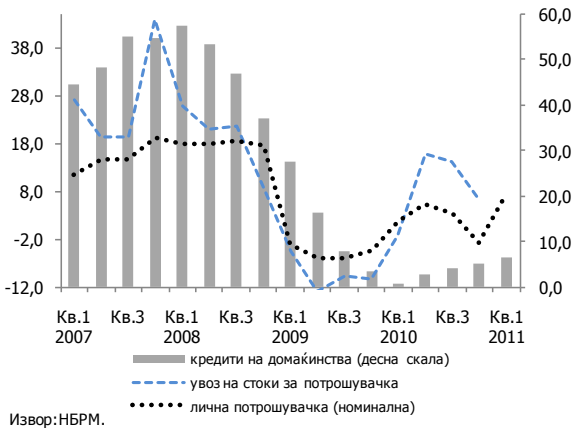
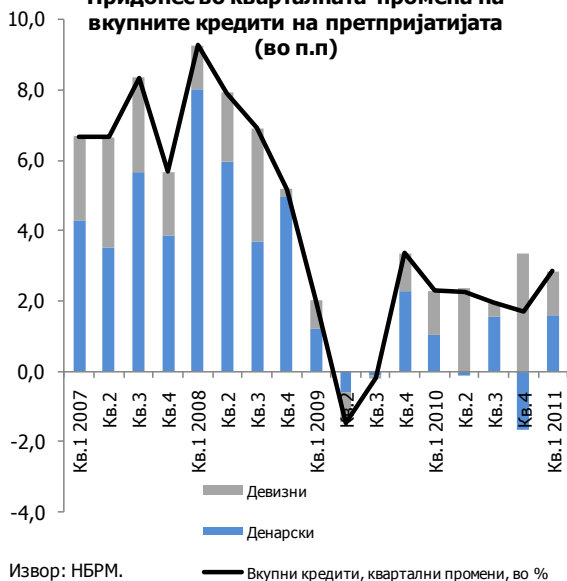
Извор: НБРМ.

стапка на раст (од 5,7% во последниот квартал на 2010 година на 2,8% во првиот квартал на 2011 година). На годишна основа, трендот на негативни годишни промени кај краткорочните кредити, којшто започна во декември 2010 година, продолжи и во текот на првите пет месеци на 2011 година, при натамошно засилување на растот на долгорочните кредити.

Од аспект на секторската распределба, и покрај доминантниот раст на корпоративното кредитирање, забележано е заживување на растот кај кредитите на домаќинствата⁷⁶ во првиот квартал на 2011 година. Кредитите на домаќинствата пораснаа за 1,5% на квартална основа, наспроти 0,4% во претходниот квартал. Притоа, ваквите остварувања се резултат на квалитативна промена во овој сегмент изразена преку поинтензивниот раст на функционалното портфолио наспроти минималниот раст на сомнителните и спорни побарувања. Ваквите движења делуваат позитивно, пред сè на согледувањата на банките во однос на степенот на кредитниот ризик кај овој сектор, а со тоа и на подготвеноста на банките за поголема кредитна изложеност кон домаќинствата во иднина. Впрочем, и Анкетата за кредитна активност укажува дека најголем дел од банките ги олесниле кредитните услови за одобрување на овие кредити во првиот квартал на 2011 година. Во услови на континуирано закрепнување на економијата и позитивни изгледи за иднината, олеснувањето на кредитните услови придонесе за раст на кредитната понуда. Дополнителен фактор во оваа насока е и зголемената конкуренција, што укажува дека банките се враќаат во фазата на зголемена активност во овој кредитен сегмент.

Од аспект на валутата, забрзаниот раст на кредитите на домаќинствата во поголем дел (60,7%) се должи на денарското кредитирање (коешто оствари раст од 1,5%), за разлика од негативниот придонес во претходниот квартал. Истовремено, растот на девизните кредити забави и изнесуваше 8,7%. **Од аспект на рочноста,** доминантен придонес во растот и понатаму имаат долгорочните кредити, но за одбележување е и позитивниот придонес на кредитите на краток рок, коишто по два квартала, повторно се вратија на позитивната патека на раст.

⁷⁶ Се однесува на физичките лица и самостојните вршители на дејност со личен труд.

Кредити на домаќинства и лична потрошувачка
(годишна промена, во %)**Кредити на домаќинства по намена**
(придонес во квартална промена на
вкупни кредити на домаќинства, во %)**Придонес во кварталната промена на
вкупните кредити на претпријатијата**
(во п.п)

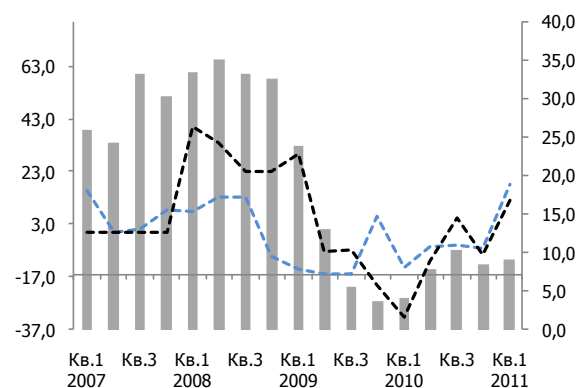
Што се однесува на динамиката на **одделните типови кредити на домаќинствата**, растот во првиот квартал во најголем дел се однесуваше на потрошувачките кредити (остварен раст од 3% и придонес од 67,1%), а натамошен, иако двојно забавен, раст (од 2%) бележат и станбените кредити. Согласно со резултатите од Анкетата за кредитната активност, растот на овие кредити се одвива во услови на намалена цена на кредитите и зголемена побарувачка. Податоците укажуваат дека како фактори со стимулативно дејство врз побарувачката се јавуваат зголемената доверба и заштедите на населението, како и зголеменото трошење на трајни добра, кај побарувачката за потрошувачки кредити. Истовремено, релативно висок квартален раст (од 9,9%) бележат и негативните салда на тековните сметки. Ова укажува на растечка потреба за финансирање на зголеменото тековно трошење на населението, што кореспондира со растот на личната потрошувачка регистриран во првиот квартал на годината. Од останатите категории кредити, автомобилските кредити го продлабочија падот во првиот квартал до 5,6%, а и натаму негативна е промената и кај кредитните картички. Во наредниот период, очекувањата на најголем дел од банките, согласно со Анкетата за кредитната активност, се во насока на одржување на тековните услови за одобрување кредити, во услови на очекуван натамошен раст на кредитната побарувачка.

Во однос на годишната динамика, анализираните квартални движења кај поделните категории се отсликаа и на годишно ниво. Притоа, стапката на раст на вкупните кредити на домаќинствата во мај изнесуваше 6,9% (5,1% во декември). Од аспект на валутата, и денарските и девизните кредити следат нагорен тренд на движење во текот на првите пет месеци од годината. Од аспект на рочноста, непрекинат раст во анализираниот период имаа долгорочните кредити, додека краткорочните кредити имаа определени осцилации во темпото на годишна промена. Во секој случај, тие и понатаму се намалуваат на годишна основа (тренд кој се одржува во последните дванаесет месеци).

Кредитната поддршка за корпоративниот сектор во првиот квартал на годината продолжи да се зголемува остварувајќи квартална стапка на раст од 2,9%. Како и кај населението, така и кај претпријатијата, фактори за забрзан раст на

Кредити на претпријатија и економска активност (годишна промена, во %)

— кредити на претпријатија (десна скала)
- - - преработувачка индустрија
- - - увоз за инвестиции
*Увоз за инвестиции вклучува увоз на производи за инвестиции и транспортна опрема, делови и додатна опрема.
Извор: НБРМ.

кредитирањето има и на страната на понудата и на страната на побарувачката. Движењата во реалниот сектор (согласно со податоците за индустриското производство, трговијата и извозот) укажуваат на подобрен економски амбиент во земјата што му оди во прилог на натамошниот кредитен раст кај корпоративниот сегмент. Во оваа насока се и согледувањата на претпријатијата од преработувачката индустрија⁷⁷, кои упатуваат на попозитивни оценки за тековната економска состојба на претпријатијата и обемот на производство. **Од аспект на валутата**, новото кредитирање во првиот квартал е речиси поддеднакво распределено во денари и во девизи (со малку повисок придонес на денарските кредити од 56%). Значајно е да се напомене дека растот на денарските кредити (2,6%), кој се јавува по падот во последниот квартал на 2010 година. Од друга страна, растот на девизните кредити забави до 3,3% (9,6% во декември 2010 година). **Од аспект на рочноста**, доминантен придонес во растот и понатаму имаат долгорочните кредити (со раст од 3,6% и придонес од 74,9%), што укажува на понатамошна зајакната поддршка на банкарскиот сектор за зголемување на производствените капацитети на економијата и динамизирање на инвестицискиот циклус. Мал, но сепак позитивен раст е забележан и кај краткорочните кредити (0,5% наспроти пад од 3,1% во претходниот квартал), што е во согласност со резултатите од Анкетата за кредитната активност во која поголемата потреба за обртен капитал е еден од факторите за зголемена побарувачка. Генерално, растечки тренд кај корпоративните кредити, со одредени месечни осцилации во темпото на раст, е карактеристичен и од аспект на годишните промени. Исклучок од ваквата констатација се краткорочните кредити, коишто во март, април и мај регистрираа пад на годишна основа.

* Вкупни кредити на претпријатијата намалени за сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

Извор: НБРМ.

Што се однесува на квалитетот на кредитното портфолио, за разлика од населението, функционалното портфолио составено од корпоративните кредити растеше побавно во однос на растот на сомнителните и спорните побарувања, што предизвика умерен раст на учеството на нефункционалните кредити во вкупните корпоративни кредити. Ваквите податоци сугерираат умерено влошување на квалитетот на ова протфолио на квартална основа. Во вакви услови, може да се каже дека банките и понатаму ја задржуваат

⁷⁷ Анкети за деловните тенденции во преработувачката индустрија.

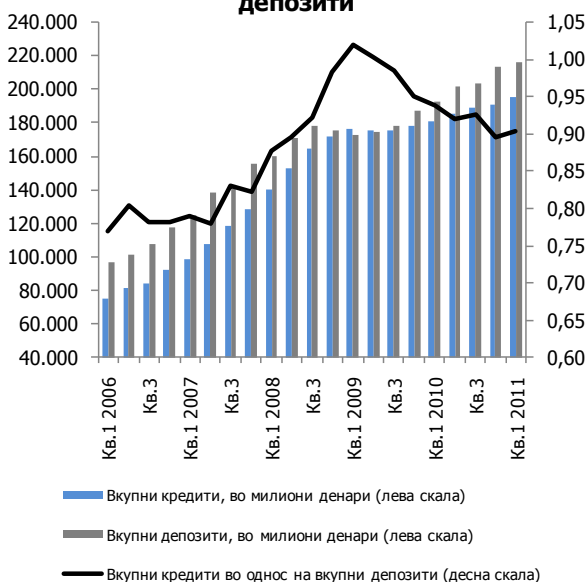

претпазливоста при дополително изложување кон овој пазарен сегмент. Ова се поткрепува и со резултатите од Анкетата за кредитната активност, каде што факторите од групата согледувања за ризикот најголем број банки ги оцениле дека делуваат рестриktivно на кредитните услови, односно најголем дел од банките сè уште сметаат дека ризикот поврзан со овој сектор сè уште е повисок во однос на периодот пред кризата. Сепак, годишниот тренд од почетокот на годината покажува сè посилено закрепнување на функционалното портфолио, наспроти континуираното забавување на растот на сомнителните и спорните побарувања што отвора простор за поголемо раздвижување на овој сегмент од кредитниот пазар во наредниот период.

Сумирано, во првиот квартал на годината, кредитниот пазар го карактеризираа позитивни движења.

Кредитите растеа со забрзана динамика како резултат на фактори на страната на побарувачката, но уште поважно, од фактори и на страната на понудата. Заздравувањето на домашната економија и постепено подобрување на квалитетот на кредитните портфолија ги подобри согледувањата на банките за степенот на ризик, особено за кредитниот ризик, што позитивно се одрази на кредитната понуда. Истовремено, податоците од Анкетата за кредитната активност ја посочуваат и конкуренцијата како фактор кој влијае на страната на понудата, пред сè кај сегментот „домаќинства“. Исто така, депозитниот потенцијал, како основен финансирачки извор, продолжи да расте и покрај забрзувањето на инфлацијата. Во вакви услови, показателот на покриеност на кредитите со депозити умерено порасна (на 90,3% во првиот квартал на годината). Сепак, тој и понатаму се одржува под 100% што укажува дека постои простор за натамошно искористување на депозитната база за поинтензивно кредитирање на економијата. **Овие движења укажуваат дека веќе постојат предуслови за позасилена активност на банките во доменот на кредитирањето и дека во наредниот период може да се очекува поголемо ангажирање на банките во поддршка на економијата во процесот на заздравување. Сепак, како и досега, ризиците, иако намалени, сè уште постојат.** И покрај поголемата подготвеност за преземање ризик, стабилноста во работењето и сигурноста во вложувањата се принципи кои и

Сооднос на вкупните кредити и депозити

Извор: НБРМ.

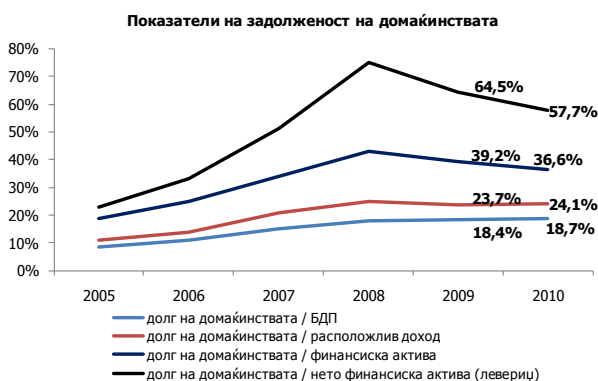
натаму ќе ја имаат главната улога во делувањето на банките. Оттука, квалитетот на кредитната побарувачка останува да биде најзначајниот фактор со директно влијание врз динамиката на раст на кредитите.

Прилог 5: Анализа на задолженоста на населението - специфичности за Република Македонија и последици при споредба на степенот на задолженост со други земји -

Задолженоста на населението во Република Македонија, мерена како учество на долгот на овој сектор во БДП, се наоѓа на релативно ниско ниво во однос на останатите европски земји. Притоа, овој показател, како и показателот за учеството на долгот во расположливиот доход на населението укажуваат дека, по неколкугодишниот растечки тренд, во последните две години задолженоста на населението се одржува на релативно стабилно ниво. Истовремено, податоците укажуваат дека способноста на населението за отплатата на долгот постојано се подобрува, имајќи го предвид поголемиот раст на финансиската актива во однос на растот на задолженоста на овој сектор, но и олеснувањето на кредитните услови во текот на целата година, што во крајна линија го зголемува просторот за негово натамошно задолжување (мерено како учество на долгот во нето финансиската актива⁷⁸).

Извор: НБРМ, Извештај за финансиската стабилност во 2010 година.

Извор: НБРМ, Извештај за финансиската стабилност во 2010 година.

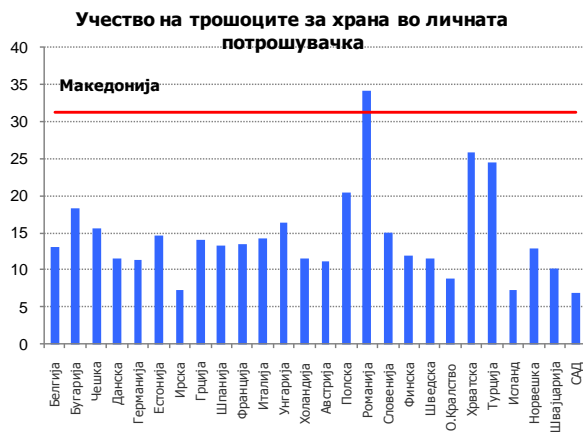
Меѓутоа, при анализа на степенот на задолженост на населението и потенцијалот за натамошно задолжување, вообичаено се зема предвид влијанието и на факторите кои го детерминираат расположливиот доход на населението, финансиската актива на населението, промените во каматните стапки и инфлацијата, како и промените во финансиската регулација. Целта на овој прилог е да се осврне на една специфика во македонската економија, која потенцијално може да ја искриви сликата за способноста на населението да го отплаќа долгот, а со тоа и способноста за натамошно задолжување.

Анализата се однесува на ефектот од високото учество на трошоците за храна во личната потрошувачка и расположливиот доход на населението. Имено, за разлика од поголемиот број европски земји, трошоците за храна кај македонските домаќинства заземаат значаен дел од нивната лична потрошувачка (околу 31,2%⁷⁹). Имајќи го предвид ниското, а во

⁷⁸ Поопширно во Извештајот за финансиската стабилност во Македонија во 2010 година. Всушност, овој показател укажува дека во изминатите две години, просторот за дополнително задолжување на населението се проширува, имајќи го предвид поинтензивниот раст на расположливите финансиски средства прилагодени (намалени) за износот на долгот којшто расте со поумерени стапки на раст.

⁷⁹ Заради споредливост, за податоците за Македонија и останатите земји користен е еден извор за податоци, односно базата на податоци на Министерството за земјоделство на САД.

одредени временски периоди и негативно штедење на населението⁸⁰, може да се каже дека овие трошоци заземаат околу една третина и од вкупниот расположлив доход на населението. Станува збор за стабилни и постојани трошења од расположливиот доход кои населението ги има без оглед на фазата на економскиот циклус во која се наоѓа економијата. Односно, станува збор за фиксна компонента од расходите на населението која не само што не се прилагодува во услови на криза туку има и тенденција да расте.

Извор: Министерство за земјоделство на САД

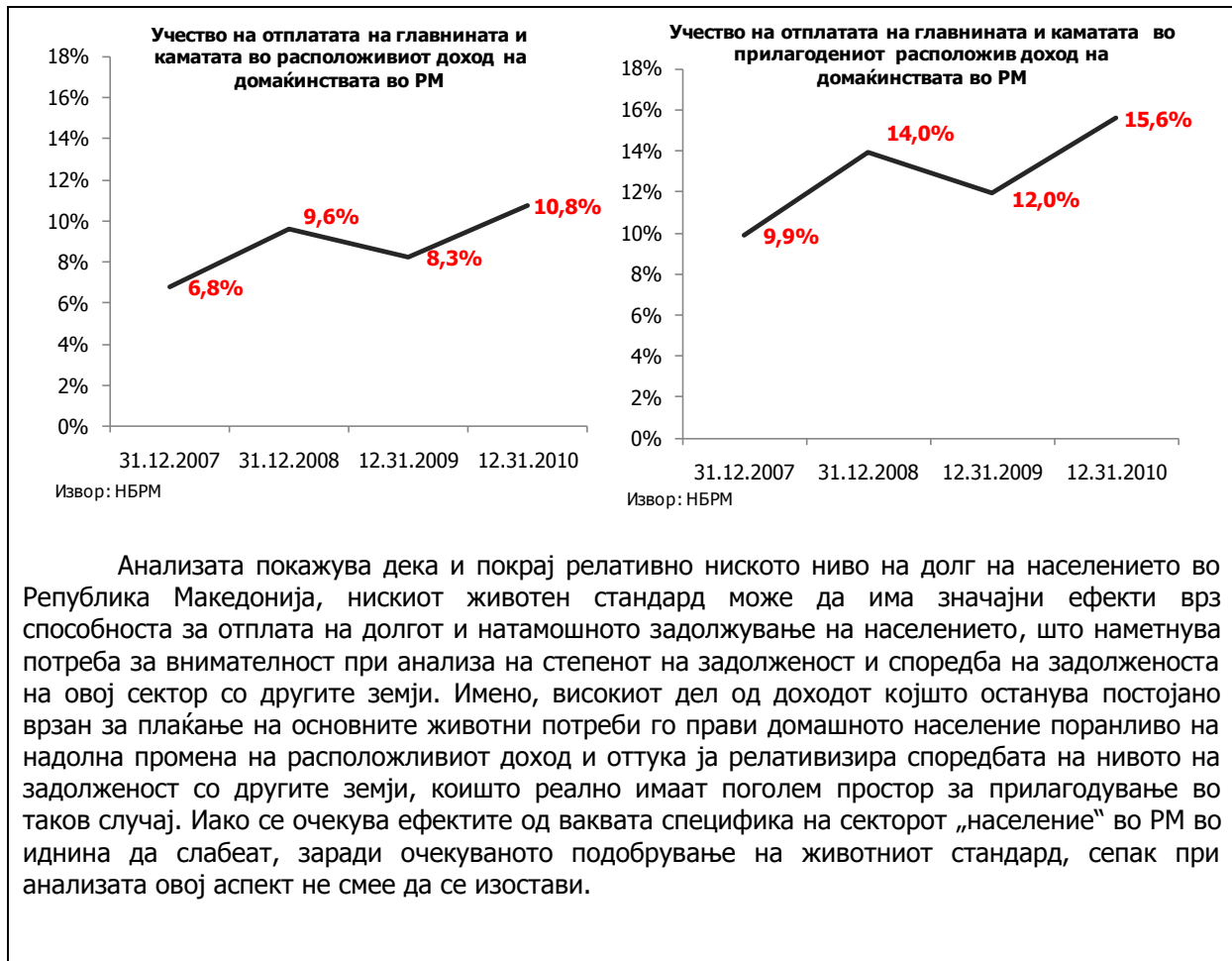
За разлика од домашното население, во повеќето од анализираниите земји коишто се и со повисок животен стандард, делот од доходот којшто се троши за задоволување на основните животни потреби е многу помал (при што овие трошоци учествуваат со околу или под 15% во вкупната лична потрошувачка), а помал е и кај анализираниите земји со сличен животен стандард (Хрватска, Турција, Полска, Бугарија и Унгарија, со исклучок на Романија каде учеството на трошоците за храна во личната потрошувачка е околу 34%), што остава поголем дел од расходите прилагодливи на евентуалниот негативен шок од намалување на доходот. Имајќи го предвид овој ефект, директната споредба на задолженоста на домашното население со останатите земји преку основните показатели (како учество на долгот во БДП и учеството на одливите по основ на долгот во расположливиот доход) може да ја искриви реалната слика за товарот на долгот што го има населението при евентуална промена на доходот. Ова наметнува потреба од прилагодување на расположливиот доход за издатоците за задоволување на основните потреби за живот, со цел анализа на товарот на долгот врз делот од доходот кој останува за покривање на овие трошоци.

Извор: ММФ и НБРМ

По направеното прилагодување на расположливиот доход на населението во РМ, податоците покажуваат дека при пад на расположливиот доход за 10%, делот од доходот наменет за останати трошења, меѓу кои и за отплата на банкарскиот долг, се намалува за 15%. Ваквиот засилувачки ефект на промената на расположливиот доход врз прилагодениот расположлив доход (намален за трошоците за храна) е значително помал во развиените економии и во земјите со висок животен стандард каде фиксната компонента на расходите на населението е релативно мала. Имено, 10% намалување на расположливиот доход предизвикува 10,6% намалување на прилагодениот расположлив доход во САД или 10,9% во Обединетото Кралство.

⁸⁰ Мерено како разлика помеѓу расположливиот доход и личната потрошувачка.

2.3. Каматни стапки

Во првата половина на годината каматната стапка на благајничките записи остана непроменета на нивото од 4%, во услови на стабилен макроекономски амбиент и врамнотежени ризици за монетарната политика. Поволните макроекономски движења и подобрените согледувања на банките за ризиците, во услови на постепено квалитативно подобрување на кредитните портфолија, придонесоа за олеснување на кредитните услови и надолно движење на каматните стапки на кредитниот пазар. Истовремено, и пасивните каматни стапки бележеа тренд на опаѓање, особено изразен кај новопримените депозити во денари. Тоа укажува на перцепцијата на банките за привремениот карактер на повисоките домашни цени и оттука отсуство на потреба за нагорно прилагодување на каматните стапки за стимулирање на штедењето. Во наредниот период се очекува банките и натаму да бидат ориентирани кон поголема кредитна активност и во таа насока да продолжат со олеснување на кредитните услови, пред сè каматната стапка. Во секој случај, квалитетот на кредитната побарувачка, општиот економски амбиент и финансиската состојба на економските субјекти и натаму се очекува да бидат главните детерминанти на каматната политика на банките.

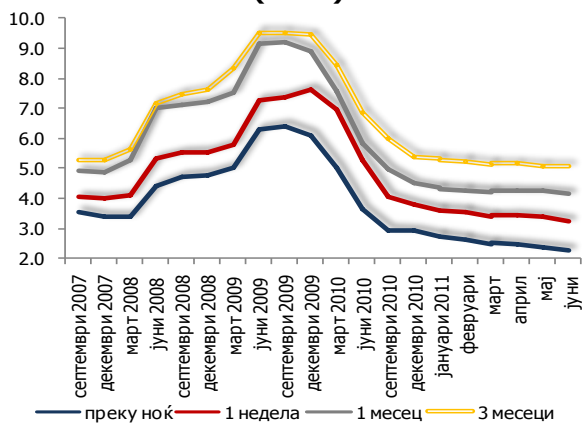
По неколкукратното намалување во текот на 2010 година, во првата половина на 2011 година НБРМ ја задржа

Извор: Народна банка на Република Македонија

Просечна каматна стапка SKIBOR (во %)

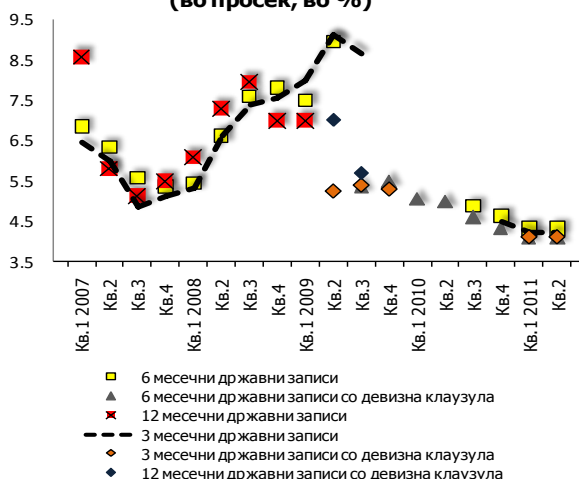
Извор: Народна банка на Република Македонија

основната каматна стапка непроменета на ниво од 4%. Оцените за адекватна поставеност на основната каматна стапка на ова ниво го одразуваат тековниот макроекономски амбиент, односно стабилните движења на девизниот пазар, задоволителното ниво на девизни резерви и продолжувањето на трендот на закрепнување на домашната економска активност. Од друга страна, повисокото општо ценовно ниво, коешто и покрај оценката дека е во контролирани рамки, **наметна потреба од внимателност во поставеноста на монетарната политика.**

На финансиските пазари, **меѓубанкарската каматна стапка (МБКС)**⁸¹ следеше надолен тренд, но поумерен споредено со 2010 година, кога промените на основната каматна стапка придонесоа за позабрзан пад на МБКС. Во јуни, оваа каматна стапка изнесуваше 2,1% (2,23% во март и 2,69% во декември 2010 година). Во иста насока се движеше и **меѓубанкарската каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ (МКДОНИА)** којашто се сведе на 2,09% во јуни (2,29% во март и 2,69% во декември 2010 година). При непроменета основна каматна стапка и умерени надолни поместувања кај меѓубанкарските каматни стапки МБКС и МКДОНИА, **котираната меѓубанкарска каматна стапка на пазарот на депозити (СКИБОР)** забележа умерен пад на сите рочности.

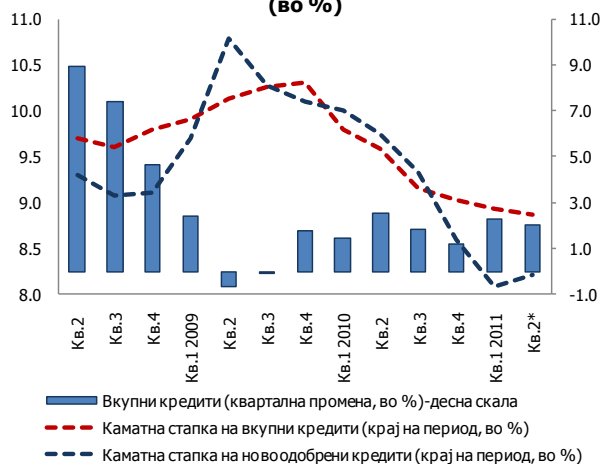
На аукциите на државни хартии од вредност, како и досега одржани по принципот „тендер со износи и фиксна каматна стапка“, обемот на понудата на државни хартии од вредност во вториот квартал беше поголем за 15% во однос на претходниот квартал. Притоа, каматните стапки за сите типови хартии од вредност се задржаа на нивоата од претходниот квартал, а интересот за овие хартии од вредност и натаму е висок, со степен на реализација на понудениот износ од 91% (93% во претходниот квартал). Притоа, каматните стапки на државите записи орочени на три месеци во денари, на три месеци со валутна клаузула, на шест месеци во денари и на шест месеци со девизна клаузула изнесуваа 4,20%, 4,10%, 4,30% и 4,10%, соодветно. Во најголем обем беа понудени тримесечните државни записи во денари (околу 49% од вкупната понуда), а по нив, со учество од околу

⁸¹ МБКС - просечна каматна стапка на меѓубанкарскиот пазар на пари.

Каматни стапки на државни записи
(во просек, во %)

35% беа шестмесечните државни записи со девизна клаузула.

Во првите пет месеци на 2011 година каматните стапки на кредитите продолжија да се намалуваат, иако со значително побавна динамика, во однос на 2010 година. Падот кај каматните стапки делумно се должи на потребното законско прилагодување на намалената основна каматна стапка во декември за пресметка на казнената камата (што се оствари во јануари). Сепак, намалувањето на каматните стапки во наредните месеци, во услови на непроменета монетарна политика, најверојатно се должи и на подобрените перцепции на банките во поглед на ризиците, при поволен макроекономски амбиент и постепено подобрување на квалитетот на кредитните портфолија. Во секој случај, темпото на снижување на цената на кредитите е бавно, што укажува на тоа дека ризиците, особено кредитниот ризик, иако намалени, сè уште се повисоки во споредба со преткризниот период. Во вакви услови, **пондерираната каматна стапка на вкупните денарски кредити** од 9% во декември 2010 година се намали на 8,9% во мај 2011 година. Реакцијата на банките на подобриот макроекономски амбиент повеќе е воочлива кај **каматната стапка на новоодобрените денарски кредити**⁸² која што од 8,6% на крајот на 2010 година се намали на 8,2% во мај 2011 година.

Активна каматна стапка и вкупни кредити
(во %)

*се однесува на мај
Извор: Народна банка на Република Македонија

Пасивна каматна стапка и вкупни депозити
(во %)

*се однесува на мај
Извор: Народна банка на Република Македонија

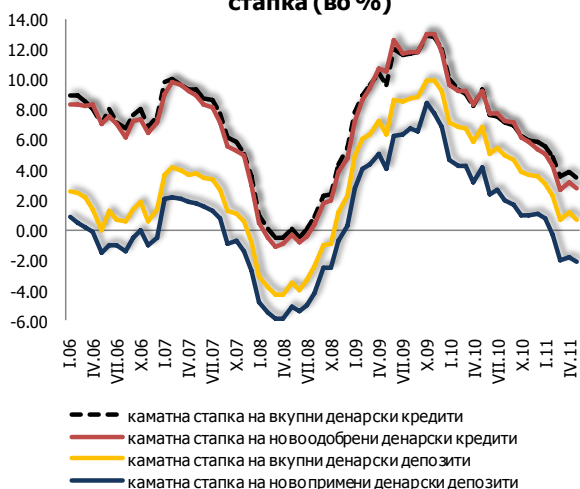
Во иста насока, но со позасилено темпо на пад се движеа и пасивните каматни стапки. Така, пондерираната каматна стапка на вкупните денарски депозити од 6,7% во декември 2010 година се сведе на 6% во мај 2011 година. Промената кај **каматната стапка на новопримените депозити** беше уште поголема, при што се намали од 4,2% во декември на 3% во мај.

Трендот на поинтензивен пад на пасивната во однос на активната каматна стапка е карактеристичен за каматните стапки на населението. Така, **активната пондерирана каматна стапка на вкупните денарски кредити** беше доста стабилна и на крајот на мај изнесуваше 9,2% (9,4% во

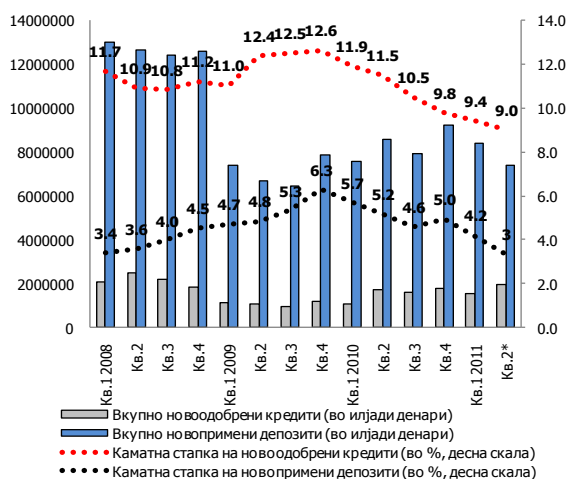
⁸² Промените на каматните стапки на новоодобрените кредити и на новопримените депозити се понагласени бидејќи на нив влијае типот на кредити или депозити, коишто доминирале во текот на соодветниот месец, а кои може значително да се разликуваат од претходната структура на кредити и депозити.

Реална активна и пасивна каматна стапка (во %)

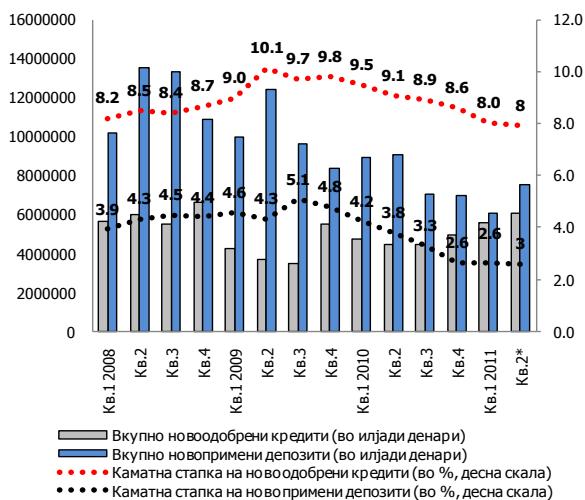

Новоодобрените кредити и новопримените депозити на населението и нивните каматни стапки (во просек)

*се однесува на април и мај
Извор: Народна банка на Република Македонија

Новоодобрените кредити и новопримените депозити на претпријатијата и нивните каматни стапки (во просек)

декември 2010 година). Истовремено, пондерираната каматна стапка на новоодобрените денарски кредити забележа поизразено намалување и во мај се сведе на 8,9% (9,4% во декември 2010 година). Во рамки на оваа пондерирана каматна стапка, поголеми надолни промени бележат каматните стапки на долгорочните кредити на населението одобрени во денари и во денари со валутна клаузула. Ваквите движења на каматите за населението се во согласност со Анкетата за кредитната активност во која поголем дел од банките укажуваат на олеснување на кредитните услови за овој пазарен сегмент, во услови на подобрени согледувања за економската активност и поголема конкуренција на кредитниот пазар. Кај пондерираната каматна стапка на вкупните денарски депозити забележан е опаѓачки тренд во првите пет месеци на годината, при што во мај таа се сведе на 6,3% (7,3% на крајот на минатата година). Истовремено, уште позабрзано паѓаа каматните стапки на новопримените депозити, при што пондерираната каматна стапка на овие депозити се сведе на 3,3% (од 5,3% во декември 2010 година).

За разлика од надолниот тренд на движење и кај активните и кај пасивните каматни стапки на населението, **кај претпријатијата, пад е карактеристичен за активните камати, при пораст на приносите од штедењето во денарски депозити.** Така, во првите пет месеци, пондерираните каматни стапки на вкупните и новоодобрените кредити се намалија за 0,2 п.п. и 0,3 п.п., соодветно, споредено со крајот на годината, и изнесуваа 8,6% и 8%, соодветно, што сепак е поумерен пад во однос на прилагодувањето на каматите кај секторот „население“, особено кај новоодобрените кредити. Побавното прилагодување кај претпријатијата е резултат на пониските камати кај овој сектор, но и на претпазливото и повоздржано однесување на банките, во услови на натамошно одржување на релативно повисоко ниво на ризик во овој сектор. На ваква констатација упатуваат согледувањата на банките за економската состојба во целина и состојбата на конкретни претпријатија, поодделно (дадени во Анкетата за кредитна активност од мај 2011 година). Од друга страна, кај пондерираните каматни стапки на вкупните и новопримените денарски депозити, и покрај месечните осцилации, забележан е нагорен тренд на движење. Така, во мај овие камати

изнесуваа 4,7% и 2,8%, соодветно (4,5% и 2,6%, соодветно, во декември 2010 година).

Во првите пет месеци на 2011 година, пондерираната каматна стапка на вкупните девизни кредити изнесуваше 7,4%, ниво кое се одржува непроменето од јули 2010 година. Сепак, умерено забавување со месечни осцилации во двете насоки се забележува кај каматната стапка на новодобрените девизни кредити којашто во мај изнесуваше 7,1% (7,3% во декември 2010 година). Кај пасивните каматни стапки, постабилно е движењето кај каматната стапка на вкупните девизни депозити којашто од 3% во декември се намали на 2,8% во мај. Поголема месечна варијабилност во нагорна и надолна насока имаше каматната стапка на новопримените девизни депозити, која во мај изнесуваше 0,8% (1,3% во декември 2010 година).

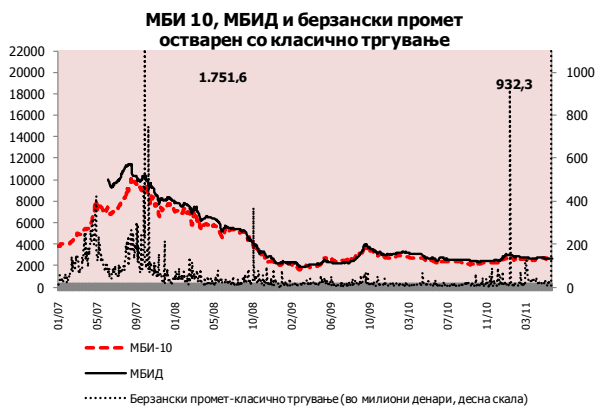
Во услови на постабилни очекувања за економските движења, во наредниот период се очекува натамошно олабавување на каматната политика на банките. Овие очекувања делумно се оправдани од позитивните сигнали што доаѓаат од банкарските кредитни портфолија и постепено намалување на кредитниот ризик. Очекувањата за натамошно проширување на депозитната база исто така одат во прилог на ваквата констатација. Во однос на инфлацијата, податоците покажуваат дека во првиот и вториот квартал (заклучно со мај) банките го сметаат растот на инфлацијата како фактор од привремен карактер, којшто не предизвика потреба за нагорно прилагодување на каматите во анализираниот период. Со оглед на очекувањата за намалување на инфлацијата, не се очекува овој фактор да продуцира позначајни ризици и во наредниот период. Во секој случај, квалитетот на кредитната побарувачка, општиот економски амбиент и финансиската состојба на економските субјекти и натаму се очекува да бидат главните детерминанти на правецот на движење на банкарските каматни стапки.

III. Пазар на капитал

Во првото тримесечје од годината, вкупниот берзански промет забележа квартално зголемување главно како резултат на јавната понуда на

хартии од вредност и блок-трансакциите⁸³. Истовремено, прометот преку класично тргување забележа квартален пад предизвикан од намалениот промет на акции и обврзници. Овие трендови се задржаа и во текот на вториот квартал од годината. На крајот на првото тримесечје, македонскиот берзански индекс забележа раст од 12,8%, тренд кој значително забави во второто тримесечје од годината. Во однос на очекувањата, посилниот економски раст, постепеното враќање на странските инвеститори во земјите во регионот и очекувањата за зголемен прилив на странски инвестиции создаваат простор за раздвижување на пазарот на капитал во следниот период. Сепак, натамошната динамика на овој пазар во голема мерка ќе зависи од случувањата во Грција, која сè уште претставува најголем фактор на неизвесност, кој би можел да доведе до воздржаност од инвестирање на потенцијалните инвеститори.

Во првото тримесечје на 2011 година пазарот на капитал се карактеризира со зголемена активност, при што е остварен пораст на вкупниот берзански промет, како и натамошен раст на македонските берзански индекси. МБИ-10 во текот на јануари и во почетокот на февруари 2011 година бележеше континуирано нагорно поместување, додека до крајот на март се карактеризира со тренд на постепено опаѓање. Споредено во однос на крајот на 2010 година, МБИ-10 се позиционира на ниво повисоко за 12,8%. Притоа, сличен квартален раст од 12% оствари и вредноста на индексот на јавно поседувани друштва (МБИД).

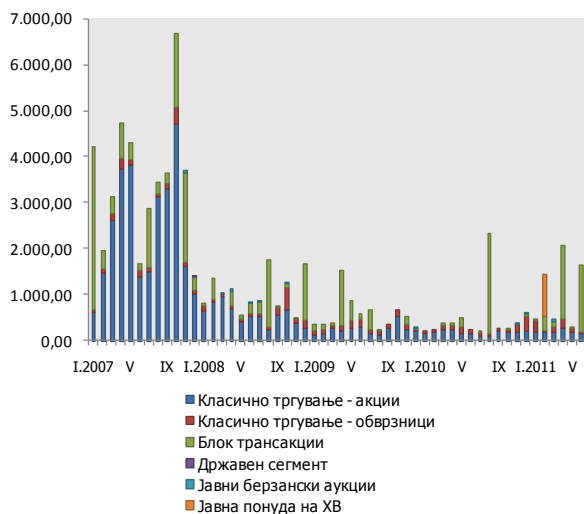

Регионалните берзански индекси, со исклучок на љубљанскиот SBITOR, во текот на првото тримесечје на 2011 година остварија квартален пораст, што соодветствува со поволните економски остварувања и заживувањето на домашните пазари кај овие земји во текот на анализираниот период. Воедно, зголемувањето на регионалните берзански индекси делумно се должи и на постепеното враќање на странските инвеститори кај овие земји што делуваше врз зголемување на прометот на регионалните пазари на капитал и пораст на цените на

⁸³ На 11.02.2011 година на Берзата започна реализацијата на јавната понуда на хартии од вредност - обични акции од VI-та емисија на „Комерцијална банка“ АД Скопје. На првиот ден на запишување беа понудени 265.000 обични акции, при што беа запишани сите 265.000 обични акции по цена од 3.500,00 денари за една акција во вкупна вредност од 927,5 милиони денари. Доминантен купувач на акциите беше нерезидентот од Шведска (East Capital Explorer Investments) кој со оваа трансакција стана сопственик на 9,252%, од вредноста на основната главнина на „Комерцијална банка“ АД Скопје. Воедно, позначајна блок-трансакција се изврши на 02.02.2011 година со обичните акции на „Комерцијална банка“ АД Скопје, при што беа истргувани вкупно 77.753 акции со вкупна вредност од 272,8 милиони денари.

Структура на берзанскиот промет по месеци
(во милиони денари)

Извор: Македонска берза АД, Скопје

акциите. Во рамките на регионот, највисок квартален пораст од 22,8% и 17% е забележан кај софискиот СОФИКС и сараевскиот САСКС-10, соодветно. Релативно високиот квартален пораст на софискиот СОФИКС се должи на зголемениот промет на софиската берза, но и на релативно пониската споредбена основа со крајот на претходниот квартал каде што беше забележан квартален пад од 6,3%. Загребскиот КРОБЕКС оствари поумерен квартален раст од 8,5%, наспроти 10,2% во претходниот квартал. За разлика од нив, љубљанскиот СБИТОР забележа квартален пад од 3,2%, што се должи на намалениот промет на љубљанската берза.

Во првото тримесечје од годината, вкупниот берзански промет (вклучувајќи ги блок-трансакциите и државниот сегмент) изнесува 2.356,6 милиони денари и е повисок за 91,8% на квартална основа. Ваквиот пораст на вкупниот промет на македонската берза во најголем дел е резултат на растот на јавните понуди на хартии од вредност кои учествуваа со придонес од 82% во кварталниот пораст на вкупниот берзански промет. Дополнителен придонес врз порастот на вкупниот берзанскиот промет имаа и блок-трансакциите, додека прометот врз основа на класично тргување забележа пад од 16,7%.

Во периодот јануари - март 2011 година, прометот на Македонската берза произлегува од активност за вложување на домашните инвеститори, во услови кога и нерезидентите реализираа значително помала нето продажба. Имено, споредено со претходните два квартала кога беше реализирана нето-продажба на хартии од вредност од страна на странските инвеститори во износ од 140,5 и 255,4 милиони денари соодветно, во анализираниот период обемот на нето продадени хартии од вредност е значително помал и изнесува 27,2 милиона денари⁸⁴. Воедно, учеството на странските инвеститори во вкупната главница на друштвата и во вкупната номинална вредност на обврзниците на 31.03.2011 година остана

⁸⁴ Овие информации се базираат врз основа на официјалните податоци објавени во месечниот статистички билтен на Македонска берза АД Скопје за јануари, февруари и март 2011 година и не ја вклучуваат трансакцијата од јавната понуда на хартии од вредност од страна на „Комерцијална банка“ АД Скопје. Доколку се вклучи и јавната понуда за хартии од вредност од страна на „Комерцијална банка“ АД Скопје, тогаш во текот на првото тримесечје на годината нерезидентите реализираа нето откуп на хартии од вредност во износ од 741,8 милиони денари.

непроменети во споредба со претходниот квартал, така што тие изнесуваа 24,9% и 2,3%, соодветно⁸⁵.

Вкупниот остварен промет со обврзници на официјалниот пазар на Берзата во анализираното тримесечје изнесува 391,8 милиони денари, што претставува пад од 29,7% во споредба со претходниот квартал. Најзастапени обврзници во вкупниот промет на обврзници со учество од 36,6% беа обврзниците за денационализација од четвртата и деветтата емисија. Во рамки на кварталот, ОМБ бележи умерен растечки тренд, и покрај одредени кратки периоди на стагнација и пад. Така, споредено со крајот на 2010 година, вредноста на ОМБ се зголеми за 0,9%.

Во текот на првото тримесечје на 2011 година, на пазарот преку шалтер беа реализирани вкупно три трансакции со благајнички записи со вкупна номинална вредност од 60 милиони денари, како и една трансакција со државни записи со рочност од еден до три месеци во номинална вредност од 30 милиони денари. Кај останатите сегменти од пазарот преку шалтер (државни записи со рочност од над една година и државни обврзници), не беше остварена ниту една трансакција.

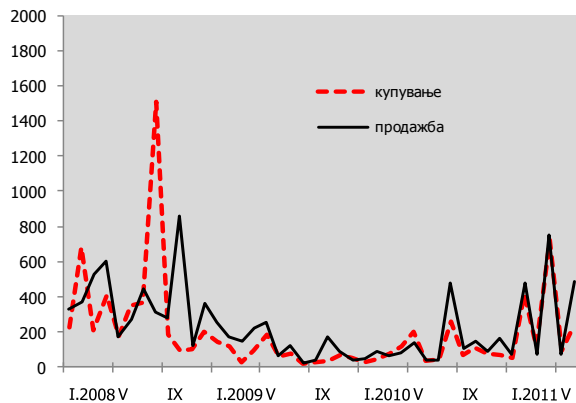
Во текот на вториот квартал на 2011 година вкупниот берзански промет и берзанските индекси забележаа пораст. Вкупниот берзански промет се зголеми за 69,4% на квартална основа што во најголем дел се должи на остварени три блок-трансакции⁸⁶. За разлика од порастот на прометот врз основа на блок-трансакциите, прометот остварен врз основа на класично тргување забележа пад од 3%, што произлегува од намалениот промет врз основа на обврзници, додека прометот врз основа на акции се зголеми за 6,1% на квартална основа. Во согласност со тоа, на крајот на јуни македонскиот берзански индекс МБИ-10 се позиционира на ниво повисоко за 0,9% во споредба со нивото од 31.12.2010 година, додека индексот ОМБ остана

⁸⁵ Извор: ЦДХВ.

⁸⁶ Две позначајни блок-трансакции се случија на 6. и 7. април 2011 со обичните акции на „Извозно и кредитна банка“ АД Скопје, при што беше истргувана вкупна количина од 38.337 обични акции со вкупна вредност од 1.505 милиони денари. Трета позначајна блок-трансакција се случи на 7. јуни при што беше истргувани 228.165 обични акции на „Тутунска банка“ АД Скопје со вкупна вредност од 1.444 милиони денари.

Трансакции на нерезидентите
(во милиони денари)

непроменето (минимален пораст за 0,1%). Во текот на периодот април - јуни 2011 година, странските инвеститори продадоа хартии од вредност во износ од 251,7 милиони денари. Во почетокот на јуни 2011 година, **Комисијата за хартии од вредност издаде согласност за воведување поддржувачи на пазарот на капитал**, коешто се очекува да придонесе за зголемување на обемот на тргувањето, длабочината на пазарот на капитал и ликвидноста на хартиите од вредност. Согласно со измените и дополнувањата на Правилата за тргување на Македонската берза, поддржувач на пазарот на капитал може да биде секоја брокерска куќа и овластена банка којашто има овластување за тргување во свое име и за своја сметка и има склучено договор со берзата за поддржување на пазарот на капитал. Заклучно со крајот на јуни 2011 година, договор со берзата за поддржување на пазарот на капитал имаат склучено пет комерцијални банки и една брокерска куќа.

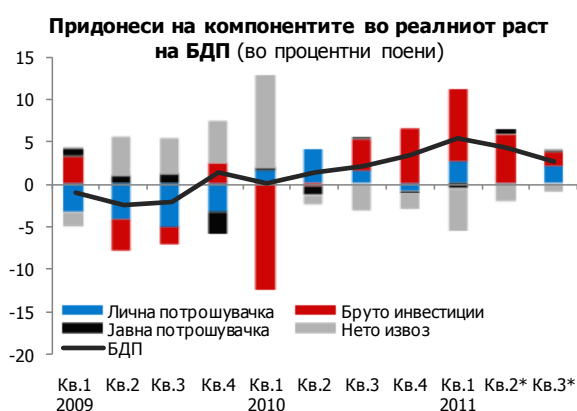
Зајакнувањето на домашната економска активност, постепеното враќање на странските инвеститори во земјите во регионот, како и очекувањата за зголемен прилив на странски инвестиции во земјата, се фактори коишто, како што се очекува, во наредниот период ќе доведе до умерено заживување на прометот на македонската берза и до умерен пораст на цените на акциите. Сепак, ваквите позитивни перцепции за пазарот на капитал може да бидат делумно неутрализирани од неповолната економска и финансиска состојба во Грција која сè уште претставува најголем фактор на ризик во регионот, што во наредниот период би можело да доведе до зголемена одбивност кон ризик за инвестирање во регионот.

IV. Макроекономски проекции

Во согласност со претходните очекувања, во првиот квартал на 2011 година дојде до засилување на домашната економска активност. Притоа, се остварија претходните оценки за реален годишен раст на БДП од 5,1%, но со одредени отстапувања во однос на големината на придонесите кај одделните компоненти. Имено, остварен е повисок придонес на домашната побарувачка (заради повисоките инвестиции и лична потрошувачка), којшто беше неутрализиран преку повисокиот негативен придонес на нето-извозот. Во следните два квартала се очекува остварување реален годишен раст на БДП од 4,3% и 2,7%, соодветно, што претставува нагорна ревизија во однос на априлската проекција. Очекувањата за посилен економски раст се должат на подобрите остварувања кај инвестициската и личната потрошувачка, како и

очекувањата за задржување на поволните трендови кај овие две компоненти, при очекуван негативен придонес на нето-извозот. Во однос на ризиците за растот, се оценува дека тие се умерено надолни и се главно поврзани со можните негативни ефекти на продлабочувањето на должничката криза во евро-зоната врз извозот и инвестициите. Како одраз на понискиот раст на цените на храната и нафтата во однос на претходно проектираните, остварената стапка на инфлација од 4,7% во вториот квартал е пониска од очекуваната (меѓу 5% и 5,5%). Остварувањата во првиот дел на годината, како и надолните ревизии на очекуваните светски цени на храната и на нафтата, упатуваат на исцрпување на дел од ризиците идентификувани во априлската проекција и на очекувања за стапка на инфлација од околу 4,5% во 2011 година (што е на ниво на долната граница од претходно очекуваниот интервал на инфлација меѓу 4,5% и 5%).

Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ
* Проекции на НБРМ

Во согласност со априлските проекции, во првото тримесечје на 2011 година беше остварен реален раст на бруто домашниот производ од 5,1% на годишна основа. Структурата на растот на БДП е во рамки на очекувањата, а одредени отстапувања се забележани во однос на големината на промените кај одделните компоненти. Така, подобрите остварувања кај домашната побарувачка и нејзиниот повисок позитивен придонес во споредба со априлските проценки беше неутрализиран преку понегативен нето-извоз од очекуваниот во априлската проекција. Од аспект на компонентите, најголем придонес за растот на домашната побарувачка имаше инвестициската активност. Високиот прилив на странски директни инвестиции и остварувањето значителен износ на државни капитални инвестиции беа главните фактори коишто придонесоа за остварената инвестициска активност. Релативно високиот остварен годишен и квартален раст на вкупниот обем на индустриско производство упатува на веројатно повисока инвестициска активност на домашните фирми. Воедно, соодветна поддршка на инвестициите беше остварена и преку зајакнатата кредитна поддршка на приватниот сектор од страна на банкарскиот сектор. Ваквите движења доведоа до повисоко остварување на инвестициите од очекуваното. Слични движења се забележани и кај личната потрошувачка, каде што закрепнувањето беше посилено во споредба со априлските проекции, укажувајќи на помал ефект од очекуваниот во однос на согледувањата за повисокото ценовно ниво и нивниот ефект врз потрошувачката. **Нето-извозот имаше поголем негативен придонес во растот** заради повисокиот негативен придонес на увозот во споредба со извозот, што соодветствува со зголемената

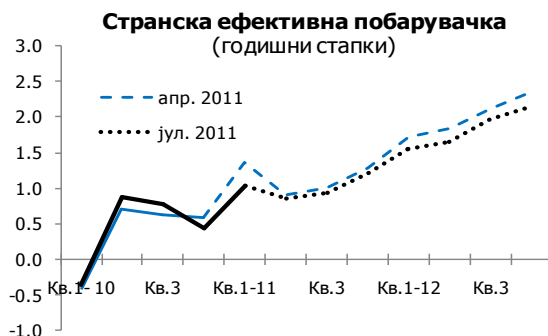

потрошувачка во текот на анализираниот период.

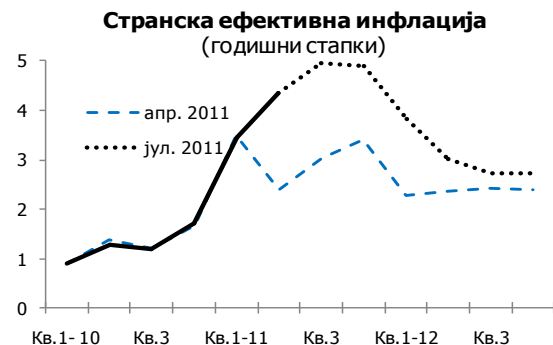
Прилог 6: Претпоставки за егзогените варијабли⁸⁷

Во првиот квартал на 2011 година, **странската ефективна побарувачка⁸⁸** беше повисока за 1%, што претставува надолно отстапување во однос на априлската проекција кога беше претпоставен раст од 1,4%. Надолното отстапување пред сè произлегува од остварувањата во Грција, каде што беше забележан подлабок економски пад во однос на очекуваниот, и во Хрватска, каде што беше остварен пад на БДП за разлика од очекувањата за економски раст. Сепак, се очекува дека закрепнувањето на странската побарувачка ќе продолжи во текот на годината, при отсуство на значителни промени во патеката на движење во однос на проекцијата од април. Така, во вториот квартал се очекува годишен раст од 0,8%, додека просечната стапка на раст за целата 2011 година ќе изнесува 1%, наспроти проценките од 1,1% во април 2011 година, што во најголем дел се должи на пониските остварувања во првиот квартал на 2011 година.

Во вториот квартал на 2011 година дојде до забрзување на растот на **странската ефективна инфлација⁸⁹**, со висок интензитет во однос на претходните претпоставки. Наместо очекуваниот раст на цените од 2,4% според априлската проекција, странските цени во периодот април-јуни 2011 година забележаа годишен раст од 4,3%, најмногу како резултат на високата инфлација во Србија. Во третото тримесечје на 2011 година се очекува дека странската ефективна инфлација дополнително ќе се зголеми и ќе достигне 4,9% и ќе се задржи на истото ниво до крајот на 2011 година, наспроти априлските проценки за инфлација од 3% и 3,4% за третиот и четвртиот квартал соодветно.

Извор: Статистичките заводи и Consensus Forecast (март, април и јуни 2011 година); со полна линија се означени остварените движења заклучно со првиот квартал на 2011 година

Извор: Статистичките заводи и Consensus Forecast (март, април и јуни 2011 година); со полна линија се означени остварените движења заклучно со вториот квартал на 2011 година

Во второто тримесечје на 2011 година, **просечната цена на нафтата** се зголеми за 49,5% на годишна основа и достигна 117,4 САД-долари за барел. Сепак ваквиот ценовен пораст на суровата нафта на светските берзи беше понизок од претпоставката користена во претходната проекција, според која се очекуваше годишен раст на цените на нафтата од 56,7%. Се очекува дека цените на нафтата во втората половина на 2011 годината малку ќе се намалат, при што просечната цена во втората половина на годината би изнесувала околу 116,5 САД-

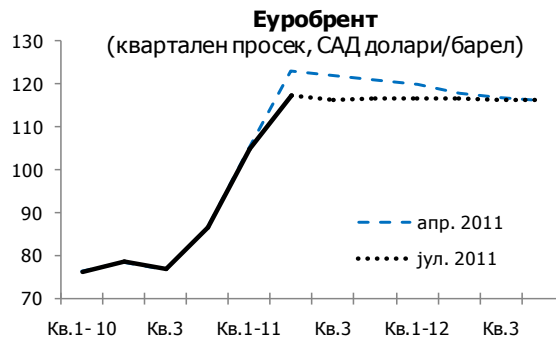
⁸⁷ Како извори на историските податоци за странската побарувачка, за странската инфлација и за курсот САД-долар/евро се користи ЕУРОСТАТ и државните статистички заводи на земјите, а за цените на нафтата се користи Агенцијата за информации за енергетиката (ЕИА) на САД. Проекциите на странската побарувачка, на странската инфлација и на девизниот курс на САД-доларот се засноваат на „Консензус форкаст“, додека проекциите на цените на нафтата се засноваат на проекциите на „Блумберг“.

⁸⁸ Овој показател се пресметува како збир од пондерирани индекси на БДП на најзначајните земји-увозници од Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во извозот во периодот 2006-2009 година. Во пресметката на овој показател се вклучени следниве земји: Германија, Грција, Италија, Холандија, Белгија, Шпанија, Србија, Хрватска и Бугарија.

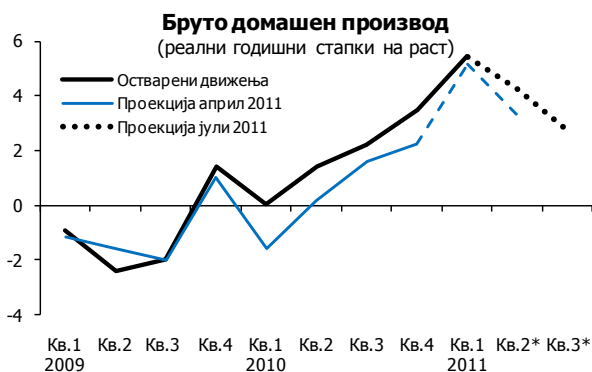
⁸⁹ Овој показател се пресметува како збир од пондерирани ценовни индекси на најзначајните земји-извозници на производи за широка потрошувачка во Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во увозот во периодот 2006-2009 година. Во пресметката на овој показател се вклучени Бугарија, Германија, Грција, Франција, Италија, Австрија, Словенија, Хрватска, САД и Србија.

долари за барел. Со оглед на ова, се очекува дека во 2011 година цената на нафтата ќе изнесува 113,8 САД-долари, во просек, односно ќе се зголеми за 43,1% на годишна основа, за разлика од априлската проценка кога се очекуваше просечен ценовен раст од 48,2% во 2011 година.

Извор: Energy Information Agency и Bloomberg; со полна линија се означени остварените движења заклучно со вториот квартал на 2011 година

Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ
* Проекции на НБРМ

Најновите проценки за вториот квартал на 2011 година укажуваат на **повисока економска активност** во споредба со априлските проекции. **Во второто тримесечје на 2011 година, се оценува дека годишната стапка на раст на БДП ќе достигне 4,3%, наспроти 3,3% во април**, додека на квартална основа БДП се очекува дека ќе остане непроменет. **Нагорната ревизија на растот во целост го одразува посилниот позитивен придонес на домашната побарувачка**, односно попозитивните очекувања кај инвестициите и личната потрошувачка. Имено, поволните остварувања кај **инвестициите** во првиот квартал, претпоставките за задржување на релативно високиот износ на државни капитални инвестиции, дополнети со очекувањата за посилен раст на приватните домашни инвестиции⁹⁰ во однос на претходната проекција, доведоа до нагорна ревизија кај оваа компонента на домашната потрошувачка во споредба со априлската проекција. Така, за годишниот и кварталниот раст се очекува дека ќе достигнат до 26,7% и 11,3%, соодветно, наспроти проценките од 12,2% и 1,3%, соодветно, во априлската проекција. Подобрите остварувања од првиот квартал придонесуваат и за нагорна ревизија и на личната потрошувачка. Имено, за разлика од оценките во априлската проекција, кога се очекуваше годишен пад од 1%, се проценува дека се задржани попозитивните согледувања на

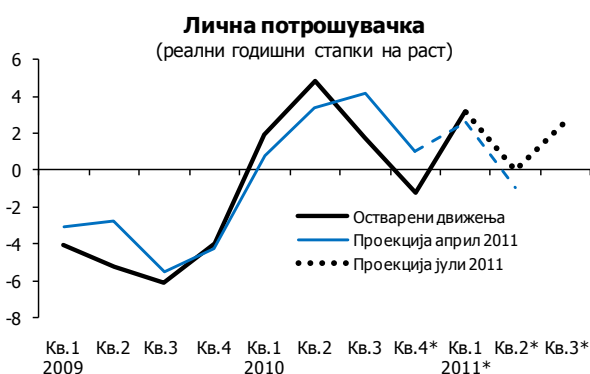
⁹⁰ На тоа укажува и задржаниот висок раст на индустриското производство во април и мај 2011 година, којшто изнесува 9,3%.

населението од почетокот на годината, со што **личната потрошувачка ќе остане на непроменето ниво** на годишна основа. Во согласност со податоците од буџетот, **реалниот годишен раст на јавната потрошувачка се проценува на 3,4%**, наспроти очекуваниот раст од 5,2% во април. Наспроти очекувањата за позитивен придонес на нето извозната побарувачка кон годишниот раст на БДП во априлската проекција, сегашните оценки укажуваат на тоа дека оваа компонента ќе оствари негативен придонес кон растот. Остварувањата од првиот квартал, како и очекувањата за повисока домашна побарувачка (лична и инвестициска потрошувачка) упатуваат на **повисока годишна стапка на раст на увозот, којшто се оценува на 10,7%**, наспроти 7,2% во априлската проекција. Од друга страна, малата надолна ревизија на растот на странската ефективна побарувачка, како и влошената ценовна конкурентност на домашните извозни производи во споредба со априлските проценки доведоа до **мала надолна ревизија на годишната стапка на раст на извозот на 11,2%**, наспроти 12,6% во април.

Се очекува дека релативно високиот економски раст ќе продолжи и во третиот квартал, иако со умерено пониско темпо отколку во првата половина на годината. За годишната стапка на раст се очекува дека ќе изнесува 2,7%, што претставува непроменето ниво на економска активност на квартална основа. Притоа, генералната структура на растот е слична како и во претходниот период, но се очекуваат одредени промени по компоненти. Имено, за разлика од досегашните движења, кога доминираше позитивниот придонес на инвестициите, се очекува дека позитивниот придонес на личната потрошувачка ќе биде повисок од оној на инвестициската побарувачка. Од друга страна, и понатаму се задржува негативниот придонес на нето-извозот, којшто е помалку негативен отколку во првата половина на годината.

Личната потрошувачка во третиот квартал ќе забележи годишен раст од 2,6%, што претставува умерено закрепнување од 0,3% на квартална основа. Покрај ефектот од пониската основа, годишниот раст на потрошувачката на домаќинствата го одразува и очекуваното продолжување на поволните движења на пазарот на труд и на забавувањето на инфлацијата, што ќе придонесе и за

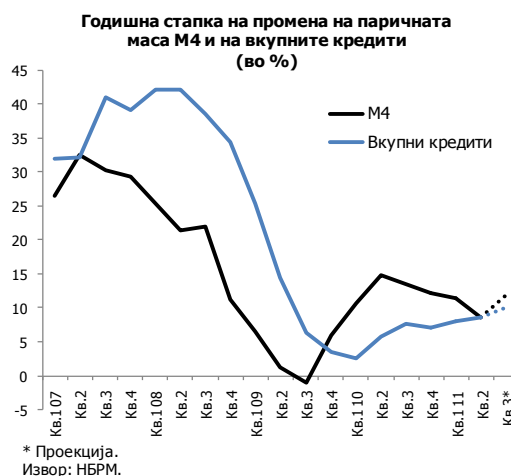
Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ
* Проценки и проекции на НБРМ

стабилизирање на очекувањата на населението. Притоа, се очекува дека ќе продолжи трендот на годишен раст на вработеноста, иако со побавно темпо од досегашното. Овој ефект делумно ќе се неутрализира со продолжениот реален годишен пад на платите. Сепак, на квартална основа, и двата фактора ќе забележат подобрување, со што ќе влијаат во насока на постепено подобрување на согледувањата на домаќинствата за економските текови. Понатаму, се очекува дека во третиот квартал ќе се зголеми кредитирањето на населението од страна на банките.

Прилог 7: Проекции за кредитната активност на банките во третиот квартал на 2011 година

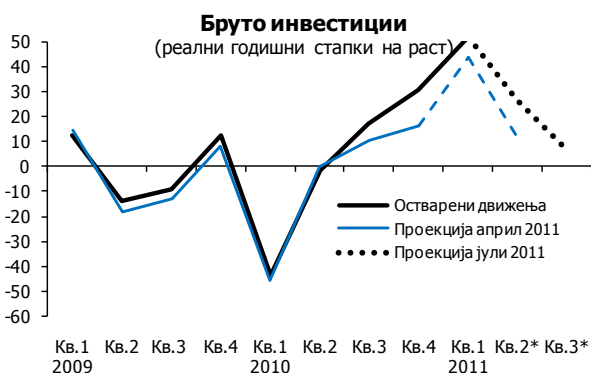
Во текот на вториот квартал на 2011 година, вкупната понуда на пари во економијата продолжи да се зголемува, со динамика во рамки на очекуваната. Така, во јуни 2011 година годишната стапка на раст на најшироката парична маса М4 изнесуваше 8,6%, што е на ниво на априлската проекција на НБРМ. Задржувањето на генерално поволни остварувања во надворешниот сектор, заедно со натамошното закрепнување на економската активност и отпочнатото смирување на инфлацијата, при релативно стимулативен принос на штедните инструменти, се фактори што придонесоа за раст на новото штедење во банкарскиот сектор и следствено, проширување на вкупната понуда на пари во економијата. **Промените на појдовните претпоставки во рамки на јулската ревизија** на макроекономските проекции се во насока на **дополнително засилување на растот на понудата на пари** и во следниот период. Имено, согласно со очекувањата за поголем раст на економската активност и поповолни движења во надворешниот сектор во однос на претходно очекуваните, монетарниот раст до крајот на годината е ревидиран умерено нагоре, во споредба со априлската проекција. Така, се очекува дека годишната стапка на раст на паричната маса М4 во третиот квартал ќе изнесува 11,9%, наспроти 11,7% колку што претпоставуваше априлската проекција. За крајот на 2011 година се очекува дека годишната стапка на монетарниот раст ќе изнесува 11,4% (10,7% со априлската проекција). Како и во претходните проекции, **ризиците околу динамиката на монетарниот раст во следниот период** и натаму се поврзани со темпото на заздравување на домашната економија, односно со капацитетот на економијата да дава дополнителен доход. Од аспект на инфлацијата, оценките со оваа ревизија се дека ризикот од евентуални негативни ефекти од растот на домашните цени врз обемот на ново штедење во банкарскиот сектор се намалува, согласно со започнатото смирување на инфлациските притисоци во вториот квартал и очекувањата за остварување пониска стапка на инфлација во однос на априлската проекција. Сепак, овој ризик не е целосно исцрпен и натаму продолжува да ја следи проекцијата на монетарниот раст, имајќи ја предвид сè уште неизвесната динамика на светските цени на нафтата и на храната.

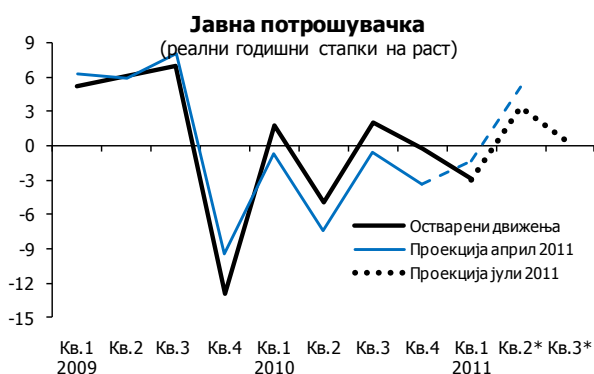
Во текот на вториот квартал на годината, позитивни движења се забележани и на кредитниот пазар. Притоа, поволните движења на факторите и на страната на понудата и на страната на побарувачката доведоа до забрзан раст на кредитната активност во однос на претходниот квартал. Следствено, **на крајот на јуни, годишната стапка на раст изнесуваше 8,6%, што е на ниво на стапката предвидена со априлската проекција.** Притоа, растот на кредитите се оствари во услови на забавен раст на сомнителните и спорни побарувања во последните два квартала (3,1% во март и 9,9% во декември) и нивен умерен годишен пад во јуни 2011 година, за првпат од мај 2008 година. Овие позитивни трендови кај кредитните портфолија, заедно со подобрените изгледи за домашната економија влијаеја позитивно на согледувањата на банките за степенот на ризик и оттука, придонесоа за поактивна улога на банките на кредитниот пазар. Во вакви услови, показателот на покриеност на кредитите со депозити умерено порасна (од 90,3% во март на 91,6% во јуни), што укажува на поголемо искористување на тековниот депозитен потенцијал на банките за поддршка на домашната економија.

Согласно со нагорното ревидирање на економскиот раст, како и оценките за поголемо проширување на депозитниот потенцијал од предвидениот со априлската проекција, при претпоставка за задржување на поповолните движења кај кредитните портфолија и согледувањата за ризиците на банките, кредитниот раст до крајот на годината е ревидиран умерено нагоре. Притоа, на крајот на третиот квартал, се очекува дека годишниот раст на кредитите ќе изнесува 10% (колку што изнесуваше во априлската проекција), додека до крајот на годината, се очекува негово засилување и остварување стапка на раст од 12,5% (12% во априлската проекција). **Сепак, како и досега, ризиците во однос на интензитетот на кредитната активност, иако намалени, сè уште постојат.** Стабилноста во работењето и сигурноста во вложувањата се принципи коишто и натаму ќе ја имаат главната улога во делувањето на банките. Оттука, квалитетот на кредитната побарувачка и натаму е најзначајниот фактор со директно влијание врз динамиката на раст на кредитите.

Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ
* Проекции на НБРМ

Се очекува дека високата инвестициска активност ќе се задржи и во третиот квартал, но со послаба динамика во однос на онаа карактеристична за првата половина од годината. При очекуван квартален пад од 4,5%, за годишната стапка на раст се очекува дека ќе забави и дека ќе изнесува 6,7%. Овие движења се одраз на високата споредбена основа, како и на постепено слабење на растот на факторите коишто влијаат врз инвестициската потрошувачка, којшто беше исклучително силен во последните неколку квартали. Очекуваниот раст на инвестициите во најголем дел се должи на претпоставката за понатамошни високи државни капитални инвестиции, поддржани и од инвестициите на приватниот сектор. Имено, анкетите на раководителите на претпријатијата во индустријата укажуваат на постојано подобрување на очекувањата околу обемот на производство во иднина, за што се очекува дека ќе се одрази поволно врз приватните инвестиции. Се очекува дека подобрите извори на финансирање исто така ќе придонесат за

Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ
* Проекција на НБРМ

подршка на инвестициите. Поточно, се очекува дека позитивните движења кај странските директни инвестиции ќе се задржат и во иднина, а дополнителен ефект се очекува и преку зајакнатата кредитна подршка од банкарскиот сектор. Понатаму, преку извозната побарувачка, закрепнувањето на глобалната економија исто така ќе влијае стимулативно врз инвестициите.

Во согласност со планираните расходи од буџетот, **се очекува дека јавната потрошувачка во третиот квартал на годината ќе забележи умерен пораст од 0,3% на годишна основа, што претставува раст од 1,2% на квартална основа.**

Во третиот квартал ќе продолжи трендот од почетокот на годината на **позитивен, но значително побавен раст на извозот. Се очекува дека извозот ќе забележи реален годишен раст од 2,6%,** односно квартален раст од 0,9%. Забавениот годишен раст на извозот го одразува најмногу базниот ефект, при мали подобрувања кај движењата на фундаменталните фактори. Имено, се очекува дека странската побарувачка ќе продолжи да закрепнува, но со релативно слабо темпо. Дополнително, се очекува минимално подобрување на ценовната конкурентност на нашите извозни производи (заради повисокиот раст на светските во однос на домашните извозни цени). Како резултат на движењата на извозот и на домашната приватна побарувачка, се очекува **забавување на годишната реална стапка на раст на увозот на 3,3%, што претставува квартален пад од 0,7%.** Согласно со овие очекувања, ќе продолжи негативниот придонес на нето-извозот во економскиот раст, но тој ќе биде понизок од првата половина на годината.

Остварувањата за макроекономските показатели во првата половина на годината и очекувањата за идните движења условија **нагорна ревизија на проектираниот економски раст во 2011 година, од 3% на 3,5%.** Ова се должи најмногу на повисокиот позитивен придонес на домашната побарувачка, односно на побрзиот раст на инвестициите во првата половина на годината и очекуваното побрзо закрепнување на личната побарувачка во втората половина. Следствено, се очекува побрз раст на увозот, со што придонесот на нето-извозот ќе биде значително понегативен во однос на претходната проекција. **Сепак, проекцијата на БДП е**

придружена со висока неизвесност, при што се оценува дека ризиците се умерено надолни. Најголем негативен ризик се можните негативни движења на глобалната економија поради должничката криза во еврозоната, што би имало негативен ефект врз домашната економска активност преку пониските инвестиции и извоз. Понатаму, евентуалниот побрз раст на цените на храната и енергенсите и повисоката инфлација би влијаеле негативно врз личната побарувачка. Дополнителен дестимулативен ефект може да има и неизвесноста на пазарот на труд, којашто произлегува од можноста производството да се зголеми преку пораст на продуктивноста, наместо преку зголемена вработеност.

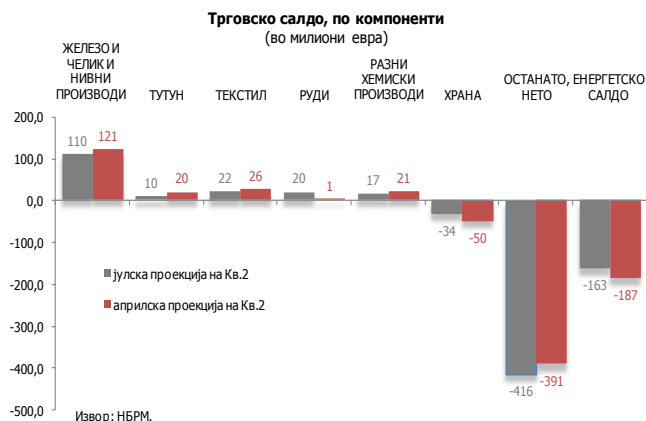
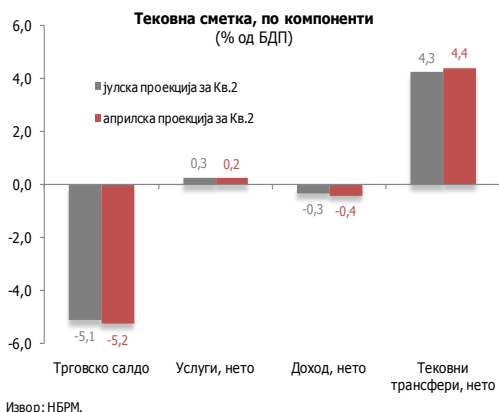
Прилог 8: Проекции на движењата на надворешниот сектор

Според последните расположливи податоци за надворешниот сектор⁹¹, за второто тримесечје на 2011 година се проценува дека ќе се оствари дефицит на тековната сметка од 0,9% од БДП, што претставува мало подобрување во однос на априлската проекција (оценка за 1% од БДП). Притоа, кај сите поткомпоненти на тековната сметка, со исклучок на трансферите, се направени ревизии во насока на стеснување на дефицитот на тековната сметка. Така, кај **салдото на размената на стоки со странство**, зголемувањето на дефицитот кај неенергетското салдо (заради повисокиот увоз на останати производи⁹²), во целост беше надоместено од страна на стеснетиот дефицит во енергетското салдо, што во најголем дел се должи на повисокиот извоз на електрична енергија и нафтени деривати, од очекуваниот, во периодот април-мај 2011 година, во однос на априлската проекција. Истовремено, остварувањата упатуваат на повисок суфицит кај **услугите**, додека кај **доходот** се очекува помал дефицит во однос на проектираниот во априлската проекција. Единствена поткомпонента којашто придонесе за проширување на дефицитот на тековната сметка се нето-приливите од **приватни трансфери**, односно нето-ефективата на менувачкото работење⁹³. Имено, последните расположливи податоци (заклучно со 30.06.2011 година) од менувачкиот пазар, покажуваат дека во вториот квартал нето-откупот на ефектива оствари годишен пад од 12,2%, наспроти очекуваната годишна стапка на пад од 9,5%, согласно со априлската проекција.

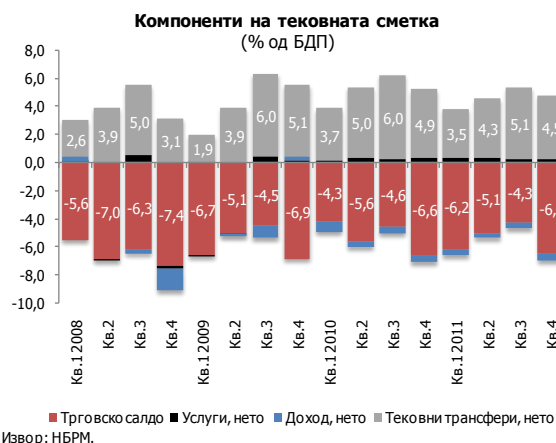
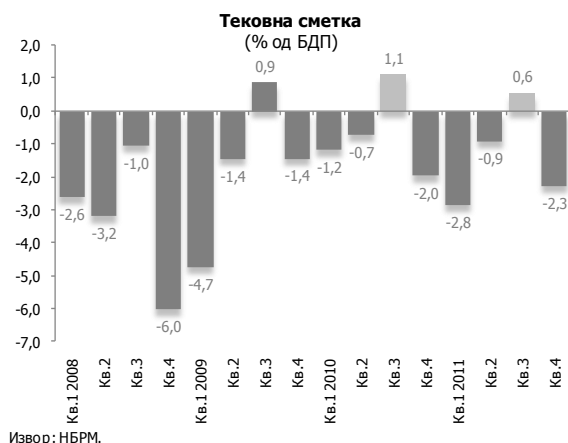
⁹¹ Последните расположливи податоци од надворешниот сектор користени во јулската проекција се: биланс на плаќања, април 2011, надворешнотрговска размена, мај 2011 година и менувачко работење, заклучно со јуни 2011 година.

⁹² Во услови на помал увоз на возила и машини и опрема во однос на очекуваниот од претходната проекција, една од причините за проширувањето на неенергетското салдо претставува еднократниот ефект на увозот на медицинска опрема.

⁹³ Податоците од менувачкиот пазар служат за процена на нето-приливите од приватни трансфери во ефектива.

Во третото тримесечје на 2011 година, се очекува остварување на позитивно салдо на тековната сметка на билансот на плаќања, што соодветствува со вообичаената сезонска динамика. Се очекува дека суфицитот на тековната сметка ќе достигне 0,6% од БДП, што на годишна основа претставува намалување за 0,6 п.п. од БДП и во најголем дел ја одразува оцената за пониски нето-приливи од **тековни трансфери (за 34 милиони евра, или за 1 п.п. од БДП). Во оваа насока, но со помал придонес, влијае и оцената за подлабок дефицит во размената на стоки со странство (за 9 милиони евра повеќе во однос на третиот квартал од 2010 година), со што тој ќе изнесува 4,3% од БДП⁹⁴. Малото годишно продлабочување кај **трговскиот дефицит** главно произлегува од очекуваното проширување на енергетското салдо. Имено, се очекува дека повисокото ниво на светските цени на суровата нафта во однос на третиот квартал од 2010 година, при релативно нееластична побарувачка, ќе доведе до повисок увоз на нафта и нафтените деривати, на годишна основа. Истовремено, зголемената домашна економска активност и оттука, поголемата потреба за енергија ќе доведе до повисок количински увоз на електрична енергија. Сепак, се очекува дека овие движења во голем дел ќе се неутрализираат преку подобрувањето на неенергетското салдо, заради поголемиот нето-извоз од слободната економска зона, како и намалувањето на дефицитот кај останатите производи на нето-основа (значителен годишен пад кај увозот на возила). Кај размената на **услуги** се очекува мало зголемување на суфицитот на годишна основа, додека кај подбилансот на **доход**, не се очекуваат позначителни промени на годишна основа.**

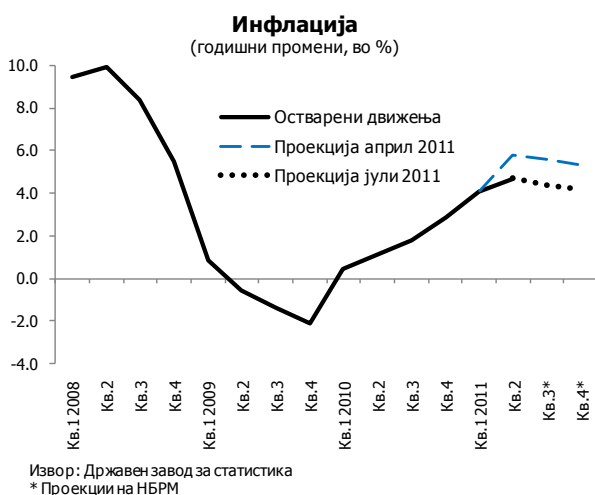
До крајот на 2011 година, се очекува дека вкупниот негативен јаз во тековната сметка на билансот на плаќања ќе достигне 5,5% од БДП, што претставува надолна корекција од 0,6 п.п. од БДП во однос на априлската проекција. Сепак, во однос на 2010 година, се оценува дека дефицитот на тековната сметка во 2011 година ќе се

⁹⁴ Анализата во однос на релативните показатели покажува стеснување на трговското салдо, како процент од БДП, заради повисоката стапка на раст на номиналниот БДП.

прошири за 2,7 п.п. од БДП, главно заради продлабочувањето на трговскиот дефицит и во помал дел заради очекуваниот пад кај приватните трансфери.

Од аспект на девизните резерви како клучна варијабла на монетарната политика, во услови на очекувања за подобри остварувања на тековната сметка и поголеми приливи кај капитално-финансиската сметка (во согласност со претпоставките за зголемено задолжување на државата во странство), се очекува дека тие и понатаму ќе се задржат на соодветно ниво и ќе обезбедат покриеност на увозот од околу 4 месеци во следната година.

Инфлацијата во вториот квартал на 2011 година изнесуваше 4,7% на годишна основа, најмногу како резултат на засилувањето на растот на цените на храната и на цените на нафтата, во услови на повисоката странска инфлација. Сепак, **остварената инфлација е пониска од очекувањата за раст на цените помеѓу 5% и 5,5%.** Пониската инфлација во однос на проектираната главно произлегува од понискиот остварен годишен раст кај цените на храната (8,4%, наспроти проектираниот 9,4%), заради значителното забавување на растот на цените на свежиот зеленчук во услови на намалена извозна побарувачка (поврзана со појавата на вонредни фактори). Исто така, отстапувањето од проекцијата, во помал дел, произлегува и од понискиот раст на цените на непрехранбената компонента (2,4%, наспроти проектираниот 2,9%), делумно поради намалувањето на акцизата на нафтените деривати (придонес за пониска вкупна инфлација од 0,2 п.п.). Притоа, базичната инфлација во вториот квартал беше стабилна и изнесуваше 1,2% на годишна основа.

Се очекува дека во третиот квартал на годината ќе дојде до забавување на растот на странските цени на храната и стабилизирање на цените на нафтата. Ова ќе придонесе за забавување на домашната инфлација, за која **во третиот квартал на 2011 година се очекува дека ќе изнесува 4,4% на годишна основа.** Пониското остварено ниво на домашните цени за вториот квартал, во однос на очекуваното, како и надолните ревизии на проекциите за растот на светските цени на храната и нафтата, упатуваат на тоа дека идентификуваните ризици во априлската проекција делумно се исцрпени. Оттука, **се очекува дека просечната стапка на инфлација во 2011 година ќе биде блиску до долната граница на интервалот во априлската проекција и дека ќе изнесува околу 4,5%.** Во однос на факторите коишто го објаснуваат растот на домашните цени, како и

во претходната проекција тоа се главно факторите на страната на понудата. Од друга страна, и покрај очекуваното побрзо закрепнување на домашната побарувачка, до крајот на годината не се очекуваат притисоци врз инфлацијата од страна на побарувачката (заради задржувањето на домашната економска активност под нивото на потенцијалот). Следствено, базичната инфлација ќе биде релативно ниска и се очекува дека ќе изнесува околу 1,2%. Во услови на висока неизвесност и нецелосно исцрпени нагорни притисоци, **сепак ризиците за проекцијата на инфлацијата се оценуваат како претежно надолни и се поврзани со можниот побавен раст на странските цени на храната и енергијата.**

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табели од реалниот сектор

- Табела 1: Бруто домашен производ
- Табела 2: Цени
- Табела 3: Индекс на индустриското производство
- Табела 4: Вработеност и продуктивност во целата економија
- Табела 5: Плати
- Табела 6: Државен буџет

Табели од монетарниот сектор

- Табела 7: Биланс на Народна банка
- Табела 8: Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници
- Табела 9: Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)
- Табела 10: Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници
- Табела 11: Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)
- Табела 12: Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)
- Табела 13: Обврски на останати депозитни институции (банки и штедилници)
- Табела 14: Пондериран каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити
- Табела 15: Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија
- Табела 16: Задолжителна резерва на банки и штедилници
- Табела 17: Каматни стапки на државни хартии од вредност

Табели од надворешнотрговскиот и девизен сектор

- Табела 18: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци
- Табела 19: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци
- Табела 20: Платен биланс на Република Македонија - услуги
- Табела 21: Платен биланс на Република Македонија - доход
- Табела 22: Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери
- Табела 23: Платен биланс на Република Македонија - капитална и финансиска сметка
- Табела 24: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена
- Табела 25: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји
- Табела 26: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори
- Табела 27: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008
- Табела 28: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби
- Табела 29: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби
- Табела 30: Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба
- Табела 31: Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба
- Табела 32: Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба
- Табела 33: Девизни резерви
- Табела 34: Девизен курс на денарот (просек за периодот)
- Табела 35: Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)
- Табела 36: Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Методолошки објаснувања

Табела 1

Бруто домашен производ (според производниот метод)

Во милиони денари (по постојани цени - референтна 2000 година) и реални годишни стапки на раст (во %)

	БДП вкупно	%	Земјоделство, лов, шумарство и рибарство	%	Вадене руди и камен, преработувачка индустрија и снабдување со електрична енергија, гас и вода	%	Градежништво	%	Трговија на големо и трговија на мало	%	Хотели и ресторани	%	Сообраќај, складирање и врски	%	Финансиско посредување, активности во врска со недвижен имот и други деловни и услужни дејности	%	Јавна управа и одбрана	%
			А+Б		В+Г+Д		Г		Е		Ж		З		С+И+Љ		Ј+К+Л	
1997 ¹	209671	1,4	22497		47087		10949		23839		2920		13227		29107		30001	
1998	216761	3,4	23238	3,3	47764	1,4	11791	7,7	23928	0,4	3134	7,3	16732	26,5	29107	0,0	30364	1,2
1999	226185	4,3	23448	0,9	48576	1,7	13018	10,4	24654	3,0	3907	24,7	19604	17,2	29663	1,9	31610	4,1
2000	236451	4,5	23686	1,0	53119	9,4	13357	2,6	25404	3,0	3465	-11,3	21265	8,5	30465	2,7	31640	0,1
2001	225751	-4,5	21128	-10,8	50691	-4,6	11429	-14,4	25191	-0,8	3310	-4,5	19496	-8,3	31101	2,1	30898	-2,3
2002	227677	0,9	20699	-2,0	50280	-0,8	11500	0,6	26557	5,4	3860	16,6	19154	-1,8	29953	-3,7	31969	3,5
2003	234098	2,8	21698	4,8	52831	5,1	13028	13,3	27028	1,8	4232	9,6	19237	0,4	28866	-3,6	33542	4,9
2004	244867	4,6	23087	6,4	54310	2,8	13771	5,7	30190	11,7	4160	-1,7	18314	-4,8	32850	13,8	33341	-0,6
2005	255523	4,4	23164	0,3	56790	4,6	13728	-0,3	35058	16,1	4360	4,8	20178	10,2	32556	-0,9	34535	3,6
2006	268377	5,0	24266	4,8	58247	2,6	14383	4,8	36763	4,9	4425	1,5	22157	9,8	35240	8,2	35070	1,5
2007	284880	6,1	23550	-3,0	65615	12,6	14862	3,3	39174	6,6	4803	8,5	24480	10,5	36673	4,1	35896	2,4
2008	298986	5,0	24884	5,7	67189	2,4	14045	-5,5	41739	6,5	5087	5,9	27456	12,2	39088	6,6	37511	4,5
2009 ²	296235	-0,9	25544	2,7	59995	-10,7	14664	4,4	44424	6,4	4650	-8,6	27148	-1,1	40905	4,6	38394	2,4
2010 ³	301686	1,8	26681	4,5	58677	-2,2	16863	15,0	47090	6,0	4220	-9,2	28530	5,1	41832	2,3	38897	1,3
2005 Кв.1	55163	2,3	3955	-2,6	12960	9,1	1858	-21,7	7012	14,4	931	-0,7	4350	0,7	8143	-0,9	8624	3,8
Кв.2	64549	8,2	5136	0,3	14961	15,6	3446	-5,9	8980	25,7	1049	3,7	5061	10,7	8198	-0,6	8686	4,5
Кв.3	65005	4,4	5561	2,2	14228	0,1	3994	6,3	8773	14,2	1262	8,6	5493	17,9	8072	-1,8	8630	3,7
Кв.4	70806	2,6	8513	0,5	14642	-4,2	4430	11,4	10294	11,5	1118	6,7	5274	10,7	8142	-0,2	8594	2,3
2006 Кв.1	58552	6,1	4047	2,3	12195	-5,9	2419	30,2	8929	27,3	947	1,7	5132	18,0	8507	4,5	8764	1,6
Кв.2	66849	3,6	5572	8,5	14485	-3,2	4199	21,9	8807	-1,9	1075	2,5	5450	7,7	8918	8,8	8752	0,8
Кв.3	69369	6,7	5933	6,7	15353	7,9	4036	1,1	9354	6,6	1271	0,7	5790	5,4	8872	9,9	8753	1,4
Кв.4	73607	4,0	8715	2,4	16214	10,7	3729	-15,8	9673	-6,0	1132	1,3	5785	9,7	8944	9,9	8801	2,4
2007 Кв.1	62426	6,6	4338	7,2	14795	21,3	2270	-6,2	8492	-4,9	948	0,1	5440	6,0	8763	3,0	8887	1,4
Кв.2	70248	5,1	5631	1,1	16031	10,7	4148	-1,2	9588	8,9	1217	13,2	5889	8,1	9068	1,7	8961	2,4
Кв.3	73174	5,5	5632	-5,1	16935	10,3	4276	5,9	10102	8,0	1428	12,4	6293	8,7	9332	5,2	8981	2,6
Кв.4	79033	7,4	7949	-8,8	17854	10,1	4168	11,8	10993	13,6	1210	6,9	6858	18,5	9509	6,3	9067	3,0
2008 Кв.1	66296	6,2	4399	1,4	15973	8,0	2128	-6,3	9334	9,9	1084	14,3	6213	14,2	9467	8,0	9262	4,2
Кв.2	74866	6,6	6024	7,0	16962	5,8	3929	-5,3	10472	9,2	1258	3,4	6909	17,3	9968	9,9	9356	4,4
Кв.3	77425	5,8	6364	13,0	17742	4,8	3797	-11,2	10653	5,5	1495	4,7	7080	12,5	9815	5,2	9420	4,9
Кв.4	80398	1,7	8098	1,9	16512	-7,5	4191	0,6	11281	2,6	1251	3,4	7253	5,8	9838	3,5	9472	4,5
2009 ² Кв.1	65398	-1,4	4516	2,7	13821	-13,5	2222	4,4	9783	4,8	1029	-5,1	6230	0,3	10120	6,9	9455	2,1
Кв.2	73065	-2,4	5885	-2,3	14899	-12,2	4266	8,6	10847	3,6	1165	-7,4	6749	-2,3	10238	2,7	9634	3,0
Кв.3	75773	-2,1	6593	3,6	15122	-14,8	3872	2,0	11381	6,8	1382	-7,6	7098	0,3	10353	5,5	9619	2,1
Кв.4	81998	2,0	8550	5,6	16153	-2,2	4304	2,7	12414	10,0	1073	-14,2	7070	-2,5	10195	3,6	9686	2,3
2010 ² Кв.1	65060	-0,5	4718	4,5	13025	-5,8	2325	4,6	10258	4,9	869	-15,5	6241	0,2	10384	2,6	9764	3,3
Кв.2	74158	1,5	6144	4,4	14689	-1,4	3882	-9,0	11535	6,3	1084	-7,0	7111	5,4	10452	2,1	9667	0,3
Кв.3	77361	2,1	6872	4,2	15110	-0,1	4708	21,6	12236	7,5	1268	-8,2	7008	-1,3	10588	2,3	9678	0,6
Кв.4	85107	3,8	8946	4,6	15854	-1,9	5948	38,2	13061	5,2	1000	-6,8	8170	15,6	10408	2,1	9788	1,1
2011 ³ Кв.1	68352	5,1	4826	2,3	14806	13,7	2819	21,2	10953	6,8	900	3,6	6699	7,3	10189	-1,9	9911	1,5

¹ Реалната вредност на БДП и додадената вредност по сектори од кв.1 1997 до кв.4 2002 е пресметана врз база на годишните стапки на раст произлезени од износите по цени од 1997 година.

² Претходни податоци.

³ Проценети податоци.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 2
Годишни стапки
(во)

	Индекс на трошоци на живот (стапки на раст)															Индекс на цени на производителите на индустриски производи (стапки на раст)		
	Вкупно Стоки Услуги			По категории														
				Исхрана Тутун и пијалаци Облека и обувки			Домување						Хигиена и здравје Култура и разноада Сообраќајни средства и услуги Ресторани и хотели / ¹				Останати услуги / ¹	
							Вкупно	Стан (станарина, вода, услуги)	Огрев и осветление	Покукнина	Хигиена и здравје	Култура и разноада						
1997	2,6	2,2	3,8	4,2	-3,9	-1,6	1,7	0,3	3,8	1,6	-0,5	-8,6	19,4	-	-	4,2		
1998	-0,1	0,0	-0,4	-0,2	3,6	2,4	0,4	0,0	0,4	2,0	0,1	-10,3	2,4	-	-	4,0		
1999	-0,7	-1,1	0,5	-1,6	0,2	1,2	0,3	0,1	1,1	-1,9	-1,4	-2,2	-0,8	-	-	-0,1		
2000	5,8	5,2	8,9	-0,4	13,9	-2,3	19,3	8,8	27,4	1,7	-1,7	-1,6	22,4	-	-	8,9		
2001	5,5	4,5	10,9	6,9	2,3	1,3	5,5	11,3	3,9	0,1	-0,7	1,9	9,5	-	-	2,0		
2002	1,8	1,2	5,0	1,8	1,0	6,8	1,7	4,1	1,0	-0,6	-3,8	3,6	2,1	-	-	-0,9		
2003	1,2	0,3	5,9	-1,4	3,4	2,2	3,9	3,9	4,4	1,1	3,9	2,2	4,2	-	-	-0,3		
2004	-0,4	-1,1	3,3	-3,1	1,1	0,9	2,2	-0,3	3,0	4,2	0,4	1,3	4,0	-	-	0,9		
2005	0,5	0,3	1,3	-1,2	5,5	2,2	0,4	0,3	1,0	-1,2	-3,5	0,9	3,7	-	-	3,2		
2006	3,2	3,7	1,3	2,2	17,8	0,2	2,0	-0,7	3,7	-0,8	2,0	6,4	1,8	-	-	6,9		
2007	2,3	3,0	-0,3	3,9	1,8	1,8	4,7	6,3	5,8	-0,7	0,3	2,4	-3,1	4,7	8,6	2,5		
2008	8,3	9,2	5,1	15,3	4,0	1,8	6,0	6,1	7,3	1,4	1,5	0,2	3,2	11,4	2,2	10,2		
2009	-0,8	-0,8	-0,8	-1,6	4,0	0,0	4,5	2,0	6,3	1,7	2,1	-3,8	-7,9	2,2	-5,8	-7,0		
2010	1,6	1,9	0,0	0,3	0,5	0,8	5,1	0,6	8,7	0,4	0,4	0,4	3,7	0,4	-5,6	8,7		
2006 Кв.1 ^{1/2}	2,7	3,2	0,9	1,6	17,7	-0,5	0,9	-0,2	1,6	-0,5	0,3	6,0	2,6	-	-	7,2		
Кв.2	3,4	3,8	2,0	2,3	17,5	0,3	1,1	0,2	1,9	-0,5	1,9	6,8	3,8	-	-	9,0		
Кв.3	3,6	4,0	1,9	2,9	17,9	0,5	1,7	-0,6	3,2	-0,9	2,7	6,9	2,3	-	-	6,9		
Кв.4	3,1	3,7	0,4	2,1	17,9	0,6	4,2	-2,2	7,9	-1,1	2,9	5,7	-1,5	-	-	4,4		
2007 Кв.1	0,7	1,3	-1,1	0,7	0,1	1,8	5,1	1,6	8,8	-1,8	0,0	3,5	-5,0	3,0	-2,8	1,3		
Кв.2	1,1	1,6	-0,5	0,7	2,2	1,0	5,9	6,6	7,8	-0,9	0,5	3,1	-4,3	3,6	11,6	0,5		
Кв.3	2,4	3,0	0,2	3,8	2,3	1,1	5,2	7,5	6,0	-0,1	0,9	3,6	-3,1	3,9	12,5	1,3		
Кв.4	4,9	6,2	0,4	10,4	2,4	3,5	2,8	9,6	1,1	0,0	0,0	-0,5	-0,6	8,0	13,0	7,1		
2008 Кв.1	9,5	11,0	3,9	19,0	4,2	1,6	3,6	8,5	2,7	0,4	1,5	-0,3	4,4	11,8	16,7	10,3		
Кв.2	9,9	11,4	4,5	19,5	3,5	3,6	3,4	4,7	3,7	1,0	1,1	0,5	5,8	12,0	1,9	13,7		
Кв.3	8,4	9,0	6,1	14,7	4,1	1,9	6,3	5,7	7,9	1,6	1,2	-0,2	5,1	13,1	-1,1	15,3		
Кв.4	5,5	5,4	5,8	8,6	4,3	0,3	10,4	5,8	14,4	2,7	2,1	0,9	-2,4	8,9	-6,6	1,5		
2009 Кв.1	0,9	0,8	1,2	0,9	4,5	1,6	7,4	3,8	9,9	3,8	2,1	-1,7	-9,1	5,1	-7,3	-6,6		
Кв.2	-0,6	-0,7	0,0	-1,0	4,2	-0,9	6,7	2,4	9,7	2,4	2,7	-2,3	-10,9	3,1	-8,6	-10,0		
Кв.3	-1,4	-1,3	-1,8	-2,2	3,8	0,2	4,1	1,3	6,2	1,0	2,3	-4,4	-9,1	1,0	-5,8	-11,0		
Кв.4	-2,1	-2,0	-2,4	-4,2	3,3	-0,8	0,2	0,6	0,3	-0,3	1,4	-6,9	-2,1	-0,1	-0,9	-0,8		
2010 Кв.1	0,5	0,6	-0,2	-2,4	1,2	-0,4	4,9	0,3	8,7	-0,2	1,2	-0,1	4,0	-0,4	-2,3	7,3		
Кв.2	1,1	1,4	-0,2	-0,9	0,1	0,9	4,7	-0,2	8,3	0,2	-0,3	0,8	5,2	-0,1	-7,1	10,5		
Кв.3	1,8	2,0	0,6	1,2	-0,2	1,1	5,2	0,0	8,9	0,7	0,0	1,6	2,6	0,5	-6,8	8,4		
Кв.4	2,9	3,5	0,0	3,3	0,8	1,6	5,8	2,5	8,9	1,1	0,7	-0,8	3,1	1,6	-6,2	8,6		
Јануари	0,1	0,1	0,2	-3,5	2,4	-1,2	5,4	0,4	9,5	-0,2	1,2	-0,5	3,7	-0,4	-0,2	6,5		
Февруари	0,6	0,8	-0,3	-1,9	0,7	-0,3	4,8	0,3	8,6	-0,3	0,9	-0,3	4,0	-0,4	0,8	7,4		
Март	0,7	0,9	-0,6	-1,9	0,5	0,4	4,5	0,3	7,9	-0,2	1,6	0,4	4,2	-0,5	-7,6	8,7		
Април	1,4	1,8	-0,5	-0,3	0,3	0,7	4,7	0,0	8,3	0,0	0,2	1,1	5,4	-0,5	-7,4	10,5		
Мај	0,2	0,3	-0,7	-3,4	0,0	1,1	4,7	-0,3	8,3	0,2	-0,4	0,0	5,7	-0,1	-6,9	10,9		
Јуни	1,8	2,0	0,7	0,9	0,0	1,0	4,6	-0,4	8,2	0,4	-0,6	1,2	4,5	0,3	-6,9	7,6		
Јули	1,5	1,6	0,8	0,2	-0,2	1,0	4,7	-0,2	8,2	0,6	-0,1	2,1	3,6	0,6	-7,1	7,5		
Август	1,9	2,0	1,4	1,0	-0,3	1,2	5,5	-0,2	9,5	0,7	-0,1	3,0	2,8	0,7	-6,8	7,7		
Септември	2,0	2,5	-0,3	2,3	-0,2	1,2	5,4	0,4	9,1	0,7	0,1	-0,3	1,3	0,2	-6,4	7,8		
Октомври	2,7	3,5	-0,8	3,4	0,7	2,0	5,7	1,6	9,1	1,0	-0,1	-2,5	3,1	0,7	-6,5	8,7		
Ноември	2,9	3,5	0,4	3,4	0,9	1,5	5,9	3,0	8,9	1,3	0,6	0,3	2,5	2,2	-6,1	7,1		
Декември	3,0	3,5	0,3	3,2	0,7	1,3	5,7	3,0	8,6	1,0	1,5	-0,3	3,6	1,9	-6,1	9,3		
2011 Кв.1	4,1	4,5	1,0	7,1	1,0	1,0	3,0	6,0	3,3	0,4	1,4	-0,8	4,8	1,5	-5,5	13,6		
Јануари	3,2	3,6	0,7	5,3	0,8	0,9	2,3	4,8	2,3	0,7	1,2	-0,9	5,0	1,0	-8,3	12,7		
Февруари	3,9	4,2	0,9	6,8	1,1	1,0	2,3	6,5	2,0	0,4	1,4	-0,5	4,6	1,1	-8,3	12,8		
Март	5,2	5,7	1,5	9,1	1,2	1,2	4,3	6,7	5,6	0,1	1,6	-1,0	4,9	2,3	0,1	15,3		
Април	4,8	5,3	1,6	8,3	0,9	1,5	4,2	6,9	5,4	-0,1	3,3	-2,2	3,7	2,0	2,3	13,3		
Мај	5,2	5,9	1,5	9,6	1,1	1,6	4,3	6,8	5,5	-0,1	3,4	-2,8	2,9	1,6	2,3	10,8		
Јуни	4,1	5,1	0,2	7,2	1,1	1,2	4,3	7,0	5,5	-0,1	3,9	-2,8	1,7	1,2	2,5			

^{1/} Почнувајќи од 2007 година, структурата на индексот на трошоците на животот (ЦПИ) е проширена за категориите: ресторани и хотели и за категоријата останати услуги неспомнати на друго место.

^{2/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Табела 3

Индекс на индустриското производство (стапки на раст)

Годишни стапки на раст (%)

	Вкупно	По сектори			По група на производи				
		Вадење руди и камен	Преработувачка индустрија	Електрична енергија, гас и вода	Енергија	Интермедјарни производи, освен енергија	Капитални производи	Трајни производи за широка потрошувачка	Нетрајни производи за широка потрошувачка
2002	-5,3	-24,5	-4,7	-3,8	-16,8	-8,0	53,3	-22,6	-2,4
2003	4,7	-39,1	5,9	9,8	28,7	-12,1	-9,0	36,9	19,0
2004	-2,2	-5,0	-2,1	-2,6	-1,8	0,9	-20,1	9,1	-3,4
2005	7,0	40,4	7,3	2,5	4,6	14,2	-3,2	-14,9	3,8
2006	5,9	11,1	6,4	0,8	3,2	10,1	6,1	-17,1	4,7
2007	3,9	10,0	5,5	-9,5	-6,9	11,8	25,0	9,3	-1,3
2008	5,1	9,4	5,9	-3,1	-0,1	7,5	-1,0	64,6	2,8
2009	-8,7	-12,4	-10,4	8,7	2,5	-14,9	-23,1	-21,6	-3,3
2010	-4,8	-3,8	-7,5	14,4	6,8	-12,8	-10,8	-1,0	-1,8
2005 Кв.1 ^{1/}	4,8	-19,7	5,8	3,7	2,0	14,0	-1,7	-19,3	0,7
Кв.2	13,5	14,0	16,3	-0,3	5,8	24,6	-2,2	10,0	8,8
Кв.3	6,0	62,4	5,5	2,0	3,8	9,8	-5,4	-10,7	5,1
Кв.4	4,1	95,1	2,5	3,7	6,9	9,5	-7,1	-26,3	0,1
2006 Кв.1	3,0	37,9	2,4	-0,7	4,7	5,8	-18,0	2,1	2,2
Кв.2	4,2	23,6	3,9	1,0	-2,9	4,1	27,3	-37,9	7,4
Кв.3	10,5	2,8	11,5	4,6	5,2	18,6	11,6	-5,4	6,2
Кв.4	5,4	-4,8	6,9	-0,4	5,3	11,3	1,0	-16,7	2,4
2007 Кв.1	11,0	14,3	15,2	-9,0	-2,1	20,9	60,3	10,3	6,0
Кв.2	-2,6	16,6	-1,2	-20,7	-16,7	6,9	-1,2	25,3	-7,3
Кв.3	1,5	16,0	1,9	-8,6	-4,5	7,0	30,2	-2,3	-4,9
Кв.4	6,9	-3,7	8,6	-1,1	-6,3	15,3	27,0	7,7	2,9
2008 Кв.1	6,0	10,5	6,9	-0,8	1,7	9,2	28,5	74,6	-1,3
Кв.2	11,4	13,1	12,3	1,8	15,9	13,0	29,9	73,7	2,4
Кв.3	12,4	2,5	13,8	1,9	3,4	26,8	-16,7	52,1	2,9
Кв.4	-8,2	11,9	-8,6	-12,1	-15,3	-18,3	-31,5	60,3	6,1
2009 Кв.1	-12,3	-12,2	-14,0	-1,6	-0,1	-27,2	-22,7	-16,1	-0,6
Кв.2	-14,5	-18,8	-16,9	15,5	-0,9	-25,1	-39,7	-31,7	-1,0
Кв.3	-13,4	-11,4	-15,4	10,3	-5,2	-22,1	-17,7	-14,2	-4,1
Кв.4	6,4	-7,4	6,3	14,2	16,1	22,2	-5,1	-22,4	-6,5
2010 Кв.1	-9,3	-6,4	-14,6	19,1	-2,5	-15,5	-27,7	-1,3	-6,2
Кв.2	-0,9	-0,4	-5,8	38,5	28,6	-5,1	-5,9	1,9	-8,1
Кв.3	-3,6	5,1	-5,1	6,9	8,5	-12,6	-12,7	-5,8	3,0
Кв.4	-6,0	-12,5	-5,9	-3,8	-1,7	-17,6	5,1	1,1	2,9
Јануари	-2,8	8,8	-8,0	16,8	6,6	-10,1	-36,7	5,9	0,0
Февруари	-10,6	1,0	-17,9	31,3	7,2	-21,4	-26,5	0,0	-10,2
Март	-13,3	-22,9	-16,6	10,6	-20,9	-13,8	-22,3	-8,5	-7,4
Април	-7,2	-14,2	-11,4	29,6	2,5	-4,8	-24,3	10,3	-12,4
Мај	-1,1	-3,2	-6,1	37,6	55,1	-12,0	-21,4	-17,3	-6,9
Јуни	5,5	20,6	0,1	49,7	33,3	2,1	31,3	14,1	-5,2
Јули	8,0	10,7	5,0	35,1	24,3	17,8	4,2	1,5	-4,0
Август	-2,5	6,1	-3,2	-0,1	9,7	-13,2	-13,9	-3,3	6,2
Септември	-14,0	-0,5	-14,9	-10,8	-12,4	-29,0	-22,4	-13,2	7,9
Октомври	-4,7	-7,5	-4,1	-8,2	-10,1	-9,3	2,9	-1,0	2,3
Ноември	-2,9	-11,4	-1,0	-14,3	-4,3	-11,2	-16,7	-0,8	6,7
Декември	-10,0	-18,8	-12,2	10,0	8,7	-30,7	28,1	5,5	-0,6
2011 Кв.1	13,8	7,9	18,4	-3,1	6,8	19,9	64,5	65,2	3,8
Јануари	4,9	2,4	8,0	-4,8	-6,1	16,8	72,6	19,5	-1,8
Февруари	10,9	-2,7	16,6	-7,9	1,2	18,2	81,9	22,4	3,2
Март	24,5	24,4	28,9	4,1	31,8	23,6	47,4	150,2	9,3
Април	11,8	20,8	14,7	-6,3	12,9	4,7	44,8	107,0	7,3

^{1/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 4
Вработеност и продуктивност во целата економија

	Вкупно работоспособно население	Активно население:			Број на вработени лица по економски дејности:			Продуктивност ¹
		Вкупно	Вработени	Невработени	Земјоделство	Индустрија	Услуги	
1996	1.436.602	789.081	537.591	251.489	100.067	193.975	243.548	-
1997	1.489.625	800.513	512.301	288.213	84.256	163.988	264.056	-
1998	1.503.365	823.826	539.762	284.064	107.249	190.674	241.839	-
1999	1.518.250	806.674	545.222	261.452	115.361	185.283	244.580	-
2000	1.534.256	811.557	549.846	261.711	119.971	187.066	242.809	-
2001	1.554.420	862.504	599.308	263.196	131.094	190.458	277.755	-
2002	1.566.953	824.824	561.341	263.483	134.293	186.917	238.868	-
2003	1.579.450	860.976	545.108	315.868	120.132	184.855	238.583	-
2004	1.594.557	832.281	522.995	309.286	88.050	171.390	261.810	-
2005	1.607.997	869.187	545.253	323.934	106.533	175.868	261.523	0,2
2006	1.618.482	891.679	570.404	321.274	114.777	186.085	268.117	0,5
2007	1.628.635	907.138	590.234	316.905	107.717	184.928	294.305	2,3
2008	1.633.341	919.424	609.015	310.409	119.749	190.530	297.189	1,9
2009	1.638.869	928.775	629.901	298.873	116.668	187.077	324.410	-4,2
2010	1.649.473	939.479	640.199	299.279	121.184	186.664	330.060	-0,7
2005 Кв.1	1.603.675	827.428	507.397	320.030	76.546	181.450	251.307	5,3
Кв.2	1.606.833	883.522	552.797	330.724	126.194	174.588	251.112	6,0
Кв.3	1.609.071	889.725	564.880	324.845	135.712	170.157	257.804	-1,7
Кв.4	1.612.410	876.074	555.938	320.136	87.921	180.089	286.837	-7,8
2006 Кв.1	1.615.584	877.798	559.702	318.096	103.319	190.355	264.550	-2,5
Кв.2	1.617.423	885.609	566.293	319.316	128.519	189.630	246.842	0,7
Кв.3	1.619.447	899.732	576.813	322.919	125.322	187.760	262.480	3,6
Кв.4	1.621.475	903.576	578.810	324.766	101.948	176.592	298.599	0,3
2007 Кв.1	1.624.611	902.588	579.301	323.287	95.384	186.975	293.629	4,0
Кв.2	1.627.216	906.199	589.254	316.944	112.982	184.622	288.104	-0,3
Кв.3	1.630.010	909.466	598.327	311.139	117.531	181.993	294.863	0,9
Кв.4	1.632.702	910.301	594.054	316.247	104.975	186.122	300.622	4,9
2008 Кв.1	1.635.058	920.512	600.593	319.919	121.238	178.848	298.110	3,0
Кв.2	1.633.339	917.566	607.125	310.441	129.711	186.184	289.783	3,3
Кв.3	1.631.646	925.073	619.802	305.271	119.149	198.499	301.415	2,3
Кв.4	1.633.321	914.547	608.541	306.006	108.896	198.590	299.451	-1,0
2009 Кв.1	1.634.986	919.026	618.189	300.837	120.186	181.567	314.199	-3,7
Кв.2	1.637.828	933.878	636.156	297.722	122.958	188.433	322.983	-7,2
Кв.3	1.640.302	940.661	642.541	298.120	119.474	189.239	333.028	-5,3
Кв.4	1.642.360	921.534	622.720	298.814	104.055	189.069	327.428	-0,6
2010 Кв.1	1.644.423	925.613	615.962	309.651	109.821	182.562	321.505	0,2
Кв.2	1.648.132	923.323	627.129	296.194	121.442	183.307	320.243	2,9
Кв.3	1.649.507	949.313	648.773	300.540	128.825	186.077	332.186	1,2
Кв.4	1.652.026	954.928	659.557	295.371	126.995	189.024	341.179	-2,6
2011 Кв.1	1.653.275	944.216	649.575	294.641	118.837	192.349	335.187	0,0

¹ Годишни стапки на раст во (%). Пресметките се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика. Анкета за работна сила.

Табела 5
Плати

Износи во денари,годишна промена во (%)

	Бруто плати:						Нето плати:					
	Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:			Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:		
				Земјоделство	Индустрија	Услуги				Земјоделство	Индустрија	Услуги
1999	16.941	3,6	-	12.944	16.306	19.684	10.029	2,9	3,6	8.667	8.380	10.720
2000	17.958	6,0	-	15.733	17.785	20.968	10.526	5,5	-0,3	9.294	8.883	11.354
2001	17.893	-0,4	-5,6	14.739	18.304	20.467	10.592	3,5	-1,9	8.754	10.348	11.852
2002	19.030	6,4	4,5	14.437	19.243	21.648	11.550	6,9	5,0	8.833	11.415	12.791
2003	19.957	4,9	3,7	14.100	19.854	22.955	11.955	4,8	3,6	8.522	11.782	13.549
2004	20.779	4,1	4,5	17.287	20.692	23.748	12.534	4,0	4,4	10.337	12.290	13.999
2005	21.335	2,7	2,2	19.128	21.450	24.737	13.125	2,5	2,0	11.419	12.738	14.548
2006	23.037	8,0	4,6	19.485	23.570	25.624	13.854	7,3	4,0	11.660	13.983	15.036
2007	24.139	4,8	2,4	17.755	23.965	26.520	14.586	7,9	5,5	10.766	14.585	16.080
2008	25.349	8,7	0,3	17.342	25.478	28.492	16.095	10,3	1,9	10.693	15.780	17.581
2009	29.923	9,4	10,3	19.331	29.068	33.056	19.958	9,9	10,8	13.096	19.316	22.136
2010	30.226	1,0	-0,6	19.597	29.762	32.659	20.554	3,0	1,4	13.388	20.090	22.289
2006 Кв.1	22.559	7,6	4,9	19.179	22.969	25.184	13.207	6,9	3,7	11.466	13.606	14.757
Кв.2	22.923	8,5	5,1	19.600	23.340	25.444	13.428	7,7	4,2	11.681	13.820	14.910
Кв.3	23.214	8,7	5,1	19.719	23.967	25.835	13.584	7,7	3,9	11.779	14.184	15.125
Кв.4	23.451	7,1	4,0	19.440	24.003	26.035	13.854	7,2	4,0	11.712	14.321	15.351
2007 Кв.1	23.139	2,6	1,9	17.809	23.414	25.635	13.962	5,7	5,0	10.802	14.230	15.516
Кв.2	23.651	3,2	2,1	18.396	23.569	26.020	14.287	6,4	5,3	11.161	14.335	15.746
Кв.3	24.193	4,2	1,8	17.524	24.043	26.510	14.604	7,5	5,1	10.652	14.608	16.086
Кв.4	25.574	9,1	4,2	17.291	24.836	27.917	15.490	11,8	6,9	10.451	15.167	16.971
2008 Кв.1	25.146	8,7	-0,8	16.983	24.571	27.429	15.430	10,5	0,9	10.315	15.220	16.934
Кв.2	25.566	8,1	-1,6	16.679	25.126	27.899	15.697	9,9	0,0	10.295	15.559	17.228
Кв.3	26.337	8,9	0,4	16.779	25.610	28.561	16.171	10,7	2,1	10.479	15.860	17.628
Кв.4	27.863	9,0	3,3	18.928	26.604	30.080	17.081	10,3	4,5	11.684	16.480	18.534
2009 Кв.1*	29.540	12,5	11,5	19.127	28.496	32.764	19.653	12,7	11,8	12.973	18.774	21.885
Кв.2*	30.137	12,8	13,5	19.489	29.156	33.394	20.116	13,4	14,1	13.191	19.414	22.423
Кв.3*	29.833	8,4	9,9	19.453	29.248	32.861	19.891	8,9	10,4	13.171	19.496	21.973
Кв.4*	30.183	3,7	5,9	19.254	29.372	33.207	20.172	4,5	6,8	13.051	19.579	22.261
2010 Кв.1	29.879	1,1	0,6	19.358	29.223	32.467	20.303	3,3	2,8	13.234	19.774	22.136
Кв.2	30.238	0,3	-0,8	19.678	29.636	32.650	20.557	2,2	1,1	13.491	19.982	22.283
Кв.3	30.099	0,9	-0,9	20.072	29.724	32.325	20.465	2,9	1,1	13.668	20.056	22.049
Кв.4	30.688	1,7	-1,2	19.280	30.465	33.194	20.890	3,6	0,7	13.161	20.548	22.690
Јануари 2010	29.947	1,2	1,1	19.844	29.370	32.586	20.330	3,6	3,5	13.651	19.850	22.196
Февруари	29.751	1,1	0,5	19.205	28.801	32.659	20.240	3,3	2,7	13.155	19.565	22.324
Март	29.938	1,1	0,4	19.026	29.500	32.157	20.338	3,0	2,3	12.897	19.907	21.889
Април	30.081	-0,2	-1,6	19.723	29.249	32.481	20.449	1,4	0,0	13.551	19.760	22.155
Мај	30.598	1,7	1,5	19.684	29.925	32.971	20.798	3,4	3,2	13.573	20.154	22.501
Јуни	30.035	-0,5	-2,2	19.626	29.734	32.500	20.424	1,8	0,0	13.348	20.033	22.193
Јули	29.827	0,3	-1,2	20.661	29.164	31.921	20.299	2,7	1,2	14.125	19.728	21.792
Август	30.207	1,5	-0,4	19.839	29.976	32.421	20.541	3,4	1,5	13.499	20.215	22.118
Септември	30.263	0,9	-1,1	19.716	30.031	32.634	20.554	2,5	0,5	13.379	20.226	22.236
Октомври	30.279	0,6	-2,1	18.716	30.034	32.582	20.584	2,3	-0,4	12.630	20.245	22.232
Ноември	30.349	1,7	-1,1	19.488	29.734	32.786	20.633	3,6	0,7	13.363	20.071	22.382
Декември	31.435	2,7	-0,3	19.636	31.629	34.213	21.454	4,7	1,7	13.491	21.329	23.456
2011 Кв.1	30.383	1,7	-2,3	20.478	31.582	33.718	20.682	1,9	-2,1	14.093	21.319	23.030
Јануари 2011**	30.902	3,2	0,0	20.689	31.900	34.252	21.029	3,4	0,2	14.247	21.369	23.431
Февруари	30.032	0,9	-2,8	19.938	31.550	33.346	20.433	1,0	-2,8	13.731	21.394	22.748
Март	30.216	0,9	-4,1	20.806	31.297	33.557	20.585	1,2	-3,8	14.301	21.193	22.910
Април	30.172	0,3	-4,3	21.195	31.705	33.735	20.519	0,3	-4,3	14.542	21.276	23.027

*Од јануари 2009 година настана структурна промена во податоците за платите, заради примената на концептот на "бруто плата". Оттука, износите за нето и бруто плата од јануари 2009 година се значајно повисоки во однос на претходниот период.

Од друга страна, стапките на раст на нето и бруто платите се однесуваат на податоците кои се корегирани за структурната промена. Промената е направена од страна на НБРМ, така што е претпоставено дека платата во јануари 2009 година е

** Од јануари 2011 година ДЗС ја примени новата Национална класификација на дејностите (НКД Рев.2) за прибирање и обработка на податоците за просечната месечна исплатена нето и бруто плата.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 6
Буџет на Република Македонија (Централен Буџет)

	2010				Вкупно 2010	2011	2011	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Апр.	Мај.
ВКУПНИ ПРИХОДИ	29.521	32.322	36.134	34.173	132.150	31.422	14.545	10.911
Даночни приходи и придонеси	25.295	28.151	29.176	29.818	112.440	27.332	10.418	9.632
Даночни приходи (ССП)*	177	160	196	282	815	192	57	55
Даноци	16.009	18.528	19.209	19.192	72.938	18.002	6.880	6.439
Персонален данок на доход	2.111	2.116	2.085	2.560	8.872	2.242	837	733
Данок на добивка	879	623	1154	1034	3.690	920	816	414
ДДВ	8.204	9.734	9.929	9.827	37.694	9.834	3.491	3.328
Акцизи	3.140	3.542	4.304	3.939	14.925	3.423	1.143	1.363
Увозни давачки	953	1.772	903	1.084	4.712	809	317	332
Други даноци	722	741	834	748	3.045	774	276	269
Придонеси	9.109	9.463	9.771	10.344	38.687	9.138	3.481	3.138
Фонд за ПИОМ	6.162	6.385	6.613	6.977	26.137	6.188	2.351	2.126
Агенција за вработување	400	400	412	439	1.651	388	149	134
Фонд за здравствено осигурување	2.547	2.678	2.746	2.928	10.899	2.562	981	878
Неданочни приходи	3.703	3.020	6.284	3.563	16.570	2.996	1.633	1.054
Неданочни приходи (ССП)	1.864	1.431	1.821	1.320	6.436	1.677	507	540
Профит од јавни финансиски институции	495	63	3157	764	4.479	12	22	0
Народна банка на РМ	408	0	0	0	408	0	0	0
Агенција за управување со средства	0	0	0	0	0	0	0	0
Други приходи од имот	77	37	632	748	1494	1	22	0
Камати од депонирани средства во НБРМ	8	26	15	15	64	11	0	0
Дивиденди	2	0	2510	1	2.513	0	0	0
Административни такси	448	474	381	472	1.775	439	192	206
Партиципација за здравствени услуги	85	80	75	75	315	82	25	36
Други административни такси	133	137	115	158	543	127	69	69
Други неданочни приходи	247	289	145	203	884	319	666	55
Надоместоци за Агенција за патишта	358	446	574	449	1.827	340	152	148
Капитални приходи	268	331	227	333	1.159	532	2384	35
Странски донации	201	648	281	329	1459	231	100	141
Приходи од наплатени заеми	56	173	166	130	525	331	10	49
ВКУПНИ РАСХОДИ	33.625	34.293	36.644	38.130	142.692	35.147	14.224	13.959
Тековни трошоци	30.396	31.563	31.703	33.696	127.358	31.151	11.985	12.764
Плати и надоместоци	5.751	5.636	5.588	5.663	22.638	5.755	1.928	1.917
Стоки и услуги	3.728	3.179	3.785	3.989	14.681	3.515	1.523	1.304
Трансфери	20.687	22.086	20.960	23.132	86.865	21.523	8.285	9.359
Трансфери (ССП)	264	309	369	243	1.185	173	54	95
Социјални трансфери	15.620	15.931	16.079	16.156	63.786	15.919	6.095	5.524
Фонд за ПИОМ	9.231	9.380	9.378	9.625	37.614	9.521	3.276	3.262
Агенција за вработување	495	525	518	656	2.194	488	209	169
Социјална помош	1.267	1.336	1.215	856	4.674	1.058	876	443
Здравствена заштита	4.627	4.690	4.968	5.019	19.304	4.852	1.734	1.650
Други трансфери	4.794	5.829	4.502	6.718	21.843	5.419	2.132	3.734
Бегалци	9	17	10	15	51	12	4	6
Каматни плаќања	231	661	1370	912	3.174	358	249	184
Камати по домашен долг	99	464	185	271	1.019	196	107	92
Камати по надворешен долг	131	198	1185	641	2.155	162	142	92
Гаранции	0	0	0	0	0	0		
Капитални трошоци	3.229	2.730	4.941	4.434	15.334	3.996	2.237	1.195
Инвестиции во постојани средства	2.387	1.816	3.623	3.301	11.127	3.358	1.908	914
Капитални трансфери	843	914	1318	1133	4.208	638	329	281
БУЏЕТСКИ ДЕФИЦИТ / СУФИЦИТ	-4.104	-1.972	-510	-3.957	-10.543	-3.725	323	-3.048
Финансирање	4.104	1.972	510	3.957	10.543	3.725	-323	3.048
Прилив	4.699	5.504	1.545	6.276	18.024	4.516	1.704	3.422
Приходи од приватизација	0	0	0	0	0	0	0	0
Странски заеми	337	1593	722	4.525	7.177	635	13.714	275
Депозити	4.440	1.616	129	-2.173	4012	3.197	-12.390	4.013
Државни записи	-78	2.295	695	3884	6.796	615	379	-866
Продажба на акции	0	0	0	40	40	69	0	0
Одлив	596	3.532	1035	2319	7.482	791	2026	374
Отплата на главница	596	3.532	1035	2319	7.482	791	2026	374
Надворешен долг	596	534	726	734	2.590	649	326	374
Домашен долг	0	2.998	309	1585	4.892	142	1700	0

*Сметки за сопствени приходи.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Табела 7

БИЛАНС НА НБРМ 1,2,3,4)

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007		2008				2009			
	XII	XII	XII	XII	XI	XII	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII
А. ВКУПНИ СРЕДСТВА	52223	51352	75272	95647	101704	99990	98510	99435	107770	96111	82366	78057	97643	102010
1. Девизни средства	46078	44831	69588	88102	96604	94979	93530	94492	103371	91908	78197	73904	93538	97807
1.1. Девизни резерви	44178	44423	68698	86664	94822	93291	93085	94414	103314	91808	77859	73618	93387	97725
1.2. Останати девизни средства	1900	408	890	1438	1782	1688	445	78	57	100	338	286	151	83
2. Побарувања од Државата	3890	3495	3549	2519	1306	1271	1272	1272	1272	1304	1305	1305	1301	1327
2.1. Во денари	3815	3495	3549	2505	1299	1264	1264	1264	1264	1296	1297	1297	1293	1318
2.2. Во странска валута	75	0	0	14	7	7	8	8	8	8	9	8	9	9
3. Други средства	2254	3025	2135	5025	3794	3740	3708	3671	3127	2898	2864	2847	2804	2876
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	52223	51352	75272	95647	101704	99990	98510	99435	107770	96111	82366	78057	97643	102010
1. Монетарна база	22345	22683	28374	34018	38427	41468	38826	44247	46424	48035	42550	44035	48875	51892
1.1. Готови пари во оптик	15010	15071	15813	17732	17982	19894	17792	18454	18894	20799	17267	16822	17170	19482
1.2. Останати депозитни институции	6018	6043	10307	13769	16066	17966	16718	20716	21740	21619	19686	20850	24860	26639
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	3248	2677	4984	7396	8868	10689	8158	11700	10514	10288	8823	9281	12612	14245
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари							0	0	1467	1528	240	324	269	169
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	2770	3366	5323	6373	7198	7277	8560	9016	9759	9803	10623	11245	11978	12225
1.3. Локална самоуправа	0	0	679	635	1883	1602	1953	2569	2858	2823	2655	3219	3467	2361
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	0	0	679	635	1883	1602	1953	2569	2858	2823	2655	3219	3467	2361
1.4. Останати финансиски институции	1317	1569	1575	1882	2496	2006	2363	2508	2932	2794	2942	3143	3379	3410
2. Готови пари кај останати депозитни институции	844	921	1389	1545	1721	1986	2074	2303	2369	3198	2621	2613	2714	3216
3. Останати депозитни институции - останати обврски	4581	4713	8945	9480	19206	21040	21738	21641	20096	17451	7511	12489	15247	16676
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	193	147	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	602	2835	2618	814
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	4388	4566	8945	9480	19206	21040	21738	21641	20096	17451	6909	9654	12629	15862
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	1	1	11	1	17	12	0
5. Девизни обврски	3982	3457	3863	3249	590	555	560	560	943	955	949	733	4542	4561
6. Депозити на државата	12348	12865	24025	34648	28468	20833	22929	18749	24584	12334	14900	5445	13536	12692
6.1. Во денари	3997	6584	8399	16962	24587	15313	17830	13343	19936	9208	12445	3485	1539	2775
6.2. Во странска валута	8351	6281	15626	17686	3881	5520	5099	5406	4648	3126	2455	1960	11997	9917
7. Останати обврски	8967	7634	10065	14252	15013	16094	14458	14237	15722	17324	16455	15338	15431	16189

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ,

согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.

3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.

Табела 7

БИЛАНС НА НБРМ 1,2,3,4)

во милиони денари

	2010											2011			
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
А. ВКУПНИ СРЕДСТВА	103709	103882	103114	105478	107774	109433	105350	110091	112350	110622	111982	114473	113189	112959	138681
1. Девизни средства	99515	99697	98935	101310	103590	105246	101212	105896	104160	102450	103745	105495	105025	104760	116919
1.1. Девизни резерви	99435	99595	98837	101209	103485	105138	101126	105844	104119	102408	103707	105451	104979	104715	116881
1.2. Останати девизни средства	80	102	99	102	105	108	86	53	41	42	38	45	46	45	38
2. Побарувања од Државата	1337	1347	1347	1355	1380	1394	1370	1381	5405	5402	5477	5493	5451	5468	19039
2.1. Во денари	1328	1338	1338	1346	1371	1383	1360	1371	5395	5392	5465	5479	5379	5395	5402
2.2. Во странска валута	9	9	9	9	9	11	10	11	11	10	12	13	72	74	13637
3. Други средства	2857	2838	2832	2813	2804	2793	2768	2813	2784	2770	2760	3485	2713	2731	2722
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	103709	103882	103114	105478	107774	109433	105350	110091	112350	110622	111982	114473	113189	112959	138681
1. Монетарна база	52672	51077	50046	51684	52365	54127	52346	52903	51432	54313	53027	53917	53993	54389	61954
1.1. Готови пари во оптик	18431	17949	17995	17925	18576	18463	19752	19338	18879	19007	18507	20173	18875	19087	18744
1.2. Останати депозитни институции	28044	27090	26001	27345	27166	29001	27167	28000	26845	29445	28770	28830	29518	29633	37199
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	15704	14919	13761	14877	14760	16299	14479	15109	13804	16514	15849	15659	16123	15073	15083
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1070	8597
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	12189	12171	12240	12468	12406	12702	12688	12891	13042	12931	12921	13170	13395	13490	13519
1.3. Локална самоуправа	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452
1.4. Останати финансиски институции	3300	3415	3459	3484	3460	3484	2270	2195	2282	2328	2330	2409	2476	2492	2559
2. Готови пари кај останати депозитни институции	2906	2862	3151	2702	3071	2801	3024	3135	2934	2939	2922	3215	3061	3025	2801
3. Останати депозитни институции - останати обврски	18194	21033	23201	23447	25012	23660	22878	25427	27618	25623	27118	26867	27142	27388	19874
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	417	215	246	215	197	185	62	985	986	924	984	923	923	923	0
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	17776	20817	22954	23231	24814	23475	22816	24441	26631	24698	26133	25944	26218	26465	19874
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Девизни обврски	4638	4719	4722	4777	4812	4903	4724	4993	4816	4788	4872	4886	4786	4832	4761
6. Депозити на државата	11385	9507	8242	7620	6112	6774	7807	8043	10435	8172	8024	9009	9659	8185	34240
6.1. Во денари	3110	3013	4206	2384	2384	2189	3995	4402	3485	2129	2875	5941	5515	4132	2906
6.2. Во странска валута	8274	6494	4035	5236	4566	4585	3812	3640	6950	6043	5149	3068	4144	4053	31334
7. Останати обврски	16820	17546	16904	17950	19474	19968	17594	18725	18049	17726	18941	19794	17610	18165	17852

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.

3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СТВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.

Табела 8

БИЛАНС НА ОСТАНАТИТЕ ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ - БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ 1,2)

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007	2008				2009			
	XII	XII	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII
A. ВКУПНО СРЕДСТВА	128133	146283	171189	204745	254348	259638	275230	284799	283710	281636	284134	293358	306469
1. Валути и депозити	40700	44136	49509	55860	59192	53142	56547	58007	50211	50913	54737	60786	60794
1.1.. Валути	2368	2390	3332	3905	4791	3870	4782	4335	5667	4962	5025	5349	5912
1.1.1. Во денари	844	921	1389	1545	1986	2074	2303	2369	3198	2621	2613	2714	3216
1.1.2. Во девизи	1524	1469	1943	2360	2805	1796	2479	1966	2469	2341	2412	2635	2696
1.2. Депозити	38332	41746	46177	51955	54401	49272	51765	53672	44544	45952	49713	55437	54882
1.2.1. Во денари	3583	2850	4814	7420	10848	8080	11713	11806	11977	9307	9812	13167	14614
- НБРМ/ Задолжителна резерва и клиринг, задолжителен	3295	2767	4742	7329	10649	8063	11577	11794	11616	8856	9366	12730	14176
- Останати депозитни	288	83	72	91	199	17	136	12	361	452	447	438	438
1.2.2. Во странска валута	34749	38896	41363	44535	43553	41192	40052	41866	32567	36644	39900	42270	40268
- Останати депозитни	771	343	766	1347	1185	1276	1688	2039	1832	1716	3063	2693	1686
- НБРМ	2951	3504	5323	6373	7277	8560	9016	9758	9769	10623	12468	12835	12225
- Нерезиденти	31027	35049	35274	36815	35091	31356	29348	30069	20966	24305	24369	26742	26357
2. Хартии од вредност различни од акции	10778	11656	16218	22912	34300	32436	29482	28024	27339	21291	19528	22937	29782
2.1. Во денари	4829	6041	16140	22835	34217	32355	29401	27940	27240	21233	19434	22637	29265
2.1.1. НБРМ	4006	4465	8932	9457	21000	21660	21607	20058	17437	6893	9594	12628	15861
2.1.2. Останати депозитни институции	0	0	0	0	300	272	222	212	529	868	895	839	833
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	34	13	0	0	0
2.1.4. Држава	823	1571	7205	13365	12837	10343	7492	7590	9252	13384	8932	9169	12571
2.1.5. Останати нефинансиски институции	0	5	3	13	80	80	80	80	22	0	0	0	0
2.1.6. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	53	0	0	0	0
2.2. Во странска валута	5949	5615	78	77	83	81	81	84	99	59	94	300	517
2.2.1. Држава	5889	5502	0	0	0	0	0	0	0	0	91	300	359
2.2.2. Нерезиденти	60	113	78	77	83	81	81	84	99	59	3	0	159
3. Кредити	49164	60126	72604	95069	131562	144039	157345	169638	176417	180406	179846	179793	184241
3.1. Во денари	40735	47799	54148	70302	99521	110734	121319	130078	136665	139788	139659	139662	142289
3.1.1. НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	9	11	14
3.1.2. Останати депозитни институции	1342	743	796	1568	1966	2005	2676	3713	2849	2771	2607	2439	2925
3.1.3. Останати финансиски институции	46	0	3	4	52	50	50	62	30	87	57	33	31
3.1.4. Држава	24	153	44	268	139	121	103	100	115	56	105	102	98
3.1.5. Локална самоуправа	2	20	13	0	0	0	0	25	24	24	22	21	20
3.1.6. Јавни нефинансиски институции	458	677	517	363	315	295	278	248	133	90	37	31	33
3.1.7. Останати нефинансиски институции	28507	30065	30336	37026	48498	54714	59750	63141	68078	69356	68790	68671	70993
3.1.8. Други резиденти	10355	16139	22428	31049	48487	53533	58443	62767	65414	67344	67978	68296	68121
3.1.9. Нерезиденти	1	2	11	24	64	16	19	22	22	53	55	58	54
3.2. Во странска валута	8429	12327	18456	24767	32041	33305	36026	39560	39752	40617	40187	40131	41952
3.2.1. Останати депозитни институции	917	666	962	988	1151	1140	1161	1157	1175	1068	1088	1088	1826
3.2.2. Останати финансиски институции	0	0	0	2	0	0	0	0	0	131	104	71	41
3.2.3. Држава	2	1	0	0	0	0	0	0	0	22	21	18	18
3.2.4. Јавни нефинансиски институции	27	5	0	0	0	0	2	0	0	427	415	416	398
3.2.5. Останати нефинансиски институции	7069	10934	16477	21864	28361	29324	30977	33904	34128	34557	33667	33601	34737
3.2.6. Други резиденти	180	458	750	1709	2358	2729	3697	4351	4344	4285	4094	3928	3823
3.2.7. Нерезиденти	234	263	267	204	171	112	189	148	105	129	798	1010	1109
4. Акции и други сопственички хартии од вредност	1424	1349	1567	1622	1308	1295	1334	1279	1593	1259	1299	1316	1353
4.1. Во денари	1275	1200	1415	1451	1117	1108	1145	1096	1402	1092	1121	1135	1154
4.2. Во странска валута	149	149	152	171	191	187	189	183	191	167	179	181	198
5. Финансиски деривативи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	15
6. Останати побарувања	15085	17498	20113	18538	17935	18572	20171	17231	17193	16283	17028	16671	17861
6.1. Во денари	13686	15345	18946	17214	16141	16956	18462	16004	16024	15126	16017	15394	16549
6.2. Во странска валута	1399	2153	1167	1324	1794	1616	1709	1227	1169	1157	1010	1276	1312
7. Нефинансиски средства	10982	11518	11178	10744	10051	10154	10351	10620	10957	11483	11696	11840	12424

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

	2003	2004	2005	2006	2007	2008				2009			
	XII	XII	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII
Б. ВКУПНО ОБВРСКИ	128133	146283	171189	204745	254348	259638	275230	284799	283710	281636	284134	293358	306469
1. Депозити вклучени во монетарн	65671	78831	92725	117838	155869	160448	171071	178437	175130	172789	174596	177897	187587
1.1. Во денари	31159	36262	41617	57385	87613	87994	94414	95929	91298	83493	82972	80773	87073
1.1.1. Останати финансиски институции	398	285	338	492	1008	1217	1621	1792	1947	4850	5495	5893	7005
1.1.2. Локална самоуправа	308	193	16	10	33	30	32	30	42	61	59	29	34
1.1.3. Јавни нефинансиски институции	457	659	609	674	2511	2281	2269	1610	3095	5278	4330	3692	3067
1.1.4. Останати нефинансиски институции	15491	18866	20571	27691	37280	38327	42975	44431	38913	32240	33312	30733	31459
1.1.5. Други резиденти	14505	16259	20083	28518	46781	46139	47517	48066	47301	41065	39776	40426	45508
1.2. Во странска валута	34512	42569	51108	60453	68256	72454	76657	82508	83832	89296	91624	97124	100513
1.2.1. Останати финансиски институции	49	73	20	32	78	56	92	57	217	844	994	933	1108
1.2.2. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	8	8	9
1.2.3. Јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	383	230	431	358
1.2.4. Останати нефинансиски институции	6834	9659	11522	15243	17417	18428	19345	20177	19883	17746	15177	16829	17679
1.2.5. Други резиденти	27629	32837	39566	45178	50761	53970	57220	62274	63732	70316	75215	78922	81360
2. Депозити исклучени од монетар	7372	5849	8541	13869	18367	17489	18760	20501	23512	24033	20024	25359	21332
2.1. Во денари	3166	2241	2985	3516	4398	4908	5189	4773	5721	4713	5012	6737	6124
2.1.1. НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	8
2.1.2. Останати депозитни институции	1150	740	1273	1746	2954	2885	3001	3084	3420	593	562	628	552
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	88	4	37	37
2.1.4. Држава	1850	1177	1562	1672	1359	1875	2056	1633	2243	1217	1310	1948	1226
2.1.5. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	24	18	18
2.1.6. Јавни нефинансиски институции	166	324	150	98	85	148	132	56	58	39	39	19	21
2.1.7. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1077	1000	1007	912
2.1.8. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	828	792	830	1136
2.1.9. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	846	1280	2245	2214
2.2. Во странска валута	4206	3608	5556	10353	13969	12581	13571	15728	17791	19320	15012	18622	15208
2.2.1. Останати депозитни институции	760	340	964	1657	1571	1562	2132	2226	2308	1170	1454	1350	902
2.2.2. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	9	8	9
2.2.3. Држава	25	27	1	1	1	1	1	1	2	5	6	6	5
2.2.4. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1910	1923	1797	1747
2.2.5. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1770	1797	2392	2243
2.2.6. Нерезиденти	3421	3241	4591	8695	12397	11018	11438	13501	15481	14455	9822	13069	10303
3. Хартии од вредност различни од	0	0	0	0	300	300	300	300	954	975	932	943	932
4. Кредити	8959	9691	13556	14646	17860	17092	17977	19162	16047	16088	20139	19695	25445
4.1. Во денари	2532	1946	2218	3212	3575	3640	4610	5732	5089	5358	5209	5101	5779
4.2. Во странска валута	6427	7745	11338	11434	14285	13452	13367	13430	10958	10730	14929	14594	19666
5. Финансиски деривативи													1
5.1. Во денари													0
5.2. Во странска валута													1
6. Останати обврски	14131	16931	18778	19115	18639	19949	20820	17556	18373	17787	18010	17516	18366
6.1. Во денари	12791	14086	17542	17802	16684	18030	18856	16182	17090	16520	16664	15921	17036
6.2. Во странска валута	1340	2845	1236	1313	1955	1919	1964	1374	1283	1267	1346	1595	1330
7. Акции и други сопственички хар	32000	34981	37589	39277	43313	44360	46302	48843	49694	49964	50432	51948	52806

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 8

БИЛАНС НА ОСТАНАТИТЕ ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ - БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ 1,2)

во милиони денари

	2010												2011		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
A. ВКУПНО СРЕДСТВА	307928	309677	310961	317359	324351	328194	331352	331594	335190	337668	342815	349758	348059	351252	356990
1. Валути и депозити	57956	55073	53849	56658	60361	60487	60167	60032	59705	63303	64985	68466	66204	66670	74245
1.1.. Валути	5153	4932	5286	5231	5534	5297	6135	6152	5635	5514	5427	6204	5339	5340	4926
1.1.1. Во денари	2906	2862	3151	2702	3071	2801	3024	3135	2934	2939	2922	3215	3061	3025	2801
1.1.2. Во девизи	2247	2070	2135	2530	2463	2496	3111	3018	2701	2575	2506	2989	2278	2315	2125
1.2. Депозити	52802	50140	48563	51427	54827	55190	54032	53880	54070	57789	59557	62262	60865	61331	69319
1.2.1. Во денари	15967	15031	13930	14952	14926	16737	14560	15320	14059	16609	16079	15978	16271	16293	23818
- НБРМ/															
Задолжителна резерва и клиринг, задолжителен	15528	14586	13484	14580	14529	16312	14132	14871	13630	16173	15647	15391	15826	14779	14782
- Останати депозити	439	445	446	372	397	425	428	449	429	436	432	587	445	444	446
1.2.2. Во странска валута	36835	35109	34633	36475	39901	38453	39472	38560	40011	41180	43479	46285	44595	45038	45501
- Останати депозити	1233	1123	1166	1095	1021	1010	934	1726	1748	1886	1729	1789	1493	1630	757
- НБРМ	12189	12171	12240	12468	12406	12702	12688	12891	13042	12921	13170	13170	13395	13490	13519
- Нерезиденти	23412	21814	21227	22912	26474	24742	25850	23943	25221	26363	28828	31325	29707	29918	31224
2. Хартии од вредност различни од акции	32668	35877	36709	36801	38309	38149	36272	38681	40898	39765	42739	44492	44601	44793	38121
2.1. Во денари	32145	35353	36336	36431	37952	37789	35919	38316	40530	39384	42357	44114	44222	44351	37675
2.1.1. НБРМ	17776	20814	22954	23230	24814	23196	22816	24441	26630	24698	26132	25943	26218	26465	19873
2.1.2. Останати депозитни институции	836	839	840	841	835	837	838	840	841	842	835	617	618	619	621
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.4. Држава	13533	13701	12542	12360	12303	13756	12266	13036	13060	13845	15390	17554	17385	17267	17181
2.1.5. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.6. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Во странска валута	523	523	374	370	357	360	353	365	367	381	381	377	379	442	446
2.2.1. Држава	362	361	374	370	357	360	353	365	367	381	381	377	379	442	446
2.2.2. Нерезиденти	161	162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Кредити	184395	185977	187083	188961	190102	191702	192930	194698	195411	195873	196655	198375	198310	200049	203787
3.1. Во денари	142513	142846	143465	143654	143816	144628	146210	147201	147004	147292	146911	144692	144552	145486	146885
3.1.1. НБРМ	13	12	13	12	13	13	14	14	13	14	13	16	15	13	21
3.1.2. Останати депозитни институции	2690	2911	2905	2245	2285	2486	2611	2849	2262	2056	1966	2061	1974	1756	1758
3.1.3. Останати финансиски институции	41	41	42	43	39	21	23	19	19	39	37	40	21	21	25
3.1.4. Држава	97	98	101	96	97	102	95	98	97	93	95	99	89	92	97
3.1.5. Локална самоуправа	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15	15	14	13
3.1.6. Јавни нефинансиски институции	33	32	31	25	23	18	13	12	11	10	10	10	12	17	17
3.1.7. Останати нефинансиски институции	71540	71734	72103	72594	72099	72006	73382	73620	73731	73866	73386	71848	71792	72916	73681
3.1.8. Други резиденти	68025	67945	68196	68561	69186	69908	69997	70517	70801	71141	71330	70544	70577	70601	71216
3.1.9. Нерезиденти	53	54	54	61	55	56	57	57	55	57	57	58	57	56	57
3.2. Во странска валута	41882	43131	43618	45307	46286	47074	46720	47497	48407	48581	49745	53683	53758	54563	56902
3.2.1. Останати депозитни институции	1817	2263	2265	2908	2954	2850	3144	3150	3633	3526	3622	4593	4632	4742	5759
3.2.2. Останати финансиски институции	46	46	46	45	44	45	44	45	43	41	24	23	34	31	32
3.2.3. Држава	18	18	17	17	17	17	17	12	11	11	11	10	10	9	9
3.2.4. Јавни нефинансиски институции	391	386	395	395	437	430	421	419	422	416	407	407	398	397	383
3.2.5. Останати нефинансиски институции	34798	35630	36057	36992	37744	38595	37973	38644	39041	39186	40170	42844	42815	43289	44313
3.2.6. Други резиденти	3806	3778	3833	3990	4077	4218	4352	4435	4526	4649	4753	5085	5134	5299	5528
3.2.7. Нерезиденти	1005	1009	1005	961	1013	920	770	791	731	751	758	721	735	796	877
4. Акции и други сопственички хартии од вредност	1337	1347	1351	1356	1342	1355	1340	1339	1333	1335	1342	1430	1431	1436	1417
4.1. Во денари	1137	1144	1143	1144	1143	1153	1145	1142	1140	1141	1145	1238	1242	1245	1228
4.2. Во странска валута	199	203	207	212	199	202	195	198	193	194	197	192	189	192	188
5. Финансиски деривативи	18	4	5	8	18	20	16	6	2	11	1	3	12	12	0
6. Останати побарувања	19238	19079	19597	21036	21731	23890	27983	24206	24916	24468	23288	23080	23627	24538	25437
6.1. Во денари	17971	17810	18316	19774	20511	22637	26814	23017	23724	23399	22250	22101	22718	23132	24007
6.2. Во странска валута	1267	1269	1282	1262	1219	1253	1169	1189	1191	1069	1038	979	909	1406	1431
7. Нефинансиски средства	12317	12321	12367	12538	12488	12591	12644	12631	12927	12913	13806	13913	13874	13754	13982

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

	2010												2011		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Б. ВКУПНО ОБВРСКИ	307928	309677	310961	317359	324351	328194	331352	331594	335190	337668	342815	349758	348059	351252	356990
1. Депозити вклучени во монетарн	189304	189768	192433	196282	200480	201213	197149	201567	203658	206073	211217	213202	213743	214900	216220
1.1. Во денари	87556	88087	89897	91937	95189	96197	92959	96227	97744	99695	102694	104409	104662	105056	105381
1.1.1. Останати финансиски институции	7062	7266	7497	7777	7896	7690	7985	8293	8148	8070	8111	7821	8022	8294	8073
1.1.2. Локална самоуправа	33	33	34	33	33	32	34	40	41	46	45	18	24	22	16
1.1.3. Јавни нефинансиски институции	2410	3127	2799	2962	2684	2732	2546	3021	3381	3560	3467	2927	2856	2740	2739
1.1.4. Останати нефинансиски институции	31777	29999	29881	30026	32156	32122	27750	29945	30428	30817	32342	31646	32106	31223	31698
1.1.5. Други резиденти	46273	47663	49685	51138	52420	53621	54644	54929	55747	57202	58730	61997	61655	62778	62854
1.2. Во странска валута	101748	101681	102535	104345	105292	105016	104190	105340	105914	106378	108523	108793	109081	109844	110839
1.2.1. Останати финансиски институции	1085	1044	1382	956	970	1010	1140	1052	1023	937	1000	1037	985	977	931
1.2.2. Локална самоуправа	9	9	9	9	9	10	9	9	9	9	9	9	9	0	0
1.2.3. Јавни нефинансиски институции	369	364	362	363	365	341	351	360	294	279	283	311	317	344	333
1.2.4. Останати нефинансиски институции	17732	16931	17370	19636	20693	20034	19531	19660	20381	20500	21196	20648	20581	20695	20893
1.2.5. Други резиденти	82553	83333	83412	83380	83254	83621	83159	84258	84206	84652	86035	86788	87190	87829	88681
2. Депозити исклучени од монетар	19363	19154	19076	18423	18380	18501	19259	18070	18236	18722	19261	21811	19065	19029	20061
2.1. Во денари	6438	5582	5743	5786	5655	5688	5646	5447	5681	5837	6083	5754	5428	5582	5630
2.1.1. НБРМ	9	10	12	13	15	17	20	19	21	1	0	1	1	0	1
2.1.2. Останати депозитни институции	565	551	582	491	494	523	515	536	518	534	517	679	499	488	516
2.1.3. Останати финансиски институции	38	33	34	33	33	33	45	46	46	16	16	16	16	15	15
2.1.4. Држава	1256	1122	1175	1307	1154	1104	854	827	1072	1039	1118	1157	1100	1137	1095
2.1.5. Локална самоуправа	12	12	10	10	10	10	10	7	7	7	7	7	7	6	3
2.1.6. Јавни нефинансиски институции	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
2.1.7. Останати нефинансиски институции	1048	992	992	939	933	899	893	912	920	963	1059	984	947	939	909
2.1.8. Други резиденти	1187	1128	1132	1170	1169	1226	1452	1329	1322	1365	1402	1362	1292	1404	1544
2.1.9. Нерезиденти	2302	1713	1786	1801	1824	1853	1836	1751	1755	1892	1943	1528	1545	1572	1525
2.2. Во странска валута	12926	13571	13333	12637	12725	12813	13613	12623	12555	12885	13177	16057	13636	13447	14431
2.2.1. Останати депозитни институции	849	875	945	862	807	797	829	738	764	953	718	870	571	717	769
2.2.2. Останати финансиски институции	9	9	12	12	12	14	13	14	14	13	14	15	15	13	19
2.2.3. Држава	6	7	6	6	6	5	5	7	5	4	201	164	114	107	103
2.2.4. Останати нефинансиски институции	1764	1762	1652	1626	1673	1636	1543	1512	1495	1524	1472	1434	1397	1412	1393
2.2.5. Други резиденти	2258	2353	2404	2474	2430	2808	2482	2451	2522	2531	2627	2639	2619	2633	2717
2.2.6. Нерезиденти	8040	8567	8316	7657	7798	7553	8740	7901	7755	7859	8146	10936	8921	8564	9429
3. Хартии од вредност различни од	938	942	945	949	945	936	939	943	947	950	927	617	618	619	621
4. Кредити	25125	26354	25004	25900	27845	28593	30978	31177	31230	30615	30882	33749	33349	33306	35518
4.1. Во денари	5462	5713	5710	4964	5139	5363	5421	5655	5063	4745	4742	4807	4565	4353	4363
4.2. Во странска валута	19663	20641	19294	20936	22705	23230	25557	25522	26167	25870	26140	28942	28784	28952	31155
5. Финансиски деривативи	5	6	1	0	0	2	0	8	5	7	3	1	6	1	6
5.1. Во денари	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2. Во странска валута	5	6	1	0	0	2	0	8	5	7	3	1	6	1	6
6. Останати обврски	19854	19760	19810	22141	22690	24395	28220	24605	25220	25009	23855	23924	24456	25377	26650
6.1. Во денари	18481	18356	18454	20796	21334	23033	26880	23278	23873	23758	22613	22572	23264	23631	24977
6.2. Во странска валута	1373	1404	1356	1345	1356	1362	1340	1327	1347	1251	1242	1353	1192	1746	1673
7. Акции и други сопственички хар	53340	53693	53692	53664	54011	54555	54808	55224	55894	56293	56671	56454	56822	58019	57913

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 9
ПРЕГЛЕД НА ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ - НБРМ, ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТНИ
ИНСТИТУЦИИ (ОДИ-БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ) 1,2) **во милиони денари**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008				2009			
	XII	XII	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII
A. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	65371	67722	88937	107524	109068	104779	104162	111029	90980	80949	77493	92170	94764
1. Девизни средства, нето	42096	41374	65725	84853	94424	92970	93932	102428	90953	77247	73172	88996	93246
1.1. Девизни средства	46078	44831	69588	88102	94979	93530	94492	103371	91908	78197	73904	93538	97807
1.2. Девизни обврски	-3982	-3457	-3863	-3249	-555	-560	-560	-943	-955	-949	-733	-4542	-4561
2. Девизни средства, нето	23275	26348	23212	22671	14644	11809	10230	8601	27	3702	4322	3174	1518
2.1. Девизни средства	33080	37106	37797	39732	38478	33598	32421	32517	23904	27203	27899	30720	30643
2.2. Девизни обврски	-9805	-10758	-14585	-17061	-23834	-21789	-22191	-23916	-23877	-23501	-23577	-27546	-29125
B. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	43317	55212	57232	72912	121814	129284	142983	148996	169749	174959	179028	170646	178825
1. Побарувања од државата, нето	-4392	-4132	-15271	-21263	-8922	-14107	-13044	-18389	-5530	-4082	1028	-7308	-2408
1.1. Побарувања од државата	3890	3495	3549	2519	1271	1272	1272	1272	1304	1305	1305	1301	1327
1.2. Депозити на државата	-12348	-12865	-24025	-34648	-20833	-22929	-18749	-24584	-12334	-14900	-5446	-13536	-12692
1.3. Побарувања од државата	6833	7333	7542	13646	12995	10539	7781	7984	9380	13529	9228	9687	13059
1.4. Депозити на државата	-2767	-2095	-2338	-2781	-2355	-2989	-3348	-3061	-3880	-4017	-4060	-4761	-4103
2. Побарувања од локалната самоуправа, нето	2	20	13	0	0	0	0	25	24	24	22	21	20
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	2	20	13	0	0	0	0	25	24	24	22	21	20
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции, нето	485	682	517	363	315	295	280	248	133	516	453	446	431
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	485	682	517	363	315	295	280	248	133	516	453	446	431
4. Побарувања од приватен сектор, нето	47172	58639	71967	93803	130366	143042	155694	167047	174782	177802	176876	176893	180196
4.1. Побарувања од приватен сектор	-1	44	1063	1092	1412	1421	1399	1473	1508	1494	1491	1471	1512
4.2. Побарувања од приватен сектор	47173	58595	70904	92711	128954	141621	154295	165574	173274	176307	175386	175422	178684
5. Побарувања од останати финансиски институции, нето	49	3	6	9	55	53	53	65	340	699	649	593	587
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	46	0	3	6	52	50	50	62	337	698	648	592	586
B. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	28265	28842	31354	36788	48858	46415	52003	53040	56942	49446	50854	51376	54584
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	14166	14150	14424	16187	17908	15718	16151	16525	17601	14646	14210	14456	16266
2. Обврски кон јавен сектор	0	0	679	635	1602	1953	2569	2858	2823	2655	3219	3467	2361
3. Обврски кон останати финансиски институции	1317	1569	1575	1882	2006	2363	2508	2932	2794	2942	3143	3379	3410
4. Депозитни пари	12782	13123	14676	18084	27342	26381	30775	30725	33724	29203	30281	30075	32547
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	166	324	150	98	85	148	133	57	69	5649	5592	6075	6077
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	1	1	11	1	17	12	0
2. Ограничени депозити	166	324	150	98	85	148	132	56	58	5648	5575	6062	6077
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	52889	65708	78049	99754	128527	134067	140296	147712	141406	143586	144315	147823	155040
1. Орочени, штедни и девизни депозити	52889	65708	78049	99754	128527	134067	140296	147712	141406	143586	144315	147823	155040
Г. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	0	0	0	15	346	0	0	0	10	436	340	356	397
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	346	0	0	0	10	436	340	356	397
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	38327	40727	45756	47644	52570	53889	55595	59982	61474	63470	62648	63672	65554
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	-10959	-12667	-9140	-3863	496	-456	-883	-766	828	-6680	-7226	-6485	-8062

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 9

ПРЕГЛЕД НА ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ - НБРМ, ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ (ОДИ-БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ) 1,2)

во милиони денари

	2010												2011		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
A. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	95012	92917	92943	96911	100656	99983	94424	97854	97099	96366	99436	99869	99191	99443	110825
1. Девизни средства, нето	94877	94978	94214	96534	98778	100343	96488	100903	99344	97662	98873	100610	100239	99928	112158
1.1. Девизни средства	99515	99697	98935	101310	103590	105246	101212	105896	104160	102450	103745	105495	105025	104760	116919
1.2. Девизни обврски	-4638	-4719	-4722	-4777	-4812	-4903	-4724	-4993	-4816	-4788	-4872	-4886	-4786	-4832	-4761
2. Девизни средства, нето	135	-2061	-1271	377	1877	-360	-2064	-3049	-2245	-1296	563	-740	-1048	-485	-1333
2.1. Девизни средства	27146	25372	24694	26761	30269	28488	30044	28071	29002	30009	32411	35346	33018	33332	34543
2.2. Девизни обврски	-27012	-27433	-25965	-26383	-28392	-28848	-32108	-31120	-31247	-31304	-31848	-36086	-34066	-33817	-35876
B. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	181649	184830	186027	188332	190973	193713	193501	195453	197962	201704	203991	206007	205104	208176	198325
1. Побарувања од државата, нето	-91	2070	2145	2476	4153	5036	3675	4253	5726	8849	10365	11511	10800	12210	-294
1.1. Побарувања од државата	1337	1347	1347	1355	1380	1394	1370	1381	5405	5402	5477	5493	5451	5468	19039
1.2. Депозити на државата	-11385	-9507	-8242	-7620	-6112	-6774	-7807	-8043	-10435	-8172	-8024	-9009	-9659	-8185	-34240
1.3. Побарувања од државата	14021	14195	13056	12865	12800	14266	12764	13550	13580	14379	15932	18060	17880	17833	17756
1.4. Депозити на државата	-4064	-3965	-4017	-4124	-3916	-3849	-2652	-2636	-2825	-2759	-3019	-3033	-2872	-2907	-2849
2. Побарувања од локалната самоуправа	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15	15	14	13
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15	15	14	13
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции	424	417	426	420	461	448	433	431	433	427	417	417	410	414	400
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	424	417	426	420	461	448	433	431	433	427	417	417	410	414	400
4. Побарувања од приватен сектор	180710	181736	182852	184832	185758	187635	188797	190177	191215	191822	192617	193394	193216	194878	197557
4.1. Побарувања од приватен сектор	1514	1493	1487	1468	1453	1444	1445	1492	1482	1475	1464	1455	1445	1437	1427
4.2. Побарувања од приватен сектор	179196	180244	181364	183364	184305	186191	187352	188686	189733	190347	191153	191939	191771	193441	196130
5. Побарувања од останати финансиски институции	586	587	586	586	584	577	578	575	572	590	576	669	662	660	648
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	585	585	585	585	582	576	576	574	571	589	575	668	661	659	648
B. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	52872	53367	52866	53508	56104	55706	55854	56966	57197	57301	57428	59867	57755	57299	57505
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	15525	15087	14844	15224	15505	15662	16728	16204	15945	16068	15585	16958	15814	16062	15944
2. Обврски кон јавен сектор	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452
3. Обврски кон останати финансиски институции	3300	3415	3459	3484	3460	3484	2270	2195	2282	2328	2330	2409	2476	2492	2559
4. Депозитни пари	31151	32242	31971	31871	33976	33381	33699	35198	35544	35373	36093	37995	36341	35567	35551
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	6291	6268	6211	6241	6237	6601	6402	6232	6288	6411	6589	6447	6283	6416	6589
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Ограничени депозити	6290	6268	6211	6240	6237	6600	6401	6231	6287	6411	6589	6446	6283	6415	6589
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	158153	157526	160461	164411	166504	167832	163449	166369	168113	170700	175124	175207	177402	179333	180670
1. Орочени, штедни и девизни депозити	158153	157526	160461	164411	166504	167832	163449	166369	168113	170700	175124	175207	177402	179333	180670
Г. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	398	396	379	378	363	348	415	402	383	357	365	407	413	401	407
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	398	396	379	378	363	348	415	402	383	357	365	407	413	401	407
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	66408	67627	67758	68609	70473	71522	69495	71133	71132	71169	72798	72902	71610	73387	72944
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	-7460	-7437	-8705	-7903	-8053	-8313	-7690	-7796	-8052	-7870	-8877	-8953	-9169	-9217	-8964

кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 10

КРЕДИТИ НА НЕДРЖАВЕН СЕКТОР ДАДЕНИ ОД БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ 1,2)

	2003		2004	2005	2006	2007	2008				2009			
	I	XII	XII	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII
ВКУПНИ КРЕДИТИ	39125	46644	58298	70524	92017	128071	140645	153197	164498	172150	176298	175164	175066	178196
1. Во денари	33301	39368	46901	53297	68442	97352	108592	118521	126243	133679	136900	136884	137052	139197
1.1. Краткорочни кредити	15460	15975	17200	17800	22121	32070	36638	39808	42634	44469	45691	45204	44496	44529
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40424	38549	37339	36400
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5267	6654	7157	8130
1.2. Долгорочни кредити	9810	14347	20810	26065	36856	56324	62460	68774	73271	78193	80332	79141	78834	81155
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30948	28388	27865	28288
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49384	50753	50969	52866
1.3. Пресметана камата	521	406	385	485	578	752	866	952	1033	1027	1589	1681	1841	1788
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	7510	8640	8506	8947	8887	8206	8628	8987	9305	9990	9287	10858	11880	11725
2. Во странска валута	5824	7276	11397	17227	23575	30719	32053	34676	38255	38471	39398	38280	38015	38998
2.1. Краткорочни кредити	1361	1863	3246	3360	4654	6734	7460	8394	10034	9829	9967	9516	8797	8558
2.2. Долгорочни кредити	3295	4016	6993	12684	17692	22695	23197	24813	26718	27064	26027	25034	25075	26226
2.3. Пресметана камата	50	33	45	44	76	88	93	107	133	96	238	232	226	216
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1118	1364	1113	1139	1153	1202	1303	1362	1370	1482	3166	3499	3917	3999

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ			24,98	20,97	30,48	39,18	42,22	42,09	38,61	34,42	25,35	14,34	6,42	3,51
1. Во денари			19,13	13,64	28,42	42,24	47,03	47,03	40,93	37,32	26,07	15,49	8,56	4,13
1.1. Краткорочни кредити			7,67	3,49	24,28	44,98	53,16	57,26	42,95	38,66	24,71	13,55	4,37	0,14
1.1.1. Во денари без валутна клаузула														
1.1.2. Во денари со валутна клаузула														
1.2. Долгорочни кредити			45,05	25,25	41,40	52,82	53,88	50,61	46,97	38,83	28,61	15,07	7,59	3,79
1.2.1. Во денари без валутна клаузула														
1.2.2. Во денари со валутна клаузула														
1.3. Пресметана камата			-5,17	25,97	19,18	30,10	37,03	44,24	33,46	36,57	83,49	76,61	78,19	74,09
1.4. Сомнителни и спорни побарувања			-1,55	5,18	-0,67	-7,66	-1,00	0,12	1,97	21,74	7,63	20,82	27,67	17,37
2. Во странска валута			56,64	51,15	36,85	30,30	28,05	27,46	31,47	25,24	22,92	10,39	-0,63	1,37
2.1. Краткорочни кредити			74,24	3,51	38,51	44,69	44,15	36,38	61,21	45,96	33,60	13,37	-12,33	-12,93
2.2. Долгорочни кредити			74,13	81,38	39,48	28,28	24,61	26,45	25,04	19,25	12,20	0,89	-6,15	-3,10
2.3. Пресметана камата			36,36	-2,22	72,73	15,79	5,68	-4,46	66,25	9,09	156,36	116,41	69,77	124,79
2.4. Сомнителни и спорни побарувања			-18,40	2,34	1,23	4,25	12,91	3,50	-3,93	23,29	142,99	156,88	185,94	169,84

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 10

КРЕДИТИ НА НЕДРЖАВЕН СЕКТОР ДАДЕНИ ОД БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ 1,2)

во милиони денари

	2010												2011		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
ВКУПНИ КРЕДИТИ	178702	179611	180722	182662	183668	185258	186222	187728	188609	189365	190133	190816	190799	192584	195209
1. Во денари	139660	139771	140391	141241	141366	141971	143432	144184	144577	145072	144779	142457	142417	143569	144952
1.1. Краткорочни кредити	44518	44621	45084	45791	46018	46099	46151	46266	46238	46156	46161	44287	44374	44943	45601
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	36099	35654	36159	36519	36657	36529	36595	36926	36878	36671	36626	35188	35498	35907	36615
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	8419	8967	8925	9272	9360	9570	9556	9340	9360	9485	9535	9099	8877	9036	8986
1.2. Долгорочни кредити	80273	80265	80545	80346	79934	80684	81155	80648	81191	81733	82337	83433	82675	83370	84230
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	27841	27837	28200	28544	28906	29524	30007	29800	30386	31093	31804	33200	33087	33784	34540
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	52433	52428	52345	51802	51028	51160	51149	50848	50805	50641	50533	50233	49588	49586	49690
1.3. Пресметана камата	1913	1880	1874	1890	1921	1907	1941	1971	1933	1992	1971	1713	1790	1790	1821
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	12954	13004	12889	13212	13494	13281	14185	15300	15217	15191	14310	13024	13578	13466	13300
2. Во странска валута	39042	39840	40331	41421	42302	43287	42790	43544	44032	44292	45354	48359	48382	49016	50257
2.1. Краткорочни кредити	8303	8441	8704	8781	8705	8510	8084	8246	7964	7957	8007	8278	8312	8432	7264
2.2. Долгорочни кредити	26256	26899	26963	28062	28543	29551	29805	30491	31338	31444	32468	35520	35444	35853	38102
2.3. Пресметана камата	234	245	249	231	249	258	253	278	301	273	276	301	302	317	352
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	4249	4255	4414	4347	4805	4968	4647	4529	4430	4619	4603	4260	4324	4413	4540

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ	3,12	2,40	2,51	3,34	4,20	5,76	5,98	7,07	7,74	7,97	7,49	7,08	6,77	7,22	8,02
1. Во денари	4,28	2,78	2,55	2,98	2,94	3,72	4,39	5,13	5,49	5,74	4,75	2,34	1,97	2,72	3,25
1.1. Краткорочни кредити	-0,94	-1,83	-1,33	-0,66	0,50	1,98	1,81	3,03	3,91	7,47	6,15	-0,54	-0,32	0,72	1,15
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	-10,21	-12,53	-10,55	-7,47	-6,02	-5,24	-4,76	-2,32	-1,23	2,45	1,21	-3,33	-1,67	0,71	1,26
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	77,68	90,99	69,44	39,90	37,96	43,82	38,39	31,51	30,77	32,60	30,65	11,92	5,43	0,77	0,69
1.2. Долгорочни кредити	2,09	0,29	0,26	0,35	0,35	1,95	2,57	2,16	2,99	2,62	2,78	2,81	2,99	3,87	4,57
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	-6,75	-10,11	-8,88	-0,13	2,15	4,00	6,62	6,55	9,05	11,01	13,71	17,36	18,85	21,36	22,48
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	7,50	6,86	6,00	0,61	-0,64	0,80	0,33	-0,24	-0,32	-1,94	-3,08	-4,98	-5,43	-5,42	-5,07
1.3. Пресметана камата	24,01	21,15	17,93	17,06	13,69	13,43	12,65	8,06	4,99	7,69	3,51	-4,21	-6,44	-4,81	-2,81
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	47,07	45,20	38,79	40,93	32,27	22,31	26,32	33,24	28,09	19,12	12,57	11,08	4,81	3,55	3,19
2. Во странска валута	-0,85	1,10	2,37	4,59	8,67	13,08	11,71	14,07	15,83	16,00	17,26	24,00	23,92	23,03	24,61
2.1. Краткорочни кредити	-16,75	-17,02	-12,67	-15,79	-11,05	-10,57	-15,39	-11,74	-9,47	-10,33	-13,06	-3,27	0,10	-0,11	-16,55
2.2. Долгорочни кредити	-1,14	2,19	3,60	9,78	12,14	18,05	18,84	21,68	24,98	24,92	28,24	35,44	34,99	33,29	41,31
2.3. Пресметана камата	-3,73	-6,08	4,53	3,88	7,73	11,24	12,85	14,07	33,10	23,85	19,61	39,35	29,36	29,70	41,09
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	63,37	60,67	39,42	28,27	39,00	42,00	34,89	28,30	13,09	17,85	17,48	6,53	1,75	3,71	2,85

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 11

МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ И НИВНИТЕ КОМПОНЕНТИ (недржавен сектор) 1,2)

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007	2008				2009			
	XII	XII	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII
1. Готови пари во оптек	14166	14150	14424	16187	17908	15718	16151	16525	17601	14646	14210	14456	16266
2. Депозитни пари	14099	14692	16251	19966	29348	28744	33283	33657	36518	32145	33425	33453	35957
3. (1+2) Парична маса M1	28265	28842	30675	36153	47256	44462	49434	50182	54119	46791	47635	47909	52223
4. Краткорочни депозити	48986	61593	73802	94187	119697	123847	128619	133842	124766	128168	128129	130687	133761
4.1. во денари	15752	20722	24677	36742	55599	56462	57585	58247	49584	46995	45530	43538	45735
4.2. во странска валута	33234	40871	49125	57445	64098	67385	71034	75595	75182	81173	82598	87149	88025
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	44017	49564	55352	72895	102855	100924	107019	108429	103703	93786	93165	91447	97958
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	77251	90435	104477	130340	166953	168309	178053	184024	178885	174959	175763	178596	185984
7. Долгорочни депозити	3903	4115	4247	5567	8830	10220	11677	13870	16640	15418	16186	17136	21279
7.1. во денари	2625	2417	2264	2559	4672	5151	6054	6957	7990	7295	7160	7161	8791
7.2. во странска валута	1278	1698	1983	3008	4158	5069	5623	6913	8650	8123	9026	9975	12488
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	81154	94550	108724	135907	175783	178529	189730	197894	195525	190377	191949	195732	207262

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек		-0,11	1,94	12,22	10,63	4,71	2,10	-1,15	-1,71	-6,82	-12,02	-12,52	-7,59
2. Депозитни пари		4,21	10,61	22,86	46,99	38,44	50,18	38,18	24,43	11,83	0,43	-0,60	-1,54
3. Парична маса M1		2,04	6,35	17,86	30,71	24,29	30,15	22,17	14,52	5,24	-3,64	-4,53	-3,50
4. Краткорочни депозити		25,74	19,82	27,62	27,08	22,61	15,96	18,75	4,23	3,49	-0,38	-2,36	7,21
4.1. во денари		31,55	19,09	48,89	51,32	37,77	17,82	15,22	-10,82	-16,77	-20,93	-25,25	-7,76
4.2. во странска валута		22,98	20,20	16,94	11,58	12,27	14,50	21,62	17,29	20,46	16,28	15,28	17,08
5. Парична маса M2 - денарски		12,60	11,68	31,69	41,10	31,48	23,21	18,33	0,82	-7,07	-12,95	-15,66	-5,54
6. Парична маса M2 - вкупно		17,07	15,53	24,75	28,09	23,05	19,58	19,66	7,15	3,95	-1,29	-2,95	3,97
7. Долгорочни депозити		5,43	3,21	31,08	58,61	80,76	58,40	65,14	88,45	50,86	38,62	23,55	27,88
7.1. во денари		-7,92	-6,33	13,03	82,57	92,20	58,61	55,08	71,02	41,63	18,27	2,93	10,02
7.2. во странска валута		32,86	16,78	51,69	38,23	70,44	58,17	76,67	108,03	60,25	60,52	44,29	44,37
8. Парична маса M4 - вкупно		16,51	14,99	25,00	29,34	25,34	21,41	22,02	11,23	6,64	1,17	-1,09	6,00

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 11

МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ И НИВНИТЕ КОМПОНЕНТИ (недржавен сектор) 1,2)

во милиони денари

	2010												2011		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
1. Готови пари во оптек	15525	15087	14844	15224	15505	15662	16728	16204	15945	16068	15585	16958	15814	16062	15944
2. Депозитни пари	34451	35658	35430	35355	37437	36865	35969	37393	37827	37701	38423	40404	38817	38060	38109
3. (1+2) Парична маса M1	49976	50745	50274	50578	52942	52527	52697	53596	53772	53769	54008	57362	54631	54122	54053
4. Краткорочни депозити	136124	135063	136879	139799	141464	142646	138009	140246	141594	143320	146452	144217	145550	146838	147519
4.1. во денари	47145	46229	47695	49297	50090	51574	47799	49184	50072	51562	52980	51296	52544	53326	53281
4.2. во странска валута	88979	88835	89184	90502	91374	91072	90211	91062	91522	91758	93472	92921	93006	93512	94238
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	97121	96974	97969	99876	103032	104101	100495	102781	103844	105331	106988	108658	107175	107447	107334
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	186100	185808	187153	190377	194406	195173	190706	193842	195366	197089	200460	201579	200181	200959	201572
7. Долгорочни депозити	22029	22463	23582	24612	25040	25186	25440	26123	26518	27380	28672	30989	31852	32495	33150
7.1. во денари	9260	9617	10231	10769	11123	11242	11460	11845	12127	12760	13621	15118	15777	16163	16549
7.2. во странска валута	12769	12846	13351	13843	13918	13945	13979	14278	14391	14619	15051	15872	16074	16332	16601
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	208129	208271	210735	214989	219446	220359	216146	219965	221884	224469	229132	232569	232033	233454	234722

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек	-2,45	-1,65	1,35	3,14	7,35	10,22	9,34	9,74	10,30	10,03	7,71	4,26	1,86	6,46	7,41
2. Депозитни пари	2,21	6,29	10,22	10,28	13,85	10,29	8,95	7,33	13,07	9,23	11,08	12,37	12,67	6,74	7,56
3. Парична маса M1	0,71	3,80	7,44	8,03	11,87	10,27	9,07	8,05	12,24	9,47	10,09	9,84	9,31	6,65	7,52
4. Краткорочни депозити	5,98	4,84	6,80	7,53	10,86	11,33	8,82	8,21	8,35	7,93	10,22	7,82	6,92	8,72	7,77
4.1. во денари	-6,54	-8,37	1,49	5,83	10,47	13,27	15,11	16,74	15,01	14,69	15,83	12,16	11,45	15,35	11,71
4.2. во странска валута	14,07	13,34	9,87	8,48	11,07	10,26	5,76	4,10	5,02	4,47	7,28	5,56	4,53	5,27	5,67
5. Парична маса M2 - денарски	-2,94	-2,38	4,46	6,93	11,18	11,74	11,86	12,04	13,56	11,96	12,85	10,92	10,35	10,80	9,56
6. Парична маса M2 - вкупно	4,51	4,55	6,97	7,66	11,13	11,04	8,89	8,17	9,39	8,35	10,19	8,39	7,57	8,15	7,70
7. Долгорочни депозити	50,74	49,17	52,95	57,25	57,41	55,60	54,56	58,36	54,75	51,79	46,92	45,63	44,59	44,66	40,57
7.1. во денари	28,96	32,85	40,24	48,62	52,63	57,00	64,30	73,61	69,35	69,30	69,84	71,97	70,38	68,07	61,76
7.2. во странска валута	71,78	64,28	64,36	64,70	61,45	54,49	47,39	47,60	44,27	39,22	30,92	27,09	25,89	27,14	24,34
8. Парична маса M4 - вкупно	8,02	8,04	10,69	11,69	14,99	14,80	12,82	12,40	13,36	12,27	13,74	12,21	11,49	12,09	11,38

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 14

ПОБАРУВАЊА НА ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ (БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)

Период	Кредити				Пресмета на камата		достасани ненаплатени и сомнителни и спорни		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
XII.03	20696	5717	15577	10836	313	33	7956	1346	0	0	596	0	
XII.04	23010	9796	17499	15307	253	45	7479	1098	5	0	514	0	
XII.05	23077	15318	17065	21330	280	44	7496	1115	3	0	446	0	
2006	I	23167	15417	17233	21351	297	64	7759	1135	3	0	440	0
	II	23894	15834	17833	21895	349	49	7627	1136	3	0	440	0
	III	24710	16455	18491	22674	313	76	7470	1179	3	0	439	0
	IV	25073	17080	19034	23119	350	61	7627	1178	3	0	439	0
	V	25307	17425	18905	23827	370	55	7651	1190	3	0	439	0
	VI	26994	17952	20122	24824	351	62	7553	1353	3	0	452	0
	VII	26887	18240	19674	25453	332	76	7700	1396	3	0	453	0
	VIII	26400	18670	18975	26095	347	70	8154	1375	3	0	453	0
	IX	26844	19199	19431	26612	327	75	7214	1147	3	0	453	0
	X	28256	19700	20280	27676	322	85	7555	1205	3	0	453	0
	XI	28528	20416	19736	29208	355	82	7504	1130	3	0	444	0
	XII	29812	20668	20288	30192	334	76	7243	1120	13	0	446	0
2007	I	30579	20573	20504	30648	324	87	7206	1204	13	0	447	0
	II	31619	21465	21099	31985	395	67	7089	1126	13	0	446	0
	III	32448	22064	21338	33174	366	88	7123	1119	13	0	428	0
	IV	32846	22185	21212	33819	360	88	7266	1172	13	0	414	0
	V	32934	22804	21279	34459	382	101	7558	1204	13	0	402	0
	VI	34500	23870	22261	36109	372	112	7280	1275	13	0	382	0
	VII	35731	24235	22739	37227	383	93	6953	1264	64	0	382	0
	VIII	36823	24664	23221	38266	425	95	6918	1361	64	0	382	0
	IX	38493	25632	25166	38959	449	80	7039	1338	64	0	381	0
	X	39167	25263	24718	39712	411	93	6656	1315	64	0	365	0
	XI	40105	26125	25207	41023	426	86	6595	1239	75	0	373	0
	XII	42409	27165	26611	42963	420	88	5984	1108	80	0	362	0
2008	I	43232	27338	27182	43388	429	93	6179	1517	80	0	372	0
	II	45778	27581	28942	44417	460	89	6182	1611	80	0	361	0
	III	48372	28052	30308	46116	473	93	6164	1179	80	0	356	0
	IV	50391	29094	31768	47717	487	118	6165	1108	80	0	360	0
	V	51282	29345	31998	48629	513	105	6281	1017	80	0	360	0
	VI	53261	29736	32909	50088	524	107	6243	1136	80	0	346	0
	VII	54752	31037	34092	51697	542	101	6179	1068	80	0	344	0
	VIII	55018	31661	34269	52410	615	105	6102	1058	80	0	343	0
	IX	56824	32637	36229	53232	572	133	5993	1134	80	0	342	0
	X	58138	32802	36422	54518	590	120	6092	1183	80	0	341	0
	XI	59463	32757	37390	54830	658	111	6209	1284	80	0	340	0
	XII	61309	32796	37811	56294	567	96	6335	1235	22	0	341	0
2009	I	61364	32442	37678	56127	506	212	4830	2328	0	0	349	0
	II	63338	32359	38455	57242	513	230	4933	2349	0	0	349	0
	III	63690	31918	38221	57387	528	209	5227	2856	0	0	355	0
	IV	63847	31998	39012	56833	531	193	5187	3071	0	0	354	0
	V	63289	31297	37902	56684	564	201	5645	3127	0	0	358	0
	VI	62440	30727	36971	56195	529	200	5858	3156	0	0	355	0
	VII	62624	30921	37162	56383	538	193	5963	3091	0	0	354	0
	VIII	62185	30751	36300	56636	596	211	6073	3161	0	0	356	0
	IX	61796	30305	35238	56863	596	195	6309	3517	0	0	358	0
	X	61178	30519	33811	57886	570	188	7040	3515	0	0	363	0
	XI	62024	31073	34709	58388	602	200	7006	3518	0	0	353	6
	XII	64196	31381	35418	60159	529	187	6300	3567	0	0	352	6
2010	I	63659	31173	35100	59732	596	204	7318	3813	0	0	351	6
	II	63838	31965	35486	60317	596	221	7331	3831	0	0	357	6
	III	64418	32248	36317	60349	565	226	7152	3978	0	0	357	6
	IV	64627	33277	37090	60815	572	210	7420	3900	0	0	357	6
	V	64199	33603	37126	60676	572	228	7352	4350	0	0	355	6
	VI	64377	34409	37112	61674	542	237	7107	4378	0	0	355	6
	VII	64959	34134	37008	62085	560	232	7876	4028	0	0	353	6
	VIII	64256	34910	37181	61985	559	256	8816	3898	0	0	351	6
	IX	64591	35396	36867	63121	525	278	8625	3789	0	0	350	6
	X	64702	35366	36802	63266	565	249	8610	3987	0	0	350	6
	XI	64948	36313	36935	64326	565	252	7883	4012	0	0	351	6
	XII	63994	39303	35705	67592	476	275	7388	3672	0	0	351	6
2011	I	63485	39205	35721	66969	522	275	7798	3733	0	0	355	6
	II	64583	39575	36521	67637	523	291	7828	3820	0	0	356	6
	III	65507	40447	35899	70055	528	323	7664	3927	0	0	356	6

ПОБАРУВАЊА НА ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ (БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР
**- Домаќинства
(физички лица и самостојни вршители
на дејност со личен труд)**

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Кредити						
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според рочност		Според намена						
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Потрошувачки кредити	Автомобилски	За станбена изградба	Рамковни кредити	Останати	За вршење на самостојна дејност	
2003	XII	9569	3	2141	7431	93	0	680	18	-	-	1499	1175	6695	203
2004	XII	14966	344	2902	12408	132	0	1023	15	-	-	2018	1490	11342	460
2005	XII	20763	717	4079	17401	205	0	1416	24	-	-	2803	2350	15390	937
2006	I	20951	763	4297	17417	217	0	1466	27	-	-	2830	2541	15384	959
2006	II	21220	830	4363	17687	213	0	1492	23	-	-	2853	2566	15644	987
	III	21889	963	4543	18309	216	0	1530	24	-	-	2910	2723	16131	1088
	IV	22418	1088	4637	18869	222	0	1574	22	-	-	2964	2810	16531	1201
2006	V	23126	1192	4844	19474	230	0	1714	22	-	-	3036	3059	16919	1304
	VI	23930	1323	4928	20325	227	0	1724	24	-	-	3177	3183	17504	1388
	VII	24745	1400	5105	21040	239	0	1657	26	-	-	3335	3377	17995	1438
2006	VIII	25450	1438	5436	21452	246	0	1752	28	-	-	3422	3687	18320	1459
	IX	26112	1496	5601	22007	243	0	1459	29	-	-	3512	3894	18694	1508
	X	26966	1580	5885	22661	256	0	1459	29	-	-	3636	4183	19128	1599
2007	XI	27902	1636	6201	23337	246	0	1583	29	-	-	3781	4479	19596	1682
	XII	29150	1675	6478	24347	244	0	1608	32	-	-	3901	4818	20325	1781
	I	30099	1682	7196	24585	257	0	1629	32	-	-	3978	5582	20407	1814
2007	II	30693	1667	7332	25028	258	0	1664	38	-	-	4065	5701	20699	1895
	III	32040	1720	7745	26015	266	0	1556	34	-	-	4188	6140	21442	1990
	IV	33423	1794	8250	26967	272	0	1575	34	-	-	4315	6587	22250	2065
2007	V	34892	1835	8819	27908	283	0	1676	34	-	-	4450	7117	23011	2149
	VI	36444	1903	9195	29152	288	0	1660	39	-	-	4640	7523	23983	2201
	VII	38420	1929	9888	30461	303	0	1708	39	-	-	4848	8106	25158	2237
2007	VIII	39836	1916	10506	31246	318	0	1821	81	-	-	5010	8605	25833	2304
	IX	41153	1951	10870	32234	325	0	1955	87	-	-	5211	8979	26562	2352
	X	42504	2012	11368	33148	334	0	1945	89	-	-	5361	9346	27357	2452
2008	XI	44094	2113	11634	34573	334	0	2010	85	-	-	5570	9643	28431	2563
	XII	45905	2249	12149	36005	332	0	2050	93	-	-	5772	10165	29548	2669
	I	47206	2297	12788	36715	370	0	2112	111	-	-	5897	10737	30133	2736
2008	II	48894	2435	13277	38052	370	0	2185	124	-	-	6041	11151	31290	2847
	III	50650	2589	13748	39491	393	0	2284	123	-	-	6220	11614	32455	2950
	IV	52333	2922	14214	41041	405	0	2285	58	-	-	6448	11985	33773	3049
2008	V	53803	3217	14756	42264	417	0	2431	98	-	-	6740	12502	34652	3126
	VI	55243	3455	15246	43452	428	0	2556	225	-	-	7114	12949	35465	3170
	VII	56761	3824	15599	44986	436	0	2761	199	-	-	7468	13317	36211	3589
2008	VIII	57889	3991	16160	45720	464	0	2903	208	-	-	7767	13829	36740	3544
	IX	58961	4100	16367	46694	461	0	3116	233	-	-	8110	14022	37424	3505
	X	60318	4130	16512	47936	476	0	3182	242	-	-	8487	14230	38103	3628
2009	XI	61020	4122	16693	48449	480	0	3198	251	-	-	8730	14409	38380	3623
	XII	61222	4083	16392	48913	460	0	3450	245	-	-	8932	14263	38303	3807
	I	61987	4064	17053	48998	1036	30	3977	273	23382	4252	13162	16664	4329	4262
2009	II	61895	3997	16973	48920	1038	30	4022	299	23238	4237	13273	16562	4352	4231
	III	62136	3932	17293	48776	1060	28	4058	310	23147	4213	13615	16758	4384	3953
	IV	62112	3850	17360	48601	1083	28	4187	318	23029	4249	13722	16876	4329	3756
2009	V	61996	3800	17577	48219	1125	29	4556	330	22697	4214	13732	17131	4256	3766
	VI	61752	3707	17668	47791	1151	30	4999	343	23553	4177	13730	17287	2909	3803
	VII	61669	3631	17652	47648	1184	30	5266	355	23357	4183	13834	17286	2892	3748
2009	VIII	61544	3567	17887	47224	1227	32	5409	368	23008	4138	13862	17550	2866	3686
	IX	61409	3485	17980	46914	1244	30	5570	400	22793	4102	13878	17666	2854	3602
	X	61278	3446	17932	46792	1278	31	5713	404	22620	4083	13953	17640	2838	3592
2010	XI	61433	3402	17915	46921	1302	30	5706	400	22602	4061	14080	17633	2840	3619
	XII	61366	3351	17612	47105	1258	28	5424	432	22542	4074	14233	17375	2864	3629
	I	61003	3329	17663	46669	1316	29	5636	436	22220	4045	14211	17403	2850	3603
2010	II	60925	3318	17518	46725	1283	24	5673	425	22197	4028	14367	17246	2837	3568
	III	61069	3363	17411	47021	1308	23	5736	436	22346	3983	14498	17177	2854	3574
	IV	61363	3512	17426	47449	1317	21	5792	447	22585	3963	14678	17207	2919	3524
2010	V	61618	3591	17541	47667	1348	21	6137	454	22806	3918	14770	17312	2942	3461
	VI	62260	3599	17469	48390	1364	20	6169	589	23313	3897	14983	17257	2985	3424
	VII	62230	3693	17215	48708	1380	21	6304	619	23634	3823	15104	17003	3008	3351
2010	VIII	62535	3764	17315	48985	1410	21	6478	631	23845	3763	15217	17138	3061	3276
	IX	62721	3845	17317	49249	1407	21	6586	641	24187	3716	15226	17150	3048	3238
	X	63062	3977	17284	49755	1426	23	6576	631	24487	3664	15421	17120	3127	3220
2011	XI	63430	4127	17208	50348	1405	23	6423	590	24759	3617	15642	17087	3235	3216
	XII	63585	4460	16814	51231	1236	25	5631	588	25331	3579	15890	16719	3317	3210
	I	63456	4503	16938	51021	1267	27	5769	591	25203	3511	15888	16856	3338	3162
2011	II	63622	4665	16827	51461	1265	26	5627	593	25527	3444	16029	16732	3430	3125
	III	64219	4873	16939	52154	1292	28	5622	613	26071	3377	16199	16810	3536	3100

ПОБАРУВАЊА НА ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ (БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Останато

(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денар	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денар	Во странска валута	Во денар	Во странска валута	Во денар	Во странска валута	Во денар	Во странска валута	
2003	XII	57	159	120	96	0	0	4	0	0	0	0	0
2004	XII	34	99	45	88	0	0	4	0	0	0	0	0
2005	XII	25	9	16	18	0	0	35	0	0	0	0	0
2006	I	25	8	17	16	0	0	35	0	0	0	0	0
	II	38	8	31	15	0	0	35	0	0	0	0	0
2006	III	38	7	31	14	0	0	35	0	0	0	0	0
	IV	44	6	37	13	0	0	35	0	0	0	0	0
	V	42	5	34	13	0	0	35	0	0	0	0	0
	VI	31	3	22	12	0	0	36	0	0	0	0	0
	VII	31	3	24	10	0	0	36	0	0	0	0	0
	VIII	25	2	18	9	0	0	36	0	0	0	0	0
	IX	24	2	17	9	0	0	36	0	0	0	0	0
	X	11	4	6	9	0	0	36	0	0	0	0	0
	XI	13	3	7	9	0	0	36	1	0	0	0	0
	XII	15	3	9	9	0	0	36	1	0	0	0	0
2007	I	18	2	13	7	0	0	36	0	0	0	0	0
	II	20	2	15	7	0	0	36	0	0	0	0	0
	III	23	6	14	15	0	0	36	1	1	0	0	0
	IV	20	6	11	15	0	0	36	1	1	0	0	0
	V	35	5	15	25	0	0	36	1	1	0	0	0
	VI	32	5	12	25	0	0	36	2	1	0	0	0
	VII	34	9	14	29	0	0	125	1	1	0	0	0
	VIII	32	9	14	27	0	0	128	1	1	0	0	0
	IX	33	8	13	28	0	0	131	1	0	0	0	0
	X	52	8	33	27	0	0	167	1	0	0	0	0
	XI	71	15	35	51	0	0	170	1	0	0	0	0
	XII	80	15	44	51	0	0	172	1	0	0	0	0
2008	I	81	16	46	51	0	0	174	37	0	0	0	0
	II	74	15	39	50	0	0	177	1	0	0	0	0
	III	76	16	42	50	0	0	180	1	0	0	0	0
	IV	69	16	36	49	0	0	183	1	0	0	0	0
	V	77	16	46	47	0	0	186	1	0	0	0	0
	VI	78	16	47	47	0	0	188	1	0	0	0	0
	VII	122	15	74	63	0	0	191	1	0	0	0	0
	VIII	126	15	78	63	0	0	194	1	0	0	0	0
	IX	120	15	72	63	0	0	196	3	0	0	0	0
	X	115	15	68	62	0	0	199	4	0	0	0	0
	XI	204	14	158	60	0	0	200	2	0	307	0	0
	XII	131	14	95	50	0	0	205	2	0	307	0	0
2009	I	222	27	185	64	2	0	1	0	53	405	5	5
	II	250	140	199	191	2	0	1	0	34	441	5	5
	III	197	144	143	197	2	1	1	0	34	441	4	4
	IV	206	143	153	197	2	1	1	0	34	442	4	4
	V	157	142	97	202	2	1	1	0	34	442	4	4
	VI	152	116	80	188	2	1	1	0	13	470	4	4
	VII	160	83	70	173	2	1	1	0	13	473	4	4
	VIII	115	83	60	138	1	1	1	0	13	473	4	4
	IX	125	82	74	133	2	1	1	0	0	484	4	4
	X	142	79	78	142	1	1	1	0	0	484	4	4
	XI	137	53	71	119	2	0	1	0	0	493	4	4
	XII	122	52	57	117	2	0	1	0	0	510	4	4
2010	I	130	57	58	129	2	0	1	0	0	493	4	4
	II	122	57	58	122	2	0	1	0	0	493	4	4
	III	142	56	59	139	1	0	1	0	0	493	4	4
	IV	147	55	57	145	1	0	1	0	0	493	4	4
	V	134	54	55	133	1	1	5	0	0	494	5	5
	VI	147	54	29	171	1	1	5	0	0	505	5	5
	VII	118	62	12	168	1	1	5	0	0	505	5	5
	VIII	123	63	16	170	1	1	5	0	0	505	5	5
	IX	116	60	18	159	1	1	5	0	0	505	4	4
	X	127	58	28	157	1	1	5	0	0	505	4	4
	XI	120	36	25	131	1	1	5	0	0	509	4	4
	XII	141	35	45	130	1	1	4	0	0	601	4	4
2011	I	108	48	27	129	1	0	5	0	0	601	4	4
	II	108	45	27	126	1	1	5	0	0	603	4	4
	III	105	45	27	123	1	1	4	0	0	587	4	4

ПОБАРУВАЊА НА ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ (БАНКИ И ШТЕДИЛНИЦИ)

во милиони денари

II. ДРЖАВА

Период	Кредити				Пресмета на камата		достасани ненаплатени и сомнителни и спорни		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
2003	XII	14	2	14	2	10	0	0	0	823	5889	0	0
2004	XII	151	1	151	1	2	0	0	0	1571	5502	0	0
2005	XII	43	0	41	2	1	0	0	0	7205	0	0	0
2006	I	87	0	31	56	1	0	0	0	7722	0	292	0
	II	156	0	101	55	2	0	0	0	8164	0	30	0
2006	III	221	0	167	54	1	0	0	0	9831	0	0	0
	IV	201	0	147	54	1	0	0	0	11214	0	0	0
	V	177	0	126	51	1	0	0	0	11682	0	0	0
	VI	290	0	240	50	1	0	0	0	11136	0	0	0
	VII	215	0	166	49	2	0	0	0	12203	0	0	0
	VIII	138	0	90	48	2	0	0	0	13021	0	0	0
	IX	125	0	77	48	2	0	0	0	13044	0	0	0
	X	252	0	205	47	1	0	0	0	13852	0	0	0
	XI	282	0	236	46	1	0	0	0	13894	0	0	0
	XII	267	0	236	31	1	0	0	0	13365	0	0	0
2007	I	287	0	257	30	1	0	0	0	13045	0	0	0
	II	313	0	283	30	1	0	0	0	13481	0	0	0
	III	261	0	143	118	1	0	0	0	14307	0	0	0
	IV	207	0	95	112	1	0	0	0	15173	0	0	0
	V	181	0	76	105	1	0	0	0	16084	0	0	0
	VI	160	0	59	101	1	0	0	0	16975	0	0	0
	VII	198	0	42	156	1	0	0	0	16834	0	0	0
	VIII	175	0	24	151	1	0	0	0	17667	0	0	0
	IX	162	0	17	145	2	0	0	0	14141	0	0	0
	X	150	0	11	139	1	0	0	0	12887	0	0	0
	XI	144	0	4	140	1	0	0	0	12923	0	0	0
	XII	138	0	4	134	1	0	0	0	12837	0	0	0
2008	I	132	0	4	128	1	0	0	0	12342	0	0	0
	II	127	0	4	123	1	0	0	0	10911	0	0	0
	III	120	0	4	116	1	0	0	0	10343	0	0	0
	IV	115	0	4	111	1	0	0	0	9394	0	0	0
	V	107	0	3	104	1	0	0	0	8292	0	0	0
	VI	102	0	3	99	1	0	0	0	7492	0	0	0
	VII	98	0	3	95	1	0	0	0	7281	0	0	0
	VIII	98	0	3	95	1	0	0	0	7354	0	0	0
	IX	99	0	3	96	1	0	0	0	7590	0	0	0
	X	102	0	7	95	1	0	0	0	7912	0	0	0
	XI	104	0	9	95	2	0	0	0	8310	0	0	0
	XII	106	0	12	94	9	0	0	0	9252	0	0	0
2009	I	39	184	23	201	0	0	12	0	9289	0	0	0
	II	40	182	23	198	0	0	12	0	9272	0	0	0
	III	44	22	28	38	0	0	12	0	13384	0	0	0
	IV	44	21	27	38	0	0	12	0	9823	0	0	0
	V	43	21	27	37	0	0	12	0	8422	0	0	0
	VI	92	20	14	98	1	0	12	0	8932	91	0	0
	VII	91	19	14	96	0	0	12	0	9461	215	0	0
	VIII	91	18	14	95	0	0	12	0	9521	284	0	0
	IX	90	18	14	94	0	0	12	0	9169	300	0	0
	X	89	20	15	94	1	0	12	0	10161	302	0	0
	XI	90	19	15	93	0	0	12	0	11350	363	0	0
	XII	89	18	15	92	1	0	9	0	12571	359	0	0
2010	I	87	18	13	92	1	0	8	0	13533	362	0	0
	II	87	18	14	91	2	0	8	0	13701	361	0	0
	III	90	17	17	90	3	0	8	0	12542	374	0	0
	IV	86	17	14	89	1	0	8	0	12360	370	0	0
	V	85	17	14	88	3	0	8	0	12303	357	0	0
	VI	88	17	17	88	4	0	9	0	13756	360	0	0
	VII	85	17	15	88	1	0	9	0	12266	353	0	0
	VIII	85	12	12	85	4	0	9	0	13036	365	0	0
	IX	83	11	10	85	6	0	9	0	13060	367	0	0
	X	82	11	10	82	2	0	9	0	13845	381	0	0
	XI	81	11	11	81	5	0	9	0	15390	381	0	0
	XII	80	10	11	80	11	0	9	0	17554	377	0	0
2011	I	78	10	11	77	3	0	8	0	17385	379	0	0
	II	75	9	8	76	9	0	8	0	17267	442	0	0
	III	73	9	7	74	16	0	8	0	17181	446	0	0

Табела 13
ОБВРСКИ НА ДЕПОЗИТНИТЕ БАНКИ 1,2)

во милиони денари

Период	Депозити										Хартии од вредност		Останати кредитни обврски		
	Во денари					Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	во странска валута	
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)															
2003	XII	8507	391	5830	899	231	90	4890	1481	0	463	0	0	0	0
2004	XII	8988	259	7813	1905	449	111	5010	4088	0	561	0	0	0	0
2005	XII	10143	218	7756	2294	662	107	4485	6502	0	535	0	0	0	0
2006	XII	12851	309	12317	2316	495	77	5990	8490	7	756	0	0	0	0
2007	XII	19786	536	12070	6508	830	61	7282	9437	44	654	0	0	0	0
2008	I	18482	550	12808	6876	838	65	7613	9588	42	444	0	0	0	0
	II	19184	361	13527	6979	899	79	7999	9707	42	559	0	0	0	0
	III	18441	383	15511	5279	928	66	7212	10423	38	755	0	0	0	0
	IV	18777	447	19230	2525	1011	136	7184	10556	46	1009	0	0	0	0
	V	20254	294	17734	4752	1029	137	7296	11038	62	1289	0	0	0	0
	VI	21009	307	17424	5278	1097	129	7969	10563	62	751	0	0	0	0
	VII	18849	333	19104	5764	1266	143	7460	11274	166	490	0	0	0	0
	VIII	20004	422	19222	5573	1348	145	7515	11822	167	1074	0	0	0	0
	IX	20427	331	18807	4897	1417	162	9033	9941	207	996	0	0	0	0
	X	19202	333	18405	5645	1438	172	7552	10196	210	787	0	0	0	0
	XI	20287	328	11132	6744	1495	181	8822	10109	245	613	30	0	0	0
	XII	22574	331	10699	6751	1504	149	8464	10794	170	455	30	0	0	0
2009	I	19104	324	10724	6505	1282	375	8148	9949	251	1111	0	0	27	3
	II	19140	332	11491	6078	1220	1063	6532	9933	257	1132	0	0	27	3
	III	17644	261	12019	5709	1209	675	6598	9920	188	1423	0	0	27	2
	IV	16796	615	13448	4241	1131	690	6574	10089	221	1341	0	0	27	2
	V	17752	305	8226	8879	1134	674	7568	7177	219	1200	0	0	27	2
	VI	18427	270	7180	10146	1050	569	6873	7209	236	1089	0	0	26	1
	VII	17590	281	8636	4982	985	560	7494	7690	264	1305	0	0	26	1
	VIII	19636	215	9044	5111	966	564	7523	9093	281	1202	0	0	26	3
	IX	18135	289	8745	5773	927	557	7624	8303	237	1096	0	0	26	2
	X	18211	215	8676	6453	948	533	7771	8974	233	1089	0	0	27	2
	XI	18394	197	8585	6607	941	571	6860	9597	250	908	0	0	26	3
	XII	18126	205	7499	7091	990	616	7718	9116	271	932	0	0	26	3
2010	I	17374	254	7766	7260	1044	490	8134	8561	297	1108	0	0	26	3
	II	18300	147	6280	6881	1039	479	7284	8630	273	1108	0	0	26	3
	III	17411	231	8980	4544	1008	507	7468	8817	219	1228	0	0	26	2
	IV	17217	154	8647	5486	960	526	9324	9487	231	958	0	0	26	2
	V	18776	375	6760	7394	1001	534	10305	9080	221	1453	0	0	26	2
	VI	18298	205	5980	8856	1003	512	9505	9277	206	1387	0	0	26	1
	VII	18233	307	5235	5043	977	500	9643	8107	206	1926	0	0	26	1
	VIII	20122	298	5567	5345	987	646	9356	8926	210	1528	0	0	26	1
	IX	20377	257	5069	6463	998	646	10023	9022	202	1428	0	0	26	1
	X	20388	303	4956	6993	1053	684	9175	9747	184	1673	0	0	26	0
	XI	20962	284	4830	8044	1058	631	9193	10259	57	1970	0	0	26	0
	XII	21180	276	3854	7510	1148	606	9885	9671	116	1288	0	0	26	0
2011	I	20545	248	4677	7680	1178	634	9584	9798	123	1393	0	0	26	0
	II	19412	242	5108	7573	1174	454	9196	9747	141	1954	0	0	26	0
	III	19568	106	6666	6468	1192	437	9666	10032	145	1383	0	0	26	0

ОБВРСКИ НА ДЕПОЗИТНИТЕ БАНКИ 1,2)

во милиони денари

Период	Депозити											Хартии од вредност		Останати кредитни обврски				
	Во денари						Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	во странска валута			
	депозитни пари	депозити по вдување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по вдување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити								
- Домаќинства																		
(Физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)																		
2003	XII	2594	4504	2751	1004	2179	0	15774	10899	815	0	0	0	0	0	0	0	
2004	XII	2565	4902	3125	2379	1820	0	16890	14529	1137	0	0	0	0	0	0	0	
2005	XII	3004	5599	4020	4152	1461	0	19276	18581	1448	0	0	0	0	0	0	0	
2006	XII	3457	6941	7370	6912	1813	0	20791	21870	2245	0	0	0	0	0	0	0	
2007	XII	5302	8906	10666	15528	3151	0	21210	25872	3460	0	0	0	0	0	0	0	
2008	I	5278	7916	10889	16245	3193	0	21811	26737	3558	0	0	0	0	0	0	0	
	II	5704	7345	10959	16453	3221	0	21358	27497	4005	0	0	0	0	0	0	0	
	III	5848	6798	10654	16441	3301	0	21190	28296	4276	0	0	0	0	0	0	0	
	IV	6646	7095	10539	16360	3308	0	21545	29347	4400	0	0	0	0	0	0	0	
	V	6888	6761	10528	16277	3442	0	21483	30055	4493	0	0	0	0	0	0	0	0
	VI	7443	6641	10583	16449	3614	0	21623	30614	4810	0	0	0	0	0	0	0	0
	VII	7925	6332	10510	16535	3777	0	21779	31927	5145	0	0	0	0	0	0	0	0
	VIII	7187	5936	10593	16669	3841	0	21596	33689	5362	0	0	0	0	0	0	0	0
	IX	8037	5958	10564	16900	4001	0	21448	34795	5710	0	0	0	0	0	0	0	0
	X	8213	5990	10161	16608	4494	0	20423	34426	6573	0	0	0	0	0	0	0	0
	XI	7792	5814	9967	16474	4829	0	19588	34631	7233	0	0	0	0	0	0	0	0
	XII	8753	5475	9296	16243	4697	0	19572	35780	8025	0	0	0	0	0	0	0	0
2009	I	9830	3411	8995	15703	4799	185	18634	37572	7441	1167	0	0	8	8	0	0	
	II	9664	3169	8751	15084	4872	211	18578	39495	7857	1163	0	0	8	8	0	0	
	III	9549	2894	7571	13948	4845	199	18798	41870	8190	1133	0	0	10	10	0	0	
	IV	10477	3183	7017	13323	4860	234	19454	43330	8494	1142	0	0	10	10	0	0	
	V	10175	3034	6845	13073	4950	262	19492	44021	8745	1125	0	0	2	2	0	0	
	VI	9923	2987	7022	12563	4919	282	19770	44875	9163	1116	0	0	4	4	0	0	
	VII	10316	2897	7198	12387	4775	303	20177	45775	9623	1215	0	0	4	4	0	0	
	VIII	10101	2744	7281	12375	4692	349	20288	46327	9825	1337	0	0	4	4	0	0	
	IX	10179	2668	7662	12481	4809	335	20319	46811	10148	1373	0	0	6	6	0	0	
	X	11058	2868	7967	12680	5076	358	19871	47062	10696	1387	0	0	6	6	0	0	
	XI	10998	2790	8234	12825	5522	355	19528	47085	11692	1380	0	0	6	6	0	0	
	XII	12631	2708	8575	13006	6102	317	19518	47398	12679	1481	0	0	10	10	0	0	
2010	I	11943	2739	9010	13711	6374	318	19465	48340	12961	1509	0	0	10	10	0	0	
	II	12142	2685	9463	14259	6612	334	19686	48688	13048	1589	0	0	10	10	0	0	
	III	12725	2731	9820	14845	7118	338	19571	48434	13552	1557	0	0	12	12	0	0	
	IV	12804	2906	9969	15482	7520	355	19037	48425	14040	1556	0	0	11	11	0	0	
	V	13162	2828	10227	15880	7870	360	18776	48466	14148	1562	0	0	3	3	0	0	
	VI	12787	2894	10590	16553	8124	369	18906	48621	14202	1602	0	0	5	5	0	0	
	VII	13039	2748	10675	17011	8579	395	18643	48410	14246	1566	0	0	5	5	0	0	
	VIII	12514	2619	10709	17504	8931	414	18817	48985	14557	1567	0	0	5	5	0	0	
	IX	12597	2550	10707	17960	9220	430	18473	49202	14674	1554	0	0	6	6	0	0	
	X	12859	2706	10738	18521	9606	443	18141	49682	14964	1535	0	0	6	6	0	0	
	XI	13101	2624	10665	19105	10459	443	17996	50376	15517	1564	0	0	6	6	0	0	
	XII	14981	2582	10628	19415	11697	434	18072	50589	16224	1463	0	0	9	9	0	0	
2011	I	13634	2603	10809	19610	12277	476	17935	51021	16382	1503	0	0	9	9	0	0	
	II	13960	2576	10920	20078	12593	493	17788	51495	16633	1565	0	0	9	9	0	0	
	III	13879	2545	10658	20150	12924	529	17934	51861	16927	1595	0	0	10	10	0	0	

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

ОБВРСКИ НА ДЕПОЗИТНИТЕ БАНКИ 1,2)

во милиони денари

Период	Депозити											Хартии од вредност		Останати кредитни обврски		
	Во денари						Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	во странска валута	
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити						
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР																
- Останато																
(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)																
2003	XII	1681	0	202	171	125	0	190	0	0	0	0	0	0	18	0
2004	XII	1570	0	172	167	37	0	354	0	0	0	0	0	0	28	0
2005	XII	1529	0	446	192	34	0	281	0	0	0	0	0	0	38	0
2006	XII	1776	0	274	303	174	0	304	0	0	0	0	0	0	44	0
2007	XII	2254	0	966	419	630	0	297	0	0	0	0	0	0	47	346
2008	I	2230	0	979	398	715	0	279	0	0	0	0	0	0	47	344
	II	2188	0	965	428	787	0	258	0	0	0	0	0	0	47	343
	III	2092	0	961	435	856	0	264	0	0	0	0	0	0	61	0
	IV	2152	0	545	400	948	0	228	0	0	0	0	0	0	61	0
	V	2222	0	519	385	1161	0	228	0	0	0	0	0	0	61	0
	VI	2323	0	504	399	1214	0	265	0	0	0	0	0	0	58	0
	VII	2160	0	284	445	1213	0	257	0	0	0	0	0	0	58	0
	VIII	2281	0	288	443	1283	0	340	0	0	0	0	0	0	58	0
	IX	2261	0	345	445	1377	0	378	0	0	0	0	0	0	55	0
	X	2181	0	314	446	1523	0	373	0	0	0	0	0	0	64	0
	XI	2343	0	326	449	1541	0	360	0	0	0	10	0	0	64	0
	XII	2397	0	309	480	1640	0	546	26	0	0	10	0	0	102	0
2009	I	1929	145	1586	1990	1577	21	528	464	166	3	0	0	0	422	77
	II	1896	113	1743	1849	1662	54	523	476	168	81	0	0	0	420	78
	III	2010	116	1391	1648	1743	61	492	503	179	3	0	0	0	368	0
	IV	1781	42	1421	1802	1747	70	470	529	180	10	0	0	0	370	1
	V	1819	56	1534	1884	1725	49	616	529	182	10	0	0	0	376	1
	VI	1932	191	1790	1970	1706	46	452	638	181	21	0	0	0	357	0
	VII	1695	45	1736	1954	1714	45	414	622	183	21	0	0	0	369	0
	VIII	1806	58	1754	2062	1699	42	431	635	185	19	0	0	0	348	1
	IX	1760	57	1743	2641	1968	46	365	650	187	9	0	0	0	340	0
	X	1854	31	1821	2694	2116	57	339	701	194	13	0	0	0	399	0
	XI	1870	144	2006	2750	2173	61	414	705	196	9	0	0	0	389	1
	XII	1791	24	1840	3158	2332	64	529	683	179	10	0	0	0	380	0
2010	I	1834	29	1753	3138	2452	65	486	698	174	13	0	0	0	380	0
	II	1801	40	1784	3182	2590	69	479	707	176	11	0	0	0	383	1
	III	1836	132	1550	3336	2724	62	786	715	176	11	0	0	0	361	0
	IV	1850	59	1225	3796	2926	55	450	655	172	10	0	0	0	359	0
	V	2038	48	1099	3893	2893	50	439	656	177	10	0	0	0	344	1
	VI	2296	36	1038	3836	2766	54	476	648	176	10	0	0	0	328	0
	VII	2427	8	1246	3953	2533	48	574	676	181	13	0	0	0	383	0
	VIII	2562	14	1342	4014	2592	47	508	689	183	13	0	0	0	370	0
	IX	2570	20	1287	3969	2562	62	483	655	185	13	0	0	0	351	0
	X	2126	20	1313	4138	2786	59	427	679	157	13	0	0	0	355	0
	XI	2029	19	1241	4335	2805	58	727	693	158	13	0	0	0	362	0
	XII	1835	20	1098	4146	2938	61	626	687	160	13	0	0	0	401	2
2011	I	2162	5	1050	4095	2927	50	497	679	155	11	0	0	0	407	3
	II	2194	40	1099	4079	3011	49	494	663	156	11	0	0	0	397	2
	III	2104	59	1020	3920	3089	67	478	640	165	11	0	0	0	398	2

ОБВРСКИ НА ДЕПОЗИТНИТЕ БАНКИ 1,2)
во милиони денари

Период	Депозити										Хартии од вредност		Останати кредитни обврски		
	Во денари					Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	во странска валута	
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
II. ДРЖАВА															
2003	XII	1154	64	372	104	156	0	25	0	0	0	0	0	887	0
2004	XII	551	128	379	15	104	0	27	0	0	0	0	0	889	0
2005	XII	833	128	539	14	48	0	1	0	0	0	0	0	770	0
2006	XII	1079	162	362	20	49	0	1	0	0	0	0	0	1029	0
2007	XII	723	176	323	24	113	0	1	0	0	0	0	0	920	0
2008	I	898	176	776	50	113	0	2	0	0	0	0	0	895	0
	II	888	177	773	34	113	0	2	0	0	0	0	0	909	0
	III	856	178	686	42	113	0	1	0	0	0	0	0	1111	0
	IV	758	178	764	24	103	0	1	0	0	0	0	0	1161	0
	V	735	179	739	30	104	0	0	0	0	0	0	0	1243	0
	VI	741	186	1009	23	97	0	1	0	0	0	0	0	1290	0
	VII	1917	133	814	131	97	0	1	0	0	0	0	0	1339	0
	VIII	843	8	796	25	97	0	1	0	0	0	0	0	1410	0
	IX	656	8	851	21	97	0	1	0	0	0	0	0	1426	0
	X	771	8	771	29	89	0	1	0	0	0	0	0	1439	0
	XI	668	8	879	25	89	0	2	0	0	0	0	0	1491	0
	XII	1251	8	854	40	90	0	2	0	0	0	0	0	1487	0
2009	I	1018	1	93	12	61	45	8	0	41	0	0	0	1455	581
	II	1018	1	94	11	61	26	8	0	8	0	0	0	1498	707
	III	959	1	88	82	61	26	5	0	0	0	0	0	1652	1108
	IV	1048	1	88	82	61	18	8	0	0	0	0	0	1624	1112
	V	903	2	89	117	61	11	8	0	0	0	0	0	1630	1081
	VI	1034	1	90	117	61	6	6	0	0	0	0	0	1696	1024
	VII	1037	1	130	158	0	4	5	0	0	0	0	0	1652	1019
	VIII	1645	2	125	158	0	2	7	0	0	0	0	0	1676	1021
	IX	1669	2	118	158	0	1	6	0	0	0	0	0	1815	954
	X	1091	2	113	158	0	2	4	0	0	0	0	0	1801	955
	XI	932	2	88	142	0	4	5	0	0	0	0	0	1863	928
	XII	992	2	88	142	0	2	5	0	0	0	0	0	1958	870
2010	I	1013	2	88	142	0	11	6	0	0	0	0	0	1920	868
	II	888	52	38	142	0	2	7	0	0	0	0	0	1954	871
	III	918	2	109	142	0	4	6	0	0	0	0	0	1971	814
	IV	1051	2	109	142	0	3	6	0	0	0	0	0	1903	816
	V	908	2	109	132	0	3	6	0	0	0	0	0	1935	789
	VI	929	2	37	132	0	4	5	0	0	0	0	0	1970	752
	VII	686	2	72	91	0	2	5	0	0	0	0	0	1035	746
	VIII	661	2	71	91	0	2	7	0	0	0	0	0	1041	748
	IX	905	2	72	91	0	2	5	0	0	0	0	0	1051	685
	X	861	2	72	91	0	13	4	0	0	0	0	0	1019	685
	XI	954	2	69	91	0	2	201	0	0	0	0	0	1028	658
	XII	949	2	97	107	0	2	164	0	0	0	0	0	1038	635
2011	I	952	3	37	106	0	2	114	0	0	0	0	0	1007	630
	II	928	3	38	167	0	2	107	0	0	0	0	0	1012	630
	III	888	3	37	167	0	1	103	0	0	0	0	0	1023	575

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 14

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОНДЕРИРАНИ КАМАТНИ СТАПКИ НА
ВКУПНО ПРИМЕНИ ДЕПОЗИТИ И ВКУПНО ДАДЕНИ
КРЕДИТИ**

(во % на годишно ниво)

	XI.05	XII.05	XII.06	XII.07	I.08	II.08	III.08	IV.08	V.08	VI.08	VII.08	VIII.08	IX.08	X.08	XI.08	XII.08
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ																
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ КРЕДИТИ	12,1	12,1	10,7	9,9	9,8	9,7	9,7	9,6	9,6	9,7	9,6	9,6	9,6	9,7	9,8	9,8
1.1. Каматни стапки на кредити без валутна клаузула	12,5	12,6	10,9	10,2	10,2	10,1	10,1	10,1	10,0	10,2	10,2	10,3	10,3	10,4	10,5	10,5
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити без валутна клаузула</i>	11,3	11,4	9,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,6	8,7	8,9	8,9	9,0	8,9	9,0	9,2	9,2
- на краткорочни кредити на претпријатија	10,7	10,7	9,5	8,6	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,7	8,7	8,8	8,7	8,8	9,0	9,0
- на краткорочни кредити на население	19,5	19,4	16,9	13,4	13,2	13,1	12,3	12,2	12,3	12,2	12,3	12,5	12,6	13,4	13,3	13,5
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити без валутна клаузула</i>	13,5	13,5	11,7	11,3	11,3	11,2	11,2	11,3	11,2	11,3	11,4	11,4	11,5	11,7	11,7	11,6
- на долгорочни кредити на претпријатија	10,1	10,0	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,6	8,6	8,6	8,6	8,7	8,8	8,8
- на долгорочни кредити на население	15,4	15,3	14,3	13,3	13,2	13,1	13,0	13,1	12,9	12,9	13,0	13,0	13,1	13,3	13,4	13,4
1.2. Каматни стапки на кредити со валутна клаузула	11,2	11,1	10,3	9,5	9,4	9,3	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	8,9	8,9	9,0	9,1	9,1
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити со валутна клаузула</i>	9,4	9,0	8,1	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2	7,2	7,4	7,3	7,3	7,7	7,7	7,5	7,4
- на краткорочни кредити на претпријатија	9,6	9,1	8,3	7,2	7,4	7,2	7,2	7,2	7,2	7,4	7,4	7,4	7,4	7,8	7,5	7,4
- на краткорочни кредити на население	8,1	8,1	7,0	7,1	7,1	7,3	7,1	7,2	7,2	7,2	6,9	6,9	9,1	7,3	7,4	7,3
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити со валутна клаузула</i>	11,5	11,5	10,6	9,6	9,5	9,4	9,3	9,2	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	9,1	9,2	9,2
- на долгорочни кредити на претпријатија	10,9	11,0	10,4	9,3	9,1	9,0	8,9	8,9	8,9	8,9	8,8	8,7	8,7	8,7	9,1	9,0
- на долгорочни кредити на население	11,9	11,9	10,8	9,8	9,8	9,7	9,6	9,5	9,4	9,4	9,3	9,2	9,2	9,4	9,4	9,4
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ ДЕПОЗИТИ	5,7	5,6	4,4	5,3	5,4	5,5	5,6	5,5	5,7	5,8	5,9	6,0	6,1	6,2	6,5	6,5
2.1. Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула	5,8	5,7	4,5	5,6	5,7	5,9	5,9	5,9	6,0	6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,7	6,8
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на претпријатија</i>	7,4	7,2	3,4	5,4	5,3	5,4	5,5	5,5	5,6	5,8	6,0	6,0	6,0	6,1	6,2	6,2
- на депозити по видување	0,7	0,6	0,7	2,3	2,3	3,3	3,5	3,0	2,4	1,1	1,4	1,3	1,4	1,3	1,6	1,5
- на краткорочно орочени депозити	7,6	7,3	3,4	5,4	5,3	5,3	5,4	5,4	5,5	5,8	5,9	5,9	5,9	6,0	6,0	6,0
- на долгорочно орочени депозити	7,3	7,3	6,7	7,5	7,4	7,5	7,6	7,5	7,6	8,4	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на население</i>	4,8	4,8	5,0	5,7	5,9	6,0	6,1	6,0	6,1	6,2	6,2	6,4	6,5	6,6	6,9	7,0
- на депозити по видување	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
- на краткорочно орочени депозити	6,9	7,0	6,7	6,9	7,1	7,1	7,2	7,1	7,1	7,2	7,2	7,3	7,4	7,4	7,8	7,9
- на долгорочно орочени депозити	7,9	8,0	8,0	8,3	8,2	8,2	8,2	8,1	8,3	8,4	8,4	8,5	8,6	8,9	9,0	9,1
2.2. Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула	4,4	4,4	3,4	3,9	3,8	3,8	3,9	4,1	4,2	4,5	4,5	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на претпријатија</i>	4,4	4,4	3,3	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5	4,4	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0
- на краткорочно орочени депозити	4,5	4,5	3,2	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5	4,5	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0
- на долгорочно орочени депозити	3,8	3,7	5,8	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0	4,4	4,3
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на население</i>			8,8	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,5	8,5	9,2	9,2	9,2	8,8	9,2
- на краткорочно орочени депозити			8,8	8,3	8,3	8,1	8,1	8,1	8,1	8,2	8,2	8,9	8,9	8,9	8,2	8,9
- на долгорочно орочени депозити				8,0	9,0	9,0	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОНДЕРИРАНИ КАМАТНИ СТАПКИ НА
ВКУПНО ПРИМЕНИ ДЕПОЗИТИ И ВКУПНО ДАДЕНИ
КРЕДИТИ**

(во % на ГОДИШНО НИВО)

	XI.05	XII.05	XII.06	XII.07	I.08	II.08	III.08	IV.08	V.08	VI.08	VII.08	VIII.08	IX.08	X.08	XI.08	XII.08	
	XI.05	XII.05	XII.06	XII.07	I.08	II.08	III.08	IV.08	V.08	VI.08	VII.08	VIII.08	IX.08	X.08	XI.08	XII.08	
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ																	
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ КРЕДИТИ	7,6	7,8	8,5	8,5	8,2	8,1	8,1	8,0	8,1	8,1	8,1	8,0	8,1	8,3	7,8	7,2	
1.1. Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	7,6	8,1	8,4	8,1	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4	7,8	7,0	6,2	
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на претпријатија</i>	7,6	8,0	8,4	8,0	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4	7,8	7,0	6,2	
- одобрени во ЕВРА	7,5	8,1	8,4	8,1	7,7	7,6	7,7	7,7	7,7	7,7	7,6	7,7	7,8	8,3	7,5	6,8	
- одобрени во САД долари	7,9	7,4	8,0	6,8	5,7	4,9	4,5	4,8	4,7	4,7	4,7	4,6	4,9	5,8	4,5	3,1	
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на население</i>	16,1	16,2	13,3	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7	11,5	11,5	11,9	11,9	11,8	12,8	
- одобрени во ЕВРА	16,1	16,2	13,3	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7	11,5	11,6	11,9	12,0	11,8	12,8	
- одобрени во САД долари									3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
1.2. Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	7,6	7,8	8,5	8,7	8,4	8,3	8,4	8,2	8,3	8,4	8,3	8,3	8,3	8,4	8,5	8,0	7,5
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на претпријатија</i>	7,5	7,6	8,4	8,7	8,4	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,5	8,0	7,3
- одобрени во ЕВРА	7,5	7,6	8,5	8,7	8,5	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	8,3	8,4	8,5	8,1	7,4
- одобрени во САД долари	6,9	6,9	7,6	7,1	6,6	5,6	5,3	5,3	5,1	5,0	4,9	5,2	5,3	6,4	4,2	3,7	
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на население</i>	10,5	10,4	9,2	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,0	8,5	
- одобрени во ЕВРА	10,5	10,4	9,2	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,0	8,5	
- одобрени во САД долари	4,2	4,2	4,1	4,7	4,5	4,5	4,4	4,4	3,2	3,1	3,1	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ ДЕПОЗИТИ	1,3	1,4	1,8	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,4	2,5	2,7	2,9	3,0	
2.1. Каматни стапки на девизни депозити на претпријатија	1,7	1,7	2,1	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,5	2,4	2,5	2,5	2,6	2,8	2,7	2,7	
- на депозити по видување	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7
- примени во ЕВРА	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7
- примени во САД долари	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
- на краткорочно орочени депозити	2,5	2,5	3,2	3,6	3,6	3,6	3,4	3,4	3,7	3,8	3,6	3,7	4,3	4,4	4,4	4,2	
- примени во ЕВРА	2,0	2,1	2,8	3,6	3,6	3,6	3,5	3,6	3,9	3,9	3,9	3,9	4,4	4,5	4,4	4,3	
- примени во САД долари	3,2	3,3	4,3	3,8	3,6	3,6	2,6	2,4	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	3,2	3,1	3,1	
- на долгорочно орочени депозити			3,0	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,5	2,6	3,9	3,8	4,0	3,8	3,1	2,5	
- примени во ЕВРА			3,0	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,5	2,6	3,9	3,8	4,0	3,8	3,1	2,5	
- примени во САД долари													2,5	2,5	2,5	2,5	
2.2. Каматни стапки на девизни депозити на население	1,2	1,3	1,7	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4	2,5	2,7	3,0	3,1	
- на депозити по видување	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
- примени во ЕВРА	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
- примени во САД долари	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
- на краткорочно орочени депозити	1,7	1,8	2,3	2,6	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1	3,2	3,4	3,8	3,9	
- примени во ЕВРА	1,8	1,8	2,3	2,6	2,9	3,0	3,0	2,9	3,0	3,0	3,1	3,2	3,3	3,6	4,0	4,1	
- примени во САД долари	1,6	1,7	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	
- на долгорочно орочени депозити	2,8	2,9	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,1	4,0	4,2	4,5	4,6	4,8	
- примени во ЕВРА	2,9	2,9	3,8	3,9	3,9	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2	4,4	4,7	4,8	4,9	
- примени во САД долари	2,4	2,5	3,1	3,0	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,8	2,8	2,8	

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

Табела 14

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОНДЕРИРАНИ КАМАТНИ СТАПКИ НА ВКУПНО ПРИМЕНИ ДЕПОЗИТИ И ВКУПНО ДАДЕНИ КРЕДИТИ

(во % на годишно ниво)

	I.09 ¹⁾	II.09	III.09	IV.09	V.09	VI.09	VII.09	VIII.09	IX.09	X.09	XI.09	XII.09	I.10	II.10	III.10	IV.10
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ																
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ КРЕДИТИ	9,7	9,7	9,9	9,9	10,1	10,1	10,2	10,2	10,3	10,3	10,2	10,3	10,2	10,0	9,8	9,8
1.1. Каматни стапки на кредити без валутна клаузула	10,5	10,4	10,7	10,7	11,1	11,4	11,5	11,5	11,6	11,6	11,6	11,5	11,5	11,5	11,3	11,3
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити без валутна клаузула</i>	8,9	8,8	9,0	9,2	9,5	9,6	9,7	9,9	10,0	10,0	10,0	10,0	9,9	9,9	9,7	9,7
- на краткорочни кредити на претпријатија	8,8	8,7	8,9	9,1	9,4	9,6	9,7	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,8	9,8	9,7
- на краткорочни кредити на население	13,6	13,0	13,2	13,6	13,4	13,4	13,5	13,5	14,1	14,3	14,3	14,3	14,4	14,6	14,0	14,0
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити без валутна клаузула</i>	11,7	11,6	11,8	11,8	12,2	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,5	12,5	12,5	12,3	12,3
- на долгорочни кредити на претпријатија	9,0	9,0	9,3	9,4	9,7	9,8	9,7	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,7	9,7	9,5	9,5
- на долгорочни кредити на население	13,4	13,4	13,5	13,5	14,0	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,5	14,5	14,3	14,3
1.2. Каматни стапки на кредити со валутна клаузула	9,0	9,1	9,1	9,2	9,3	9,1	9,1	9,2	9,2	9,3	9,2	9,3	9,2	8,9	8,7	8,7
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити со валутна клаузула</i>	7,4	7,5	7,9	8,4	8,6	8,8	8,8	8,9	9,0	9,0	9,0	8,9	8,8	8,7	8,7	8,6
- на краткорочни кредити на претпријатија	7,4	7,5	7,9	8,4	8,6	8,8	8,9	8,9	9,1	9,0	9,0	8,9	8,9	8,7	8,7	8,6
- на краткорочни кредити на население	7,5	7,9	7,8	8,1	8,2	8,6	8,7	8,2	8,4	8,5	8,5	8,2	8,2	7,7	7,8	7,7
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити со валутна клаузула</i>	9,1	9,2	9,2	9,3	9,3	9,1	9,2	9,2	9,2	9,3	9,2	9,3	9,2	8,9	8,7	8,7
- на долгорочни кредити на претпријатија	8,9	9,0	9,3	9,3	9,5	9,4	9,5	9,5	9,4	9,7	9,6	9,7	9,5	9,5	9,4	9,4
- на долгорочни кредити на население	9,3	9,3	9,1	9,2	9,2	8,8	8,9	8,9	9,0	9,0	8,9	9,0	8,9	8,4	8,0	8,0
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ ДЕПОЗИТИ	6,8	6,8	6,6	6,7	6,8	6,8	7,2	7,2	7,4	7,4	7,4	7,5	7,3	7,5	7,5	7,4
2.1. Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула	7,1	7,1	7,2	7,3	7,7	7,8	7,9	8,1	8,2	8,2	8,3	8,4	8,0	8,0	8,0	7,9
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на претпријатија</i>	6,4	6,4	6,4	6,4	6,5	6,6	6,8	7,0	7,0	7,2	7,2	7,1	6,2	6,5	6,5	6,3
- на депозити по видување	2,3	2,3	2,3	2,2	1,5	1,6	1,6	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
- на краткорочно орочени депозити	6,2	6,2	6,2	6,3	6,3	6,4	6,7	6,9	6,9	7,1	7,1	7,0	6,0	6,2	6,2	6,1
- на долгорочно орочени депозити	8,9	9,1	9,1	9,2	9,2	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,1	9,1	9,1	9,1	9,0	8,9
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на население</i>	7,4	7,4	7,5	7,6	8,0	8,2	8,3	8,4	8,5	8,5	8,6	8,7	8,5	8,4	8,4	8,3
- на депозити по видување	1,4	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	0,8	0,7	0,9	0,7
- на краткорочно орочени депозити	7,9	7,9	8,0	8,2	8,7	8,8	8,9	9,0	9,1	9,1	9,1	9,1	8,9	8,7	8,6	8,4
- на долгорочно орочени депозити	9,2	9,2	9,2	9,7	9,8	10,1	10,2	10,3	10,3	10,5	10,6	10,7	10,7	10,5	10,8	10,8
2.2. Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула	4,8	4,8	4,4	4,3	4,1	3,8	3,2	3,3	3,5	3,5	3,5	3,6	3,1	3,9	3,7	3,8
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на претпријатија</i>	4,8	4,8	4,4	4,3	4,1	3,8	3,1	3,3	3,5	3,5	3,5	3,5	3,0	3,8	3,7	3,8
- на краткорочно орочени депозити	4,8	4,8	4,4	4,2	4,1	3,7	3,0	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5	3,0	3,8	3,7	3,8
- на долгорочно орочени депозити	4,8	4,5	5,6	5,5	5,5	5,5	5,5	6,0	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на население</i>	9,2	9,6	9,6	9,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	9,6	9,6
- на краткорочно орочени депозити	8,9	8,0	8,0	8,0	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	5,3	5,3
- на долгорочно орочени депозити	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за б

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОНДЕРИРАНИ КАМАТНИ СТАПКИ НА
ВКУПНО ПРИМЕНИ ДЕПОЗИТИ И ВКУПНО ДАДЕНИ
КРЕДИТИ**

(во % на ГОДИШНО НИВО)

	I.09 ¹⁾	II.09	III.09	IV.09	V.09	VI.09	VII.09	VIII.09	IX.09	X.09	XI.09	XII.09	I.10	II.10	III.10	IV.10
	I.09 ¹⁾	II.09	III.09	IV.09	V.09	VI.09	VII.09	VIII.09	IX.09	X.09	XI.09	XII.09	I.10	II.10	III.10	IV.10
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ																
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ КРЕДИТИ	6,6	7,0	7,4	7,4	7,5	7,7	7,6	7,6	7,6	7,5	7,6	7,6	7,5	7,3	7,3	7,3
1.1. Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	5,7	6,2	7,0	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,2	7,2	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на претпријатија</i>	5,7	6,2	7,0	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,2	7,2	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
- одобрени во ЕВРА	6,3	6,8	7,2	7,4	7,4	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,7	7,7	7,8	7,8	7,8
- одобрени во САД долари	2,5	2,7	6,0	6,1	6,2	5,9	5,9	6,1	6,2	6,0	6,0	6,0	6,0	5,9	5,9	5,9
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на население</i>	10,0	9,3	12,5	12,0	11,1	11,1	10,5	10,1	9,4	9,7	9,4	9,6	9,6	9,2	9,1	9,1
- одобрени во ЕВРА	10,0	9,3	12,5	12,1	11,5	11,8	11,1	10,5	10,2	10,2	9,9	10,0	9,6	9,2	9,1	9,1
- одобрени во САД долари	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	2,4	2,0	2,0	2,0				
1.2. Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	6,9	7,3	7,5	7,5	7,5	7,8	7,7	7,6	7,6	7,6	7,7	7,6	7,5	7,2	7,3	7,3
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на претпријатија</i>	6,6	7,0	7,3	7,3	7,3	7,4	7,3	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	7,2	7,1	7,2	7,2
- одобрени во ЕВРА	6,7	7,1	7,3	7,3	7,3	7,4	7,3	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	7,2	7,1	7,2	7,2
- одобрени во САД долари	2,9	3,0	6,3	6,3	6,3	6,1	6,3	6,4	6,4	6,4	6,4	6,5	6,5	6,4	6,5	6,5
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на население</i>	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	10,3	10,3	10,3	10,2	10,2	10,2	10,2	9,7	8,1	8,1	8,1
- одобрени во ЕВРА	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	10,3	10,3	10,3	10,3	10,2	10,2	10,2	9,7	8,1	8,1	8,1
- одобрени во САД долари	3,0	3,0	3,0	2,5	2,8	2,8	2,8	3,0	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	3,9	2,8	2,8
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ ДЕПОЗИТИ	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2
2.1. Каматни стапки на девизни депозити на претпријатија	2,7	2,8	2,6	2,6	2,1	2,3	2,2	2,2	2,1	2,1	2,3	2,2	2,0	2,1	2,0	1,9
- на депозити по видување	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
- примени во ЕВРА	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
- примени во САД долари	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5
- на краткорочно орочени депозити	4,3	4,3	4,0	4,0	3,9	4,0	3,9	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,4	3,5
- примени во ЕВРА	4,4	4,3	4,0	4,0	3,9	4,0	3,9	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,4	3,5
- примени во САД долари	3,1	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,0	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	1,9	1,7
- на долгорочно орочени депозити	3,8	4,7	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,8	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
- примени во ЕВРА	4,2	4,7	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,8	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
- примени во САД долари	1,5															
2.2. Каматни стапки на девизни депозити на население	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5	3,6	3,5	3,5	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5
- на депозити по видување	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,4	0,4
- примени во ЕВРА	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4
- примени во САД долари	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2
- на краткорочно орочени депозити	3,9	4,0	4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,1	4,1
- примени во ЕВРА	4,1	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,4	4,3	4,3
- примени во САД долари	2,1	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1
- на долгорочно орочени депозити	5,1	5,2	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,5	5,5	5,5	5,5	5,4	5,4
- примени во ЕВРА	5,2	5,3	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,4	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
- примени во САД долари	3,8	4,0	3,8	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6	3,7	3,7	3,1

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за б.

Табела 14

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОНДЕРИРАНИ КАМАТНИ СТАПКИ НА
ВКУПНО ПРИМЕНИ ДЕПОЗИТИ И ВКУПНО ДАДЕНИ
КРЕДИТИ**

(во % на годишно ниво)

	V.10	VI.10	VII.10	VIII.10	IX.10	X.10	XI.10	XII.10	I.10	II.10	III.10
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ											
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ КРЕДИТИ	9,6	9,6	9,2	9,2	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	9,0	8,9
1.1. Каматни стапки на кредити без валутна клаузула	11,0	10,9	10,3	10,2	10,2	10,1	10,1	10,0	9,8	9,7	9,7
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити без валутна клаузула</i>	9,3	9,2	9,2	9,2	9,1	9,0	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7
- на краткорочни кредити на претпријатија	9,2	9,2	9,2	9,1	9,1	8,9	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7
- на краткорочни кредити на население	13,7	13,4	11,7	11,7	11,7	11,7	11,5	11,2	10,8	10,6	10,5
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити без валутна клаузула</i>	12,1	12,0	10,9	10,9	10,9	10,8	10,7	10,6	10,3	10,2	10,2
- на долгорочни кредити на претпријатија	9,1	9,1	9,0	9,0	9,0	8,8	8,8	8,7	8,8	8,7	8,7
- на долгорочни кредити на население	14,1	13,9	12,1	12,1	12,1	12,0	12,0	11,9	11,3	11,3	11,2
1.2. Каматни стапки на кредити со валутна клаузула	8,5	8,5	8,3	8,3	8,3	8,3	8,2	8,2	8,3	8,3	8,3
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити со валутна клаузула</i>	8,5	8,4	8,4	8,3	8,3	8,3	8,2	8,3	8,3	8,2	8,1
- на краткорочни кредити на претпријатија	8,5	8,4	8,4	8,3	8,3	8,3	8,2	8,3	8,3	8,3	8,1
- на краткорочни кредити на население	7,8	7,8	7,5	7,8	7,9	7,8	7,7	7,4	7,6	7,8	7,6
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити со валутна клаузула</i>	8,6	8,5	8,3	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,3	8,3	8,3
- на долгорочни кредити на претпријатија	9,2	9,2	9,1	9,1	9,1	9,0	9,0	8,9	8,9	8,8	8,8
- на долгорочни кредити на население	8,0	7,9	7,6	7,5	7,6	7,5	7,5	7,5	7,9	7,9	7,9
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ ДЕПОЗИТИ	7,1	7,0	7,1	7,0	6,8	6,7	6,7	6,7	6,4	6,3	6,0
2.1. Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула	7,6	7,5	7,3	7,2	7,1	7,0	7,0	7,0	6,7	6,6	6,2
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на претпријатија</i>	5,9	5,8	5,8	5,6	5,4	5,3	5,3	5,4	5,2	5,2	5,0
- на депозити по видување	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,2
- на краткорочно орочени депозити	5,6	5,5	5,6	5,4	5,2	5,0	5,0	5,1	4,9	4,9	4,7
- на долгорочно орочени депозити	8,8	8,8	8,6	8,6	8,5	8,5	8,4	8,2	8,1	7,9	7,8
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на население</i>	8,0	8,0	7,7	7,7	7,5	7,4	7,4	7,3	7,0	6,9	6,5
- на депозити по видување	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- на краткорочно орочени депозити	8,0	8,0	7,6	7,6	7,3	7,3	7,3	7,1	6,7	6,6	6,1
- на долгорочно орочени депозити	10,7	10,6	10,2	10,1	10,1	9,9	9,7	9,6	9,3	9,2	8,8
2.2. Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула	3,6	3,2	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,6	2,6	2,5	2,4
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на претпријатија</i>	3,6	3,2	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,6	2,5	2,5	2,4
- на краткорочно орочени депозити	3,5	3,1	2,4	2,5	2,4	2,4	2,4	2,5	2,5	2,4	2,3
- на долгорочно орочени депозити	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	7,0	7,6	7,6	7,6	7,6
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на население</i>	9,6	9,6	9,6	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	4,3
- на краткорочно орочени депозити	5,3	5,3	5,3	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	4,3
- на долгорочно орочени депозити	9,7	9,7	9,7	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за б.

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОНДЕРИРАНИ КАМАТНИ СТАПКИ НА
ВКУПНО ПРИМЕНИ ДЕПОЗИТИ И ВКУПНО ДАДЕНИ
КРЕДИТИ**

(во % на годишно ниво)

	V.10	VI.10	VII.10	VIII.10	IX.10	X.10	XI.10	XII.10	I.10	II.10	III.10
	V.10	VI.10	VII.10	VIII.10	IX.10	X.10	XI.10	XII.10	I.10	II.10	III.10
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ											
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ КРЕДИТИ	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
1.1. Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,4	7,5	7,6
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на претпријатија</i>	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,4	7,5	7,6
- одобрени во ЕВРА	7,7	7,7	7,7	7,6	7,6	7,7	7,6	7,6	7,6	7,6	7,7
- одобрени во САД долари	5,9	5,9	6,0	6,0	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	6,7	7,0
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на население</i>	8,8	9,1	8,8	8,8	8,3	8,3	8,3	8,7	8,8	8,7	8,7
- одобрени во ЕВРА	8,8	9,1	8,8	8,8	8,3	8,3	8,3	8,7	8,8	8,7	8,7
- одобрени во САД долари											
1.2. Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на претпријатија</i>	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
- одобрени во ЕВРА	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
- одобрени во САД долари	6,7	6,6	6,6	6,6	6,5	6,5	6,5	6,4	6,4	6,1	5,5
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на население</i>	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
- одобрени во ЕВРА	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
- одобрени во САД долари	2,7	2,7	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,5	2,4
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ ДЕПОЗИТИ	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	2,8
2.1. Каматни стапки на девизни депозити на претпријатија	1,7	1,6	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,4
- на депозити по видување	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
- примени во ЕВРА	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
- примени во САД долари	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
- на краткорочно орочени депозити	3,1	2,9	3,2	3,1	3,1	2,8	2,7	2,9	2,9	2,9	2,5
- примени во ЕВРА	3,1	2,9	3,2	3,2	3,1	2,8	2,7	2,9	2,9	2,9	2,5
- примени во САД долари	2,5	2,3	2,5	2,3	2,5	2,5	2,5	2,2	2,1	2,1	2,1
- на долгорочно орочени депозити	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	5,1	2,7	2,7	2,7	2,7
- примени во ЕВРА	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	5,1	2,7	2,7	2,7	2,7
- примени во САД долари											
2.2. Каматни стапки на девизни депозити на население	3,4	3,4	3,4	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	3,2	3,1
- на депозити по видување	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
- примени во ЕВРА	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
- примени во САД долари	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
- на краткорочно орочени депозити	4,0	4,1	3,9	3,8	3,8	3,9	3,9	3,8	3,7	3,7	3,5
- примени во ЕВРА	4,2	4,3	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,8	3,8	3,6
- примени во САД долари	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
- на долгорочно орочени депозити	5,5	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2	5,2	5,1	4,9
- примени во ЕВРА	5,6	5,5	5,4	5,4	5,4	5,4	5,3	5,3	5,2	5,1	5,0
- примени во САД долари	3,6	3,6	3,6	3,1	3,2	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	3,0

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за б.

Табела 15

КАМАТНИ СТАПКИ НА НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(во %)

Период	Есконтна стапка	Референтна каматна стапка за пресметување на стапката на казнена камата	Активни каматни стапки - обезбедување на ликвидност		Пасивни каматни стапки - повлекување на ликвидност	
			Расположлив кредит преку ноќ	Аукциски репо-трансакции	Благајнички записи - основна рочност*	
					тендер со износи	тендер со каматни стапки
2003.XII	6,5		14,0			6,2
2004.XII	6,5		13,0		10,0	
2005.XII	6,5		13,0			8,5
2006.XII	6,5		9,5			5,7
2007.I	6,5		9,5			5,7
II	6,5		9,5			5,4
III	6,5		9,5			5,3
IV	6,5		9,5			5,1
V	6,5		9,5			5,0
VI	6,5		7,5			4,9
VII	6,5		7,5			5,1
VIII	6,5		7,5			5,1
IX	6,5		7,5			4,8
X	6,5		7,5			4,8
XI	6,5		7,5			4,7
XII	6,5		7,5			4,77
2008.I	6,5		7,5			4,89
II	6,5		7,5		5,15	
III	6,5		7,5		5,85	
IV	6,5		7,5		6,00	
V	6,5		7,5		6,80	
VI	6,5		8,5		7,00	
VII	6,5		8,5		7,00	
VIII	6,5		8,5		7,00	
IX	6,5		8,5		7,00	
X	6,5		8,5		7,00	
XI	6,5		8,5		7,00	
XII	6,5		8,5		7,00	
2009.I	6,5	7,0	8,5		7,00	
II	6,5	7,0	8,5		7,00	
III	6,5	7,0	8,5		7,00	
IV	6,5	7,0	10,5		9,00	
V	6,5	7,0	10,5		9,00	
VI	6,5	7,0	10,5		9,00	
VII	6,5	9,0	10,5		9,00	
VIII	6,5	9,0	10,5		9,00	
IX	6,5	9,0	10,5		9,00	
X	6,5	9,0	10,5		9,00	
XI	6,5	9,0	10,5		9,00	
XII	6,5	9,0	10,0		8,50	
2010.I	6,5	8,5	9,5		8,00	
II		8,5	9,0		7,61	
III		8,5	9,0		7,26	
IV		8,5	8,0		6,50	
V		8,5	7,5		6,24	
VI		8,5	6,5		5,46	
VII		5,0	6,5		5,00	
VIII		5,0	6,0		4,68	
IX		5,0	6,0		4,50	
X		5,0	6,0		4,50	
XI		5,0	6,0		4,50	
XII		5,0	5,5		4,11	
2011.I		4,0	5,5		4,00	
II		4,0	5,5		4,00	
III		4,0	5,5		4,00	

* 28 дена

Табела 17

КАМАТНИ СТАПКИ НА ДРЖАВНИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

(во %)

Период	во денари						во денари со девизна клаузула					
	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години
2004.I		7,5										
II		7,4										
III		8,8										
IV		8,9										
V		8,3										
VI		8,4										
VII		8,4										
VIII		8,4										
IX		8,5										
X		8,9										
XI		9,2	9,5									
XII		9,2	10,4									
2005.I		9,3	10,8									
II		10,0	10,8									
III		10,5	11,2									
IV		10,4	9,8									
V		10,8	10,5									
VI		10,4	10,5	11,1								
VII		10,4	10,6									
VIII		10,5	10,9									
IX		10,3	11,2									
X		9,8	10,1									
XI		8,9	9,9		10,0							
XII		8,0	8,8	9,6								
2006.I		7,2	7,6									
II		7,0	7,1									
III		6,8	7,3	8,6								
IV		6,4	6,8		9,4							
V		6,1	7,1									
VI		6,5	6,9	8,7								
VII		6,2	6,7									
VIII		6,0	6,6									
IX		6,0	7,0	8,7								
X		6,2	6,9		9,3							
XI		6,1	6,8			9,6						
XII		6,3	7,0	8,9								
2007.I		6,5	6,8	8,8								
II		6,4	6,8		8,9							
III		6,4	7,0	8,4		8,0						
IV		6,4	6,8									
V		6,2	6,6		5,7							
VI		5,4	5,5	5,8								
VII		5,4	5,6									
VIII		5,4	5,5									
IX		3,7		5,1								
X		5,1	5,4									
XI		5,2	5,4		6,5							
XII		4,8										
2008.I		5,1	5,4	5,7								
II		5,1	5,3		6,3							
III		5,8	5,6	6,5		6,8						
IV		6,1	6,3		7,0							
V		6,7	6,3									
VI		7,1	7,2	7,3		8,0						
VII		7,31	7,30	7,92		8,0						
VIII		7,39	7,76		8,25							
IX		7,43	7,68	7,99		8,40						
X		7,55	7,86		8,25							
XI		7,58	7,69									
XII		7,48	7,84	7,00								
2009.I		7,43	7,26	7,00								
II		7,80	7,51									
III	8,57	8,74	7,69									
IV	8,81	8,97	9,10									
V		9,03	8,80									
VI		9,35	8,99					5,25		7,00		
VII		8,65							5,25	5,70		
VIII									5,50			
IX								5,40				
X									5,50			
XI									5,50			
XII								5,30				
2010.I										5,20		
II										5,00		
III										4,99		
IV										4,99		
V										4,99		
VI										4,99		
VII										4,70		
VIII			5,00							4,70		
IX			4,70							4,40		
X			4,70							4,40		
XI		4,50	4,50							4,30		
XII		4,46								4,30		
2011.I			4,30							4,15		
II		4,20								4,10		
III		4,20	4,30					4,10	4,10			

Табела 18
ПЛАТЕН БИЛАНС НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
АГРЕГАТНИ ПОДАТОЦИ / 1

(во милиони САД долари)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
I. Тековна сметка	-82,5	-262,9	-298,9	-339,8	-286,5	-280,1	-65,6	-103,1	-235,4	-378,8	-185,5	-451,6	-159,3	-28,5	-605,7	-1235,8	-598,8	-261,8
СТОКИ, нето	42,8	-184,9	-222,8	-314,7	-386,3	-515,6	-495,9	-690,8	-526,7	-805,6	-851,0	-1139,0	-1063,0	-1260,5	-1638,5	-2589,9	-2157,1	-1945,4
Извоз, ф.о.б	1055,3	1086,3	1204,0	1147,4	1236,8	1291,5	1190,0	1320,7	1155,4	1112,1	1362,7	1674,9	2040,6	2410,7	3391,5	3983,3	2685,5	3295,6
Увоз, ф.о.б /2	-1012,5	-1271,3	-1426,8	-1462,1	-1623,1	-1807,1	-1685,9	-2011,6	-1682,2	-1917,7	-2213,7	-2813,8	-3103,6	-3671,2	-5030,0	-6573,2	-4842,5	-5241,0
УСЛУГИ, нето	-154,5	-155,1	-200,5	-156,2	-137,8	-59,8	38,9	48,7	-19,2	-22,1	-6,6	-54,4	-33,6	28,5	34,4	10,8	40,1	78,3
Прилив	84,0	172,0	185,2	154,3	138,1	149,3	272,8	316,7	244,6	253,1	380,3	452,5	515,5	601,3	818,4	1011,5	862,8	915,9
Одлив	-238,5	-327,1	-385,7	-310,4	-275,8	-209,1	-234,0	-268,0	-263,8	-275,3	-386,9	-506,9	-549,1	-572,8	-784,0	-1000,7	-822,7	-837,6
ДОХОД, нето	-56,7	-46,6	-39,6	-51,3	-54,4	-53,5	-72,1	-70,0	-27,2	-45,5	-63,8	-38,0	-114,8	-33,7	-385,0	-114,7	-82,4	-198,0
Прилив	4,3	10,0	20,8	22,8	17,5	23,6	24,2	41,6	52,6	50,8	60,4	84,6	97,5	134,9	213,1	272,7	178,2	190,8
Одлив	-61,0	-56,6	-60,4	-74,2	-71,9	-77,1	-96,4	-111,7	-79,8	-96,3	-124,2	-122,6	-212,4	-168,6	-598,1	-387,4	-260,6	-388,8
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	85,8	123,7	163,9	182,3	292,0	348,9	463,6	609,0	337,8	494,4	735,9	779,7	1052,2	1237,1	1383,4	1458,0	1600,5	1803,3
Прилив	115,0	197,0	293,5	341,3	433,3	376,5	507,2	635,5	372,4	535,2	773,8	824,5	1094,9	1279,2	1480,9	1528,0	1666,9	1866,7
Одлив	-29,2	-73,3	-129,5	-158,9	-141,3	-27,6	-43,6	-26,5	-34,6	-40,8	-37,9	-44,8	-42,7	-42,1	-97,5	-70,0	-66,4	-63,4
II. Капитална и финансиска сметка	-12,9	162,3	280,6	318,2	349,6	296,3	-91,4	40,2	236,6	388,0	218,3	434,1	165,5	23,0	647,8	1233,9	563,9	264,2
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	0,0	30,0	1,7	0,0	0,0	-1,8	0,0	0,3	1,4	8,3	-6,7	-4,6	-2,0	-1,1	4,9	-17,6	28,6	12,0
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	-12,9	132,3	278,9	318,2	349,6	298,1	-91,4	39,9	235,2	379,7	225,0	438,7	167,5	24,1	642,9	1251,4	535,2	252,2
Директни инвестиции, нето	0,0	24,0	9,5	11,2	58,0	150,5	88,1	215,7	446,3	105,5	117,5	321,9	94,2	424,0	700,2	600,5	185,5	293,8
Директни инвестиции во земјата	0,0	24,0	9,5	11,2	58,1	150,5	88,4	215,1	447,1	105,6	117,8	323,0	97,0	424,2	699,1	587,0	197,1	295,8
Директни инвестиции во странство	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,3	0,6	-0,9	-0,1	-0,3	-1,2	-2,8	-0,2	1,1	13,5	-11,6	-2,0
Портфолио-инвестиции, нето	0,0	0,0	2,7	0,3	1,3	-0,2	0,1	-0,9	3,5	1,2	5,7	11,5	238,6	92,4	155,2	-72,5	147,2	-83,4
Средства	0,0	0,0	1,4	-0,5	1,7	0,2	0,1	-0,8	3,2	1,2	0,3	-0,9	0,8	-0,5	-2,8	-1,1	-51,3	-29,0
Обврски	0,0	0,0	1,3	0,8	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	0,4	0,1	5,3	12,4	237,8	92,8	157,9	-71,4	198,5	-54,4
Останати инвестиции, нето	44,0	150,2	367,4	300,8	294,1	201,1	-36,3	89,6	-137,6	133,4	152,8	124,8	249,7	-116,4	-69,4	676,2	339,0	92,6
Средства	32,0	34,7	39,9	77,7	-66,1	-58,9	-184,1	-63,0	-112,2	226,8	18,2	8,5	-47,0	-148,6	-80,9	297,7	-144,6	-209,4
Обврски	12,0	115,5	327,5	223,1	360,3	260,0	147,8	152,6	-25,4	-93,4	134,7	116,3	296,8	32,2	11,4	378,4	483,6	301,9
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /3	-56,8	-41,9	-100,6	5,9	-3,8	-53,3	-143,3	-264,5	-77,0	139,7	-51,0	-19,5	-415,1	-375,8	-143,0	47,2	-136,5	-50,7
III. Грешки и пропусти	95,4	100,6	18,3	21,6	-63,2	-16,2	157,0	62,9	-1,2	-9,2	-32,8	17,6	-6,2	5,6	-42,0	1,9	35,0	-2,4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

а. во ноември 2010 година извршена е ревизија на податоците за:

- 2009 година во категориите: директни инвестиции, доход и останати инвестиции - поради вклучување на податоците од годишниот прашалник за странски вложувања ДИ 22 и подобар опфат на податоците за кредитната задолженост;

- услуги и тековни трансфери за 2009 година - како резултат на подобар опфат на податоците

-2008 година - стоки, услуги и трговски кредити, врз основа на дефинитивните податоци за надворешно - трговска размена .

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на ц.и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф.

по години изнесува: 1993-20%, 1994-20%, 1995-20%,1996-14%,1997-10%,1998-5,02%,1999-4,86%, 2000-3,9%, 2001-4,2%, 2002-3,8%, 2003-4,06%, 2004, 2005, 2006, 2007-4,14%, 2008 и 2009 - 3,86%.

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Без монетарно злато и курсни разлики.

Табела 22
ПЛАТЕН БИЛАНС НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Тековни трансфери
(во милиони евра)

Период	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2009	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2010	1	2	3	Кв.1	2011
Тековни трансфери, нето	646,1	628,2	853,3	981,9	1012,4	985,5	128,9	259,8	399,2	344,4	1132,3	258,9	348,1	419,6	339,4	1366,0	96,0	82,7	87,4	266,1	266,1
- Прилив	679,5	664,2	887,5	1015,3	1081,3	1033,2	140,3	272,4	410,0	357,3	1180,0	269,0	359,5	431,1	354,3	1413,8	99,3	86,1	91,3	276,6	276,6
- Одлив	-33,4	-36,0	-34,2	-33,4	-68,9	-47,7	-11,4	-12,6	-10,7	-12,9	-47,7	-10,1	-11,5	-11,4	-14,9	-47,9	-3,3	-3,3	-3,9	-10,6	-10,6
1. Држава - официјални трансфери	89,4	55,5	53,4	58,8	24,3	49,4	5,3	6,0	4,0	20,2	35,5	4,3	14,2	6,9	6,7	32,0	17,7	1,8	1,8	21,4	21,4
- Прилив	92,9	60,1	60,9	66,3	61,0	62,5	6,4	7,9	5,4	21,7	41,5	5,1	15,1	7,4	8,4	36,0	18,0	2,3	2,2	22,4	22,4
- Одлив	-3,5	-4,7	-7,6	-7,4	-36,7	-13,1	-1,1	-1,9	-1,5	-1,4	-5,9	-0,8	-0,9	-0,5	-1,7	-4,0	-0,3	-0,5	-0,3	-1,1	-1,1
2. Останати сектори - приватни трансфери	556,7	572,7	799,9	923,1	988,2	936,1	123,6	253,8	395,3	324,2	1096,8	254,6	333,9	412,7	332,7	1333,9	78,3	80,9	85,6	244,7	244,7
- Прилив	586,6	604,1	826,5	949,0	1020,4	970,7	133,8	264,5	404,5	335,7	1138,5	263,9	344,4	423,6	345,9	1377,8	81,3	83,8	89,2	254,2	254,2
- Одлив	-29,9	-31,3	-26,6	-25,9	-32,2	-34,6	-10,3	-10,7	-9,2	-11,5	-41,8	-9,3	-10,5	-10,9	-13,2	-43,9	-3,0	-2,9	-3,6	-9,5	-9,5
2.1. Дознаки од вработени	115,2	117,9	125,3	144,7	158,1	161,6	35,5	43,3	46,4	44,9	170,1	39,3	47,7	46,6	48,2	181,8	10,7	11,9	15,0	37,7	37,7
- Прилив	128,9	129,8	136,6	157,1	174,3	180,9	39,8	47,3	49,9	49,1	186,2	42,7	51,1	50,0	52,4	196,3	11,9	13,1	15,9	40,9	40,9
- Одлив	-13,6	-11,9	-11,3	-12,4	-16,2	-19,2	-4,3	-4,1	-3,4	-4,2	-16,0	-3,5	-3,4	-3,4	-4,2	-14,5	-1,2	-1,1	-0,9	-3,2	-3,2
2.2. Други трансфери	441,5	454,8	674,6	778,4	830,1	774,4	88,0	210,5	348,8	279,3	926,6	215,4	286,2	366,1	284,5	1152,2	67,6	69,0	70,5	207,0	207,0
- Прилив	457,7	474,3	690,0	791,9	846,0	789,8	94,0	217,1	354,7	286,6	952,3	221,2	293,3	373,6	293,5	1181,6	69,4	70,7	73,2	213,3	213,3
- Одлив	-16,2	-19,4	-15,3	-13,5	-16,0	-15,4	-6,0	-6,6	-5,8	-7,3	-25,7	-5,8	-7,1	-7,5	-9,0	-29,4	-1,8	-1,8	-2,7	-6,3	-6,3

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Период	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2009	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2010	1	2	3	Кв.1	2011	
4. Бруто официјални резерви																						
(без монетарно злато и курсни разлики)	-38,6	-15,9	-347,9	-297,6	-101,8	51,6	252,8	52,2	-323,0	-51,4	-69,4	11,0	-42,6	-8,5	-1,0	-41,1	-15,5	15,2	-202,2	-202,4	-202,4	
4.1. Монетарно злато	36,1	-32,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Специјални права на влечење	5,1	-0,4	0,0	-1,7	1,2	0,0	0,0	0,0	-62,3	-0,2	-62,5	-1,9	-5,0	69,5	0,0	62,6	0,8	0,1	-0,1	0,8	0,8	
4.3. Резервна позиција кај ММФ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.4. Девизи	-79,8	17,2	-347,9	-295,9	-102,9	51,6	252,8	52,2	-260,7	-51,1	-6,8	12,9	-37,6	-78,0	-1,0	-103,6	-16,3	15,1	-202,1	-203,2	-203,2	
4.4.1. Валуте и депозити	-5,3	-34,9	-337,5	-163,4	242,8	667,8	88,9	-87,7	-273,0	51,4	-220,3	132,3	-1,4	-18,8	17,0	129,0	81,3	14,7	-115,3	-19,4	-19,4	
4.4.2. Хартии од вредност	-74,4	52,1	-10,4	-132,5	-345,8	-616,2	163,9	139,9	12,3	-102,6	213,5	-119,4	-36,2	-59,2	-18,0	-232,7	-97,6	0,5	-86,8	-183,9	-183,9	
4.5. Други побарувања	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Извор: Народна Банка на Република Македонија.

Табела 24

**НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО СЕКТОРИ
НА СМТК И ПО ЕКОНОМСКА НАМЕНА**

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ		УВОЗ			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009				2009				2010				2010				2011		2011					
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.1		
ВКУПНО	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.415,2	3.398,3	3.990,6	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.752,3	5.280,6	6.882,7	521,9	673,4	768,9	744,2	2.708,5	1.150,6	1.181,4	1.244,8	1.496,1	5.072,8	666,7	781,5	887,8	965,8	3.301,8	1.117,4	1.335,5	1.349,4	1.648,4	5.450,7	934,7	1.611,6		
СМТК																																				
Храна и живи животни	92,0	125,6	167,2	192,7	250,4	308,5	271,2	337,5	343,2	362,4	518,3	620,9	45,4	82,9	77,0	78,4	283,6	125,9	131,6	141,5	160,3	559,3	60,7	80,8	90,3	96,9	328,7	128,4	132,2	127,4	170,1	558,1	68,0	153,3		
Пијалочи и тутун	137,1	127,8	163,1	193,6	209,6	218,8	24,2	28,0	31,1	31,8	38,3	51,2	26,5	66,8	66,2	37,6	197,1	8,6	13,7	12,8	16,5	51,7	44,9	50,9	56,0	50,8	202,5	12,6	13,8	15,9	15,3	57,6	44,7	10,6		
Суровини освен гориво	39,9	44,1	67,8	113,6	170,6	272,0	60,0	77,4	106,7	133,5	298,2	351,0	26,7	37,7	50,2	59,1	173,7	34,4	45,6	53,0	70,6	203,5	64,7	65,7	65,0	64,6	260,0	35,9	70,4	80,8	101,0	288,1	64,2	66,7		
Минерални горива, мазива и сл.	73,7	78,3	163,6	225,0	165,3	314,3	323,1	397,8	619,2	758,9	975,7	1.419,3	31,6	46,6	69,8	54,9	202,9	220,4	150,5	196,5	243,7	811,1	50,3	59,7	83,3	64,1	257,4	197,5	215,1	229,4	324,8	966,8	69,9	324,3		
Животински и растителни масла	0,8	7,0	2,9	2,2	2,5	12,4	24,5	52,9	30,0	31,4	47,0	67,4	2,5	2,1	2,6	1,0	8,2	11,9	10,2	10,7	13,2	45,9	2,1	2,4	1,8	5,0	11,3	9,1	10,3	13,7	18,7	51,8	2,7	13,8		
Хемиски производи	70,2	73,4	90,8	100,7	133,1	181,1	254,9	281,0	334,0	364,5	490,2	614,1	31,0	41,7	43,6	56,0	172,2	115,9	141,6	145,2	166,8	569,4	53,1	81,3	89,8	157,6	381,8	151,2	165,2	177,6	168,6	662,6	194,0	242,7		
Производи класирани по материјали	398,1	552,7	682,8	853,8	1.513,2	1.602,8	333,2	740,8	950,5	1.121,0	1.509,2	1.862,9	141,6	188,2	224,0	217,7	771,5	239,9	307,7	308,3	358,1	1.214,0	188,5	249,2	265,8	286,5	989,9	259,6	359,1	307,5	448,0	1.374,2	260,3	459,6		
Машини транспортни уреди	80,6	92,6	109,9	118,7	151,6	186,4	434,2	504,5	563,1	688,8	1.046,3	1.442,4	36,0	38,4	35,4	43,5	153,3	306,4	278,7	277,6	352,5	1.215,2	26,1	36,4	43,0	47,2	152,8	234,8	275,8	296,0	284,3	1.090,8	44,4	256,4		
Разни готови производи	471,8	570,8	590,5	612,0	800,3	892,8	128,7	171,9	252,9	257,7	355,9	451,6	180,6	168,8	199,9	195,8	745,1	83,1	98,6	97,6	113,5	392,7	176,1	154,3	192,2	192,4	715,1	84,8	93,2	100,8	116,9	395,6	185,9	83,4		
Трансакции и неспомнатата стока	2,7	3,5	3,7	3,0	1,8	1,4	452,4	340,1	2,1	2,1	1,8	1,7	0,1	0,2	0,4	0,1	0,8	4,4	3,1	1,6	0,8	10,0	0,1	0,7	0,7	0,8	2,4	3,6	0,5	0,3	0,7	5,0	0,6	0,9		
Економска намена																																				
Производи за репродукција	669,2	816,2	1.110,4	1.398,9	2.086,1	2.444,1	1.492,5	1.904,7	2.099,0	2.453,5	3.427,8	4.452,7	224,3	347,0	416,9	381,1	1.369,3	641,8	670,8	729,4	865,5	2.907,5	374,6	474,5	524,0	576,2	1.949,3	678,1	846,7	837,7	1.084,2	3.446,6	601,5	1.139,3		
Средства за работа	22,3	30,6	39,9	51,5	76,6	133,9	285,9	312,8	348,5	421,4	643,7	939,1	33,3	31,1	27,7	33,7	125,8	228,1	188,9	186,4	236,3	839,7	18,2	26,8	29,6	30,9	105,5	136,4	143,8	153,3	190,9	624,4	33,0	155,4		
Стока за широка потрошувачка	674,5	827,7	891,2	964,7	1.235,6	1.412,6	525,2	711,8	783,2	875,3	1.207,5	1.489,2	264,3	295,3	324,3	329,5	1.213,3	278,0	319,7	328,3	393,9	1.319,9	273,9	280,2	334,2	358,7	1.247,0	299,4	344,5	358,2	372,6	1.374,7	299,9	316,6		
Непознато	0,9	1,3	0,8	0,0	0,0	0,0	2,7	2,3	2,1	2,1	1,7	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	2,0	0,6	0,4	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	0,4	0,3	0,7	4,9	0,3	0,3		

Извор: Државен Завод за статистика на РМ

Табела 25

НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО ЗЕМЈИ *

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ								УВОЗ								ИЗВОЗ								УВОЗ								ИЗВОЗ								УВОЗ								ИЗВОЗ 2011		УВОЗ 2011	
	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		2009		2010		2010		2011		2011																	
	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2																	
	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.415,2	3.398,3	3.990,6	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.752,3	5.280,6	6.882,7	521,9	673,4	768,9	744,2	2.708,5	1.150,6	1.181,4	1.244,8	1.496,1	5.072,8	666,7	781,5	887,8	965,8	3.301,8	1.117,4	1.335,5	1.349,4	1.648,4	5.450,7	934,7	1.611,6																		
	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	ВКУПНО	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	ВКУПНО	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	ВКУПНО	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	ВКУПНО	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	ВКУПНО	Кв.1	Кв.2																	
Србија и Црна Гора	275,0	347,6	459,7	559,6																																																
Србија					644,7	934,8												454,5	533,1	108,4	102,2	57,5	69,7	337,8	80,5	100,3	101,4	115,8	398,0	46,0	67,1	73,7	85,0	271,8	88,3	102,3	100,0	127,7	418,4	56,7	111,1											
Црна Гора					28,0	39,0												1,4	1,2	4,5	5,8	7,4	7,1	24,9	0,4	0,4	0,5	0,4	1,8	4,9	8,3	7,0	7,2	27,4	0,2	0,3	0,4	0,6	1,4	6,0	0,2											
Германија	279,4	317,2	364,2	381,2	501,8	564,9	304,8	368,2	336,1	372,3	533,1	652,9	116,2	103,3	110,5	125,8	455,9	113,4	129,6	130,6	148,0	521,7	134,9	143,8	173,4	240,5	692,5	117,2	156,8	163,7	172,4	610,1	288,9	170,0																		
Грција	180,4	228,8	313,2	361,3	424,7	536,4	300,6	282,6	297,7	306,4	416,2	511,7	58,1	84,4	77,7	71,5	291,6	84,0	100,8	120,8	136,2	441,9	60,6	67,2	65,5	51,9	245,1	88,9	96,5	105,3	157,9	448,6	42,9	99,8																		
Италија	95,4	134,6	169,8	238,5	349,9	321,4	123,1	168,8	194,1	228,3	313,3	390,2	43,1	44,2	67,1	63,9	218,3	70,4	103,8	87,6	106,7	368,5	48,7	56,6	63,6	65,7	234,6	70,3	89,8	75,4	91,8	327,3	54,9	70,6																		
Бугарија	25,8	51,5	76,1	130,9	243,9	379,3	149,2	209,7	234,4	251,3	271,1	327,9	29,8	51,5	75,0	60,7	216,9	49,4	61,7	64,1	69,1	244,3	67,8	73,2	76,5	76,5	294,0	54,9	72,8	79,8	94,2	301,6	70,5	93,7																		
Хрватска	66,2	80,2	81,1	124,7	165,1	230,5	63,5	65,8	75,3	79,0	110,8	137,8	35,5	44,9	32,2	40,1	152,7	25,5	26,0	30,9	36,0	118,4	31,2	29,1	30,6	32,8	123,6	23,8	27,3	29,8	32,4	113,3	35,4	27,1																		
Белгија	9,7	15,2	34,6	83,9	178,1	109,2	16,7	22,1	27,3	27,0	32,4	42,1	8,1	4,3	14,2	9,5	36,1	6,6	8,0	10,1	9,0	33,7	27,0	18,7	16,5	18,6	80,8	8,2	6,8	8,0	8,4	31,5	19,5	11,0																		
Босна и Херцеговина	23,8	33,2	50,5	65,8	89,0	104,8	11,8	16,3	23,6	26,5	34,9	52,6	16,9	20,5	23,5	25,8	86,7	9,0	11,7	12,6	13,2	46,5	15,7	22,7	21,2	25,3	84,9	9,4	11,9	13,9	13,9	49,1	17,0	16,1																		
Холандија	47,3	47,3	44,6	56,5	73,1	70,6	49,6	57,1	53,3	60,1	75,3	94,1	14,5	10,8	19,5	16,8	61,7	12,5	16,1	19,6	22,8	71,0	14,4	15,8	17,4	22,7	70,3	13,7	16,8	13,7	24,3	68,5	20,9	15,4																		
Турција	32,8	54,0	46,3	55,2	53,8	31,6	78,8	94,9	113,9	122,5	198,5	272,1	10,1	11,2	8,4	11,1	40,8	52,3	63,8	56,0	81,2	253,4	12,2	10,1	14,1	14,5	50,9	51,9	66,9	60,9	80,7	260,3	19,6	67,1																		
Шпанија	21,3	23,0	14,0	50,4	173,0	77,0	24,6	31,0	32,4	51,9	52,1	55,6	3,2	5,3	19,4	10,8	38,8	11,0	13,1	10,9	14,0	49,0	9,7	30,1	16,8	17,0	73,7	11,7	14,7	13,3	20,7	60,4	16,0	10,9																		
Словенија	21,3	27,2	31,8	41,4	69,1	65,1	139,1	140,3	128,0	129,6	156,1	203,4	6,7	7,8	10,3	9,5	34,3	43,8	43,7	47,3	56,0	190,9	9,2	15,9	23,4	20,6	69,1	37,8	35,3	45,0	47,0	165,1	22,4	39,8																		
Албанија	17,4	23,6	27,5	40,7	73,1	107,0	4,0	6,3	9,1	11,7	19,7	35,7	15,4	22,3	23,3	22,9	84,0	3,4	7,0	8,2	5,4	24,1	16,6	16,1	18,5	21,1	72,4	2,6	7,1	7,4	5,8	22,9	17,3	5,0																		
В.Британија	35,2	42,5	42,9	36,6	76,0	70,1	39,5	54,7	44,2	38,2	52,9	70,6	8,5	8,5	12,3	13,6	42,9	10,8	14,5	15,4	22,9	63,6	10,7	10,5	20,4	17,8	59,3	43,7	66,4	55,3	118,2	283,6	12,3	222,6																		
Русија	13,7	19,7	21,4	25,6	23,6	32,7	179,0	271,0	425,2	569,7	638,2	932,0	2,5	6,3	5,6	8,1	22,5	142,8	96,9	104,4	150,9	495,1	4,0	6,4	6,1	10,3	26,7	128,4	130,5	145,2	148,5	552,5	12,6	189,6																		
САД	72,8	72,1	44,4	22,4	52,7	11,2	56,6	48,0	45,2	40,3	78,5	101,6	1,6	2,3	2,3	3,2	9,5	24,3	19,9	30,0	36,7	110,8	2,0	3,3	2,4	6,6	14,2	24,2	23,4	31,8	23,0	102,4	8,4	16,1																		
Шведска	5,6	5,7	8,3	19,4	15,2	9,4	20,2	25,1	20,1	29,6	55,0	53,5	2,3	1,9	2,3	2,9	9,5	6,2	7,0	8,2	10,2	31,6	2,3	3,1	3,4	4,3	13,2	4,5	12,8	7,0	9,5	33,8	2,7	7,8																		
Австрија	7,7	8,5	9,0	15,0	20,0	22,5	56,2	68,9	69,2	80,5	102,7	119,9	3,4	4,6	5,1	5,9	19,1	18,9	26,3	25,3	29,8	100,3	6,3	10,3	9,2	11,1	37,0	17,0	23,4	26,0	27,2	93,7	8,8	25,4																		
Романија	1,4	1,8	4,2	13,4	19,3	33,5	14,4	113,1	64,9	91,9	96,7	117,7	2,9	3,4	5,9	7,9	20,0	17,6	21,7	26,9	42,6	108,8	6,2	11,5	21,4	15,2	54,3	34,0	33,2	28,3	30,7	126,2	9,4	32,3																		
Чешка	3,1	5,4	6,0	10,7	11,3	14,4	12,0	17,5	23,3	32,9	64,6	65,5	2,0	2,1	2,5	2,7	9,3	11,8	12,5	12,9	14,6	51,9	1,4	3,0	5,8	5,0	15,3	12,3	11,6	13,3	14,2	51,3	2,9	13,2																		
Франција	54,7	77,3	19,9	10,3	16,1	24,3	51,5	67,5	61,0	66,6	90,8	124,7	2,6	3,1	3,6	3,3	12,6	17,0	20,9	22,4	31,4	91,8	3,7	2,8	3,3	4,1	13,9	18,1	22,2	22,6	22,0	85,0	3,7	23,3																		
Швајцарија	19,3	6,4	7,5	10,2	10,8	16,2	27,2	45,7	63,9	59,2	114,7	292,8	2,3	3,3	6,3	5,5	17,4	51,4	25,4	25,9	21,6	124,3	3,6	4,5	5,0	5,6	18,8	21,2	19,0	19,1	38,2	97,5	6,2	39,9																		
Унгарија	2,8	2,2	2,7	6,5	6,7	7,2	29,1	31,0	36,3	37,6	55,2	80,6	0,5	1,0	1,3	1,1	3,8	11,0	12,8	13,4	13,6	50,9	2,0	1,5	2,2	3,0	8,6	12,2	11,2	12,5	11,7	47,6	1,7	10,0																		
Полска	0,5	2,6	4,0	6,4	11,2	16,8	26,4	78,3	94,6	117,8	162,7	265,3	2,2	1,9	1,5	2,4	8,1	18,4	24,0	21,6	19,2	83,2	2,4	3,9	10,1	7,8	24,2	12,8	14,7	20,9	21,4	69,8	4,8	18,7																		
Кипар	0,5	4,8	5,5	4,5	3,0	5,5	4,1	4,7	3,5	1,5	1,9	4,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4	1,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,6	0,2	0,2	0,1	0,2	0,7	0,3	0,1																			
Австралија	2,5	2,5	1,7	2,3	3,6	3,3	6,7	2,7	4,3	1,8	3,4	3,3	0,4	0,9	0,7	1,8	3,9	0,7	0,9	0,9	0,6	3,1	0,9	0,8	0,7	1,4	3,7	0,6	0,7	0,5	0,7	2,4	1,1	0,4																		
Украина	1,8	2,2	2,0	1,8	2,0	3,0	88,0	74,1	72,1	105,7	104,4	203,0	1,9	5,4	1,7	1,2	10,1	15,0	18,1	27,0	24,4	84,5	0,3	5,1	5,7	10,2	21,3	24,5	35,5	22,0	34,6	116,6	26,7	47,7																		
Кореја	0,1	2,0	1,4	1,7	0,0	0,3	14,0	23,4	33,7	41,4	55,1	57,7	0,0	0,0	3,8	0,8	4,6	7,2	9,7	9,8	11,8	38,6	0,0	0,0	0,0	0,1	8,6	11,0	11,4	12,5	43,4	0,0	8,8																			
Кина	14,6	1,4	9,9	1,5	0,6	1,6	48,3	82,0	115,3	138,6	245,6	315,6	0,0	0,3	1,6	1,3	3,2	63,1	67,7	67,7	91,6	290,1	18,4	15,5	22,5	31,4	87,																									

во милиони евра

Земји	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Јордан	0,03	0,02	0,04	0,01	0,05	0,01	0,06	0,01	0,02	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Либан	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Либија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Лихтенштајн	0,18	0,12	3,77	1,40	10,24	2,85	4,76	0,82	6,49	0,62	4,07	0,35	22,00	1,70
Луксембург	0,20	0,14	1,80	0,66	1,88	0,52	2,28	0,39	2,33	0,22	2,30	0,20	2,24	0,17
Малезија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Малта	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,03	0,00	-0,03	0,00
Маврициус	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Мексико	0,00	0,00	-0,91	-0,34	0,15	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Молдавија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Црна Гора	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Холандија	1,43	1,01	4,63	1,71	10,23	2,84	14,70	2,53	15,59	1,50	61,06	5,26	69,72	5,40
Холандски Антили	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нигерија	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Норвешка	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,02	0,00	0,07	0,01	0,05	0,00	0,03	0,00
Маршалски Острови	1,25	0,89	0,65	0,24	0,67	0,19	0,11	0,02	0,21	0,02	0,19	0,02	0,25	0,02
Пакистан	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00
Панама	2,00	1,42	2,91	1,08	3,10	0,86	3,52	0,61	12,93	1,24	13,30	1,15	13,34	1,03
Полска	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09	0,02	0,04	0,01	0,00	0,00	0,02	0,00	0,05	0,00
Португалија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Романија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,02	0,14	0,01	0,33	0,03	0,33	0,03
Русија	3,52	2,50	5,47	2,02	2,51	0,70	0,01	0,00	0,01	0,00	1,29	0,11	1,31	0,10
Сент Ките и Невис	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Сент Винсент и Гренадин	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Сан Марино	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79	0,07	0,67	0,05
Саудиска Арабија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Србија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Сејшелски Острови	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,01	0,06	0,01	0,09	0,01	-0,12	-0,01
Сингапур	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Словачка	0,06	0,04	0,06	0,02	0,07	0,02	0,08	0,01	0,02	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Словенија	16,41	11,62	21,18	7,84	43,70	12,14	56,16	9,68	58,83	5,66	66,41	5,72	84,74	6,56
Јужна Африка	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Шпанија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00	0,03	0,00	0,02	0,00	-0,04	0,00
Шведска	1,40	0,99	1,63	0,60	1,72	0,48	2,21	0,38	1,10	0,11	2,34	0,20	1,96	0,15
Швајцарија	32,14	22,76	40,85	15,11	45,83	12,73	61,48	10,60	79,20	7,62	85,15	7,34	101,85	7,88
Сирија	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,09	0,01	0,18	0,02	0,15	0,01
Обединети Арапски Емирати	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,04	0,00	0,04	0,00	0,04	0,00
Турција	0,70	0,50	1,15	0,42	14,24	3,96	16,12	2,78	16,23	1,56	17,98	1,55	18,86	1,46
Украина	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,18	0,01
Велика Британија	5,27	3,73	5,85	2,17	4,19	1,16	39,51	6,81	26,61	2,56	21,94	1,89	34,69	2,68
Џерси	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Човечки остров	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
САД	1,40	0,99	2,37	0,88	4,14	1,15	12,54	2,16	33,96	3,27	41,27	3,56	42,24	3,27
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17	0,02	0,22	0,02	0,48	0,04
Узбекистан	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Србија и Црна Гора	15,86	11,23	19,43	7,19	21,12	5,87	19,28	3,32	29,65	2,85	26,68	2,30	29,13	2,25
Меѓународна финасиска корпорација	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Европска банка за реконструкција и развој	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,57	0,20
Банка за развој на Централно африкански земји	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Северноатланска алијанса за соработка	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ВКУПНО	141,22	100,00	270,37	100,00	359,90	100,00	580,05	100,00	1.039,15	100,00	1.160,71	100,00	1.292,14	100,00

во милиони евра

Земји	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Јордан	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Либан	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31	0,01
Либија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Лихтенштајн	1,48	0,09	2,46	0,14	6,70	0,32	1,57	0,06	2,05	0,07	1,65	0,05
Луксембург	10,83	0,67	15,16	0,86	25,42	1,21	71,85	2,82	69,14	2,33	62,03	1,97
Малезија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Малта	-0,12	-0,01	-0,18	-0,01	-0,13	-0,01	-0,05	0,00	0,06	0,00	-0,03	0,00
Маврициус	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,06	0,00
Мексико	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Молдавија	0,00	0,00	-0,05	0,00	-0,02	0,00	0,01	0,00	0,11	0,00	0,09	0,00
Црна Гора	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,18	0,01	0,24	0,01	0,22	0,01
Холандија	103,23	6,41	213,35	12,06	211,99	10,10	431,31	16,95	435,57	14,67	523,56	16,67
Холандски Антили	98,87	6,14	69,52	3,93	54,71	2,61	17,96	0,71	0,01	0,00	0,11	0,00
Нигерија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Норвешка	-0,08	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,02	0,85	0,03	1,02	0,03
Маршалски Острови	0,28	0,02	0,02	0,00	0,02	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Пакистан	-0,01	0,00	-0,01	0,00	-0,02	0,00	-0,55	-0,02	-0,32	-0,01	0,00	0,00
Панама	2,98	0,19	3,24	0,18	4,13	0,20	8,64	0,34	11,12	0,37	10,58	0,34
Полска	0,06	0,00	0,12	0,01	0,53	0,03	0,48	0,02	0,50	0,02	0,41	0,01
Португалија	0,00	0,00	0,00	0,00	1,81	0,09	2,24	0,09	2,28	0,08	1,58	0,05
Романија	0,47	0,03	0,43	0,02	0,05	0,00	0,45	0,02	-0,26	-0,01	0,87	0,03
Русија	1,38	0,09	1,34	0,08	1,35	0,06	1,52	0,06	1,32	0,04	1,22	0,04
Сент Ките и Невис	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,97	0,12	2,94	0,10	2,97	0,09
Сент Винсент и Гренадин	0,00	0,00	36,09	2,04	17,55	0,84	19,35	0,76	62,14	2,09	48,02	1,53
Сан Марино	0,70	0,04	0,76	0,04	0,88	0,04	2,39	0,09	2,40	0,08	0,00	0,00
Саудиска Арабија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,04	0,00
Србија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66,33	2,61	62,31	2,10	83,72	2,67
Сејшелски Острови	2,06	0,13	-0,01	0,00	0,08	0,00	0,11	0,00	0,01	0,00	2,52	0,08
Сингапур	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	2,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00
Словачка	0,07	0,00	0,18	0,01	0,00	0,00	0,07	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00
Словенија	101,85	6,33	106,79	6,04	126,71	6,04	165,84	6,52	262,78	8,85	391,21	12,45
Јужна Африка	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Шпанија	-0,04	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	-0,20	-0,01	-0,13	0,00	-0,86	-0,03
Шведска	2,51	0,16	2,47	0,14	2,57	0,12	2,70	0,11	-1,76	-0,06	3,56	0,11
Швајцарија	143,90	8,94	164,20	9,28	150,78	7,18	166,82	6,55	200,73	6,76	202,07	6,43
Сирија	0,15	0,01	0,15	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Обединети Арапски Емирати	0,06	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Турција	26,49	1,65	25,06	1,42	27,72	1,32	34,91	1,37	42,98	1,45	49,74	1,58
Украина	0,64	0,04	3,55	0,20	3,28	0,16	1,89	0,07	0,89	0,03	0,65	0,02
Велика Британија	38,39	2,38	38,18	2,16	67,39	3,21	102,24	4,02	145,60	4,90	110,74	3,53
Џерси	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45	0,02	0,00	0,00
Човечки остров	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
САД	25,62	1,59	29,84	1,69	45,32	2,16	35,88	1,41	47,79	1,61	48,78	1,55
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,83	0,05	0,86	0,05	1,24	0,06	7,56	0,30	6,99	0,24	6,54	0,21
Узбекистан	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Србија и Црна Гора	29,50	1,83	32,83	1,86	53,77	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Меѓународна финасиска корпорација	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Европска банка за реконструкција и развој	2,44	0,15	1,79	0,10	1,40	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	0,08
Банка за развој на Централно африкански земји	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Северноатланска алијанса за соработка	0,00	0,00	0,00	0,00	0,94	0,04	1,72	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00
ВКУПНО	1.610,22	100,00	1.768,97	100,00	2.098,57	100,00	2.545,17	100,00	2.968,75	100,00	3.141,38	100,00

Табела 27
Состојба на директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008 /1

(во милиони евра)

Дејности	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%
СДИ во Република Македонија																								
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ЛОВ И РИБАРСТВО	1,05	0,75	0,60	0,22	0,90	0,25	0,78	0,13	2,67	0,26	3,73	0,32	9,81	0,76	23,09	1,43	22,98	1,30	23,11	1,10	27,00	1,06	30,86	1,04
РУДАРСТВО И ЕКСТРАКЦИЈА	0,27	0,19	0,42	0,15	0,68	0,19	9,89	1,71	13,60	1,31	16,94	1,46	15,53	1,20	22,37	1,39	39,27	2,22	45,30	2,16	50,74	1,99	168,52	5,68
ПРОИЗВОДСТВО ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА, ГАСИФИКАЦИЈА И ВОДОСТОПАНСТВО	67,45	47,76	165,33	61,15	222,08	61,70	294,83	50,83	396,21	38,13	457,70	39,43	490,36	37,95	664,92	41,29	775,32	43,83	801,86	38,21	907,35	35,65	886,28	29,85
ПРОИЗВОДСТВО ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА, ГАСИФИКАЦИЈА И ВОДОСТОПАНСТВО	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,74	0,06	5,17	0,32	6,21	0,35	157,08	7,49	161,70	6,35	164,33	5,54
ГРАДЕЖНИШТВО	0,58	0,41	0,83	0,31	5,63	1,56	32,94	5,68	47,04	4,53	56,06	4,83	65,91	5,10	64,49	4,01	61,08	3,45	70,48	3,36	87,05	3,42	117,25	3,95
ВКУПНО УСЛУГИ	68,31	48,37	98,12	36,29	124,93	34,71	236,89	40,84	574,38	55,27	619,61	53,38	702,51	54,37	822,03	51,05	854,22	48,29	984,55	46,92	1.302,69	51,18	1.601,52	53,95
НЕ АЛОЦИРАНИ	3,56	2,52	5,07	1,87	5,70	1,58	4,73	0,82	5,25	0,51	6,66	0,57	7,26	0,56	8,15	0,51	9,89	0,56	16,19	0,77	9,10	0,36	0,00	0,00
СУБ-ТОТАЛ	141,22		270,37		359,90		580,05		1.039,15		1.160,71		1.292,14		1.610,22		1.768,97		2.098,57		2.545,17		2.968,75	
ВКУПНО	141,22	100,00	270,37	100,00	359,90	100,00	580,05	100,00	1.039,15	100,00	1.160,71	100,00	1.292,14	100,00	1.610,22	100,00	1.768,97	100,00	2.098,57	100,00	2.545,17	100,00	2.968,75	100,00

1/ претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 28

Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

(во милиони долари)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Меѓународна Инвестициска Позиција, нето	-1.999,02	-2.511,57	-2.348,53	-2.485,90	-3.528,98	-4.605,49	-5.181,77
Средства	1.868,50	2.161,76	2.455,64	3.255,25	3.946,33	3.463,54	3.737,29
Директни инвестиции во странство	41,97	54,21	62,05	38,39	67,58	85,81	95,65
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	35,71	43,91	43,59	36,38	51,57	69,00	71,12
Побарувања од поврзаните претпријатија	35,71	43,91	43,59	36,38	51,57	69,00	71,12
Обврски кон поврзаните претпријатија (-)							
Останат капитал	6,25	10,30	18,46	2,02	16,01	16,82	24,53
Побарувања од поврзаните претпријатија	10,77	15,34	25,16	19,35	24,98	27,25	35,27
Обврски кон поврзаните претпријатија (-)	-4,51	-5,04	-6,70	-17,33	-8,98	-10,43	-10,74
Портфолио инвестиции	3,78	4,10	3,62	4,18	4,43	3,07	6,25
Сопственички хартии од вредност	3,78	4,10	3,62	4,18	4,43	3,07	6,25
Монетарни власти							
Држава							
Банки	3,02	3,28	2,92	3,42	3,62	2,07	2,22
Останати сектори	0,76	0,82	0,71	0,76	0,81	1,00	4,02
Должнички хартии од вредност							
Обврзници и записи							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Инструменти на Пазар на пари							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Финансиски деривати							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Останати инвестиции	929,33	1.128,13	1.065,26	1.346,93	1.634,73	1.267,09	1.344,88
Трговски кредити	194,28	266,80	298,67	441,83	652,74	674,04	586,10
Држава							
Долгорочни							
Краткорочни							
Останати сектори	194,28	266,80	298,67	441,83	652,74	674,04	586,10
Долгорочни	0,37	0,37	0,46	0,87	1,13	1,37	0,84
Краткорочни	193,91	266,80	298,22	440,96	651,61	672,67	585,26
Заеми	25,51	2,81	4,47	2,28	3,85	8,53	31,49
Монетарни власти							
Долгорочни							
Краткорочни							
Држава							
Долгорочни							
Краткорочни							
Банки	24,00	1,14	4,11	1,95	1,08	1,48	23,39
Долгорочни	15,19	1,14	1,55	1,44	1,08	1,47	7,42
Краткорочни	8,81		2,56	0,51		0,01	15,98
Останати сектори	1,51	1,67	0,36	0,33	2,77	7,05	8,10
Долгорочни		1,67	0,12	0,33	2,31	5,81	7,73
Краткорочни	1,51		0,24		0,46	1,24	0,37
Валутни и депозити	706,40	827,72	733,33	868,67	936,98	541,08	679,27
Монетарни власти	41,44	16,19	15,54	23,61	25,25	1,59	1,38
Држава							
Банки	664,59	811,53	717,79	844,79	911,15	539,16	677,86
Останати сектори	0,38			0,27	0,58	0,32	0,03
Останати средства	3,14	30,80	28,78	34,15	41,16	43,44	48,02
Монетарни власти							
Долгорочни							
Краткорочни							
Држава							
Долгорочни							
Краткорочни							
Банки		30,21	28,23	33,35	39,88	10,09	11,07
Долгорочни							
Краткорочни	0,00	30,21	28,23	33,35	39,88	10,09	11,07
Останати сектори	3,14	0,59	0,55	0,79	1,28	33,34	36,95
Долгорочни							
Краткорочни	3,14	0,59	0,55	0,79	1,28	33,34	36,95
Средства на резерви	893,42	975,32	1.324,71	1.865,75	2.239,59	2.107,57	2.290,51
Монетарно злато	37,08	86,47	111,98	138,76	182,59	188,81	240,98
Специјални права на влечење	0,39	0,83	0,78	2,98	1,45	1,37	91,06
Резервна позиција во Фондот							

Табела 28

Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

(во милиони долари)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Девизни средства	855,95	888,02	1.211,95	1.724,01	2.055,55	1.917,38	1.958,47
Валуте и депозити	768,61	863,28	1.177,39	1.514,40	1.322,23	345,05	665,53
Со монетарни власти	705,98	685,16	1.073,79	913,94	1.064,78	129,90	665,53
Со банки	62,63	178,12	103,60	600,46	257,45	215,15	
Хартии од вредност	87,34	24,74	34,56	209,61	733,32	1.572,34	1.292,94
Акции							
Обврзници и записи	87,34	24,74	34,56	209,61	733,32	1.572,34	1.292,94
Инструменти на Пазар на пари							
Финансиски деривати, нето							
Останати побарувања							
Обврски	3.867,52	4.673,33	4.804,17	5.741,15	7.475,31	8.069,03	8.919,06
Директни инвестиции во земјата	1.614,65	2.190,55	2.086,86	2.763,82	3.739,36	4.185,34	4.504,11
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	1.477,00	1.858,46	1.863,48	2.454,03	3.271,35	3.393,98	3.557,64
Побарувања од директните инвеститори (-)							
Обврски кон директните инвеститори	1.477,00	1.858,46	1.863,48	2.454,03	3.271,35	3.393,98	3.557,64
Останат капитал	137,65	332,09	223,38	309,79	468,01	791,36	946,47
Побарувања од директните инвеститори (-)	-59,96	-49,93	-87,93	-106,56	-155,90	-160,66	-243,69
Обврски кон директните инвеститори	197,61	382,02	311,31	416,35	623,91	952,02	1.190,15
Порффолио инвестиции	107,24	71,62	273,93	364,73	445,25	373,49	590,69
Сопственички хартии од вредност	80,48	39,99	52,77	114,01	194,77	187,93	195,57
Банки	12,60	19,06	29,53	106,21	90,88	99,69	107,12
Останати сектори	67,88	20,94	23,25	7,79	103,89	88,24	88,45
Должнички хартии од вредност	26,76	31,63	221,15	250,73	250,48	185,55	395,11
Обврзници и записи	26,76	31,63	221,15	250,73	250,48	185,55	395,11
Монетарни власти							
Држава	26,76	31,63	221,15	250,73	250,48	185,55	395,11
Банки							
Останати сектори							
Инструменти на Пазар на пари							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Финансиски деривати							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Останати инвестиции	2.145,63	2.411,16	2.443,39	2.612,59	3.290,70	3.510,20	3.824,26
Трговски кредити	398,16	469,80	441,08	486,21	854,50	914,41	914,57
Држава						4,92	3,53
Долгорочни						4,92	3,53
Краткорочни							
Останати сектори	398,16	469,80	441,08	486,21	854,50	909,49	911,04
Долгорочни	61,76	30,96	13,02	25,80	21,36	33,23	27,49
Краткорочни	336,40	438,84	428,06	460,41	833,14	876,26	883,55
Заеми	1.657,16	1.788,12	1.820,15	1.853,31	1.991,89	2.180,86	2.338,13
Монетарни власти	68,35	62,54	62,13	55,83			
Кредити и заеми од Фондот	68,35	62,54	62,13	55,83			
Останати долгорочни							
Краткорочни							
Држава	1.256,52	1.351,15	1.292,19	1.152,62	1.068,43	1.087,27	1.114,92
Долгорочни	1.256,52	1.351,15	1.292,19	1.152,62	1.068,43	1.087,27	1.114,92
Краткорочни							
Банки	90,92	85,47	127,06	192,69	317,80	283,57	372,93
Долгорочни	80,03	75,90	125,52	192,69	293,56	283,57	315,58
Краткорочни	10,89	9,57	1,53		24,24		57,35
Останати сектори	241,37	288,96	338,78	452,17	605,66	810,03	850,27
Долгорочни	219,85	282,46	276,21	436,82	547,89	789,01	839,39
Краткорочни	21,52	6,50	62,56	15,35	57,77	21,02	10,88
Валуте и депозити	68,95	70,55	86,89	148,60	238,27	245,36	284,98
Монетарни власти							
Држава							
Банки	68,95	70,55	86,89	148,60	238,27	245,36	284,98
Останати сектори							
Останати обврски	21,36	82,70	95,26	124,47	206,04	169,57	286,59
Монетарни власти		13,01	11,97	12,64	13,24	12,90	102,87
Долгорочни		13,01	11,97	12,64	13,24	12,90	102,87
Од кои СДР Алокација		13,01	11,97	12,64	13,24	12,90	102,87
Краткорочни							
Држава							0,30
Долгорочни							
Краткорочни							0,30
Банки		11,66	12,57	14,15	13,76	12,55	13,42
Долгорочни							
Краткорочни		11,66	12,57	14,15	13,76	12,55	13,42
Останати сектори	21,36	58,03	70,72	97,68	179,04	144,12	170,01
Долгорочни					0,53	0,51	0,52
Краткорочни	21,36	58,03	70,72	97,68	178,51	143,62	169,49

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 29

Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

(во милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Меѓународна Инвестициска Позиција, нето	-1.599,73	-1.846,20	-1.990,79	-1.887,55	-2.401,97	-3.266,77	-3.614,01
Средства	1.495,28	1.589,06	2.081,58	2.471,72	2.686,04	2.456,76	2.606,56
Директни инвестиции во странство	33,58	39,85	52,60	29,15	46,00	60,87	66,71
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	28,58	32,28	36,95	27,62	35,10	48,94	49,60
Побарувања од поврзаните претпријатија	28,58	32,28	36,95	27,62	35,10	48,94	49,60
Обврски кон поврзаните претпријатија (-)							
Останат капитал	5,00	7,57	15,65	1,53	10,90	11,93	17,11
Побарувања од поврзаните претпријатија	8,62	11,28	21,33	14,69	17,00	19,33	24,60
Обврски кон поврзаните претпријатија (-)	-3,61	-3,70	-5,68	-13,16	-6,11	-7,40	-7,49
Порффолио инвестиции	3,02	3,02	3,07	3,17	3,02	2,18	4,36
Сопственички хартии од вредност	3,02	3,02	3,07	3,17	3,02	2,18	4,36
Монетарни власти							
Држава							
Банки	2,42	2,41	2,47	2,59	2,46	1,47	1,55
Останати сектори	0,61	0,60	0,60	0,58	0,55	0,71	2,81
Должнички хартии од вредност							
Обврзници и записи							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Инструменти на Пазар на пари							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Финансиски деривати							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Останати инвестиции	743,70	829,26	902,99	1.022,72	1.112,67	898,77	937,99
Трговски кредити	155,47	196,12	253,18	335,48	444,28	478,11	408,77
Држава							
Долгорочни							
Краткорочни							
Останати сектори	155,47	196,12	253,18	335,48	444,28	478,11	408,77
Долгорочни	0,30	0,00	0,39	0,66	0,77	0,97	0,58
Краткорочни	155,18	196,12	252,79	334,82	443,51	477,14	408,19
Заеми	20,41	2,07	3,79	1,73	2,62	6,05	21,97
Монетарни власти							
Долгорочни							
Краткорочни							
Држава							
Долгорочни							
Краткорочни							
Банки	19,21	0,84	3,48	1,48	0,74	1,05	16,32
Долгорочни	12,16	0,84	1,31	1,09	0,74	1,04	5,17
Краткорочни	7,05		2,17	0,39		0,01	11,14
Останати сектори	1,21	1,23	0,31	0,25	1,89	5,00	5,65
Долгорочни	0,00	1,23	0,10	0,25	1,57	4,12	5,39
Краткорочни	1,21		0,20		0,31	0,88	0,26
Валутни и депозити	565,30	608,44	621,63	659,58	637,75	383,80	473,76
Монетарни власти	33,16	11,90	13,17	17,93	17,19	1,13	0,96
Држава							
Банки	531,84	596,54	608,45	641,45	620,17	382,44	472,78
Останати сектори	0,30			0,21	0,39	0,23	0,02
Останати средства	2,51	22,64	24,40	25,93	28,02	30,81	33,49
Монетарни власти							
Долгорочни							
Краткорочни							
Држава							
Долгорочни							
Краткорочни							
Банки		22,21	23,93	25,33	27,14	7,16	7,72
Долгорочни							
Краткорочни		22,21	23,93	25,33	27,14	7,16	7,72
Останати сектори	2,51	0,43	0,46	0,60	0,87	23,65	25,77
Долгорочни							
Краткорочни	2,51	0,43	0,46	0,60	0,87	23,65	25,77
Средства на резерви	714,97	716,94	1.122,92	1.416,67	1.524,36	1.494,94	1.597,51
Монетарно злато	29,67	63,56	94,92	105,36	124,28	133,93	168,07
Специјални права на влечење	0,31	0,61	0,66	2,26	0,99	0,97	63,51
Резервна позиција во Фондот							

Табела 29
Меѓународна инвестициска позиција: надворешни средства и обврски

(во милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Девизни средства	684,98	652,76	1.027,34	1.309,04	1.399,09	1.360,04	1.365,93
Валуте и депозити	615,09	634,58	998,04	1.149,89	899,97	244,75	464,17
Со монетарни власти	564,97	503,65	910,22	693,96	724,73	92,14	464,17
Со банки	50,12	130,93	87,82	455,93	175,23	152,61	
Хартии од вредност	69,89	18,19	29,30	159,16	499,13	1.115,29	901,76
Акции							
Обврзници и записи	69,89	18,19	29,30	159,16	499,13	1.115,29	901,76
Инструменти на Пазар на пари							
Финансиски деривати, нето							
Останати побарувања							
Обврски	3.095,01	3.435,26	4.072,37	4.359,26	5.088,01	5.723,53	6.220,57
Директни инвестиции во земјата	1.292,14	1.610,22	1.768,97	2.098,57	2.545,17	2.968,75	3.141,38
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	1.181,98	1.366,11	1.579,62	1.863,35	2.226,62	2.407,42	2.481,27
Побарувања од директните инвеститори (-)							
Обврски кон директните инвеститори	1.181,98	1.366,11	1.579,62	1.863,35	2.226,62	2.407,42	2.481,27
Останат капитал	110,16	244,11	189,36	235,23	318,55	561,33	660,11
Побарувања од директните инвеститори (-)	-47,98	-36,70	-74,54	-80,91	-106,11	-113,96	-169,96
Обврски кон директните инвеститори	158,14	280,82	263,89	316,14	424,66	675,29	830,07
Портфолио инвестиции	85,82	52,65	232,20	276,94	303,06	264,92	411,97
Сопственички хартии од вредност	64,40	29,40	44,73	86,57	132,57	133,31	136,40
Банки	10,08	14,01	25,03	80,65	61,85	70,71	74,71
Останати сектори	54,32	15,39	19,71	5,92	70,71	62,59	61,69
Должнички хартии од вредност	21,42	23,25	187,47	190,38	170,49	131,62	275,57
Обврзници и записи	21,42	23,25	187,47	190,38	170,49	131,62	275,57
Монетарни власти							
Држава	21,42	23,25	187,47	190,38	170,49	131,62	275,57
Банки							
Останати сектори							
Инструменти на Пазар на пари							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Финансиски деривати							
Монетарни власти							
Држава							
Банки							
Останати сектори							
Останати инвестиции	1.717,05	1.772,39	2.071,20	1.983,75	2.239,79	2.489,86	2.667,22
Трговски кредити	318,63	345,34	373,90	369,18	581,61	648,61	637,86
Држава						3,49	2,46
Долгорочни						3,49	2,46
Краткорочни							
Останати сектори	318,63	345,34	373,90	369,18	581,61	645,12	635,40
Долгорочни	49,42	22,76	11,04	19,59	14,54	23,57	19,17
Краткорочни	269,21	322,58	362,86	349,59	567,07	621,55	616,23
Заеми	1.326,15	1.314,40	1.542,90	1.407,22	1.355,76	1.546,93	1.630,72
Монетарни власти	54,70	45,97	52,67	42,39			
Кредити и заеми од Фондот	54,70	45,97	52,67	42,39			
Останати долгорочни							
Краткорочни							
Држава	1.005,54	993,20	1.095,36	875,19	727,22	771,22	777,60
Долгорочни	1.005,54	993,20	1.095,36	875,19	727,22	771,22	777,60
Краткорочни							
Банки	72,76	62,83	107,70	146,31	216,31	201,14	260,10
Долгорочни	64,04	55,79	106,40	146,31	199,81	201,14	220,10
Краткорочни	8,71	7,04	1,30		16,50		40,00
Останати сектори	193,16	212,41	287,17	343,33	412,24	574,57	593,02
Долгорочни	175,94	207,63	234,14	331,68	372,92	559,66	585,43
Краткорочни	17,22	4,78	53,03	11,65	39,32	14,91	7,59
Валуте и депозити	55,18	51,86	73,66	112,83	162,18	174,04	198,76
Монетарни власти							
Држава							
Банки	55,18	51,86	73,66	112,83	162,18	174,04	198,76
Останати сектори							
Останати обврски	17,09	60,79	80,75	94,51	140,24	120,28	199,88
Монетарни власти		9,56	10,14	9,60	9,01	9,15	71,74
Долгорочни		9,56	10,14	9,60	9,01	9,15	71,74
Од кои СДР Алокација		9,56	10,14	9,60	9,01	9,15	71,74
Краткорочни							
Држава							0,21
Долгорочни							
Краткорочни							0,21
Банки		8,57	10,66	10,74	9,36	8,90	9,36
Долгорочни							
Краткорочни		8,57	10,66	10,74	9,36	8,90	9,36
Останати сектори	17,09	42,66	59,95	74,17	121,86	102,23	118,57
Долгорочни					0,36	0,36	0,36
Краткорочни	17,09	42,66	59,95	74,17	121,50	101,87	118,21

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 30

БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - СОСТОЈБА/1

(Во милиони евра)

	Претходни податоци																
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007*	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010	31.03.2011
4.1.4. Комерцијални кредити	322,58	362,86	349,59	567,07	539,02	626,80	703,70	621,55	671,20	593,67	604,61	616,23	622,00	670,19	583,73	636,44	750,97
4.1.5. Останати обврски	42,66	59,95	74,17	121,50	80,30	83,92	88,69	101,87	102,39	105,67	107,98	118,21	122,23	131,51	137,20	156,25	155,04
Достасани неплатени обврски	42,66	58,40	74,17	121,50	80,30	83,92	88,69	101,87	102,39	105,67	107,98	118,21	122,23	131,51	137,20	156,25	155,04
Останато	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочни обврски	230,39	245,18	351,27	387,81	388,28	415,99	519,36	583,59	597,42	606,88	603,50	604,95	585,35	587,09	593,99	583,38	611,13
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	207,63	234,14	331,68	372,92	371,83	397,35	499,36	559,66	574,94	584,87	581,46	585,43	566,59	569,92	577,97	559,22	586,85
4.2.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	11,04	19,59	14,54	16,10	18,28	19,64	23,57	22,13	21,65	21,68	19,17	18,38	16,79	15,63	13,31	12,36
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,38	0,39	0,39	10,85	11,92
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	284,52	269,57	329,30	430,77	588,22	664,41	685,47	682,70	724,38	763,92	791,48	837,56	940,35	953,43	950,49	934,46	986,86
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	3,70	5,68	13,16	6,11	4,30	5,46	6,35	7,40	6,12	5,98	6,64	7,49	7,83	11,51	9,82	12,04	10,17
Краткорочни обврски	2,70	4,68	12,16	5,61	3,80	4,21	5,37	6,54	5,25	5,11	5,71	6,57	6,85	10,49	8,75	10,99	9,09
Долгорочни обврски	1,00	1,00	1,00	0,50	0,50	1,26	0,98	0,87	0,87	0,87	0,93	0,92	0,98	1,02	1,07	1,05	1,08
5.2. Обврски кон директните инвеститори	280,82	263,89	316,14	424,66	583,92	658,95	679,12	675,29	718,26	757,94	784,85	830,07	932,52	941,92	940,67	922,41	976,69
Краткорочни обврски	189,58	112,22	162,51	219,65	213,84	243,62	266,16	246,37	279,16	241,27	258,88	271,24	293,97	304,98	308,11	306,83	282,82
Долгорочни обврски	91,23	151,67	153,63	205,01	370,08	415,33	412,96	428,92	439,10	516,67	525,97	558,83	638,55	636,94	632,57	615,58	693,87
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	2.080,17	2.528,23	2.503,42	2.841,05	2.858,77	3.058,16	3.292,55	3.304,16	3.416,30	3.375,39	3.729,94	3.780,36	3.836,95	4.024,71	3.953,97	4.111,26	4.477,48

Меморандум ставки

Јавен долг	1.211,44	1.487,93	1.270,37	1.057,35	1.037,38	1.045,22	1.047,77	1.109,94	1.119,05	1.108,11	1.352,66	1.324,87	1.342,90	1.393,00	1.377,82	1.415,55	1.651,29
Приватен долг	868,73	1.040,31	1.233,06	1.783,70	1.821,39	2.012,94	2.244,78	2.194,23	2.297,25	2.267,28	2.377,28	2.455,49	2.494,1	2.631,7	2.576,1	2.695,7	2.826,2
Краткорочен долг	629,63	674,16	725,53	1.131,28	1.003,62	1.113,76	1.253,77	1.162,58	1.228,24	1.119,85	1.213,62	1.242,25	1.191,48	1.276,87	1.224,65	1.317,78	1.332,76
Долгорочен долг	1.450,54	1.854,08	1.777,89	1.709,77	1.855,15	1.944,40	2.038,78	2.141,58	2.188,06	2.255,54	2.516,32	2.538,11	2.645,47	2.747,84	2.729,32	2.793,48	3.144,72

*Извор на податокот за трговските кредити за периодот 2007-31.03.2011 година е прашалникот КИПО.

1/ Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 31

БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАРУВАЊАНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - СОСТОЈБА/1

(Во милиони евра)

														Претходни податоци			
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007*	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010	31.03.2011
4.1.2. Заеми	0,00	0,20	0,00	0,31	0,23	0,46	0,68	0,88	0,95	0,42	0,41	0,26	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,21	0,39	0,13	0,18	0,04	0,23	0,07	0,06	0,06	0,02	0,11	0,08	0,03	0,05	0,05
4.1.4. Комерцијални кредити*	196,12	252,79	334,82	443,51	463,85	512,13	559,94	477,14	430,57	447,76	452,35	408,19	470,74	520,08	539,95	534,35	645,81
4.1.5. Останати побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,36	24,48	24,90	25,77	17,91	18,18	18,54	18,54	18,64
Достасани ненаплатени побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,36	24,48	24,90	25,77	17,91	18,18	18,54	18,54	18,64
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочни побарувања	1,23	0,49	0,91	2,34	4,35	5,26	5,04	5,09	5,73	7,08	6,17	5,98	4,57	6,90	10,07	10,57	9,95
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,66	6,73	5,94	4,92
4.2.2. Заеми	1,23	0,10	0,25	1,57	3,83	4,10	4,07	4,12	4,95	6,30	5,58	5,39	4,39	4,05	3,25	4,62	5,03
4.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	0,00	0,39	0,66	0,77	0,52	1,17	0,97	0,97	0,78	0,78	0,58	0,58	0,18	0,19	0,09	0,02	0,00
4.2.5. Остнати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	47,98	95,87	95,60	123,11	130,14	138,32	127,95	133,29	155,47	188,33	183,76	194,56	211,12	205,22	232,11	268,03	250,85
5.1. Побарувања од директно инвестирани субјекти	11,28	21,33	14,69	17,00	16,81	17,53	17,93	19,33	20,48	19,82	20,24	24,60	25,00	25,52	30,89	37,69	39,86
Краткорочни побарувања	11,28	18,31	12,99	15,79	15,60	15,65	15,97	17,24	18,32	17,52	17,14	20,68	20,84	20,75	25,39	31,77	34,04
Долгорочни побарувања	0,00	3,02	1,70	1,21	1,21	1,88	1,96	2,10	2,16	2,30	3,10	3,92	4,16	4,77	5,50	5,92	5,82
5.2. Побарувања од директните инвеститори	36,70	74,54	80,91	106,11	113,34	120,78	110,02	113,96	134,99	168,51	163,52	169,96	186,12	179,70	201,22	230,34	210,99
Краткорочни побарувања	21,78	24,71	29,46	66,31	59,09	66,61	55,85	57,14	64,89	65,72	75,39	80,30	114,02	115,66	144,29	133,48	113,22
Долгорочни побарувања	14,92	49,82	51,45	39,80	54,24	54,17	54,17	56,82	70,09	102,79	88,13	89,66	72,10	64,04	56,93	96,86	97,76
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАРУВАЊА	1.530,00	2.026,19	2.427,38	2.634,87	2.565,51	2.621,61	2.802,90	2.392,10	2.179,34	2.183,20	2.493,38	2.498,49	2.466,55	2.627,71	2.747,46	2.886,73	3.163,38
Меморандум ставки																	
Краткорочни побарувања	1.513,01	1.971,55	2.213,07	2.075,67	1.373,19	1.427,32	1.574,12	1.193,28	1.130,48	1.238,92	1.575,11	1.473,51	1.341,14	1.472,55	1.536,39	1.616,87	1.709,49
Долгорочни побарувања	16,99	54,64	214,31	559,20	1.192,33	1.194,29	1.228,78	1.198,83	1.048,85	944,27	918,27	1.024,98	1.125,40	1.155,17	1.211,07	1.269,86	1.453,89

*Извор на податокот за трговските кредити за периодот 2007-31.03.2011 година е прашалникот КИПО.

1/Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 32

НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - СОСТОЈБА/1,2

(Во милиони евра)

	Претходни податоци																
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010	31.03.2011
4.2 Долгорочни обврски	229,16	244,69	350,36	385,47	383,94	410,72	514,32	578,50	591,69	599,80	597,34	598,98	580,78	580,19	583,91	572,81	601,18
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2,66	-6,73	-5,94	-4,92
4.2.2. Заеми	206,40	234,04	331,43	371,35	368,00	393,25	495,29	555,54	569,98	578,57	575,88	580,03	562,21	565,87	574,72	554,60	581,82
4.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	10,65	18,93	13,77	15,58	17,11	18,67	22,60	21,35	20,87	21,10	18,58	18,19	16,60	15,54	13,30	12,36
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,38	0,39	0,39	10,85	11,92
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	236,54	173,71	233,70	307,66	458,08	526,10	557,52	549,40	568,91	575,59	607,72	643,00	729,23	748,21	718,38	666,42	736,02
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	-7,57	-15,65	-1,53	-10,89	-12,51	-12,07	-11,58	-11,93	-14,36	-13,84	-13,60	-17,10	-17,17	-14,02	-21,07	-25,65	-29,69
Краткорочни обврски	-8,58	-13,63	-0,83	-10,18	-11,80	-11,45	-10,60	-10,70	-13,07	-12,41	-11,43	-14,11	-13,99	-10,26	-16,64	-20,79	-24,95
Долгорочни обврски	1,00	-2,02	-0,70	-0,71	-0,71	-0,62	-0,98	-1,23	-1,29	-1,42	-2,17	-2,99	-3,18	-3,75	-4,43	-4,87	-4,74
5.2. Обврски кон директните инвеститори	244,11	189,36	235,23	318,55	470,58	538,17	569,09	561,33	583,27	589,43	621,33	660,10	746,40	762,23	739,46	692,07	765,70
Краткорочни обврски	167,80	87,51	133,05	153,35	154,75	177,01	210,30	189,23	214,26	175,55	183,49	190,94	179,96	189,32	163,82	173,35	169,60
Долгорочни обврски	76,31	101,85	102,18	165,20	315,84	361,16	358,79	372,10	369,01	413,88	437,84	469,17	566,44	572,90	575,64	518,72	596,10
НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	550,17	502,05	76,05	206,18	293,26	436,55	489,65	912,06	1.236,96	1.192,19	1.236,56	1.281,86	1.370,40	1.397,00	1.206,50	1.224,53	1.314,10
Меморандум ставки																	
Краткорочен долг	-883,39	-1.297,39	-1.487,53	-944,38	-369,57	-313,56	-320,35	-30,70	97,76	-119,08	-361,49	-231,27	-149,66	-195,68	-311,74	-299,09	-376,73
Долгорочен долг	1.433,55	1.799,43	1.563,58	1.150,57	662,82	750,11	810,00	942,75	1.139,21	1.311,26	1.598,05	1.513,13	1.520,07	1.592,67	1.518,25	1.523,62	1.690,83

*Нето надворешниот долг се пресметува како разлика на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања, изразени по пазарна вредност во делот на хартиите од вредност.

2/Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 33
ДЕВИЗНИ РЕЗЕРВИ

(во милиони евра)

	Девизни резерви							ВКУПНО
	Монетарно злато	Специјални права на влечење - SDR	Резервна позиција кај ММФ	Девизни резервни средства		Други резервни средства		
				Валуте и депозити	Хартии од вредност			
2003	29,7	0,3	0,0	615,1	69,9	0,0	715,0	
2004	63,6	0,6	0,0	635,8	17,0	0,0	716,9	
2005	94,9	0,7	0,0	998,7	28,6	0,0	1.122,9	
2006	105,4	2,3	0,0	1.150,5	158,5	0,0	1.416,7	
I	108,7	1,7	0,0	1.036,1	248,6	0,0	1.395,1	
II	111,7	0,2	0,0	1.024,7	245,9	0,0	1.382,6	
III	108,7	7,0	0,0	1.056,0	241,3	0,0	1.413,1	
IV	108,5	4,2	0,0	1.014,6	328,3	0,0	1.455,7	
V	106,8	1,4	0,0	1.028,6	329,2	0,0	1.466,0	
VI	104,8	1,4	0,0	983,4	328,8	0,0	1.418,4	
VII	106,6	1,4	0,0	924,3	416,8	0,0	1.449,1	
VIII	107,1	1,2	0,0	960,9	416,2	0,0	1.485,4	
IX	113,6	1,1	0,0	994,3	413,2	0,0	1.522,1	
X	118,6	1,1	0,0	932,4	499,0	0,0	1.551,1	
XI	117,7	1,0	0,0	934,9	493,4	0,0	1.547,0	
XII	124,3	1,0	0,0	900,5	498,5	0,0	1.524,4	
Кв.1	108,7	7,0	0,0	1.056,0	241,3	0,0	1.413,1	
Кв.2	104,8	1,4	0,0	983,4	328,8	0,0	1.418,4	
Кв.3	113,6	1,1	0,0	994,3	413,2	0,0	1.522,1	
Кв.4	124,3	1,0	0,0	900,5	498,5	0,0	1.524,4	
2007	124,3	1,0	0,0	900,5	498,5	0,0	1.524,4	
I	136,1	1,0	0,0	279,3	1.119,4	0,0	1.535,8	
II	139,9	0,9	0,0	287,7	1.120,5	0,0	1.548,9	
III	129,5	0,9	0,0	273,7	1.115,3	0,0	1.519,3	
IV	121,6	1,1	0,0	258,5	1.113,1	0,0	1.494,3	
V	123,8	1,0	0,0	271,2	1.113,9	0,0	1.509,9	
VI	129,3	1,0	0,0	300,4	1.112,7	0,0	1.543,4	
VII	127,7	1,0	0,0	316,9	1.111,3	0,0	1.556,9	
VIII	123,9	1,0	0,0	336,9	1.137,8	0,0	1.599,6	
IX	136,5	1,0	0,0	404,2	1.147,4	0,0	1.689,0	
X	122,0	1,1	0,0	374,6	1.175,5	0,0	1.673,2	
XI	139,5	1,0	0,0	258,9	1.189,8	0,0	1.589,2	
XII	133,9	1,0	0,0	245,3	1.114,7	0,0	1.494,9	
Кв.1	129,5	0,9	0,0	273,7	1.115,3	0,0	1.519,3	
Кв.2	129,3	1,0	0,0	300,4	1.112,7	0,0	1.543,4	
Кв.3	136,5	1,0	0,0	404,2	1.147,4	0,0	1.689,0	
Кв.4	133,9	1,0	0,0	245,3	1.114,7	0,0	1.494,9	
2008	133,9	1,0	0,0	245,3	1.114,7	0,0	1.494,9	
I	156,4	1,0	0,0	203,5	1.080,8	0,0	1.441,8	
II	162,9	1,0	0,0	208,2	1.041,5	0,0	1.413,6	
III	152,0	1,0	0,0	164,1	950,7	0,0	1.267,8	
IV	146,3	1,0	0,0	183,6	873,0	0,0	1.203,8	
V	150,5	0,9	0,0	172,5	842,9	0,0	1.166,8	
VI	146,1	0,9	0,0	245,7	810,8	0,0	1.203,6	
VII	145,5	0,9	0,0	446,5	800,5	0,0	1.393,4	
VIII	145,5	57,0	0,0	461,1	841,4	0,0	1.505,0	
IX	150,2	63,3	0,0	514,5	798,6	0,0	1.526,6	
X	154,1	62,4	0,0	532,9	799,7	0,0	1.549,0	
XI	171,5	62,7	0,0	469,1	888,6	0,0	1.591,8	
XII	168,1	63,5	0,0	464,8	901,2	0,0	1.597,5	
Кв.1	152,0	1,0	0,0	164,1	950,7	0,0	1.267,8	
Кв.2	146,1	0,9	0,0	245,7	810,8	0,0	1.203,6	
Кв.3	150,2	63,3	0,0	514,5	798,6	0,0	1.526,6	
Кв.4	168,1	63,5	0,0	464,8	901,2	0,0	1.597,5	
2009	168,1	63,5	0,0	464,8	901,2	0,0	1.597,5	
I	168,8	64,5	0,0	401,2	985,2	0,0	1.619,7	
II	179,0	65,4	0,0	373,9	1.001,1	0,0	1.619,3	
III	179,6	65,4	0,0	341,0	1.020,5	0,0	1.606,6	
IV	193,5	66,2	0,0	343,5	1.040,7	0,0	1.644,0	
V	214,0	69,1	0,0	349,1	1.050,5	0,0	1.682,6	
VI	222,0	70,4	0,0	359,2	1.056,7	0,0	1.708,3	
VII	195,7	67,9	0,0	316,0	1.064,6	0,0	1.644,2	
VIII	212,0	69,0	0,0	351,1	1.086,7	0,0	1.718,8	
IX	210,2	1,0	0,0	362,2	1.115,9	0,0	1.689,3	
X	210,5	0,9	0,0	348,6	1.102,8	0,0	1.662,9	
XI	228,3	0,9	0,0	342,2	1.114,8	0,0	1.686,2	
XII	231,8	0,9	0,0	348,0	1.133,8	0,0	1.714,5	
Кв.1	179,6	65,4	0,0	341,0	1.020,5	0,0	1.606,6	
Кв.2	222,0	70,4	0,0	359,2	1.056,7	0,0	1.708,3	
Кв.3	210,2	1,0	0,0	362,2	1.115,9	0,0	1.689,3	
Кв.4	231,8	0,9	0,0	348,0	1.133,8	0,0	1.714,5	
2010	231,8	0,9	0,0	348,0	1.133,8	0,0	1.714,5	
I	212,3	0,1	0,0	263,1	1.231,4	0,0	1.706,8	
II	223,6	0,0	0,0	248,0	1.230,9	0,0	1.702,5	
III	221,7	0,1	0,0	360,5	1.317,7	0,0	1.900,0	
Кв.1. 2011	221,7	0,1	0,0	360,5	1.317,7	0,0	1.900,0	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 34

ДЕВИЗЕН КУРС НА ДЕНАРОТ (ПРОСЕК ЗА ПЕРИОДОТ)

		100 ATS	100 FRF	100 ITL	100 DEM	100 CHF	1 GBP	1 USD	1 EUR	100 JPY
1993	/1	2,0127	4,1226	1,4832	14,1617	15,9867	35,3541	23,5722	-	
1994		3,7833	7,7828	2,6792	26,6162	31,5905	66,0911	43,2351	-	
1995		3,7722	7,6206	2,3369	26,5390	32,1770	60,0303	38,0354	-	
1996		3,7787	7,8183	2,5929	26,5848	32,3948	62,4691	39,9935	-	
1997		4,0780	8,5259	2,9225	28,6980	34,3423	81,6392	49,8299	-	
1998		4,3993	9,2329	3,1357	30,9525	37,5788	90,2462	54,4506	-	
1999		4,4052	9,2409	3,1306	30,9927	37,8747	92,0413	56,8964	-	
2000		4,4131	9,2575	3,1362	31,0482	38,9892	99,6905	65,8856	60,7250	61,1533
2001		4,4267	9,2862	3,1459	31,1445	40,3381	97,9875	68,0421	60,9133	56,0157
2002		-	-	-	-	41,5689	97,0365	64,7341	60,9783	51,6839
2003		-	-	-	-	40,3117	88,6405	54,3031	61,2639	46,8292
2004		-	-	-	-	39,7337	90,4298	49,4105	61,3377	45,6661
2005		-	-	-	-	39,5872	89,6186	49,2919	61,2958	44,7895
2006		-	-	-	-	38,8981	89,7611	48,7854	61,1885	41,9345
2007		-	-	-	-	37,2534	89,4324	44,7184	61,1838	37,9705
2008		-	-	-	-	38,6300	77,1265	41,8646	61,2654	40,7177
2009		-	-	-	-	40,5769	68,8041	44,0766	61,2728	47,1313
2010		-	-	-	-	44,5956	71,7150	46,4574	61,5150	52,9905
2007	Q1	-	-	-	-	37,8609	91,2615	46,6974	61,1809	39,1234
	Q2	-	-	-	-	37,1487	90,0730	45,3961	61,1741	37,6175
	Q3	-	-	-	-	37,1335	90,0013	44,5585	61,1750	37,8021
	Q4	-	-	-	-	36,8825	86,4403	42,2718	61,2053	37,3601
2008	Q1	-	-	-	-	38,2826	81,0138	40,9350	61,2908	38,8218
	Q2	-	-	-	-	38,0241	77,2550	39,2020	61,2579	37,5382
	Q3	-	-	-	-	37,9561	76,9805	40,7035	61,1776	37,8493
	Q4	-	-	-	-	40,2469	73,3003	46,5786	61,3356	48,6062
2009	Q1	-	-	-	-	41,0135	67,5760	47,0742	61,4067	50,4188
	Q2	-	-	-	-	40,5226	69,6867	45,0823	61,3386	46,2837
	Q3	-	-	-	-	40,2498	70,2639	42,8182	61,1774	45,7428
	Q4	-	-	-	-	40,5307	67,6727	41,4079	61,1720	46,1421
2010	Q1	-	-	-	-	41,9384	69,2109	44,3686	61,4015	48,9037
	Q2	-	-	-	-	43,6691	72,0352	48,3614	61,5465	52,4391
	Q3	-	-	-	-	46,2249	73,9430	47,7731	61,5522	55,6637
	Q4	-	-	-	-	46,4822	71,6201	45,3020	61,5577	54,8607
2011	Q1	-	-	-	-	47,8172	72,0363	45,0214	61,5126	54,7356
2007	1	-	-	-	-	37,8973	92,1831	47,0635	61,1802	39,1269
	2	-	-	-	-	37,7300	91,6664	46,8414	61,1905	38,8048
	3	-	-	-	-	37,9428	89,9742	46,2014	61,1729	39,4077
	4	-	-	-	-	37,3937	90,0173	45,3304	61,1754	38,1562
	5	-	-	-	-	37,0661	89,7285	45,2464	61,1729	37,5017
	6	-	-	-	-	36,9892	90,4847	45,6166	61,1739	37,1983
	7	-	-	-	-	36,9193	90,7086	44,6560	61,1771	36,6735
	8	-	-	-	-	37,3499	90,3063	44,9242	61,1713	38,4779
	9	-	-	-	-	37,1313	88,9552	44,0798	61,1767	38,2698
	10	-	-	-	-	36,6500	87,9323	43,0387	61,1820	37,1373
	11	-	-	-	-	37,1130	86,4482	41,7364	61,2049	37,5533
	12	-	-	-	-	36,8919	84,9406	42,0230	61,2290	37,3960
2008	1	-	-	-	-	37,7680	82,1796	41,6851	61,3375	38,5097
	2	-	-	-	-	38,1420	81,7821	41,6268	61,3231	38,8401
	3	-	-	-	-	38,9287	79,1295	39,5378	61,2140	39,1168
	4	-	-	-	-	38,4651	77,1392	38,9019	61,3727	38,0133
	5	-	-	-	-	37,7336	77,3340	39,3720	61,2280	37,7820
	6	-	-	-	-	37,8834	77,2891	39,3265	61,1740	36,8111
	7	-	-	-	-	37,8104	77,1410	38,7910	61,1836	36,3449
	8	-	-	-	-	37,7134	77,2368	40,7884	61,1783	37,3325
	9	-	-	-	-	38,3576	76,5500	42,5922	61,1706	39,9380
	10	-	-	-	-	40,2313	77,6866	45,7943	61,1979	45,7813
	11	-	-	-	-	40,6211	74,2772	48,2683	61,4102	49,8986
	12	-	-	-	-	39,9004	67,9685	45,7279	61,4012	50,1804
2009	1	-	-	-	-	41,1248	66,6250	46,0763	61,3998	50,9909
	2	-	-	-	-	41,1790	69,3252	48,0659	61,4078	52,1057
	3	-	-	-	-	40,7526	66,9471	47,1763	61,4126	48,3223
	4	-	-	-	-	40,4791	68,2231	46,4123	61,3479	46,9268
	5	-	-	-	-	40,6244	69,3441	45,1223	61,4011	46,6773
	6	-	-	-	-	40,4609	71,5043	43,7110	61,2647	45,2340
	7	-	-	-	-	40,2642	71,0768	43,4667	61,1950	46,0554
	8	-	-	-	-	40,1109	70,9292	42,9041	61,1714	45,2262
	9	-	-	-	-	40,3786	68,7365	42,0592	61,1656	45,9535
	10	-	-	-	-	40,4087	66,9090	41,3269	61,1685	45,8048
	11	-	-	-	-	40,4927	68,1054	41,0722	61,1695	45,9878
	12	-	-	-	-	40,6894	68,0175	41,8137	61,1778	46,6287
2010	1	-	-	-	-	41,4189	69,2566	42,8267	61,1798	46,8747
	2	-	-	-	-	41,8753	70,1393	44,9312	61,4225	49,7987
	3	-	-	-	-	42,5149	68,3266	45,4022	61,6042	50,1244
	4	-	-	-	-	43,0267	70,3153	45,9023	61,5988	49,1079
	5	-	-	-	-	43,4104	71,6068	48,7870	61,5285	52,8646
	6	-	-	-	-	44,5787	74,1980	50,3806	61,5127	55,3306
	7	-	-	-	-	45,7495	73,6661	48,2471	61,5171	55,1205
	8	-	-	-	-	45,8521	74,6177	47,7062	61,5102	55,8324
	9	-	-	-	-	47,1013	73,5319	47,3526	61,6319	56,0508
	10	-	-	-	-	45,8029	70,3719	44,3729	61,6227	54,2038
	11	-	-	-	-	45,7145	71,9099	44,9678	61,5474	54,5373
	12	-	-	-	-	47,9046	72,5878	46,5545	61,5027	55,8305
2011	1	-	-	-	-	48,1809	72,4702	45,9858	61,5116	55,7828
	2	-	-	-	-	47,4083	72,6380	45,0951	61,5075	54,5762
	3	-	-	-	-	47,8229	71,0588	43,9906	61,5183	53,8322

1/ Извршена деноминација на денарот за 100 во мај 1993
Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 35

СРЕДЕН ДЕВИЗЕН КУРС НА ДЕНАРОТ (НА КРАЈ НА ПЕРИОДОТ)

	EUR	DEM	ITL	USD	ATS	FRF	GBP	CHF 1/
	1	100	100	1	100	100	1	100
31.12.1993		2.575,2100	2,6000	44,4600	366,3000	757,7600	65,8200	3.029,4800
31.12.1994		2.621,1400	2,5000	40,6000	372,4900	759,5300	63,4500	3.098,1900
31.12.1995		2.649,4300	2,4000	37,9800	376,5900	775,0400	58,6500	3.299,6000
31.12.1996		2.663,4000	2,7100	41,4100	378,4961	789,1662	69,9596	3.062,9100
31.12.1997		3.092,4800	3,1500	55,4200	439,5300	924,1300	92,2200	3.811,4800
31.12.1998		3.098,3900	3,1294	51,8400	440,4100	923,8800	86,6900	3.786,2300
31.12.1999	60,6173	3.099,3136	3,1306	60,3400	440,5231	924,1000	97,5000	3.776,5400
31.12.2000	60,7878	3.108,0300	3,1400	65,3300	441,7600	926,7000	97,4000	3.990,8000
31.12.2001	60,9610	3.116,8844	3,1484	69,1716	443,0206	929,3438	100,1824	4.110,9286
31.12.2002	61,0707			58,5979			93,9549	4.197,8760
31.12.2003	61,2931			49,0502			87,1136	3.930,5566
31.12.2004	61,3100			45,0676			86,4983	3.970,8549
31.12.2005	61,1779			51,8589			89,2717	3.934,0171
31.12.2006	61,1741			46,4496			91,1007	3.806,9637
31.01.2007	61,2139			47,1893			92,7062	3.770,2575
28.02.2007	61,1773			46,2413			90,8079	3.780,3436
31.03.2007	61,1675			45,9284			89,9787	3.764,8489
30.04.2007	61,1621			44,8304			89,6476	3.722,3602
31.05.2007	61,1920			45,5976			90,0545	3.716,0381
30.06.2007	61,1692			45,2973			90,7555	3.695,3543
31.07.2007	61,1658			44,7806			90,5757	3.721,2265
31.08.2007	61,1716			44,9461			90,2236	3.729,5208
30.09.2007	61,1940			43,1582			87,8215	3.686,1635
31.10.2007	61,1821			42,4669			87,7540	3.652,4446
30.11.2007	61,2935			41,5888			85,7552	3.713,6322
31.12.2007	61,2016			41,6564			83,2901	3.685,9552
31.01.2008	61,4240			41,4747			82,6258	3.806,8795
29.02.2008	61,2338			40,4959			80,4279	3.818,2827
31.03.2008	61,2664			38,7860			77,4740	3.893,6384
30.04.2008	61,3856			39,4230			77,8067	3.800,2600
31.05.2008	61,1654			39,4412			77,8186	3.758,0118
30.06.2008	61,1741			38,8456			77,2059	3.810,7581
31.07.2008	61,1879			39,2507			77,7779	3.750,4076
31.08.2008	61,1642			41,5095			75,9804	3.783,9767
30.09.2008	61,1689			42,6294			76,8550	3.860,4544
31.10.2008	61,4099			47,1115			77,6652	4.149,3176
30.11.2008	61,4030			48,2462			73,9884	3.973,0184
31.12.2008	61,4123			43,5610			63,0387	4.104,2772
31.01.2009	61,4129			47,9189			68,4000	4.129,7088
28.02.2009	61,4129			48,5708			68,7637	4.138,0567
31.03.2009	61,4135			46,5501			66,1000	4.051,2897
30.04.2009	61,4115			46,2924			68,3299	4.076,7061
31.05.2009	61,4128			43,5614			70,3549	4.059,5452
30.06.2009	61,1642			43,5085			72,0724	4.008,1389
31.07.2009	61,1704			43,5284			71,7626	3.994,4103
31.08.2009	61,1761			42,8764			69,4867	4.015,7608
30.09.2009	61,1741			42,0469			67,0916	4.044,8360
31.10.2009	61,1741			41,3339			68,4465	4.045,1035
30.11.2009	61,1741			41,0069			67,2908	4.060,9466
31.12.2009	61,1732			42,6651			67,6695	4.111,6548
31.01.2010	61,3673			43,9405			70,8180	4.185,4658
28.02.2010	61,5058			45,3248			68,8986	4.201,179
31.03.2010	61,5200			45,6312			68,8682	4.297,929
30.04.2010	61,5628			46,4415			70,9371	4.290,69
31.05.2010	61,5025			49,6629			72,3601	4.313,54
30.06.2010	61,5467			50,4564			75,9461	4.422,23
31.07.2010	61,5063			47,2109			73,6691	4.542,23
31.08.2010	61,5814			48,4893			75,4212	4.717,07
30.09.2010	61,6363			45,2842			71,5204	4.636,05
31.10.2010	61,5838			44,4424			70,9001	4.492,54
30.11.2010	61,5044			46,7856			72,8725	4.643,7
31.12.2010	61,5050			46,3140			71,5008	4.930,26
31.01.2011	61,5050			44,8614			71,4427	4.752,36
28.02.2011	61,5050			44,6919			71,9104	4.805,45
31.03.2011	61,5162			43,6595			69,2223	4.734,56

Извор: Народна банка на Република Македонија

1/ Извршена деноминација на денарот за 100 во мај 1993

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

РЕАЛЕН СЕКТОР

Табела бр.1 Бруто домашен производ

Извор на податоците за бруто домашниот производ (БДП) е Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ). Пресметката на БДП базира на податоци од годишните сметки од Централниот регистар, од статистичките истражувања на ДЗС, од Министерството за финансии, УЈП и од други извори.

Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени (според производствен метод) е финален производ на производната активност на резидентните производни единици и претставува збир на бруто додадената вредност од одделни институционални сектори или одделни дејности, по основни цени, зголемен за данокот на промет (односно ДДВ) и царините, а намален за субвенциите на производи (што не се распределени по дејности).

Податоци за БДП на квартална основа се расположливи од 1997 година. Производствената страна на БДП на квартална основа се пресметува по постојани цени. Податоците за БДП по произведен метод прикажани по сектори се според Националната класификација на дејности - НКД.

Табела бр.2 Цени

Извор на податоците за цените е ДЗСРМ.

Просечните месечни цени на мало, нивната динамика и структурата на личната потрошувачка се основа за пресметка на *индексот на трошоците на животот (Consumer price index - CPI)*.

При изборот на производите за следење на цените на мало се земаат предвид само оние производи кои имаат значајно учество во прометот на мало. Под цени на мало се подразбираат цените по кои трговијата на мало, индивидуалните производители и вршителите на услугите ги продаваат производите и услугите на крајните потрошувачи. Во цените е вклучен и ДДВ.

Индексот на трошоци на животот се пресметува врз база на посебно групирана листа на производи и услуги од личната потрошувачка на неземјоделските домаќинства и просечните месечни цени на мало на тие производи и услуги, односно нивните индивидуални индекси на цени, пондерирани со структурата од индивидуалната потрошувачка. Од јануари 2007 година структурата на индексот на трошоците на животот е проширена за две нови категории: „Ресторани и хотели“ и „Останати услуги неспомнати на друго место“.

Цените на производителите на индустриски производи - ЦПИП (Producer price index-PPI) се следат во Месечниот извештај за цени на производители на индустриски производи, Ц.41 кај 200 претпријатија од областа на индустријата во Р. Македонија. Изборот на претпријатијата се врши според нивното значење во вкупното производство.

Продажна цена на производителите на индустриски производи е цената според која производителот ги продава своите производи на редовните купувачи на домашниот пазар, во најголеми количества франко натоварено во вагон (камион) во местото на производителот, или цената по која производителот врши пресметка со други производители во прометната сфера. Во оваа цена влегува регресот, ако продавачот го остварува според прописите, а од цената се

одбива трговскиот рабат и попустот (каса сконто и др.) што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не влегува ДДВ.

Од јануари 2001 година индексот на ЦПИП се обработува според Националната класификација на дејностите.

Табела бр.3 Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата

Извор на податоците за *индустриското производство* е ДЗСРМ. Податоците за индустријата се прибираат преку месечни извештаи што ги доставуваат претпријатијата евидентирани во областа на индустријата, како и деловните единици кои се занимаваат со индустриска дејност, а се наоѓаат во состав на индустриските претпријатија.

Врз основа на податоците од месечните извештаи се пресметуваат индексите на производство.

Со годишниот извештај за индустријата до 1998 година и месечниот извештај за индустријата до 1999 година, податоците се прибираат според Единствената класификација на дејности - ЕКД, а од 1999 година, односно 2000 година, соодветно, прибирањето на податоците врз база на споменатите извештаи се врши според Националната класификација на дејности - НКД.

Индексот на физички обем на индустриско производство се пресметува врз основа на производството, т.е. по чиста дејност, со распоредување на производите во соодветната гранка. За пресметување на индексот се користат:

- просечното месечно готово производство и структурата на производството во базната година;
- вкупно месечно производство во тековната година;
- номенклатурата на производи за месечниот извештај за индустриското производство;
- пондерациони коефициенти за секој производ;
- пондерациони фактори што ја изразуваат структурата на производството, т. е. учеството на секоја гранка во вкупното индустриско производство на Република Македонија.

Продуктивноста во индустријата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за физичкиот обем на индустриското производство и бројот на вработените во индустријата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.4 Вработеност и продуктивност во целата економија

Извор на презентираниите податоци за *вработеноста* е Анкетата за работна сила (АРС) на ДЗСРМ.

АРС е најсеопфатно истражување на економската активност на населението и нивните демографски, образовни и други карактеристики во меѓупописниот период. Анкетата се спроведува на целата територија на Р. Македонија, врз база на примерок од 10.000 домаќинства (7.200 домаќинства до 2003 година) или 1,8% од вкупниот број домаќинства во земјата. До 2003 година АРС се спроведуваше годишно, а од 2004 година се спроведува континуирано неделно во тек на цела година, а обработката се врши квартално и годишно. Единици на набљудување се лица на возраст од 15 до 79 години и домаќинствата. АРС се изработува врз база на меѓународни препораки (ILO и Eurostat). Применети класификации: Национална класификација на дејности и Национална класификација на занимања.

Работоспособното население го сочинуваат сите лица на возраст од 15 години и повеќе. Работоспособното население се дели на активно население и неактивно население.

Активното население (работна сила) ги опфаќа вработените и невработените лица.

Неактивно население ги опфаќа следните лица:

- ученици и студенти
- пензионери
- домаќинки
- издржувани лица (од друго лице, од државата или од друг приход како рента, камата).

Вработените во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; вработените во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; вработените во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Продуктивноста во економијата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за вкупниот БДП и вкупниот број на вработени во економијата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.5 Плати

Податоците за исплатените нето и бруто плати по вработен базираат на месечни извештаи од деловните субјекти во приватна и друга (општествена, државна, задружна и мешовита) сопственост со различни дејности во Република Македонија. Податоците ги изготвува ДЗСРМ.

Нето платите се однесуваат на просечните примања во месецот по работник, остварени за работа со полно, покусо и подолго работно време (прекувремена работа). Вкупно исплатените нето плати опфаќаат и надоместок на нето платата од средствата на претпријатието (или друго правно лице) за годишен одмор, државни празници, платено отсуство до 7 дена, платено отсуство за стручно усовршување, за боледување до 21 ден, надоместок за време поминато на вежби по покана од надлежен државен орган, цивилна заштита, и сл.

Бруто платите ги опфаќаат исплатените нето плати за извештајниот месец, платениот персонален данок и платените придонеси за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, за вработување, професионално заболување и за водостопанство.

Почнувајќи од мај 2001 година податоците за платите се објавуваат според Националната класификација на дејности-НКД.

Платите во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; платите во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; платите во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Табела бр.6 Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)

Податоците за буџетот ги изготвува Министерството за финансии на Република Македонија.

Буџетот на Република Македонија ги инкорпорира централниот буџет и буџетите на вонбуџетските фондови.

Централниот буџет, кој се однесува на централната власт, ги опфаќа основниот буџет, буџетот на самофинансирачки активности и буџетите на заеми и донации. Во вонбуџетски фондови спаѓаат: Фонд за ПИОМ, Фонд за здравствено осигурување, Агенција за вработување и Фонд за патишта.

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Податоците во агрегираниот биланс на останатите депозитни институции (банки и штедилници) и билансот на Народната банка на Република Македонија (НБРМ) се поделени согласно со секторскиот и валутниот критериум, како и со финансискиот инструмент врз основа на кој настануваат определени побарувања и обврски. Податоците во прикажаните биланси се однесуваат на крајните салда на крајот на референтниот период. Износите коишто се изразени во странска валута се конвертираат според средниот девизен курс на денарот на крајот на референтниот период, согласно со индикативната курсна листа на НБРМ.

Во секторската класификација, дефинирана во Прирачникот за монетарна и финансиска статистика на ММФ (во согласност со секторизацијата дадена во СНА93 и ЕСА95), комитентите се распоредуваат во две основни групи: резиденти и нерезиденти. Во рамките на групата „резиденти“ постојат пет сектори: финансиски институции, нефинансиски друштва, држава, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

- Секторот „финансиски институции“ го сочинуваат пет потсектори:
 - Народна банка на Република Македонија (монетарна власт);
 - Останати депозитни институции (банки и штедилници);
 - Останати финансиски институции;
 - Осигурителни друштва и пензиски фондови;
 - Останати финансиски посредници, освен осигурителните друштва и пензиските фондови и помошните финансиски институции.
- Секторот „нефинансиски друштва“ опфаќа два потсектора: јавни нефинансиски претпријатија и приватни нефинансиски претпријатија.
- Секторот „држава“ е поделен на: централна државна власт (Буџет и органи на централната државна власт, фондови за социјално осигурување и други фондови и агенции, како и установи на јавниот сектор (училишта, болници и сл.)) и локална власт.
- Секторот „домаќинства“ опфаќа: население и физички лица кои вршат регистрирана дејност.
- Секторот „непрофитни институции“ коишто им служат на домаќинствата вклучува непрофитни и нефинансиски институции (институции со социјално-хуманитарен карактер, стопански комори, политички партии, здруженија на граѓани, верски заедници, синдикати, црвен крст).

За потребите на монетарните биланси, секторот на домаќинствата и секторот на непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата се прикажани заедно како сектор на останати резиденти.

Народната банка на Република Македонија и останатите депозитни институции (банките и штедилниците) ги сочинуваат депозитните институции на Република Македонија.

Средствата и обврските на депозитните институции се класифицирани во следниве агрегирани категории: монетарно злато и специјални права на влечење (СПВ), валути и депозити (вклучувајќи ги трансферабилните депозити и останатите депозити), хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, останати побарувања и обврски (вклучувајќи ги и трговските кредити и други сметки).

Табела бр. 7 Биланс на Народната банка на Република Македонија

Билансот на НБРМ се изготвува врз основа на сметководствената евиденција на сите средства и обврски на НБРМ кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Билансот на НБРМ се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

А. Средствата на билансот на НБРМ ги вклучуваат следниве категории: девизни средства, побарувања од државата и други средства.

Девизните средства на НБРМ се состојат од: средства на девизните резерви и останати девизни средства. Во девизните резерви се опфаќаат: монетарното злато, девизите во форма на ефективни странски пари, трансферабилни и останатите депозити на НБРМ во странски банки, пласманите во хартии од вредност емитирани од нерезиденти (во странска валута), пласманите во девизи кај меѓународни финансиски институции и држењето специјални права на влечење (СПВ). Останатите девизни средства ги опфаќаат останатите девизи, чековите, трансферабилните и останатите депозити во странска валута, хартиите од вредност и акциите во странска валута и останатите побарувања од нерезиденти во денари и во странска валута коишто не се дел од девизните резерви.

Побарувањата на НБРМ од Државата се однесуваат на односите со ММФ (алокација на СПВ и побарувања врз основа на репласирани кредити на ММФ), како и побарувања врз основа на пласмани во хартии од вредност. Пласманите во хартии од вредност претставуваат специфична категорија. Имено, емисијата на овие хартии од вредност претставува еден од механизмите во процесот на санирање на банките, преку кој се изврши преземање на лошите пласмани во портфолиото на една банка. Овие хартии од вредност се во сопственост на Агенцијата за санација на банки. Нивното амортизирање се одвива во согласност со склучениот договор помеѓу државата и централната банка.

Останатите средства на НБРМ вклучуваат: побарувања на НБРМ од други сектори врз основа на своето тековно работење, основни средства, средства за посебни намени и според посебни прописи, залихи, приливи врз основа на камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата и надомести.

Б. Обврските на билансот на НБРМ опфаќаат: монетарна база, готови пари кај останатите депозитни институции, останати обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции, ограничени депозити, девизни обврски, депозити на државата и останати обврски на НБРМ.

Монетарната база ги вклучува: готовите пари во оптек, готовината во благајната, сметките на банките и штедилниците кај НБРМ, сметките на останатите финансиски институции кај НБРМ (главно на фондот за осигурување на депозити). Готовите пари во оптек претставуваат обврска на НБРМ и се однесуваат на готовите пари во оптек коишто ги држат небанкарските субјекти. Сметките на банките кај НБРМ се однесуваат на сметките на банките кај НБРМ (вклучително и на штедилниците), во чии рамки влегува и депонираната задолжителна резерва во денари на останатите финансиски институции кај НБРМ и издвоената задолжителна резерва на банките во странска валута. Задолжителната резерва се пресметува по утврдени стапки на задолжителна резерва коишто се применуваат на просечната месечна состојба на соодветните депозити. Притоа, во примена е просечен систем на одржување задолжителна резерва, според кој банките имаат можност да ги користат средствата на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност најмногу до 80% од обврската. Податоците за готовите пари во оптек се преземаат од Дирекцијата за трезорско работење при НБРМ, додека податоците за дневната ликвидност на банките и штедилниците се засноваат на нивните дневни извештаи доставени до НБРМ.

Готовите пари кај останатите депозитни институции се однесуваат на готовината во благајната на банките и штедилниците.

Останатите обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции главно ги опфаќаат обврските на НБРМ врз основа на издадени благајнички записи. Аукциите на благајнички записи претставуваат основен инструмент на монетарната политика на НБРМ

којшто се користи за регулирање на глобалното ниво на ликвидност и каматните стапки во банкарскиот систем, како и за сигнализирање на насоките на монетарната политика. За првпат се воведени во февруари 1994 година и по дефиниција се наменети за повлекување ликвидност од банкарскиот систем. Интервенциите со овој инструмент, чијашто рочност изнесува 28 дена, се вршат преку спроведување аукции коишто можат да бидат организирани како „тендер со износи“ или „тендер со каматни стапки“ (американски тип). Аукциите на благајнички записи се поставени на пазарна и флексибилна основа, што овозможува нивно постојано менување, со цел да се зголеми нивната ефикасност и успешно да се остварат поставените цели.

Депозитите на државата ги опфаќаат депозитните пари на државата во денари (трезорска сметка на државата и други буџетски фондови) и во странска валута (депозити за посебни намени на централно ниво на државата и други депозити). Во рамки на денарските депозити на државата, почнувајќи од март 2006 година, се вклучени и паричните фондови мобилизирани преку емисија на **државни записи за монетарни цели**, коишто се депонираат на посебна сметка. Имено, на 07.03.2006 година, НБРМ во соработка со Министерството за финансии започна со емисија на државни записи за монетарни цели со рок на достасување од три месеци. Државните записи за монетарни цели се издаваат на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаат истите карактеристики како редовните државни хартии од вредност. Според Законот за јавен долг, државните записи за монетарни цели не се дел од јавниот долг, бидејќи се издаваат за потребите на монетарната политика. Воедно, државата нема право на располагање со повлечените средства преку издавање државни записи за монетарни цели. Каматната стапка на државните записи за монетарни цели ја плаќа НБРМ, според просечната каматна стапка постигната на аукциите на тримесечни државни записи. За регулирање на меѓусебните односи, Министерството за финансии и НБРМ склучија Договор за државни записи за монетарни цели.

Девизните обврски кон странство ги опфаќаат обврските на НБРМ кон нерезидентите врз основа на чекови и кредитни писма во девизи, како и обврските врз основа на искористени кредити од Меѓународниот монетарен фонд. Во оваа категорија е опфатена и алокацијата на специјалните права на влечење (СПВ).

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва, вредносните прилагодувања и алокација на СПВ. Во оваа категорија се опфатени и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва и вредносните прилагодувања. Во оваа категорија се и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Табела бр.8. Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници

Билансот на останатите депозитни институции се изготвува врз основа на доставената сметководствена евиденција од страна на банките и штедилниците (КНБИФО) и претставуваат агрегирани биланси на средствата и обврските на сите останати депозитни институции. Месечниот биланс на останатите депозитни институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец. Билансот содржи податоци за побарувањата и обврските (носители на монетарните агрегати, согласно со националната дефиниција) на останатите депозитни институции (со исклучок на НБРМ) кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Податоците се класифицирани во стандардизирани компоненти според сектори, финансиски инструменти и сметководствени принципи.

А. Средствата во билансот на останатите депозитни институции вклучуваат: валути и депозити, хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, финансиски деривати, останати побарувања, нефинансиски средства.

Валутите и депозитите се поделени согласно со валутната структура во денари и странска валута. Валутите ги опфаќаат банкнотите и кованите пари во благајните на останатите депозитни институции коишто се издадени од централната банка и девизите коишто се издадени од централните банки на странски држави. Депозитите ги сочинуваат трансферабилните депозити коишто ги вклучуваат тековните сметки на останатите депозитни институции кај НБРМ (што ја вклучуваат и нивната задолжителна резерва во денари депонирана кај НБРМ) и сметките на банките во странство. Во групата на депозитите се вклучени и депозитите по видување, штедните и други депозити (коишто го вклучуваат и задолжителниот депозит на банките во НБРМ).

Хартиите од вредност различни од акции се класифицирани според валутната структура и секторот и ги опфаќаат благајничките записи, трезорските записи, државните обврзници, компаниските обврзници, комерцијалните хартии од вредност, преносливите депозитни сертификати и сл.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто се дадени на различни сектори од страна на останатите депозитни институции. Податоците за кредитите ја вклучуваат пресметаната камата, додека очекуваните загуби, резервациите за кредити и исправките на вредност се исклучени од оваа категорија. Кредитите се класифицирани во денарски и девизни, според валутната распределба.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност ги опфаќаат финансиските инструменти коишто на имателот му даваат право на сопственост на друштвото коешто ги издало.

Останатите побарувања ги вклучуваат трговските кредити и аванси коишто се однесуваат на финансиските услуги што останатите депозитни институции ги даваат на други финансиски и нефинансиски институции. Оваа категорија ги содржи и сите останати ставки коишто не се опфатени во другите категории на финансиски инструменти, а се однесуваат на дивидендите, побарувањата во пресметка, ставките во процес на наплата и сл.

Нефинансиските средства ги вклучуваат материјалните средства (фиксни средства, залихи и сл.) и нематеријалните средства за кои нема евидентирани соодветни обврски (патенти, лиценци, софтвер и сл.).

Б. Обврските на останатите депозитни институции ги вклучуваат обврските што настануваат врз основа на: примени депозити, добиени кредити, емитирани хартии од вредност, останати обврски и акции и други сопственички хартии од вредност.

Депозитите се поделени на депозити вклучени и исклучени од парична маса, а понатаму се класифицирани во депозити во денари и странска валута.

Депозитите вклучени во паричната маса ги опфаќаат трансферабилните депозити и останатите депозити на домашните депозитни институции коишто се вклучени во националната дефиниција на паричната маса. Оваа категорија ги вклучува депозитите на останатите финансиски институции, нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата и локалната самоуправа.

Депозитите исклучени од парична маса ги опфаќаат трансферабилните и останатите депозити на државата (освен на локалната самоуправа), депозитните институции и нерезидентите.

Хартиите од вредност се однесуваат на комерцијалните хартии од вредност емитирани од страна на останатите депозитни институции коишто се во функција на зајакнување на вкупниот финансиски потенцијал.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто останатите депозитни институции ги добиваат од различни институционални сектори.

Останатите обврски вклучуваат: трговски кредити (добиеени при купување стоки и услуги од домаќинства, непрофитни институции и нефинансиски друштва) и аванси примени за тековни работи или работи коишто треба да отпочнат, како и авансни плаќања за стоки и услуги. Во оваа категорија се вклучени и обврските во пресметка, обврски по дивиденди, резервации за загуби за оштетени финансиски средства, акумулирана амортизација и загуби коишто произлегуваат од исправката на вредноста и останати обврски. Останатите обврски ги вклучуваат сите сметки што не се класифицирани на друго место во билансната шема на останатите депозитни институции.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва, алокација на специјалните права на влечење (СПВ) и вредносни прилагодувања.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва и вредносни прилагодувања.

Табела бр.9 Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)

Прегледот на депозитните институции претставува консолидиран преглед на сметките на банките, штедилниците и НБРМ, при што ги покажува комбинираниот средства и обврски на монетарниот систем во однос на останатите резидентни и нерезидентни субјекти. Основни извори за изработка на прегледот на депозитни институции се прегледот на НБРМ и прегледот на останатите депозитни институции.

Како консолидиран биланс на монетарниот систем претставува основа за негово постојано следење. Истовремено, прегледот овозможува и анализа на соработката на основните макроекономски сектори: реалниот, фискалниот, надворешниот и монетарниот сектор.

Месечниот преглед на депозитните институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

Главни компоненти на Прегледот на депозитните институции се: нето девизни средства, домашни кредити, парични средства, депозити (ограничени и останати), обврски кон останатите финансиски институции, капитални сметки и останати ставки (нето).

Нето девизните средства претставуваат разлика од девизните средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции (банки и штедилници). Сите девизни средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции се агрегирани и се прикажани како нето девизни средства на монетарниот систем.

Домашните кредити ги опфаќаат побарувањата на депозитните институции (НБРМ, банки и штедилници) од државата (прикажани на нето-основа), побарувања од локалната самоуправа, јавните нефинансиски институции, приватниот сектор и останатите финансиски институции (прикажани на бруто основа).

Побарувања од државата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и трговски кредити и аванси. Како извори на кредити одобрени на

Државата се користат: странски кредити, кредитни линии, депозитниот потенцијал и останати извори. Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност (издадени од државата во процесот на санација на една банка, издадени обврзници за старото девизно штедење).

Побарувањата од локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна валута.

Побарувањата од јавните нефинансиски друштва се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна и странска валута на јавните претпријатија.

Побарувањата од приватниот сектор ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции на приватниот сектор врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции и останати пласмани. Побарувањата од приватниот сектор ги содржат: побарувањата од останатите нефинансиски друштва, побарувањата од домаќинства и побарувањата од непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Побарувањата од останати финансиски институции ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции.

Паричните средства ги опфаќаат готовите пари во оптек (готови пари надвор од останатите депозитни институции), депозитните пари на локалната самоуправа и останатите финансиски институции кај НБРМ и депозитните пари на секторот на држатели на пари кај банките и штедилниците.

Ограничените депозити ги вклучуваат депозитите чијашто употреба е ограничена за одредена намена утврдена со пропис. Овие депозити се наменети за покривање отворени акредитиви во надворешниот платен промет, гаранции, банкарски дознаки и др.

Останатите депозити ги опфаќаат орочените, штедните и девизните депозити на секторите вклучени во дефиницијата на парична маса, кај НБРМ, банките и штедилниците.

Обврските кон останатите финансиски институции ги опфаќаат вкупните обврски на депозитните институции врз основа на депозити, хартии од вредност и примени кредити.

Капиталните сметките ги обединуваат капиталните сметки на НБРМ, банките и штедилниците.

Останатите ставки (нето) ги прикажуваат сите категории коишто не се опфатени во претходно прикажаните категории, како и сите неklasифицирани средства и обврски на депозитните институции.

Табела бр. 10 Кредити на недржавниот сектор дадени од банки и штедилници

Кредитите коишто останатите депозитни институции ги одобруваат на недржавниот сектор се класифицирани од аспект на валутата: кредити во денари и во странска валута. Понатаму се класифицирани во краткорочни и долгорочни кредити, пресметана камата и сомнителни и спорни побарувања. Краткорочните и долгорочни кредити се поделени на кредити со и без валутна клаузула. Кредитите на недржавниот сектор ги опфаќаат кредитите на следниве сектори: нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, локална самоуправа и останати финансиски институции.

Табела бр. 11 Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)

Монетарните агрегати, како збир на финансиски инструменти класифицирани согласно со степенот на нивната ликвидност, се дефинирани во согласност со меѓународно прифатените дефиниции и критериуми (согласно со методологијата за монетарна и финансиска статистика на ММФ)). Депозитите вклучени во монетарните агрегати се однесуваат на следниве сектори: останати финансиски институции, локалната самоуправа, нефинансиски друштва (приватни и јавни), домаќинства (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Паричната маса M1 ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари. Притоа, депозитните пари се однесуваат на тековните сметки кај банките и штедилниците и тековните сметки на останатите финансиски институции кај НБРМ.

Готовите пари во оптек претставуваат разлика помеѓу вкупниот износ на печатени и ковани пари и износот на готови пари што се наоѓа во благајната на банките, во трезорот на НБРМ и во дисперзираните трезори.

Паричната маса M2 (ликвидни средства) ги вклучува монетарниот агрегат M1 и краткорочните депозити. Краткорочните депозитите се дефинирани како депозити во кои се опфатени: депозитите по видување, орочените депозити до една година, во денари и странска валута.

Парична маса M4 (вкупен депозитен потенцијал на монетарниот систем), ги вклучува монетарниот агрегат M2 и долгорочните депозити т.е. депозитите орочени над една година, во денари и странска валута.

Табела бр. 12 Вкупни побарувања на останати депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Побарувањата на останатите депозитни институции се однесуваат на кредитите, пласманите во хартии од вредност, акциите и достасаните ненаплатени побарувања и сомнителните и спорни побарувања врз основа на кредити. Пласманите на останатите депозитни институции се поделени по сектори, рочности и валути. Согласно со прифатените стандарди од областа на монетарната и финансиската статистика за консолидација, т.е. исклучување на меѓусебните побарувања и обврски во рамките на еден сектор, пласманите ги исклучуваат меѓубанкарските побарувања.

Побарувањата на банките и штедилниците од нефинансиски друштва (приватни и јавни) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити, хартии од вредност и акции. Сите категории се поделени по валута, а кредитите и по рочност. Останатите депозитни институции одобруваат кредити од различни извори на средства: депозити, сопствени извори, странски кредити, добиени кредитни линии и останати извори. Побарувањата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на краткорочни хартии од вредност (чекови и меници) и побарувања врз основа на долгорочни хартии од вредност, односно учества или вложувања на банките и штедилниците во хартии од вредност на нефинансиски друштва. Побарувањата што ја сочинуваат категоријата акции се однесуваат на финансиските инструменти коишто им даваат на останатите депозитни институции право на сопственост врз нефинансиското друштво коешто ги издало.

Побарувањата на банките и штедилниците од домаќинствата (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметана камата врз основа на кредити, достасани ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити. Побарувањата од домаќинствата се поделени по валута, рок и намена. Според намената, кредитите се делат на: потрошувачки кредити, автомобилски кредити, кредити за станбена изградба, рамковни кредити (кредитни картички и негативни салда на тековни сметки), останати кредити и кредити за вршење самостојна дејност (им се одобруваат на физичките лица кои вршат регистрирана дејност).

Побарувањата на банките и штедилниците од непрофитните институции коишто им служат на домаќинствата, останатите финансиски институции и локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции.

Побарувањата на останатите депозитни институции од Државата се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странските кредити, кредитните линии, депозитниот потенцијал и останати извори.

Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност.

Табела бр. 13 Обврски на останатите депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Согласно со доминантната класична депозитно-кредитна активност на **останатите депозитни институции, обврските кон нефинансиските друштва** вклучуваат депозити на нефинансиските друштва и кредити добиени од нефинансиските друштва. Покрај депозитите и кредитите во оваа категорија се вклучени и хартиите од вредност издадени од нефинансиските друштва. Депозитите се поделени од аспект на нивната рочна и валутна структура. Кредитите и хартиите од вредност се делат согласно со нивната валутна структура.

Обврските на останатите депозитни институции кон домаќинствата ги вклучуваат тековните сметки, депозитите по видување, орочените депозити (до три месеци, над три месеци, до една година и над една година) и ограничените депозити наменети за покривање акредитиви во домашниот платен промет.

Обврските на депозитните банки кон други комитенти - непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, кон локалната самоуправа, кон останатите финансиски организации, како и обврските кон државата, соодветно. Станува збор за обврски врз основа на различни видови депозити поделени според нивната рочна и валутна структура, како и обврски врз основа на хартии од вредност и други кредитни обврски изразени во денари и странска валута.

Табела бр.14 Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити

Врз основа на Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити, кои на редовна месечна основа депозитните банки ги доставуваат до НБРМ, се изготвува агрегиран преглед на Пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити во денари и во девизи.

Каматни стапки на денарски кредити ги опфаќа: каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула.

Каматни стапки на денарски депозити ги опфаќа: каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула.

Кај денарските кредити/депозити понатаму е извршена поделба според два критериума: секторска класификација и рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба

на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; и кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно и долгорочно орочени депозити.

Девизните кредити/депозити се класифицирани според три критериума: по сектор, по валута и по рочноста. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; а кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно орочени депозити и долгорочно орочени депозити. Според валутната класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити одобрени во евра и одобрени во САД долари.

Каматните стапки на кредитите и депозитите искажани се во проценти на годишно ниво.

Табела бр.15 Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

1. Есконтна стапка е важечката каматна стапка во тековниот месец.
2. Каматната стапка на расположливиот кредит преку ноќ - ломбарден кредит е важечката каматна стапка во тековниот месец.
3. Каматната стапка на репо трансакции за обезбедување на ликвидност во банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.
4. Каматната стапка на благајнички записи се прикажува како просечна пондерираната каматна стапка остварена на аукциите со рок на достасување од 28 дена во тој месец. Каматната стапка е разграничена од аспект на типот на тендер кој може да биде: тендер со износи или тендер со каматни стапки.
5. Каматната стапка на репо трансакции за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.

Табела бр.16 Задолжителна резерва на банки и штедилници

Банките и штедилниците издвојуваат задолжителната резерва врз основа на просечната состојба на депозитите во претходниот месец. Периодот на одржување на задолжителната резерва е од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во наредниот месец. Исполнувањето на задолжителната резерва на банките во денари е на просечна основа, додека на задолжителната резерва на штедилниците во денари и задолжителната резерва на банките во девизи е на фиксна основа.

Табела бр.17 Каматни стапки на државни хартии од вредност

Каматните стапки на државните хартии од вредност се прикажуваат како просечни пондерирани каматни стапки остварени на аукциите во соодветниот месец со определен рок на достасување.

НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ И ДЕВИЗЕН СЕКТОР

Табели бр.18-23 ПЛАТЕН БИЛАНС

Платниот биланс претставува статистички извештај за определен временски период, кој систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со остатокот од светот.

Согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и прописите од доменот на девизното работење, Народна банка на Република Македонија (НБРМ) е одговорна за составување и следење на извршувањето на платниот биланс.

Платно-билансната статистика на Република Македонија во основа се подготвува во согласност со методологијата на Меѓународниот Монетарен Фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание - ППБ). Податоците се објавуваат на месечна основа, во милиони евра и САД долари. Трансакциите деноминирани во други валути се конвертираат во евра и САД долари еквивалентно на девизниот курс на денот на трансакцијата.

Основни извори на податоци за извршувањето на платниот биланс се:

- единствениот царински документ (ЕЦД) за надворешно-трговската размена на Република Македонија;
- системот за известување за платниот промет на банките со странство (ППС);
- систем за известување за надворешниот долг (НДНП);
- банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КНБИФО);
- месечни извештаи за промените и состојбите на сметките во странство на резидентите кои не се овластени банки и состојбата и прометот на евидентните сметки (месечни извештаи-МИ);
- дополнителни извештаи на НБРМ за менувачкото работење и за состојбата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- податоци од годишниот прашалник за странски директни инвестиции-ДИ 22.

ПЛАТЕН БИЛАНС: ОДДЕЛНИ СТАВКИ

ТЕКОВНА СМЕТКА

Стоки

Извор на податоци за надворешно-трговската размена на Република Македонија е царинската документација (ЕЦД), која се прибира од страна на Царинската Управа на Република Македонија, а се обработува и објавува од страна на Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ) и НБРМ.

ДЗСРМ согласно методологијата за евидентирање на надворешно-трговската размена во трговската статистика, ги објавува податоците за извозот на **ф.о.б.** основа, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

НБРМ согласно препораките на ППБ при евидентирање на стоките во платниот биланс врши прилагодување за опфат и класификација и тоа за:

-опфат: за вратените стоки и за фактурната вредност на извршената услуга за поправка на стоките;

-класификација: за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот и доработките. Во платниот биланс извозот и увозот се прикажуваат на **ф.о.б.** основа, поради што е неопходно прилагодување на увозот **ц.и.ф.** за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот. Во периодот од 1993 до 1997 година **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот е утврден врз основа на просечните меѓународно определени стапки за пресметка на овие трошоци. Од 1998 година наваму **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот се пресметува по утврдена методологија која се базира на податоците од ЕЦД за транспорт и осигурување на паритетите со дестинација во Република Македонија прилагодени на целокупниот увоз.

За пресметување на ставката увоз во пристанишни места, се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Услуги

Транспорт: Податоците кои се однесуваат на транспортот се од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ. Постои можност за дизагрегација по вид на транспорт (воздушен, поморски, железнички и патен) и по категорија на услуги (превоз на стоки, патници и останато). Прилагодување се врши кај одливот на транспортни услуги (превоз на стоки) за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за превозни услуги извршени од нерезиденти.

Туризам: Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ.

Останати услуги: Основен извор се податоците од платниот промет на банките со странство за извршените наплати од и плаќања кон нерезиденти по видови на услуги: телекомуникациони услуги, инвестициони работи, осигурување, деловни, владини и останати услуги. Прилагодување се врши кај одливот за осигурување за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за осигурување при превозот на стоки. Прилагодување се врши кај услугите за финансиско посредување, преку прераспределување на дел од доходот од инвестиции, а врз основа на пресметка на извозот и увозот на услуги за финансиско посредување мерени индиректно (ФИСИМ). Како дополнителен извор на податоци за одделните видови услуги се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Доход

Доходот како компонента на платниот биланс произлегува од: надомест за вработени (резиденти вработени кај нерезиденти и обратно) и доход од инвестиции. Доходот од инвестиции претставува капитална добивка од директните инвестиции, портфолио инвестициите и останатите инвестиции (дивиденди, камати на заеми и кредити и сл.).

Доход од директни инвестиции: Во податоците се опфатени платените дивиденди и распределената добивка, како и реинвестираната и нераспределена добивка. Извор на податоци за платените/наплатени дивиденди е платниот промет на банките со странство. Извор на податоци за реинвестираната добивка за претходните години претставува годишниот прашалник за директни инвестиции, додека за тековната година се вршат проценки врз основа на податоците од претходните години.

Доход од портфолио инвестиции: Во податоците на страната на приливот се опфатени наплатените камати од странски должнички хартии од вредност и пресметаните камати од странски должнички хартии од вредност во рамки на девизните резерви. На страната на одливот се опфатени платените дивиденди по сопственички хартии од вредност и платените камати по основ на домашни должнички хартии од вредност. Извор се податоците од платниот промет на банките со странство, извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви и годишниот прашалник за директни инвестиции.

Доход од останати инвестиции: Во податоците се опфатени наплатените и платените камати на депозити, краткорочни, среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Наплатените камати ги сочинуваат приливите на камати од девизните депозити на сметки во странство (каматата на официјалните девизни резерви и на девизните средства на банките). Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви. Платените камати сеоднесуваат на доспеаните тековни обврски по камати за користени среднорочни и долгорочни странски заеми и кредити. Извор се податоците од НДНП кои задолжително се регистрираат во НБРМ. Прилагодување се врши кај доходот од инвестиции, преку прераспределување на дел од овој доход во ставката услуги за финансиско посредување, а врз основа на пресметка на извозот и увозот на услугите за финансиско посредување мерени индиректно (ФИСИМ).

Тековни трансфери

Официјалните трансфери во најголем дел се однесуваат на парична и стокова помош добиена од влади на странски држави и меѓународни организации. Извор на податоци за

паричните трансфери е платниот промет на банките со странство, а за стоките трансфери царинската евиденција.

Приватните трансфери ги сочинуваат: дознаките во и од странство на домашните физички лица, откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар и останатите трансфери од кој најголем дел се рентите, пензиите, инвалидните и др. Основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство. Откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар согласно ППБ треба да се класифицира во капитално - финансиската сметка на платниот биланс. Меѓутоа, со оглед дека голем дел од овие средства потекнуваат од наплатите на резиденти од нерезиденти по дадени стоки и услуги (сива економија) и примени трансфери во ефективни странски пари, овие трансакции се евидентираат како дел од тековната сметка на платниот биланс (приватни трансфери).

КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА

КАПИТАЛНА СМЕТКА

Опфатени се капиталните трансфери за кои основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство.

ФИНАНСИСКА СМЕТКА

Директни инвестиции: Директните инвестиции ги опфаќаат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и другиот капитал. Трговските кредити, долгорочните и краткорочните заеми помеѓу поврзаните субјекти се евидентираат во ставката друг капитал. Основен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22. Извор на податоци за паричните влогови е платниот промет на банките со странство, а за стоките влогови царинските документи. За тековната година за реинвестираната добивка и за еден дел од другиот капитал се вршат проценки врз основа на податоците за претходните години. Податоците за заемите во рамките на другиот капитал се добиваат од системот за известување на надворешниот долг и побарувања.

Портфолио инвестиции: Извор на податоци за портфолио инвестициите е платниот промет на банките со странство. Дополнителен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22.

Други инвестиции:

Трговски кредити: Трговските кредити (одобрени во странство и примени од странство) претставуваат разлика помеѓу физичката размена на стоките и наплатите односно плаќањата за истите. Податоците за трговските кредити како проценка се изведени од податоците за стокната размена од царинските документи и извршените наплати и плаќања од платниот промет по основ на извоз и увоз на стоки. Доколку вредноста на физичкиот извоз е поголема од вредноста на наплатениот извоз, разликата се евидентира како одобрен трговски кредит (со негативен предзнак). Ако вредноста на увезената стока е поголема од плаќањето по основ на увоз на стоки, разликата се евидентира како примен трговски кредит (со позитивен предзнак). Како дополнителен извор на податоци се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Заеми: Во категоријата заеми се прикажуваат користењата и обврските за отплата на главнина, по среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Довтасаните, а неплатени обврски за главнина и камата се евидентираат во категоријата други инвестиции - друго. Податоците се базираат на извештаите за среднорочниот и долгорочниот јавен и приватен надворешен долг изготвени во НБРМ врз основа на НДНП кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Валутите и депозитите: Податоците се однесуваат првенствено на промените на девизните средства и девизните обврски на банките. Извор на податоци се месечните банкарски извештаи - КНБИФО и платниот промет на банките со странство. Промените на

девизните средства и обврски на банките се искажани со делумно исклучување на меѓувалутарните промени. Промените на девизните средства на населението ја опфаќаат нето положената ефективна на девизни сметки на граѓаните во банкарскиот систем намалена за увозот на стоки од физички лица. Извор на податоци за нето положената ефективна на девизни сметки е платниот промет на банките со странство, а за увозот на стоки од физички лица царинските декларации. Како дополнителен извор на податоци за валутите и депозитите на останатите сектори се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Бруто официјални резерви: Податоците се однесуваат на промените на состојбата на официјалните девизни резерви. Извор на податоци се извештаите на НБРМ за состојбата на девизните резерви пресметани по курс на денот на извештајниот период.

Табели бр.24 и 25 Надворешно-трговска размена

Извор на податоци за надворешно-трговската размена е ДЗСРМ. Податоците за стоковната размена на

Република Македонија со странство се подготвуваат согласно основните статистички стандарди, дефиниции и препораки на ООН за концептите и дефинициите на статистиката на надворешната трговија. Податоците за извозот се објавуваат на **ф.о.б.** а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

Табели бр.26 и 27 Состојба на странски директни инвестиции

Начинот на пресметување и прикажување на странските директни инвестиции (СДИ) во меѓународни рамки се базира на методолошките препораки на Прирачникот на ММФ (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) и Прирачникот на OECD (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Согласно овие препораки СДИ вклучуваат:

- сопственички капитал и реинвестирана добивка;
- побарувања од поврзаните претпријатија во странство;
- обврски кон поврзаните претпријатија во странство.

Реинвестираната добивка методолошки вклучува:

- дел од добивка распоредена во капитал;
- дел од добивка распоредена во резерви;
- дел од добивка распоредена за покривање на загуби од изминат период;
- нераспоредена добивка;
- непокриена загуба;
- загуба од претходен период, претворена во побарување од инвеститорот и
- добивка од претходен период, претворена во обврска кон инвеститорот.

Согласно Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас. Според тоа дистинкција на директен и портфолио инвеститор се прави од аспект на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието.

Методолошките постапки кои се применуваат во Република Македонија за пресметување на странските директни и портфолио инвестиции во потполност кореспондираат со методолошките постапки применувани од страна на земјите членки на ММФ и OECD.

Податоците за СДИ во Република Македонија се прикажани од аспект од земајќа од каде потекнуваат и дејноста во која е инвестирано.

Табели бр.28 и 29 Меѓународна инвестициона позиција

Меѓународната инвестициона позиција претставува статистички извештај кој ја прикажува состојбата и структурата на финансиските побарувања (средства) на резидентите од нерезидентите и финансиските обврски на резидентите кон нерезидентите кои произлегуваат од нивното меѓусебно работење, на определен датум, вообичаено на последниот ден од годината.

Меѓународните финансиски средства на земјата ги сочинуваат директните и портфолио инвестициите на резидентите правни и физички лица во други земји вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, останатите инвестиции на резидентите во странство во вид на одобрени заеми и кредити, девизните средства на резидентните банки кај странските комерцијални банки, како и официјалните девизни резерви. Меѓународните финансиски обврски на земјата ги сочинуваат обврските по директните и портфолио инвестициите на нерезидентите правни и физички лица во земјата вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, обврските по останатите инвестиции на нерезидентите во земјата во вид на користени заеми и кредити и обврските по депозитите на странските правни и физички лица кај резидентните банки.

Разликата помеѓу вкупните меѓународни финансиски средства и обврски ја дава нето меѓународната инвестициона позиција на една земја. Односно, нето меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија е разлика помеѓу инвестициите на резидентите кај нерезиденти (нејзините меѓународни средства) и инвестициите на нерезидентите кај резиденти (нејзините меѓународни обврски).

Директните инвестиции се вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, како критериум за дефинирање на директните инвестиции, согласно меѓународните препораки и стандарди, се користи минимално учество од 10% во капиталот или одлучувачко право на глас во правното лице во кое се инвестира. Директните инвестиции го вклучуваат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и долгот на меѓусебно поврзаните субјекти. Извор на податоци за директните инвестиции за составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, се прашалниците - извештаите за состојбата и прометот на поврзаните субјекти кои до НБРМ на годишна основа ги доставуваат сите правни лица-резиденти за вложувањата во и од странство.

Портфолио инвестициите ги опфаќаат вложувањата во должнички хартии од вредност и во сопственички хартии од вредност, каде инвеститорот поседува помалку од 10% од акционерскиот капитал или нема одлучувачко право на глас. За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за вложувањата во сопственички хартии од вредност се годишните прашалници - извештаи за состојбата и прометот на поврзаните субјекти, а за вложувањето во должнички хартии од вредност се користат податоците од платниот промет на деловните банки со странство (согласно Извештајниот систем за меѓународните трансакции), извештаите за работи со хартии од вредност од овластените учесници на Македонската берза, како и базата на податоци на Централниот депозитар на хартии од вредност. За пресметка на пазарната вредност на хартиите, се користат податоците за пазарните цени од Македонската берза на хартии од вредност.

Останатите инвестиции ги опфаќаат средствата и обврските врз основа на краткорочни и долгорочни финансиски и трговски кредити и заеми, валути и депозити и останати средства и обврски. Согласно Прирачникот за платен биланс на ММФ, под трговски кредити се подразбираат побарувањата и обврските кои произлегуваат од комерцијално работење на резидентите со странство (по основ на извоз/увоз на стоки и услуги, авансно плаќање и сл.). За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за трговските кредити се кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (образец КИПО), а за финансиските кредити и заеми се користи кредитната евиденција со странство (образец КЗ и КО). Валутите и

депозити ги опфаќаат депозитите кои резидентните банки ги држат во странство, односно обврските на резидентните банки кон нерезидентите. Извори на податоци за оваа ставка се месечните извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки и платниот промет на банките со странство.

Табели бр.30-32 Бруто надворешен долг, Бруто надворешни побарувања и Нето надворешен долг

1. Општи методолошки објаснувања

Евидентирањето и следењето на надворешниот долг го врши Народна банка на Република Македонија (во продолжение: Народна банка) како надлежна институција согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и Законот за девизно работење.

Статистиката за надворешен долг во основа се изготвува согласно Прирачникот за статистика на надворешниот долг¹ (Прирачник).

Бруто надворешен долг

Бруто надворешен долг во даден момент е еднаков на износот на тековни и безусловни обврски кои бараат плаќања на главнина и/или камата од страна на должникот во некое идно време и кои се должат кон нерезиденти од страна на резидентите на една економија. Согласно ваквата дефиниција, бруто надворешниот долг претставува состојба на одреден ден на сите идни обврски на резидентите кон нерезидентите, што вклучува обврски по главнина, достасани неплатени обврски по главнина и камата, акумулирана камата како и пресметана задоцнета камата, независно од видот на инструментот и рочноста.

Бруто надворешни побарувања

Бруто надворешните побарувања се состојба на сите тековни и безусловни побарувања по основ на должнички инструменти кои ги имаат резидентите од нерезиденти. Во основа, дефиницијата за бруто надворешните побарувања е идентична со дефиницијата за бруто надворешниот долг, со оглед на фактот дека дека побарувањата на една економија претставуваат долг на друга економија.

Нето надворешен долг

Нето надворешниот долг е дефиниран како разлика помеѓу состојбата на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања. Нето надворешниот долг, во својата структура е идентичен со бруто надворешниот долг, при што стандардната презентација се состои од поделба по институционални сектори, рачност и инструменти на долг.

Согласно Прирачникот, поделбата на долгот се врши помеѓу четири основни институционални сектори во економијата, и тоа:

- државен сектор (вклучува јавна власт и нејзини агенции- владини единици на сите нивоа-централна, локална власт и социјални фондови);
- монетарна власт (централна банка или друга институција носител на монетарната власт);
- банкарски сектор (финансиски посредници кои вршат активности на прибирање на депозити и давање на кредити);
- останати сектори (небанкарски финансиски посредници, нефинансиски трговски друштва, домаќинства и непрофитни институции).

¹ Едтернал Дебт Статистицс: Гуиде фор цомпилерс анд Усерс, ИМФ, 2003

Понатаму, во рамките на секој сектор, извршено е разграничување по рочност, при што долгот се дели на краткорочен (со рок на доспевање до една година) и долгорочен (со рок на доспевање над една година).

На третото ниво, долгот се распределува по стандардни видови на инструменти, и тоа:

- трговски кредити (побарувања или обврски кои произлегуваат од директно одобрување на кредит од добавувач (испорачател) врз основа на промет на стоки и услуги, авансни плаќања од купувачот на стоки и услуги и изведување на работи);
- заеми (побарувања или обврски кои настануваат со директно позајмување на финансиски средства (пари) од страна на кредиторот на должникот врз основа на договор за кредит);
- должнички хартии од вредност (креирање на долг или побарувања преку емисија/купување на хартии од вредност како дел од портфолио инвестициите во земјата, со кои се тргува на организирани финансиски пазари, како и преку шалтер);
- валути и депозити (валутите се побарувања од централната банка која ги издала банкнотите и монетите, од страна на нерезиденти кои располагаат со истите. Обврските по основ на депозити се обврски на финансиските институции кои примаат депозити од нерезиденти, додека побарувањата по депозити настануваат врз основа на депонирани средства кај нерезидентни финансиски институции); и
- останато (останатите побарувања и обврски настануваат врз основа на должнички инструменти кои не се вклучени во претходните групи. Важна категорија во ставката останато се достасаните неплатени обврски/побарувања кои се третираат како краткорочни, бидејќи допеваат веднаш и се кумулатив на достасаните неплатени обврски/побарувања по сите претходно наведени инструменти).

Во рамките на нето надворешниот долг, посебно се прикажуваат нето обврските на меѓусебно поврзаните субјекти. Издвојувањето на побарувањата/обврските на меѓусебно поврзаните субјекти во рамки на нето надворешниот долг е значајно заради обезбедување на компатибилност и конзистентност со извештајот за меѓународната инвестициона позиција, каде овие обврски/побарувања на меѓусебно поврзаните субјекти се дел од категоријата директни инвестиции (останат капитал).

Од аспект на вреднувањето, согласно Прирачникот за сите инструменти се користи номиналната вредност, освен за должничките хартии од вредност, каде долгот се прикажува по пазарна вредност. Ова во целост е конзистентно со начинот на нивно прикажување во рамките на меѓународната инвестициона позиција на земјата.

Податоците за состојбата на долг, плановите на отплата, достасаните неплатени обврски, акумулираната камата и склучените кредитни работи се пресметуваат во извештајните валути по средниот курс на Народна Банка на датумот на пресек. Тековите по надворешниот долг, повлечените средства и отплатите се курсираат по средниот курс на Народна Банка на датумот на настанување на трансакциите.

Состојбата на надворешниот долг е резултат на повлекувањата на средства, намалени за вкупните отплати на главнина, зголемени за износите на капитализирана достасана неплатена камата, акумулирана камата и пресметана задоцнета камата до датумот на пресек. Со оглед на фактот дека состојбите се курсираат по курс на крај на периодот, а тековите (повлекувања и отплати) со курс на денот на трансакцијата, разликата во состојбата на почетокот и крајот на периодот не одговара на нето промените од трансакции, туку истата ги вклучува и остварените курсни разлики.

2. Извори на податоци и методологија за изготвување на нето надворешниот долг на Република Македонија

Извори на податоци за нето надворешен долг на државниот сектор:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од нерезиденти се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) како и податоци

за пазарната вредност на издадените должнички хартии од вредност на датумот на состојбата на долг.;

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во земјата и купени од нерезиденти се користат податоци од: извештаите за работи со хартии од вредност (ИХВ), кои ги доставуваат овластените учесници на Македонската берза; од Централниот депозитар на хартии од вредност и од Македонската берза на хартии од вредност за утврдување на пазарната цена на хартиите од вредност. - за категоријата заеми се користат податоци од: системот за известување за надворешниот долг (НД) - кредитна евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на обврските по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција овозможува добивање на податоци за состојбата на надворешниот долг, користењата, отплатите, износот на достасани неплатени обврски за одредена кредитна работа како и пресметување на акумулирана камата и сл.; и системот за известување за надворешните побарувања (НП) - кредитната евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на побарувањата по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција обезбедува податоци за состојбата на побарувањата, одобрувањата, наплатите, износот на достасани ненаплатени побарувања за одредена кредитна работа, акумулирана камата и сл.

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот монетарна власт:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата валути и депозити - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата заеми - се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД);

- за категорија останати обврски се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и претставува задолжување на Народна банка кон Меѓународниот монетарен фонд преку распределба на специјални права за влечење (СПВ).

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот банки:

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);

- за категоријата валути и депозити се користат податоци од банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КЊБИФО) - месечни извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки;

- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП).

Извори на податоци за нето надворешен долг на останатите сектори:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на странски должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од резиденти, се користат податоци за пазарната вредност на купените должнички хартии од вредност на датумот на состојбата на долг, добиени од резидентите овластени за учество на странски пазари на капитал;

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);

- за категоријата валути и депозити се користат податоци од месечните извештаи за состојбата на редовните сметки на резидентите во странство (извештаи МИ);

- за категоријата краткорочни трговски кредити се користат податоци од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). За тековната година, за оваа категорија се прават проценки за податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење, при што износите се добиваат со додавање на

тековите за ставката трговски кредити од платниот биланс на состојбата на крајот на претходниот квартал ;

- за категоријата долгорочни трговски кредити се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);

- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП) како и податоци за договорен откуп на побарувања и преземање на обврски меѓу резиденти и нерезиденти од прашалникот на известување за договорен откуп на обврски и побарувања (ПОЗ)

Извори на податоци за нето надворешен долг на меѓусебно поврзани субјекти - директни инвестиции:

- како основен извор на податоци за побарувањата и обврските на меѓусебно поврзаните субјекти се користат:

- за заемите на меѓусебно поврзаните субјекти се користи системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП), каде постои можност за утврдување на меѓусебната поврзаност на кредиторите и должниците;
- за трговските кредити на меѓусебно поврзаните субјекти податоците од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). За тековната година, за оваа категорија се прават проценки за податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење, при што износите се добиваат со додавање на тековите за ставката трговски кредити од платниот биланс на состојбата на крајот на претходниот квартал;
- за побарувањата и обврските по други основи како дополнителен извор на податоци се користат податоците од годишните прашалници - за состојбата и прометот на поврзаните субјекти (ДИ-22 и ДИ-11).

Податоците за периодот 2004-2005 година се на годишна, додека почнувајќи од 2006 година истите се објавуваат на квартална основа во евра и САД Доллари.

Почнувајќи од 01.01.2010 година, податоците вклучуваат и акумулирана камата.

Табела бр.33 Девизни резерви

Податоците се однесуваат на состојбата на девизните резерви и другите девизни средства на определен датум.

Девизните резерви како средства со кои располагаат и се контролирани од страна на монетарните власти, се состојат од: монетарно злато, специјални права на влечење (SDR-Special Drawing Rights), резервна позиција кај ММФ и девизи.

Одделните компоненти на девизните резерви се дефинирани целосно во согласност со методологијата на Меѓународниот монетарен фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание).

Состојбата на девизните резерви се пресметува по средниот курс на НБРМ на денот за кој се објавуваат податоци.

Монетарно злато

Злато: Категоријата монетарно злато го опфаќа златото со кое ракува НБРМ, а кое се состои од монетарно злато кое се наоѓа во трезорот на НБРМ, златни гранулати, монетарно злато депонирано во странски банки и монетарно злато на пат.

Депозити во злато: Депозитите во злато го опфаќаат ороченото злато во странски банки на подолг временски период.

Девизи

Депозити кај странски банки: Оваа категорија ги опфаќа девизните средства на ностро сметки кај странски банки, средства во странски банки кои служат како покритие за отворени акредитиви и гаранции, пласмани во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, како и орочени девизни средства во странство.

Ефектива во трезор: Ефективата во трезор ја сочинуваат ефективните средства за плаќање кои се наоѓаат во трезорот на НБРМ, чекови во девизи примени во благајна, чекови испратени за наплата во странство, како и чекови испратени за наплата кај домашни банки.

Хартии од вредност: Во оваа категорија влегуваат девизните средства пласирани во должнички купонски и дисконтни хартии од вредност издадени или гарантирани од странски држави, централни банки, мултилатерални развојни банки и меѓународни финансиски институции, како и девизните средства пласирани во колатерализирани и агенциски обврзници.

Други девизни средства

Во оваа категорија се опфатени пласманите во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, девизни средства во странски банки кои служат како колатерал за дадени гаранции, примени девизни средства на тековните сметки на државата, како и пласмани во сопственички хартии од вредност издадени од нерезиденти (БИС-акции) во странска валута расположиви за продажба.

Табели бр.34 и 35 Девизен курс на денарот- просек за периодот и на крајот од месецот

Просечните годишни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви.

Просечните квартални девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви од дадениот квартал.

Просечните месечни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од средните дневни девизни курсеви.

Девизен курс на крајот на месецот е средниот дневен девизен курс од курсната листа на НБРМ за последниот ден од месецот.

Табела бр.36 Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Реалниот ефективен девизен курс претставува индексен број кој се добива како количник од индексот на номиналниот ефективен девизен курс на денарот и индексот на релативните цени.

Индексот на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК) на денарот се пресметува како пондерирана геометриска средина од билатералните просечни месечни девизни курсеви на дванаесет поголеми надворешнотрговски партнери на Република Македонија (Австрија, Бугарија, Хрватска, Германија, Грција, Италија, Холандија, Русија, Словенија, Турција, САД и Србија), со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година.

Индексот на релативни цени е однос помеѓу просечниот пондериран индекс од индексите на странски цени на земјите што соодветствуваат со изборот на земји чии валути се користат при пресметката на НЕДК на денарот и индексот на домашни цени, со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година. Притоа, како дефлатори се користат индексот на потрошувачки цени (CPI), Индексот на производители на индустриски производи (PPI) и Индексот на трошоци на работна сила по единица производ (ULC).